

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szobotica, 1927. VASARNAP, október 23.

295. szám

Telefon: Kladóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370.

Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, Kladóhivatal és könyvostály, Szobotica

Zmaj Jovina trg. 3. (Minerva palota)

Listák versenye

A vajdasági községi választások előkészületeinek első szakasza a jelölőlisták benyújtására szabott határidő elmúltával lezárult és most a finish minden lendületével indul meg az agitáció a győzelem palmájáért. Minket, magyarokat, elsősorban az érdekel, hogy a községi önkormányzat milyen befolyást fog gyakorolni nemzetiségi helyzetünk alakulására és a várható eredményeket mindezekről ebből a szempontból mérle- geljük.

Nemzetiségi tekintetben az az eszményi állapot, ha a faji együvértartozásból eredő közös érdekek védelmére egységes kisebbségi front fejlődik fel a községi élet harcvonalán. A magyar párt fennállásának ténye ennek az eszményi állapotnak elérésére irányul és kétségtelen, hogy a magyarpárti lista diadala növelni fogja a kisebbségi érdekképviselői súlyát a községi adminisztrációban. Kívánatos tehát, hogy a magyar párt jelöltjei minél nagyobb számban kerüljenek be a községi képviselőtestületekbe.

Nem győzzük azonban eléggé hangsúlyozni, hogy a magyar párt vezetőinek nem szabad a célul kitűzött sikert pusztán a magyar tömegek spontán belátására bízni, hanem bölcs megfontolással, a különböző oldalokról felmerülő skrupulusok eloszlatásával kell jóelőre a magyar listák esélyeinek nem kedvező körülmények hatását ellensúlyozni. Most úgy áll a dolog, hogy nemcsak a radikális és a demokrata pártnak van sok magyar tagja, sőt a demokraták szubotica listájának magyar a listavezetője is, hanem a tisztán gazdasági szükségességek szerint összeállított szubotica Lloydlistán is egyébként buzgó és tekintélyes magyarpárti tagok szerepelnek. Amikor pedig a magyarságnak ezzel a megosztottsággal számot vetünk, előtérbe nyomul a kérdés, hogy mi ennek az oka.

Az elfogulatlan és pragmatikus gondolkodás nem helyezkedhetik arra az álláspontra, hogy mindazok, akik nem a magyar párt soraiban küzdenek a kisebbségi jogokért, hűtlenséget követnek el fajtájuk ellen. A nemzetiségi együttérzésnek ilyen monopolizálását méltán utasítják vissza azok a magyar emberek, akik a kormányzópartokban elhelyezkedve keresnek előnyöket fajtestvéreik számára. Hiába, nem lehet kitérni annak az igazságnak felismerése elől, hogy a magyar párt vezetői nem követnek olyan taktikát, nem alkalmaznak olyan módszereket, amelyek révén a kellő mértékben rendelkezhetnének a magyar kisebbség tömegei fölött. A lebeszédesebb bizonyítéka ennek az, hogy eddig igen lelkes magyarpárti tagok is tevékenykedtek a nemzetiségi különbségeket áthidaló tisztán gazdasági jellegű lista összeállításában.

Be kell ismernie mindenkinek, akit illet, hogy a viszonyok követelményei ellenére teremtett fait accompli káros következményeit nem lehet elhárítani légüres térben lebegő jel- szavakkal. Az országos képviselő- választások tanulságai megmutatták,

hogy a választási agitációnak csak akkor van fogantatja, ha a vezérkar előzetes elhatározásai harmóniában vannak azoknak a tömegeknek igényeivel és hangulatával, amelyek nevében a vezérek tárgyalnak és cselekszenek. Ugy látszik, a községi képviselőjelöltek személyének megválogatásánál és sorrendjének megállapításánál még nem érvényesültek ezek a tanulságok, mert Szubotican

most is zárt ajtók mögött, az au- gurok egymás közt lebonyolított al- kuja alakjában, a magyar kisebbségi közvélemény meghallgatása nélkül történtek a kandidálások. Ami haszon ebből a többi listára származik, azért a felelősség csakis azokat terhelheti, akik a magyar szavazók egy részének másirányú orientációját a magyar párt központjából moz- dították elő.

Mindezek ellenére bizunk benne, hogy a szubotica magyar lista győ- zelmesen fog kikerülni a küzdelem- ből és a város magyar lakossága megfelelő részt fog vehetni a köz- ségi autonómiában. Másfelől hisszük, hogy a többi lista köré csoportosuló magyar elemek is be fogják kapcsol- ni az elért eredményeket az egyete- mes magyar kisebbségi célkitűzések szolgálatába.

Még áll a bányászsztrájk Németországban

A bányatulajdonosok nem fogadták el a békéltető hatóság béremelési javaslatát

Berlinből jelentik: A középnémetor- szági szénbányász sztrájk ügyében

a békéltető hatóság úgy döntött, hogy a béreket átlag tíz százalékkal, vagyis 65 pfenniggel javította.

Ezt a döntést szombaton tárgyalták a bányatulajdonosok és hosszabb heves

vita után

a munkaadók visszautasították a határozatot,

azzal az indokolással, hogy ez a határo- zat pins tekintettel a középnémetországi bányászok gazdasági helyzetére és nem gondoskodott egyidejűleg arról, hogy a

birodalmi munkaügyi miniszter a gazda- sági miniszterrel egyetemben megenged- je a szén árának emelését.

A sztrájkoló bányászok szakszervezeti vezetősége szombaton este ült össze, hogy a békéltető hatóság döntésével szemben állást foglaljon.

Az ellenzéki pártvezérek felhívták a demokratákat, hogy valljanak szint a demokrata blokk kérdésében

Radics, Pribicevics és Jovanovics Jován levélben kérték Davidovicsotól a demokrata egyesülés klubjának állásfoglalását — A keddi klubülésen dől el a demokrata klub sorsa — A kormány teljesíti a demokraták közigazgatási követeléseit

A kormány a demokrata-párt szakadása esetén is száznyolecvan főnyi többségre számít

Beogradból jelentik: Davidovics és Pribicevics péntek délutáni találkozásuk alkalmával megállapodtak abban, hogy szombaton Davidovics, Pribicevics és Radics közös konferenciát fog- nak tartani a helyzetről. Már a pénteki tanácskozás után nyilvánvaló volt, hogy az ellenzéki pártok döntő lépésre készülnek, hogy a demokratákkal szemben tiszta helyzetet teremtsenek.

Mint szombaton kiderült, az ellenzék valóban előkészített egy nagyvonalú ak- ciót, hogy kifizerosztja a demokrata blokk megalakítását.

Már a kora délutáni órákban Radics István összeült Pribicevics Szvetozárral és együtt egy levelet szövegezték meg, amelyet a demokrata egyesülés el- nökségéhez intéztek. A levelet több pél- dányban megírtatták és ezalatt Radics István Jovanovics Jovánal tárgyalt s közölte vele, hogy mit tettek a blokk megalakítása ügyében. Jovanovics Jo- ván Radicsal való találkozása után a következőket mondta az újságíróknak.

— Radics közölte velem mindazt, ami eddig a demokrata blokk megalakulása körül történt. A blokkba belépniének mindazok a parlamenti elemek, akiket rendszer uton, valódi népakarat alapján választottak meg.

— Közlötték önnek a levél szövegét is? — kérdezték az újságírók.

— Ezen most dolgoznak. A levélben

minden benne van, amit meg kell való- sítani, hogy a parlament minél gyorsab- ban és hatékonyabban végezhesse el azt, amire a népnek szüksége van. A levelet át fogjuk adni, aztán pedig az egész ügy Davidovics kezébe kerül, akinek dönteni kell, hogy elfogadj-e javaslatunkat, vagy nem. Ha elfogadja, annál jobb, ha nem fogadja el, annál rosszabb neki. Az ellenzék számára akkor a helyzet viá- gosabb lesz.

Pribicevics nyilatkozata

Féltizenkettőre elkészült a levél, amit azonnal közölték Radicsal, aki erre át- ment a független demokraták klubhely- ségébe és aláírta a levelet. Utána Pribicevics írta alá, majd együttesen felke- resték Jovanovics Jovánt, aki a levelet szintén aláírta és erre mindhárman fel- keresték Davidovicsot. A tanácskozás több mint egy óra hosszat tartott; utána Pribicevics Radics társaságában fogad- ta az újságírókat és a következő nyilat- kozatot tette:

— A demokrata egyesülés elnöksége nek átadtunk egy aktát, amelyben azt javasoljuk, hogy alakíttassék egy parlamenti klub és pedig a demo- krata egyesülés, a horvát paraszt- párt, a független demokrata párt és földművelésszövetség klubjából.

Ez a parlamenti klub elnökséget vá- lasztana, több mint százfővel képvisel- lője volna és együttműködésre szólítana

fel azokat a csoportokat is, amelyeknek gyökerük van a népben és amelyek a munka mellett vannak abban az irány- ban, ahogy átiratunkban kifejtettük. Ez munkakombináció és az a célja, hogy belpolitikánk minden problémáját, az egész nép, különösen a parasztság meg- elégedésére megoldja, a külföld felé pe- dig, hogy megmutassa népünk egyönté- tőségét az összes külpolitikai kérdések- ben. Ilyen módon manifesztálná népünk erejét és összetartozását, ami az állam teljes konszolidációját jelentené.

Davidovics meglepedéssel vette tu- domásul átiratunkat

s minthogy azt kívántuk, hogy ezt a kérdést a demokrata egyesülés klubjának keddi ülésén rendezzék, hiszen a mi klubjaink számára ez már befeje- zett dolog, Davidovics megígérte, hogy ezt a kérdést kedden rendezni fogják.

Az átiratot a horvát paraszt klub ré- széről Radics István, a független demo- krata párt nevében Pribicevics Szvetozár, a földművespárt nevében Jov- novics Jován írták alá. Az átiratot kedden reggel fogják közzétenni.

Mint egy független demokrata poli- tikus munkatársunknak kijelentette, amennyiben a demokraták nem fogad- nák el az ajánlatot, akkor az átiratot aláírt három párt nélkülük is megalakít- ja közös parlamenti szervezetét és 93 tagjával a parlament második legerő- sebb szervezete lesz.

Az ellenzéki pártok levele Davidovichhoz

Az ellenzéki pártvezérek, mint Pribicevics nyilatkozatából kiderül — elhatározták, hogy a Davidovichhoz intézett levelet csak kedden reggel publikálják. A zagrebi *Rilecsnek* azonban sikerült a levél szövegét megszereznie és így zagrebi jelentés alapján módunkban áll a levél szövegét közölni. A levél a következő:

A demokratikus egyesülés elnökségének

Beograd

Igen tisztelt elnökség! A parlamenti verifikációs vita, egy a bizottságban, mint a parlamentben, bebizonyította, hogy egész közigazgatásunk a nemrég lezajlott parlamenti választások előtt és alatt, valamint a választások után számtalan esetben lábbal tiporta alkotmányunkat, összes pozitív törvényeinket, mindenemberjességet és egész népünkkel, különösen azonban a parasztsággal szemben oly erőszakosan és embertelenül lépett föl, hogy ezt az eljárást nemcsak az ellenzék, hanem az igazolóbizottság és a parlamenti plénum többsége is büntetendő cselekménynek minősítette. Ez a vita megmutatta, hogy a néppel való ilyen eljárás, rendszer, mely az állami apparátusból és az állami szervezetből pártapparátust csinált a kormányon levők számára, úgyhogy a mi állami közigazgatásunk nem számol az állam és nép érdekeivel, hanem csak a párt érdekeit tartja szem előtt, mely párt rá akarja magát erőszakolni az egész népre. A parlamenti vita megmutatta azt is, hogy ezért a rendszerért a fő felelőség a kormányelnöké, aki megszabja a kormány politikájának irányát, egyetemben szűk társaságával, melyet ő az erőszak és korrupció rendszerével bejuttatott, a parlamentbe. Az egész közvélemény, azaz népünk nyilvános lelkiismerete követeli, hogy véget vessünk ennek a rendszernek, különösen pedig követeli ezt országunk demokráciája annál is inkább, mert az erőszak és törvénytelen ségek dacára többséget kapott a nemzetgyűlésben és ezáltal lehetővé vált neki, hogy megalapozza a demokrácia uralmát, mely kész arra, hogy teljes tiszteletet küzdjön ki az alkotmányunk és a törvényeknek, hogy az egész országban a törvényesség, a rend és emberiség uralma kezdődjék, hogy az egész állami apparátus megtisztuljon a pártszellemtől és a nép és országos érdek szolgálatába állítsák, hogy a legsürgősebben végezze el a belső törvényhozási reformokat és az önkormányzatokat terjessze ki. A közigazgatásunkat meg kell szabadítani a rendőrszellemtől és az állami adminisztráció mellett új alapokra kell fektetni az önkormányzatot a községtől a tartományig amint ezt az alkotmány kategorikusan előírja és meg kell akadályozni, hogy országunk nagy részeiben szabadon

megválasztott népképviselő helyett, a községek élén az egyes pártok komisszáriusai álljanak, mert a szabad község alapja a demokrácia és a szabad államnak. Ezenközizigazgatási reformokkal párhuzamosan rögtön és a leggyorsabb tempóban keresztül kell vinni az adóegységesítést és pedig úgy, hogy a nagy adóreformból még az új költségvetési év megkezdése előtt törvény váljon. Hasonló gyorsasággal kell eljárni az egész országra szóló községi törvény és a dalmáciai, délszerbiai, vajdasági és horvát-országi agrártörvények meghozatala tekintetében. Az agrártörvények meghozatalánál tekintettel kell lenni a parasztdemokrácia kipróbált elveire és az eddigi reformintézkedésekre. Az igazságszolgáltatás és közoktatásiügyi reformok egész sorát nagy türelmetlenséggel várja egész népünk.

— Az alulírott klubok képviselői az utóbbi időben nagyon sokat tárgyaltak erről és megállapították, hogy az alapvonalakban és gondolatokban együvértének nemcsak ők, hanem a demokrácia egyesülése és a többi képviselők nagy része is. Ennélfogva az alulírott klubok képviselőiben megérett az a gondolat, hogy megvalósítsák az összes haladó demokrácia elemek koncentrációját olyképen, hogy a parlamentben egy közös klubot alakítsanak egy vezetőséggel, amely a többi pártokat is együttműködésre fogja felhívni, amennyiben hajlandók ilyen irányban együttműködni.

— Mi megvagyunk győződve arról, hogy országunk egész népe várja azt a koncentrációt, amelynek alkotmányunk szentség lesz és amely tiszteletben fogja tartani az ország összes törvényeit és végre fogja hajtani azokat mindaddig, amíg a rendes törvényhozás nem változtat rajtuk. Valamennyien megvagyunk győződve arról, hogy az egyesült demokrácia ilyen parlamenti egysége a legnagyobb biztositéka lesz az ország jogrendjének, amiről a demokrácia egyesülés ismeretes határozata is említést tesz. Ez az egység lesz az ország megerősödésének, konszolidációjának és szellemi együttműködésének legerősebb alapja és biztositéka.

— A javaslatunkhoz még azt fűzzük hozzá, hogy e parlamenti klubnak legkésőbb e hó 25-ig kell megalakulni, hogy ez az alkotmányos haladó demokrácia parlamenti többség már másnap az állandó parlamenti biztositások megalakításánál többséget biztositson magának, hogy a biztositások ne játszassák ki a parlamentet.

— Elvárjuk, hogy hamarosan megkapjuk a demokrácia egyesülés írásbeli választát.

Beograd, október 22-én.

Radics István

Pribicevics Szvetozár

Jovanovics Joca

A radikálisok honorálják a demokraták kívánságait

Az ellenzéki pártok körében az ellenzéki vezérek kollektív lépésének nagy jelentőséget tulajdonítanak és azt *elsősorú politikai sakkhúzásnak tartják*, amely szerintük a helyzetet gyökeresen megváltoztathatja. A késő esti órákban ez a lelkesedés valamivel alábbszállt és most már higgadtan kezdik megítélni a helyzetet. A dolog ugyan úgy áll, hogy *nem kizárólag Davidovichon múlik, hogy a javaslatot elfogadják*, hanem a klubon. Amj pedig a klubot illeti, ott

már eddig is meglehetősen éles hátróvonalat lehetett húzni Davidovich feltétlen hívei és Marinkovics csoportja között.

A demokrácia miniszterek igyekeznek felhasználni a keddig rendelkezésre álló időt, hogy befolyásukat a klubban megerősítsék és lekötélezzék a maguk számára a demokrácia képviselőik nagy részét. Erre a legalkalmasabb eszközök a belügyi igazgatásban elérendő koncessziók és a radikálisok most határozatosan segítségükre sietnek.

Az a miniszterközi bizottság, amely a belügyi közigazgatási tisztviselők át-csoportosítását végzi,

bőkezűen honorálja a demokraták kívánságait

ugy a háboru előtti Szerbiában, mint a többi tartományban, Bosznában pedig a muzulmánok kapnak megfelelő számú közigazgatási állást.

Szerbiában a járási főnökök egyharmada lesz demokrácia

és a többi országrészekben is számerejüknek megfelelően osztják el a közigazgatási állásokat. Demokrácia köréből szerzett információk szerint

a Vajdaságban már ki is e'gítették a demokraták kívánságait,

a felsőbánáti és noviszadi kerületben teljes mértékben, a szuboticaí és délbánáti kerületben a követelések legnagyobb részét szintén teljesítették és a szombori kerületre vonatkozó demokrácia kívánságok letárgyalása a legközelebbi napokban történik meg.

Tekintettel ezekre a koncessziókra, radikális körökben számítanak arra, hogy

a demokrácia klub nem fog egyöntetűen Davidovich álláspontjára helyezkedni és be fog állni a szakadás.

A radikálisok elsősorban a muzulmánokra számítanak és a demokrácia pártból 25—30 képviselőre, akik Marinkovics vezetésével kiválnának és ilyen módon 175—180 főnyi többség maradna, amely abban az esetben is, ha 5—6 Pasics-párti kiválna, a németekkel együtt még mindig teljesen munkaképes többséget alkotna.

Arra az esetre, ha a demokrácia párt megőrzi egységét és az egész demokrácia egyesülés belépne a demokrácia blokkba, a radikálisok biz-

tosra veszik a parlament feloszlását

és új válaszások kiírását, amelyeket Vukicsevics vezetne le.

Radicsék és Pribicevicsék közös vacsorája

Pénteken este a Radics-párt és a független demokrácia párt képviselői barátságos vacsorán vettek részt a Petrograd-szállóban. Radics István ez alkalommal felköszöntötte Pribicevicsét, aki megleghangu tószttal válaszolt.

Nagyszabású árvízvédelmi programot dolgozott ki a bácskai tartomány

Az ármentesítő társulatok részére heveva millió kölcsönt szereznek

Szomborból jelentik: A tartománygyűlés Palásthy Ödön dr. indítványára elrendelte, hogy a választmány hívjon össze egy ankétot, melyen *állapítsák meg az árvízvédelem egységes kiépítésének feltételeit*.

Az ankét, mint már megirtuk, Klicin Mita elnökletével összeült és azon résztvettek az ármentesítő társulatok főmérnökei és igazgatói, Krotin Zlatoje, a szombori folyammérnökség vezetője, valamint a beljei uradalom műszaki igazgatója. Krotin Zlatoje előterjesztésére az ankét *határozatot fogadott el*, mely megállapítja a Duna töltéseinek egységes kiépítésére vonatkozó alapelveket és részletesen *fölsorolja azokat a módokat, melyek alkalmasak az árvízvédelem teljes biztositásához*.

Az ankét javaslata szerint a bácskai tartományban mindenekelőtt az 1928-as költségvetésbe legalább *öt millió dinárt kell előirányozni az árvízvédelemre*. Ebből az öt millióból három és fél milliót használnának föl Toplica Brza, Karašica baranyai patakok szabályozására, Kigyós, Mostonga lecsapolására és a Bácsmonostor—Bezdán—Kolut mellett elhúzó pöttöltések kiépítésére. A pöttöltés rendbehözása különösen azért fontos,

mert az védi tulajdonképpen egész Bácskát, mert ha veszedelem esetén az ár ezen keresztül jut, eléri a Kralj Petracatorna medrét, ami katasztrófális következményekkel járhat. A további összegekből 250.000 dinárt fordítanak *talajvizsgáló állomás felállítására*, 900.000 dinárt pedig *artézi kutak fúrására és aközségi belterületek csatornázására*.

Az ankét ezenkívül szükségesnek tartja, hogy a zilált anyagi viszonyok közt levő ármentesítő társulatok részére a tartomány és állam segítségével sürgősen *12 millió dinárt biztositásnak, hogy a munkálatokat elvégezhesse*. A Duna- védelem nagy programját tekintve a 12 milliót kivül a további tíz esztendőre még *legalább 60 millió kölcsönre van szükségük*, melyet esetleg az állam garanciája mellett külföldi pénzpiacon vennének föl. A tartományban még ezek után is fokozottabb gondot kell fordítani az árvíz elleni védekezésre és a töltések kiépítésére és megerősítésére *husz éven keresztül évi 12 milliót kell előirányoznia*.

A határozatot a tartomány fölterjeszti a kormányhoz azzal a kérelemmel, hogy *az árvízvédelmi program keresztülvitelét tegye lehetővé*.

Ha fizet — kevesebb lesz az adója

Szremzki-Karlovcin adópanamát lepleztek le — Lesben állott detektívok tettenérték egy pénzügyi tisztviselőt, amikor megvesztegették

A közvetlen adók beogradi vezérigazgatóságához néhány nappal ezelőtt névtelen feljelentés érkezett, amelyben a névtelen levélíró közli a vezérigazgatósággal, hogy a szremzki-karlovcii járási pénzügyi kirendeltségnél súlyos adópanamák vannak.

A feljelentés azt is elmondotta, hogy miképpen történik a kincstár megkárosodása. A járási pénzügyi kirendeltség egyes hivatalnokai házról-házra járnak, hogy az adózókkal érintkezésbe jussanak, mely alkalmat arra használják fel, hogy az adózókat figyelmeztessék, hogy *bizonyos anyagi áldozatok ellenében hajlandók adóelengedéseket, illetve leírásokat eszközölni*.

Leticus Dragomir, a közvetlen adók vezérigazgatóságának főnöke nyomban jelentést tett a pénzügyminiszternek, aki a legszigorubb vizsgálatot rendelte el és annak vezetésével Begovics Dimitrije vezérigazgatósági főfelügyelőt és Szavics Sztóján noviszadi tartományi pénzügyigazgatósági inspektort bízta meg.

Begovics Dimitrije, mielőtt Szremzki-Karlovcira kiszállt volna, jelentést tett a beogradi rendőrségnek, mely két legügyesebb detektívját bocsájtotta a pénzügyigazgatóságok rendelkezésére.

A vezérigazgatóság közben újabb névtelen levelet kapott, amely közölte, hogy a zsaroló és megvesztegetett pénzügyi hivatalnokok nem érik be a szremzki-karlovcii adózók megszarolásával, hanem a karlovcii pénzügyi kirendeltség kotelékebe tartozó községek adóit is sarcolják. Rendszerint a szombat délutáni és vasárnapi hivatali szünetet használják fel arra, hogy a környékbe ellátogassanak. Az újabb feljelentés szerint *Belesics Ilija*, a kirendeltség egyik hivatalnoka, az adóvíssaélések irányítója

vasárnap, október 15-én Schwartz István indiai vendéglősnél jelentette be látogatását.

Begovics főfelügyelő a detektivekkel Indiára utazott és felkereste Schwartz István vendéglőst, akit beleavatott tervébe. Schwartz beleegyezett, hogy segít ieleplezni a zsaroló hivatalnokot.

Belesics Ilija tényleg meg is érkezett Indiára, Schwartz az utasításhoz híven a látogatás célja iránt érdeklődött, mire Belesics kivette a zsebéből Schwartz legutóbbi adóvallomását és leplezetlenül megmondotta a vendéglősnök, hogy bizonyos anyagi ellenszolgáltatások fejében hajlandó az adóvallomásban beírt adóösszeg nagyságát lényegesen leszállítani. Schwartz színelig belement és Belesics 4900 dinárt kért, ha Schwartznak adóleszállítást visz keresztül. Belesics és Schwartz megegyeztek és utóbbi a megállapodás értelmében 1500 dinár acontot adott át *az előre megjelölt bankjegyekben*.

Abban a pillanatban előugrottak az elrejtett detektivek, rárohantak Belesicsre és elvették a megjelölt pénzeszt. A tettenért pénzügyi hivatalnok kénytelen volt beismerő vallomást tenni, mire a detektivek a városi rendőrséghez szállították, ahol alapos kihallgatásnak vetették alá. A kihallgatás alkalmával, amelyen Begovics főfelügyelő és Szavics Sztóján inspektor is résztvettek a letartóztatott tisztviselő elmondotta, hogy rajta kivül a kirendeltség több tisztviselője hasonló manipulációkkal szerzett nagy vagyont és károsította meg a kincstárt. Belesicset kihallgatása után átadták a szremzki-karlovcii ügyészségnek.

A vizsgálat most már a vallomás alapján széles mederben megindult és szétválasztási letartóztatások várhatók.

Egész Budapestet elárasztották hamis betétkönyvekkel

Vizsgálati foglyok kauciójaként, valamint szállításoknál és építkezéseknél óvadékkul használták az Általános Közvetítő Bank hamis betétkönyveit — Ügyvédek, kereskedők és vállalkozók vannak belekeveredve a nagyszabású botrányba

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség hónapok óta tartó nyomozás után szinte példátlanul álló bűnügyet leplezett le, amelyről röviden már beszámoltunk. A nyomozásra az ügyészség adott utasítást, mert feltűnt, hogy egy vádlott, aki huszezer pengő óvadék ellenében helyeztek szabadlábra és akiről tudták, hogy szegény ember, a fő tárgyaláson nem jelent meg, amivel természetesen veszendőbe ment a letétbe helyezett huszezer pengő óvadéka. Megállapították, hogy ez a vádlott az Általános Közvetítő Bank által kiállított betétkönyv ellenében került szabadlábra. A nyomozás elején kiderült már, hogy

a budapesti közigazgatási életben teljesen ismeretlen banknak egész csomó betétkönyve van az állampénztárnál és ezeknek ellenében egy-egy vádlottat helyeztek szabadlábra.

Az ügyészség utasította a főkapitányságot, hogy ebben az ügyben diszkrét nyomozást indítson és ez a nyomozás olyan nagyvárnyu szélhámoságról rónotta le a leplet, amelyen aig volt az utóbbi évek egyébként gazdag bűnügyi krónikájában. A rendőrség megállapította, hogy az Általános Közvetítő Bank címe mögött egy egyszerű helyiségből álló, néhány íróasztallal berendezett jelentéktelen és obskurus »pénzügyi« huzódik meg, amelynek vezetője egy Kell Jakab nevű ötvenhárom éves egyén, aki magának a bankigazgatói címet adományozta. Kiderült, hogy Kell különös és egészen újszerű üzletágat favorizált. Kell rájött ugyanis arra, hogy nagyon sok embernek van szüksége kaucióra az egyes vállalkozásoknál poenále letételére és ezért elhatározta, hogy

fiktív betétkönyveket állít ki az Általános Közvetítő Bank nevében és ezeket forgalomba hozza.

Ügynököket bízott meg, akik végigjárták a várost és ajánlatot tettek mindazoknak, akikről feltehető volt, hogy ilyen kaucióra valamilyen célra szükségük van, ajánlatot tettek neki.

A »felek« száz pengő lefizetése ellenében ezer pengőről, kétszáz pengő ellenében kétezer pengőről kiállított betéti könyvet kaptak

és a befizetett összeg szerint ilyen arányban emelkedett a betétkönyvben szereplő összeg.

Eleinte csak vállalkozók és kereskedők jöttek a zugbankhoz, de később a könnyen megszerezhető betétkönyvek híre eljutott a Markó-uccai fogházba is. A letartóztatottak tudomást szereztek arról, hogy van egy bank, amely csekély összeg ellenében nagy összegről kiállított takarékbetétkönyvet ad, tehát utasították hozzátartozóikat vagy védőiket, hogy lépjenek érintkezésbe a bankkal és az *ottszerezett betétkönyvet helyezzék letétbe az ügyészségen, amelynek alapján szabadlábra kerülnek.*

Megállapította a nyomozás, hogy a Markó-uccai fogház lakóit Márk Sándor dr. budapesti ügyvéd akvirálta meg a bank részére, aki maga is hosszabb időt töltött vizsgálati fogságban, a Markó-uccai fogházban a később megszüntették ellene az eljárást. Márk vizsgálati fogsága idején érintkezésbe tudott lépni a letartóztatottakkal. Ezek közül főleg azokat akvirálta erre az »üzletre«, akik valamely tőzsdei ügy miatt, kerültek letartóztatásba és ezeket hívta fel a kaucióletételnek eddig ismeretlen módjára.

A további nyomozás során kiderült, hogy

nemcsak letartóztatott emberek használták fel a hamis betétkönyveket szabadulásuk érdekében, hanem különböző nagyszabású szállításoknál, vállalkozásoknál és építkezéseknél hoztak forgalomba ilyen betétkönyveket, mint az óvadékhoz szükséges garancia vagy poenále biztosítékát.

Ezeknél az üzleteknél is tevékeny részt vett Márk Sándor dr., akit időközben szabadlábrahelyeztek és aki, mint az Általános Közvetítő Bank jogtanácsosa vett részt ezekben a machinációkban.

Amikor a rendőrség mindezeket az adatokat kinyomozta, elővezették Kell Jakabot, a bank igazgatóját, aki bevallotta, hogy

a banknak nem volt alapítókéje és az utóbbi időben szinte kizárólag ilyen hamis betétkönyvek forgalomba hozásával foglalkozott.

Beismerte azt is, hogy nagyon sok vizsgálati foglyt került ilyen betét ellenében szabadlábra. Kell Jakabot okirathamisítás és család büntette címén előzetes letartóztatásba helyezték és egyúttal el-

rendelte az ügyészség dr. Márk Sándor elővezetését is, akit rövid kihallgatás után őrizetbe vettek. Egyben

a rendőrség elrendelte több smert a rendőrség elrendelte több ismert budapesti ügyvéd elővezetését is, repelnek.

mert a rendőrség adatai szerint tudniok kellett arról, hogy védenek hamis be-

tétkönyvek alapján kerültek szabadlábra. Az előállított ügyvédek valamennyien ártatlanságukat hangoztatják, de kihallgatásuk során oly adatokat juttattak a rendőrség kezébe, melyek alapján több építési vállalkozót idéztek meg, akik közmunkákra pályáztak, továbbá több volt tőzsdest, akik annak idején le voltak tartóztatva és kaució ellenében nyerték vissza szabadságukat, végül több nagykereskedőt és másokat. Szombat délután beidéztek a rendőrségre Csité Sándort, az Általános Közvetítő Bank cégvezetőjét, aki az általános gyanu szerint szintén részt vett a hamis betétkönyvek forgalomba hozatalával és őt is őrizetbe helyezték.

A rendőrség tovább folytatja a nyomozást mindazokkal szemben, akik bármilyen formában kapcsolatban vannak az ügyvel és a nagyszabású botrányról előreláthatólag még érdekes fejleményei lesznek.

Palotaforradalom a szubotici Radics-pártban

Lemondott az elnök és főtitkár, mert a jelöléseknél a volt bunyevác-sokác-párti tagok mellőzték a régi Radics-pártiakat

A szubotici politikai körökben nagy feltűnést keltett, hogy *Bacsics István* földbirtokos a horvát parasztpárt szubotici szervezetének elnöke lemondott tisztségéről és bejelentette, hogy *nem kíván résztvenni a párt további munkájában.* Bacsics lemondását követte dr. *Dolyanin István* a párt szervezet főtitkárának lemondása is, akit a szubotici horvát parasztpárt pionírjának tekintenek.

A már régebben kilépett *Matkovic Tamás*on kívül Bacsics és Dolyanin voltak a horvát parasztpárt szubotici kerületi szervezetének megalapítói és lemondásuknak nagy fontosságot tulajdonítanak. A két pártvezér lemondását először olyan hírek követték, hogy ők is belépnek a vajdasági parasztpártba, de ezeknek a híreszteléseknek semmi alapjuk sem volt. Bacsics és Dolyanin *nem léptek ki a pártból, csupán a pártvezetéstől vonultak vissza* és nem vesznek részt a jövőben a párt szervezési munkájában, azonfelül állítólag a községi választásokon hivatással együtt tartózkodnak a szavazástól.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársának alkalmá volt illetékes helyen érdeklődni az ügy állása felül. Autentikus helyen megerősítették a Radics-párt belső bomlásáról szóló híreket. A horvát parasztpárt egy tekintélyes tagja a *Bácsmegyei Napló* munkatársának a következőket mondotta:

— A lemondások előzményei még a parlamenti választásokat megelőző kampányra nyulnak vissza, amikor a volt bunyevác-sokác-párt tagjai, akik mint ismeretes, beolvadtak a Radics-pártba Radics, illetve parasztpárt-ellenes politikát kezdtek folytatni. A bunyevác intelligencia ugyszólván megtagadott minden együttműködést a horvát parasztpárt régi hűveivel és mindenhová saját régi bunyevác-sokác-párti embereiket állította. Természetes, hogy ebből belső viszályok keletkeztek, aminek következtében a harmónia a párt két árnyalata között teljesen felbomlott. Mindenki a saját igazát hangoztatta és a pártszakadás elkerülhetetlennek látszott. A Radics-párt régi tagjai azonban állandóan szem előtt tartva a pártfegyelmet, inkább visszavonul-

tak az új tagok elöl, annál is inkább mert a párt a községi választásokra beadott listákon csak volt bunyevác-sokác-párti embereket jelölt és így ma már semmi közösségünk nincs az anyapárttal. Egyelőre még a pártban vagyunk. Ezért történt a két pártvezér lemondása is, akiknek összes hível ma távol tartják magukat a horvát parasztpárt munkájától, agitációjától. Abból sem csinálunk titkot, hogy a községi választásokon a párt régi hívei nem fogják támogatni *Vojnic-Tunic István* listáját, mert a jelöléshez előzőleg egyáltalán nem járultak hozzá.

A fenti nyilatkozat világosan rámutat a horvát parasztpárt szubotici szervezetében már régóta dúló személyi ellentétekre, amelyek végül is teljesen lehetetlenné teszik a párt szubotici működését és a párt híveinek nagy részét már is passzivitásba sodorta.

Politikai körökben élénken kommentálják a Radics-pártban történt jelentős változásokat, amelyek reménytelenné teszik a párt eredményes részvételét a községi választásokon.

Szubotics Dusán igazságügyminiszter nem jön Szuboticára

Elhalasztották a radikális-párt kerületi konferenciáját Noviszadon tizennégy urna lesz

A szubotici radikális párt kerületi konferenciáját vasárnapra hívták össze és a konferenciára bejelentette részvételét *Szubotics Dusán* igazságügyminiszter is. Szubotics igazságügyminiszter értesítette a szubotici radikális pártot, hogy fontos és sürgős ügyei miatt vasárnap nem jöhet Szuboticára. Emiatt a kerületi konferencia elmarad és későbbi időpontban fogják megtartani.

Noviszadon tizennégy listát nyújtottak be

Péntek déli egy óráig Noviszadon tizennégy lista került benyújtásra és pedig: 1. szocialista, 2. Pasic-párt, 3. független munkás, 4. demokráta, 5. független demokráta, 6. zsidó, 7. magyar, 8. dr. Adamovics István, 9. német, 10. Tatic Pavle (munkás lista), 11. disszidens demokráta, 12. hivatalos radikális, 13. polgári párt (dr. Velickovic—Szlvi nyarev Miladin), 14. disszidens radikális (dr. Ilic Raduskó).

Nem németpárti!

Felkérésre megállapítjuk, hogy *Weiszbart* Antal veprováci községi bíró listája nem német párti, hanem hivatalos radikális lista. Nem német párti dr. *Willmann* Mátyás odzsaci listája sem, mint tévesen közöltük. *Willmann* az odzsaci gazdák listavezetője.

A noviszadi zsidók állásfoglalása

A noviszadi zsidók önálló listával vesznek részt a községi választásokon, de általánosan feltűnt, hogy ennek ellenére igen sok zsidó más listákon is jelöltette magát. Így többek között *Rainer* Simon, a noviszadi zsidó szentegylet elnöke és *Frank* Gyula, a szentegylet alelnöke dr.

Adamovics István listáján vannak jelölve, ami arra készítette a cionista pártot, hogy felszólítsa *Rainer* Simon szentegyleti elnököt és *Frank* Gyula alelnököt, hogy lépjenek vissza a jelöléstől. A két alelnök ezideig nem tett eleget a felszólításnak.

Magyar párt és magyar függetlenségi párt

Berecz Kálmán szrbobrani plébános a következő nyilatkozatot küldte be: *Becses* lapjukban olvasom, hogy a szrbobrani magyar párt listavezetője dr. *Majör* Oszkár ügyvéd. Minthogy ez a hirdetés egyrészt nem felel meg a valóságnak, másrészt alkalmas arra, hogy a szrbobrani magyar választókat megtévesse, sziveskedjék *becses* lapjuk legközelebbi számában a fenti hirdást akként helyesbíteni, hogy a szrbobrani magyar párt listavezetője *Berecz* Kálmán plébános, ellenben dr. *Majör* Oszkár az alkalmilag legújabb alakított Magyar Függetlenségi Pártnak, mely a radikális pártnak egy csökevénye, a listavezetője.

A német párt urnája lesz az első Vrsacon

Vrsacról jelentik: A belacrkvai törvényeszk a német párt vrsaci listáját, miután a szükséges hiányokat pótolták, elfogadta. Vrsacon a német párti urna lesz az első a községi választáson. A német párt jelöltjei a következők: listavezető dr. *Singer* Miklós ügyvéd, 2. *Friedrich* Vilmos szőlőtulajdonos, 3. *Rückert* János földműves, 4. *Belor* Ferenc mérnök, 5. *Jeranski* János kereskedő, 6. *Dorn* Mihály gazdálkodó, 7. dr. *Kliér* Jenő nagybirtokos, 8. *Leka* Sopot iparos, 9. *Lederer* József földműves, 10. *Ruzicska* Károly szőlőbirtokos.

11. *Gottschall* János iparos, 12. *Breinic* János földműves, 13. *Bojger* Aurél kereskedő, 14. *Eberst* Antal kereskedő, 15. *Seemajer* Ferenc gazdálkodó, 16. dr. *Wolf* Károly orvos, 17. *Lendle* Rezső iparos, 18. *Schönbrun* Ferenc földműves, 19. *Sark* József szőlőbirtokos, 20. *Seemajer* Gyula iparos stb.

A vrsaci demokráta lista első husz jelöltje a következő: 1. *Jovanovic* Joca mérnök, a helyi szervezet elnöke, 2. *Pavlovics* Mita kereskedő, 3. *Gyurics* Giura földműves, 4. *Tomics* Koszta földműves, 5. *Neskov* Gioka mészáros, 6. *Csepzan* Mita, 7. *Rankov* Mita, 8. *Ivosev* Pája földműves, 9. *Bugarin* Szvetozár gazdálkodó, 10. *Gjorgjev* Selje földműves, 11. *Herter* Zsigmond kereskedő (német), 12. *Tomics* Mita földműves, 13. *Pavlovics* Veliko kereskedő, 14. *Radulovac* Iva, 15. *Gredocsevics* Mihajló, 16. *Tomics* Joca, 17. *Radivollevics* Szvetozár tanár, 18. *Telln* Laza cipész, 19. *Bzesevics* Dusán földműves, 20. *Szendek* Alexa.

A szerb földmivesspárt is beadta listáját. A párt első 20 jelöltje a következő: 1. *Ivanov* Mita, 2. *Alexics* Mita, 3. *Nikolajevics* Száva, 4. *Kalinov* Zsive, 5. *Achinov* Vászta, 6. *Bolesnikov* Gjoka, 7. *Jovanov* Zsiva, 8. *Nikics* Nikole, 9. *Radovanov* Zsiva, 10. *Greh* Pája, 11. *Pajdenov* Joca, 12. *Kanacski* Vászta, 13. *Gardarov* Jova, 14. *Sztevanov* Ilija, 15. *Gmilos* Pája, 16. *Kanacski* Vászto, 17. *Gilcsanov* Bogdán, 18. *Filib* Tódor, 19. *Radojev* Gioka, 20. *Sztojanov* Joca.

PURGEN

Világhírű hashajtó!

Titkos kommunista nyomdát fedezett fel a beogradi rendőrség

Tíz gyanúsítottat tartóztattak le

Beogradból jelentik: A legutóbbi kommunista letartóztatásokkal kapcsolatban a rendőrség politikai osztályának vezetője, *Atyimovics Milán* elmondotta az újságíróknak, hogy a kommunisták Beogradban összeesküvő szervezetet alakítottak s abba főleg ifjúságokat és egyetemi hallgatókat vontak be. Az akció célja az volt, hogy ismét, bár ezuttal titkosan, életre keltsék a kommunista párt szervezeteit az egész országban.

A házkutatás alkalmával, mondotta *Atyimovics*, nagymennyiségű kompromittáló anyagot találtak, amelyből megállapítható többek között az is, hogy a kommunista szervezet Beogradban már megalakította helyi komitétját, azzal a feladattal, hogy a pártba visszatérítse a régi tagokat és toborozzon újakat a diákság, valamint a szervezeten munkásság köréből. Legnagyobb sikerének a rendőrség azt tekinti, hogy megtalálta és elkobozta azt a sokszorosítógépet, amelyen a »Mali Bolsevik« című lapot készítették. A vizsgálat még nem fejeződött be, mert a kommunistáknál talált nagymennyiségű iratanyag áttanulmányozása hosszabb időt vesz igénybe.

Letartóztatásban vannak ezek a gyanúsítottak: *Kotur Nikola* mérnökjelölt, *Kovacevics Pavle* magántisztviselő, *Brijacs Iván* szabómunkás, *Jazi Jozsif* vas-munkás, *Popovics Dusán*, *Nikolics Obren* cipész, *Todorovics Bogoszáv* és *Sztojkovics Vaszilije* famunkások, *Mati-jevics Milos* napzámos és *Miljus Szima* újságíró. Valamennyiüket éjszaka, rajtaütésszerűen fogták el.

A rendőrség házkutatást tartott *Kersovani Ottokár*, a »Novoszt« szerkesztőjének lakásán is. A házkutatás alkalmával azonban semmi olyasmit sem találtak, ami *Kersovani Ottokár*ra terhelő volna.

A becskerekai szerb főesperes durva támadással vádolja a földművespárt elnökét

Durva becsületsértésért és testisértésért feljelentette az ügyészságon — A földművespárt elnöke tokonragadta, ütlegelte a főesperest, kést emelt rá és letépte papi cingulust

Becskekéről jelentik: A becskerekai államügyészséghez tegnap rendkívül érdekes és merőben szokatlan feljelentést adtak be. A feljelentést *Sztakics Zsárkó* becskerekai görögkeleti főesperes nyújtotta be az ügyészséghez és abban bepanaszolja *Rackov Milánt*, a földművespárt felsőbányai kerületi szervezetének elnökét egy politikai gyűlésen vele szemben elkövetett súlyos támadás miatt. *Sztakics főesperes* feljelentésében, amelyet dr. *Jaksics Zsárkó* ügyvéd utján adott be, a következőkben mondja el a történeteket:

A becskerekai független demokrata párt október 14-én este hét órakor a Gradnolica városnegyedben pártkonferenciát tartott a községi választások ügyében. A konferencián *Sztanovics Milos* gimnáziumi tanár tartott beszédet, amikor *Sztakics Zsárkó* főesperes és dr. *Matics Misa*, a független demokrata párt listavezetője léptek be a terembe, akiket a jelenlevők üdvözöltek. Ezután *Sztanovics* folytatta beszédét, amit csakhamar kínos incidens zavart meg. Ugyanis minden előzmény nélkül hirtelen felugrott helyéről *Rackov Milán*, a földművespárt vezére, aki a hallgatóság közepébe lépett és

súlyosan sértő szavakkal támadt rá a főesperesre,

szidta az édesanyját, a főesperes istenét, végül pedig azt mondta neki:

— *Ki innen, próta! Semmi keresnivalója itt!*

Sztakics főesperes a kínos támadással szemben megőrizte higgadságát és nyugodt, de komoly hangon azt válaszolta *Rackov*nak:

— Ez a független demokraták párt-értekezlete, ezen *neked* nincs helyed, aki nem tartozol ehhez a párthoz.

Ekkor izgalmas jelenet következett. *Rackov Milán* odarohant a főespereshez, még hevesebben szidalmazta, majd

tokonragadta a főesperest, a másik kezével pedig többször mellbeütötte.

A főesperes védekezni próbált a brutális támadással szemben, mire

Rackov megragadta a főpap selyem övét, azt összetépte és a földre dobta.

A kínos jelenet óriási felzúdulást váltott ki a jelenlevők között, akik valamennyien a megtámadott főpap segítségére mentek. Körülvették *Rackov*ot, aki hatalmas termetű és rendkívül erős testalkatú férfiú és *hosszas küzdelem után eltávolították a teremből*.

A nyugalom azonban csak pár pillanatra tartott, mert *Rackov* mindjárt visszatért a terembe és

késsel a kezében újból rátámadt a főesperesre és többször megütötte a főpapot, azután végleg eltávozott.

Sztakics Zsárkó főesperes közönszeteleiben áll és nagytekintélyű főpap és az ellene elkövetett súlyos támadás híre az egész városban nagy felháborodást kellett. *Sztakics főesperes* a támadásért törvényes uton kíván elégtételt szerezni és ezért tette meg feljelentését, melyben *Rackov Milánt* durva becsületsértéssel és könnyebb testi sértéssel vádolja.

Vérbosszútól fél Ahmed Zogu

Albániában megmozdultak *Cena bég* hívei — Az északi törzsek az albán kormányt és az elnököt teszik felelőssé *Cena bég* haláláért

Prizrenből jelentik: Albánia északi részében megmozdultak azok az albán törzsek, melyek a megilkolt *Cena bég* híveinek vallják magukat. Az albán kormányban nagy idegességet váltott ki a törzsek nyugtalansága és attól tart hogy *Cena bég* hívei

vérbosszút állnak *Ahmed Zogu bég* köztársasági elnökön,

mert a törzsek vezetőinek az a véleménye, hogy a merénylet az albán kormány műve, amely nem jó szemmel nézte *Cena bég* szlovenofil politikáját. A kormány az első jelentések hírére megerősített csapatokat küldött Észak-Albániába. A határőrségeket is megerősítették és

Ahmed Zogut állandóan erős fegyveres őrség veszi körül.

A kosovoszi komitét tagjai szigorú el-

lenőrzést gyakorolnak. Északalbánia lakosai felett. *Cena bég* hívei

nyíltan hangoztatják tervüket, hogy bosszút akarnak állni *Cena bég* életéért.

A kormány intézkedéseit *Cena bég* legkitartóbb híveinek *Crnoglavics* törzsfőnöknek akciója váltotta ki, aki az albán kormányra hárítja a felelősséget a gyilkosságért és különösen *Zogu bég*et okolja a történetekért. A hatóságok nagy figyelmet fordítanak az északi albán törzsek megmozdulására és általános az a vélemény, hogy

Albánia új véres harcok előtt áll.

Az elégedetlenség Észak-Albániában napról-napra nő, mert a lakosság örökös zaklatásoknak van kitéve, amióta a kormány bosszútól való félelmében csapatokat küldött erre a vidékre.

Ausztria leghatalmasabb ura bukás előtt?

Seighart utódjául *Kienböck* pénzügyminisztert emlegetik a *Bodencreditanstalt* elnökeként

Bécsi pénzügyi körökben néhány nap óta szenzációs közszóban álló eseményről keringenek hírek. Ezek szerint *Sieghart* Rudolf, Ausztria leghatalmasabb embere, a *Bodencreditanstalt* kormányzója bukás előtt áll.

Sieghart vezetése alatt a *Bodencreditanstalt* a háború befejezése óta szédületes fejlődésen ment keresztül, elnyelt egy csomó nagy és közép bankot, köztük a *Unionbank*ot és a *Verkehrsbank*ot, amelveket néhány hónap előtt olvasztott magába. Kétségtelen, hogy az utolsó esztendőben *Sieghart*

Rudolf volt Ausztria legnagyobb hatalmassága. Pénzügyi körökben most az hír járja, hogy az *Unionbank* és a *Verkehrsbank* beolvastása nagy veszteségekkel járt és ezek miatt a *Bodencreditanstalt* londoni üzletpartnere, a *Schröder-bank*ház, amely szintén veszteségeket szenvedett, megneheztelt *Sieghart*ra. *Sieghart* a napokban jelentéssel céljából Londonba utazik, ahonnan állítólag már mint bukott ember fog hazatérni. Utódjául *Kienböck* Viktor ír. jelenlegi pénzügyminisztert emlegetik.

Az amerikai filmkirály nagykövete, a Fox-film vezérigazgatója Szuboticán

Az európai izlést akar a kielégíteni az amerikai filmgyártás

A filmgyárak között ma már olyan nagy a versengés, hogy az egyes nagy filmvállalatok szükségesnek tartják a közönség izlésével való beható foglalkozást és a helyszínen tanulmányozzák a filmek elhelyezését befolyásoló körülményeket. Ezzel a céllal járt most Jugoszláviában *Matzner* Károly, a Fox-Film Corporation közép-európai vezérigazgatója, aki *Matzner* Ervinnek, a Fox-film zagrebi igazgatójának és *B. Zala* titkárnak a kíséretében szombaton Szuboticán tartózkodott. Alkalmunk volt beszélgetést folytatni *Matzner* vezérigazgatóval, aki az amerikai filmgyártásról és általában a film-alkotás aktuális kérdéseiről a következőket mondotta a *Bácsmegyei Napló* munkatársának:

— A Fox-gyár alapítója *William Fox*, az Amerikában *Big Thsee* néven ismert három hatalmas filmgyárnak, a *First National*nak, a *Paramount*nak és a *Metro-Goldwin*nek hadat üzent. Ez a három filmgyár monopolizálta Amerikában a filmgyártást és nagy színházparkokat vásárolt, amivel az volt a célja, hogy minden konkurenciát lehetetlenné tegyen. Erre válaszul *Fox* felépítette a hatezerkét száz személy befogadására alkalmas *Roxy*-színházat, amelynek megnyitó előadásán a »*What price Glory*« című film került színre, amely film már negyedik hónapja van Amerikában műsoron és valószínűleg egy esztendőig fogják játszani, holott a *Roxy*-színház heti bevétele 162.000 dollár. Ez a film

amelyről többek közt *Chaplin* és *Max Reinhardt* úgy nyilatkoztak, hogy a világ legnagyobb filmje, Jugoszláviában »*Európa lángokban*« címen került forgalomba.

— A három nagy amerikai filmgyárnak küldött hadüzenet után *William Fox*nak az volt a kívánsága, hogy Közép-európa egyes országait tanulmányozzuk különös tekintettel a filmközönség izlésére. Ez az oka annak, hogy most már két hete minden üzleti érdek nélkül látogatom Jugoszlávia városait. Jártam az ország különböző részeiben és meggyőződtem arról, hogy az izlés egészen más Szerbiában, mint például a Vajdaságban és ezért a filmanyagot mindenüvé a közönség izlésének megfelelően fogom összeválogatni és szállítani. *Fox* ugyanis, aki toleval születésű magyar ember, az első volt az amerikai film-produkerek közül, aki felismerte annak a szükségét, hogy az amerikai tőkét és technikát össze kell kapcsolni az európai művészettel és idejü produktióját már az európai izlésnek megfelelően hozta ki. Ennek érdekében *Fox* mindenekelőtt európai és főként magyar szerzők műveit vásárolta meg, ezek sorában *Sudermann* »*Virradat*« című regényét, a nemrég elhunyt *Szenes Béla* »*Nem nőülök*« című vígjátékát, *Herceg Ferenc* »*A világ legvadagabb embere*« című filmnovelláját és *Fall Leó* »*Dollárprinzezs*« című nagyszerű operettjét. Ezenkívül még tárgyalok négy kiváló magyar íróval, akiknek novelláit

fogom *Fox* részére megvenni. De nem csak európai szerzőkkel, hanem európai rendezőkkel is dolgozik *Fox*. Leszerződtette *F. W. Murnaut*, aki már el is készült a »*Virradat*« felvételeivel, *Bertold Viertel*, a berlini *Reinhardt*-színháznak osztrák származású rendezőjét, dr. *Ludwig Bergert* és másokat.

— Az idejü produktióból csak öt filmet kell megemlíteni amelyekben valamennyiben az európai izlés érvényesül. A már említett »*Európa lángokban*« és a »*Virradat*« című filmen kívül ilyen a »*Hetedik mennyország*«, amit *France Borsage* francia rendező rendezett, a »*Ha én szeretlek, jól vigyázz*« című *Carmen*-film és a »*Kivándorlók*«, amelynek felvételeit *John Forth* ír rendező vezette. Elsősorban kellene azonban megemlíteni a Berlinben készült *Fox*-filmet, »*A nagyváros szimfóniája*«, amely mese, cselekmény és hivatalos színészek nélkül mutatja be a világváros egynapi életét. A film zseniális rendezője, *Walter Ruttmann* felismerte, hogy a hivatalos filmszínész, még ha a legnagyobb művész is, nem tud egész természetes maradni a felvevőgép lencséje előtt és ezért abszolút filmet csak úgy lehet alkotni, ha azok az emberek, akik a filmet mozognak, nem is tudják, hogy fényképezik őket. *Walter Ruttmann* nagyszerűen oldotta meg ezt a kérdést, amikor az objektív beépített uccákon, kávéházakban, színházakban, gyárakban és hivatalokban és a dolgozó és szórakozó embereket szerepeltette, illetve fotografáltatta, anélkül, hogy ezeknek tudomásuk lett volna erről. Nézetem szerint ez a film korszakalkotó jelentőségű a filmalkotásban és nagy hatással lesz a filmrendezésre.

Még sok érdekeset mondott el *Matzner* Károly, a *Fox Film Corporation* közép-európai vezérigazgatója, aki szívvel-lélekkel filmberbe és akinek jogoszláviai tapasztalatait is bizonyára értékesíteni fogja a nagy amerikai filmvállalat.

(I. f.)

Fényképészek szövetsége alakult a Vajdaságban

Noviszadon tartották meg az alakuló közgyűlést

Noviszadról jelentik: A vajdasági fényképészek, a Beogradban székelő országos fényképészszövetség kezdeményezésére, Noviszadon megalakították a vajdasági fényképészek szövetségét amelynek alakulóülésén, mintegy harminc fényképész vett részt a Vajdaság minden részéből. Az alakulóülésen *Noviszad*, *Becskekerek*, *Szobotica*, *Sztaribecsej*, *Vrsac*, *Sztarakanizsa*, *Novivrszar*, *Novibecsej*, *Pancevó*, *Bacsokpalánka*, *Szenta*, *Belackva* és *Kikinda* fényképészek vettek részt.

A beogradi országos központi szövetséget *Szavics Milán* szövetségi alelnök, *Vlaovics Uros*, *Szavics Milán* és *Sztojkovics Zsvikó*, a szövetség delegátusai képviselték.

Az alakulóülésen az egybehívók nevében *Krusedolac* *Nikola*, noviszadi fényképész elnököt, aki megnyitó beszédében üdvözölte a megjelent vendégeket és elsősorban a szövetség képviselőit. Utána *Szavics Milán*, szövetségi alelnök hosszabb beszédben ismertette az egyesülés célját. *Vlaovics Uros* központi kiküldött beszámolt a zagrebi fényképész kongresszusról, felolvasta a vajdasági fényképészszövetség alapszabály tervezetét, amelyet egyhangulag fogadtak el. Ezután megalakították az új szövetség első tisztikarát, amely a következőkből áll:

Elnök *Krusedolac* *Nikola* (Noviszad), alelnök *Vajda Dezsó* (Noviszad), titkár *Barta Vilmos* (Noviszad), választmány: *Jovanovics Pania* (Noviszad), *Lang Károly* (Kikinda), *Mijanovics Jovan* (Pancevó), *Weissmann Konrad* (Sztaribecsej), *Vukov Konstantin* (Novibecsej), *Zirher Antal* (Vrsac), *Reményi Miksa* (Szobotica) és *Jaksics Daniló* (Sztaribecsej). A felügyelőbizottság tagjai lettek *Kremzer István* (Velikibecskerek), *Vukovics Márkó* (Senta), *Iszkalovics Pája* (Noviszad).

Az alakuló közgyűlés üdvözlő táviratot küldött Ófélséghez. A táviratra a királyi kabinetiroda meleghangú köszönő táviratban válaszolt.

Este a fényképész szövetség megalakulása alkalmából nagyobb társasvacsera volt.

Épül az új vámpalota

Véglegesen kijelölték a szuboticei vámpalota helyét Schmidt Konrád vámvezérigazgató Szuboticán

A szuboticei vámpalota építésének ügye ismét jelentős lépést haladt előre. Szombaton reggel Szuboticára érkezett Schmidt Konrád vámvezérigazgató, aki személyesen is megtekintette azt a helyet, ahol az új vámpalotát fel fogják építeni.

A vámpalota felépítésére a pénzügyminisztérium ötmillió dinárt utalt ki abból az összegből, amelyet a szuboticei kereskedők és iparosok közevetvám címén fizettek be a vámhivatalnál. Ez az összeg tulajdonképpen a várost illetve volna és a vámhivatalhoz vezető utak jókarban tartására, illetve új utak építésére kellene fordítani. A közevetvámot azonban a vámhivatal szedi be és a város nem tudott hozzá utni pénzéhez, mert a vámigazgatóság nem volt hajlandó a pénzt utjavításra kiutalni. Hosszas huza-vona után létesült az a megállapodás, hogy a pénzből vámhivatalt, vámraktárat és a tisztviselők számára lakásokat építenek és az építkezés céljaira a teherpályaudvaron jelöltek ki helyet. A vámvezérigazgató, mielőtt az építkezést megkezdték volna, személyesen akarta megnézni a kijelölt helyet és meghallgatni az érdekeltek észrevételeit.

Szombaton délelőtt Schmidt Konrád vámvezérigazgató, Sztipics Károly dr. szuboticei polgármester, Petrovics Koszta főmérnök, dr. Borko Jakab vasútigazgató, Starzsik, a vasútigazgatóság

építési osztályának főnöke, Koesljanics kereskedelmi osztályfőnök, Gregorics szuboticei állomásfőnök és Tyosics osztálymérnök a teherpályaudvaron megismerlésték azt a helyet, ahol a vámpalotát fel fogják építeni. A szemlén részt vettek a szuboticei Lloyd kiküldöttjei is, Radó Markó, a Lloyd segédtitkára, Rothbart Miksa szállító, Löwenbal Henrik nagykereskedő, Hiltner Árpád nagykereskedő, Wohlslein I. szállító és Kotterl Artur, a Schenker & Co. cég szuboticei fiókjának igazgatója. Miután a felépítendő vámhivatal telték megismerlésték, a vámvezérigazgató először a Lloyd kiküldöttjeitől kérdezte meg, hogy mi a kifogásuk az ellen, hogy a vámhivatalt a kijelölt helyen építsék fel. A megjelent kereskedők és szállítók alkalmasnak találták a helyet és a bizottság többi tagjai is megállapították, hogy a város által kiutalt hely megfelel az építés céljainak.

A szemle ezzel véget is ért és utána a jelenlevő szakemberek tájékoztatták Schmidt vámvezérigazgatót és Sztipics Károly polgármestert a tervekről. Az új vámpalota kétemeletes lesz és a csatlósos váltászték is az épületben kapnak lakást.

A vámhivatal építését csak jövő tavasszal kezdik meg, az alapozási munkálatokhoz azonban, ha az idő kedvező lesz, még ebben az évben hozzáfognak.

A nagymama-primadonna, az önértzetes komikus és egy el nem csatolt pofon

Max Pallenberg afférje egy kritikussal

Berlin, október hó.

1.

Berlinben sokat beszélnek most egy színházi botrányról, ami részben a nyilvánosság előtt, részben pedig a nyilvánosság kizárásával zajlott le. Utóbbi éke egyelőre még nem zajlott le, előzménye pedig egy kritika, ami a *Frankfurter Zeitung*-ban jelent meg Krausz Mihály új operettjéről, az *Eine Frau von Format*-ról.

2.

Krausz Mihály pesti fia. Ő volt az első zeneszerző-csodagyerek. Tizenégy esztendő telt be kerekében, amikor a budapesti filharmónikusok előadták egy zenekari kompozícióját. A műsor Krausz Mihály nevezte a szerzőt és Misi rövid nadrágban jött ki megköszönni a tapsokat. Az első siker után dühödt ambícióval tanult tovább. Tizenhét éves korában a budapesti operaház bemutatta *Marika* című három felvonásos operát Földes Imre szövegére. A pesti kritikások ultramodernnek találták. Megbukott. Misi nem hagyta magát. Három hónap alatt komponált egy új operát *Lengyel Menyhért* librettójára. Ami pénze volt, mind ráköltötte a partitúra lemásoltatására és a kottacsomóval hónapok alatt elindult Berlinbe.

Ott derült ki, hogy Lengyel Menyhért kiadója már előzőleg másnak adta el a librettót.

Amikor ezt megtudta Krausz Mihály, már nem volt gyerek, de elkezdett sirni. Nem volt csoda.

Bánatában beállt a Grössenwahn-kabaréba zongoristának. Első este ki akarták dobni, mert alig tudott zongorázni. Addig könyörgött, hogy megtanul, amíg adtak neki két heti haladékot. Ez alatt begyakorolta magát. Pár hónap múlva már ő komponálta a dalok zenéjét. Aztán elvette a társulat egyik tagját feleségül s mert élni csak kell, írt egy operettet.

Pasztallechen, — valami efféle volt a címe. Százszor ment a bécsi Johann Strauss Theaterben.

Ebből persze még nem lehet világhírű vácsolni. Ha a Theater an der Wienben ment volna, az más. Akkor látatlanban megveszi a rio de janeiro, a sanfranciskói, a hamburgi, a melbournei, a kievii és a többi operettszínház is. A Theater an der Wien márka. De oda

nem engednek be konkurencist Kálmán és Granichstaedten. Krausz Mihály második operettje, a *Glück im Lieben* színben csak a Johann Strauss Theaterben került színre a múlt télen. Az idén azóta Berlinben jött ki — ami még nem jelent semmit, de — Fritzi Massary-val a címszerepben.

3.

Fritzi Massary csinált világsikert a *Pompadour*-ból.

Cigaretta és cipőkrém van elnevezve Massaryról.

Massary Berlinben az operett király.

A legnépszerűbb.

Tud játszani. Tud énekelni.

Nagy művész.

Max Pallenberg-nek, a világ legjobb komikusának a felesége.

4.

Az *Eine Frau von Format*-ról és Fritzi Massaryról a *Frankfurter Zeitung*-ban, Németország legtekintélyesebb lapjában szokatlannul éleshangú kritika jelent meg. A névtelen műbíró Krausz Mihályt nem bántotta, csak azt írta, hogy *naradoxon egy nagymamát Eine Frau von Format-nak nevezni, meg hogy hatvanéves öregasszonyok ne játszanak elsőszerepeket operettekben.*

Ilyet írni Fritzi Massaryról!

Tudniillik igaz.

5.

Max Pallenberg, a komikus, roppant önértzetes ember. A múlt évben például nem ő, sem a felesége nem lépett fel egyetlen egyszer sem, mert a színházvezetők kartellbe léptek és maximálták a sztár-gázsikát. Nem volt hajlandó nyíltan játszani, mint Orska, Bergner, Wegener Klöpfer, Kortner inkább egy évig nem kerestek egy pienniget sem.

Most se tudta lenyelni a feleségén tett sérelmet.

Van Berlinben egy zöldfelű hetilap, a *Tagebuch*, — egy intelligensebb Pesti *Futár* — abba írt egy válaszcikket a *Frankfurter Zeitung* kritikájára.

Ennek a válaszcikkek az volt a címe: »A megérdemelt pofon.«

Pallenberg felszólítja a cikkben a kritika íróját, az »obskurus provinczsurnalisztát«, hogy vesse le a lárcát és je-

lentkezzen, mert ki akar neki utalni egy jól megérdemelt pofont.

6.

Pallenberg cikke kinos feltűnést kel-

lített. Ilyen hangon nem szoktak Berlinben

ítatkozni. Berlinben nem mindenki-kapocja az

uiságiró.

7.

Az így azért elsimult volna. Lassan

feléledzik, ha a *Berliner Tageblatt*

németi számában nem jelentkezik a

Frankfurter Zeitung kritikájának írója

— Fred Hildebrand

»A berlini sajtó egy...« felesége.

A *Berliner Tageblatt* sajnázi és iro-

almi rovatának a szerkesztője.

Absolet tekintély.

A legheftesebb ember.

Írta, hogy hajlandó a pofont el-

írni, ha a bíróság megállapítja, hogy

ő kritikája valótlanúságot tartalma-

zolt.

— Fritzi Massaryról — folytatja —

»hajlandó vagyok vállalni a bizonyítást

arra vonatkozólag, hogy Fritzi Massary

szépségben hatvan éves múlt és hogy

szakugyan nagymama.

8.

Pallenberg robant a *Berliner Tage-*

blatt-hoz béltüni.

Nem fogadták.

Ellenben a *Berliner Tageblatt* másnap

a következő körkérdezt intézte a leghi-

resebb berlini írókhoz és művészekhez:

»Mire gondolnak, ha ezt a szót hallják:

nagymama?

A legheftesebb berlini írók és művé-

szek röhögtek, aztán jámboran nyilat-

koztak öreganyjukkal kapcsolatos gyé-

rekkori élményeikről.

A lap meginterjúvoltatta — Fritzi

Massaryt is. A berlini riporterekben

nincs vér és egyik sem mert vállalkozni

arra, hogy a művésznőt megkérdezi,

mi jut eszébe a nagymama szóról? Egy

berlini magyar uiságirót béreltek fel a

merőnyelre.

Dr. OETKER féle
"BACKIN"
SÜTŐPORRAL SÜT!

Dr. Oetker képes receptkönyve körülbelül 200 első osztályú receptet tartalmaz 51 illusztrációval. Ára 5 dinár. Kapható mindenütt. Ha valahol nincs kiskert, írjon közvetlenül a következő címre:

Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

A magyar uiságirót Massary kirugta.

Pallenberg a körkérdés megjelenése után megint elrohant a *Berliner Tageblatt*-hoz. Hogy ezuttal mit ígért, mit mondott, az titok. Tény, hogy a lap következő képes mellékletén egy teljes oldal nagyságban megjelent Fritzi Massary képe.

Happy end. (ó. t.)

Az ébredők szombaton este is tüntettek a „Nagymama” ellen

A rendőrség elfojtotta a tüntetést

Budapestről jelentik: A Nemzeti Színház előtt péntek este lezajlott tüntetés ügyében a rendőrség egész nap folytatta a kihallgatásokat. Az előállított nyolcvanöt tüntetőt kihallgatás után szabadonbocsátották, csak Zsapka Kálmán és Scheuer József maradtak őrizetben, akik Szomorj Dezső darabjának, a »Nagymama« péntek esti előadásán bizalomtábot dobta le a nézőtérre. Zsapka neve már nem ismeretlen a budapesti rendőrség előtt. 1919 óta majdnem minden uccai tüntetésben és verkedésben vezetőszerepet vitt. Az utóbbi hónapokban eltűnt Budapestről, de most újra megjelent és átvette az uccai botrányrendezések irányítását. Zsapka őrizetbevétele után azonnal igazolványt vett ki a zsebéből, mely igazolta, hogy előrehaladott tüdőbajban szenved. Erre a rabkórházba szállították és onnan vezették elő szombaton a rendőrségre.

nek megismételni, mint pénteken. A rendőrségnek a szombati színházi est azért is nagyobb gondot okozott, mert pénteken nagybárá bérleti közönség töltötte meg a Nemzeti Színházat, míg szombaton már nehezebb volt ellenőrizni, hogy a jegyek kikhez kerültek. Ezért a rendőrség elhatározta, hogy az előzőnapinál nagyobb készültséget vonultat fel. A rendőrség már a kora esti órákban megszállta a Nemzeti Színház környező mellékutcait is és a színházhoz csak azokat engedték, akik fölműveltségű belépőjeggyel. Az előadás megkezdése előtt a Röck-Szilárd-uccából egy nagyobb tüntető csoport a színház elé akart vonulni, a lovasrendőrök azonban hamarosan szétszórta őket.

A kormány álláspontja a Nemzeti Színház előtti tüntetésekkel kapcsolatban az, hogy ebbe az ügybe egyáltalán nem avatkozik be, csak annyira, amennyire ezt a közrend megóvása szükségessé teszi. A kormány részéről lehetetlennek tartják, hogy a Nemzeti Színház, illetve annak egyik szerzője ellen, kizárólag annak felekezeti viszonyai miatt kampányt indítsanak és megengedhetetlennek tartják, hogy az ilyen szempontokat a Nemzeti Színháznál figyelembe vegyenek, mert a kormány álláspontja szerint a Nemzeti Színház műsoránál csak egy szempont jöhet tekintetbe és pedig az, hogy az előadásra kerülő darab jó és nemzeti szellemű legyen.

Az előadás alatt az első percekben néhányan tüntetően köhögni kezdtek. A rendőrség a köhögő fiatalembereket kivette a színházból. Az első felvonás végén néhányan abugolták a szerzőt, a közönség azonban olyan frenetikus ünnepele a színészeket, hogy az abugolókat egészen elnémította.

A színház előtt este nyolc óra után nem ismétlődött meg a tüntetés és a rendőrség beavatkozására sehol nem volt szükség.

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Kedd, október 25: *A vörshaju, énekes népszimű.* (A beogradi Nemzeti Színház vendéglátéka.)

Szerda, október 26: *Djido, énekes népszimű.* (A beogradi Nemzeti Színház vendéglátéka.)

*

— **Péter király szobor Zagrebben.** Zagrebból jelentik: A tartalékos tisztek szövetsége akciót indított egy Zagrebben felállítandó nagyszabású Péter király szobor érdekében. Az akciót felkarolta dr. Sztopa főispán is, aki megígérte, hogy a mozgalmat hivatalos támogatásban is részesíti.

— **Kikinda kiszélesített tanácsának utolsó közgyűlése.** Kikindáról jelentik: Kikinda városi tanácsa szombaton tartotta utolsó közgyűlését, amelyen az összes tanácsstagok résztvettek. A közgyűlés napirendjén huszonnyolc pont szerepelt.

— **Tyosziés Nebojsza becskeréki főszolgabíró megmarad állásában.** Becskerekéről jelentik: A Bácsme gyei Napló megírta, hogy a belügyminiszter Tyosziés Nebojsza becskeréki főszolgabírót árvaszéki ülnöknek nevezte ki és helyére Nikolajevics Tihomir vármegyei írártáros kerül. Alekszije Mita főispán szombaton telefonon közölte, hogy ezt az áthelyezést Vukicszevic Velja miniszterelnök-belügyminiszter hatályon kívül helyezte és Tyosziés Nebojsza továbbra is megtartja a becskeréki főszolgabírói állást.

»TUNGSRAM«

hét éves

SUPER

sok embert boldoggá tett

— **Uj rendőrfőkapitány Kikindán.** Kikindáról jelentik: A belügyminiszter Pecics Mile kikindai rendőrfőkapitányt állásától felmentette és helyébe Budisin Pera joghallgatót nevezte ki. Az új rendőrfőkapitány pénteken elfoglalta hivatalát.

— **Tomics Jása halálának évfordulója.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Úszpenszka-temetőben szombaton délelőtt 11 órakor Tomics Jásának, a szerbég nagynevű vezérének, Miletics Szvetozár vejének sírjánál halála évfordulója alkalmából emlékünnepély volt, amelyen a család részéről özvegy Tomics Jásóné vett részt. Megjelentek az ünnepeken: dr. Borota Branislav polgármester, Mihajdzsics Sztanoje főkapitány, Klein Predrag és Popovics Alekszander városi tanácsnokok, Arancsics Sztanoje semmítőszéki bíró, dr. Ilics Branko orvos, Klein Mita, a tartományi vélezámány elnöke, Popovics Pavle volt nemzetgyűlési képviselő, dr. Hadzsi Koszta, ifjú dr. Hadzsi Koszta, Milics Tivadar, Vilics Márkó, Jovanovics Jócó, dr. Adamovics Péter városi főorvos, dr. Rajkovic Misa, dr. Magin Vászta, dr. Jovanovics György, dr. Aradzski Mita, dr. Velicskovics Szvinyarev Miladin, Militár Triva, Balubzics Mirkó igazgató és mások. Az egyházi szertartást Csirics Milán főesperes végezte. A sírnál emlékbeszéd nem hangzott el.

— **Dr. Hermann Károly gyásza.** Herman József nyugalmazott igazgatótanító hetvenegy éves korában hosszú szenvedés után Szubotican meghalt. Az elhunyt több mint negyven éven át volt Mátészalkán a zsidó elemi iskola tanítója, majd igazgatója és nemcsak rendkívül értékes pedagógiai működésével, hanem publicisztikai tevékenységével is nagy tekintélyre és népszerűsége tette szert. A jó családapa és a tanügy becsületes munkásának mintaképe volt. Az elhunytban dr. Herman Károly, a kiváló szubotici belgyógyász és Röntgenológus, édesapját gyászolja. Temetése 23-ikán, vasárnap délután félháromkor lesz a Rudics-ucca 2. számú gyászház-ból.

— **Baltával támadt a feleségére.** Noviszadról jelentik: Panzer Ferenc nyugalmazott postaaltiszt ez év augusztusában baltával súlyosan megsebesítette feleségét. A törvényszék szombaton két és félhavi fogságra ítélte Panzert, de a büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vették és a vádlottat azonnal szabadonbocsájtották.

— **Rablótámadás egy postás ellen.** Mariborból jelentik: Az elmúlt este Russ községben a falu és a vasútállomás közötti úton egy ismeretlen ember rátámadt Levancsics Ferenc postásra és elrabolt tőle egy postaszakót, melyben a levélpostán kívül harmincnyolcezer dinár volt. A vakmerő rabló elleni nyomozás eddig eredménytelen.

— **Zátonyra futott egy jugoszláv gőzös.** Susákról jelentik: A Jandranska Floritka távirati értesítést kapott, hogy »Kopajtic« nevű gőzöse a korfui öböl bejáratánál a nagy köd miatt zátonyra futott. A kár tekintélyes. A mentőmunkálatok folyamatban vannak.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Déli légáramlással többnyire borús, igen enyhe és esapadéokra hajló idő várható.

— **Vasut szerencsétlenség Németországban huszonhárom sebesüléssel.** Berlinből jelentik: Schönwalde állomáson szombat reggel kilenc órakor két személyvonat összeütközött. A szerencsétlenség oka, hogy az egyik vonat féke chromiott és a vonat ennek következtében beleszaladt az állomáson vesztegő berlini személyvonatba. Az összeütközés folytán huszonhárom ember megsebesült, köztük öten életveszélyesen.

— **Árvíz Boszniában.** Szarajevóból jelentik: Az utóbbi napok sorozatos esőzése miatt rendkívül megáradtak Bosznia összes folyói. A Boszna vízállása egy, a Drináé három, a Limé három és fél, a Miljackaé és a Zseljeznicaé egyegy méterrel emelkedtek. A folyók több helyen kiáradtak és nagy károkat okoztak.

»TUNGSRAM«

rádiólámpák lényegesen tökéletesedtek és mégsem drágultak meg

Győződik meg róla!

— **Aljechin megbetegedése miatt szünetel a világbajnoki verseny.** Buenos-Ayresből jelentik: Pénteken szünetelt a világbajnoki verseny Capablanca és Aljechin között. A 19-ik partit nem játszhatták le, mert Aljechin időközben megbetegedett.

— **Egy havi fogság ítéletét.** Becskerekéről jelentik: A becskeréki törvényszék szombaton tárgyalta Radu András becskeréki cigány bűnügyét, aki Malo Szvetolik szlovacsharadói gardától egy lovat vitt át azzal, hogy azt egy másik kocsival, a lovat azonban megtartotta. A bíróság Radut egy havi fogságra ítélt.

— **Egy öltött soffőr garázdaállásáról.** Zagrebból jelentik: Az ilica 53. sz. alatti »Jadran« kávéház előtt súlyos autómobil baleset történt. A C-3522. jelzésű autotaxi, amely negyvenkilométeres sebességgel szaladt végig a népes utcán, elgázolta Solina Ferenc szolgálatot teljesítő rendőrt, aki kórházba szállítás közben meghalt. Az autó továbbszárgulított és eltűnt. A rendőrség kiderítette, hogy az autó a »Jugofiat« cég tulajdona és vezetője Klobucsar József huszonhárom éves soffőr. Klobucsar csütörtök este hazavitte a garázsa autóját, ott hagyta okmányait és néhány levelet, aztán eltűnt. A hátrahagyott levelekben azt írta, hogy öngyilkos lesz. A rendőrség nagyszabású nyomozást indított az öngyilkosjelölt felkutatására. Este hét órakor értesítést kapott a szomszédos Stenjeva községből, hogy ott egy seftórhús ember garázdaalkodik. A kiküldött detektívek elfogták a garázda embert és ekkor kiderült, hogy Klobucsar. A rendőrorvos megállapította, hogy Klobucsar közveszélyes öltött. Beszállították a stenjevai elmeorvosintézetbe.

— **Véletlenül hasbalőtt egy rendőrt a bácspetrováci rendőrzvezető.** Petrováci-ról jelentik: Belyanszki Vlada bácspetrováci rendőrzvezető szombaton délután hat órakor revolverét tisztította, a rendőrszobájában. A revolver véletlenül elsült és a golyó a közelben levő Csányi Misa rendőr hasába furódott, akit súlyos sebesüléssel orvoshoz szállítottak. A gyors orvosi segítség ellenére sincs semmi remény Csányi életbenmaradásához. A csendőrség Belyanszkit letartóztatta.

— **Felmentették a noviszadi vaskereskedő feleségét.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szombaton délelőtt hirdette ki az ítéletet Panaotovic Nesztorné ügyében. Dr. Arsenijevics Dusán védőbeszéde után a bíróság felmentette Panaotovicnét. Indokolásában kimondta a bíróság, hogy a ház és üzlet, amit Panaotovic vaskereskedő a feleségén követelt, teljesen szerzett vagyonnal volt és így az asszonyt nem terheli bűnügyi felelősség eljárásáért.

— **Megszüntettek három postaigazgatóságot.** Beogradból jelentik: A posta- és táviratügyi minisztérium a postaszolgálat átszervezésével kapcsolatban megszüntette a beogradi, spliti és cetinjei postaigazgatóságokat. A minisztérium szombaton rendeleti úton értesítette erről az érdekelt igazgatóságokat azzal, hogy 1928 április 1-ig likvidáljanak.

— **Dr. Kohn Imre v. klinikai tanársegéd, tüdő-szpecialista** rendel d. e. 9—11, d. u. 3—5 óráig. Krupezević (Rudics) ucca 4. I. em. Telefon 702.

— **A »Bosszuállók« forradalmi terrorja Lengyelországban.** Varsóból jelentik: Oltában szombatra virradó éjjel két ember lakásán megtámadott egy iskola-felügyelőt, akit revolverlövéssekkel halálosan megsebesítettek. A nyomozás megállapította, hogy a két merénylő a »Bosszuállók« név alatt nemrég alakult terrorszervezet tagjai. Ez a szervezet elhatározta, hogy a kormányt az ellenzékkel szemben tanúsított erőszakosságára forradalmi terrorral válaszol.

Sok fiatalembert

veszélyeztet a kimerülés veszélye a mai nehéz időkben folytatott létfontartási küzdelemben, még akkor is, ha külsőleg legerősebbnek is látszanak.

Ha minden betegséget, amely a fiatal emberek testi épségét veszélyeztet, el akar kerülni, ajánljuk Önnek az

mind napi használatát.

Ebben a ke lemesizü dietetikus készítményben a fiatal emberek nemcsak kedves csemegét, hanem a testi és szellemi erőnek kiapadhatatlan forrását és a legjobb garanciát egészségük fenntartására.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és jobb és megkerkedésekben a következő áron: 100 gramm Dir. 13.50, 250 gramm Din. 36.25 és 500 gramm Din. 63.25

Kérjen erre a lapra való hivalkozással ingyenmintát az alanti cégtől:

Dr. A. Wander D.D. Zagreb

szereződést, hiába tiltakozott ez ellen az iskola igazgatója. Szeptember huszadikán a felsőbb tanügyi hatóságok részéről egy bizottság szállt ki a helyszínre, hogy az épületet felülbírálja. A bizottság jelentésében megfelelőnek, olcsónak és tanítói lakásnak alkalmasnak nyilvánít-

»TUNGSRAM«

szállítja Amerika legjobb hangszóróját

»CONUST«

totta az épületet. A fölöttes tanügyi hatóságoktól még nem érkezett döntés, de akárhogyan is határozzon a felettes tanügyi hatóság, mindenképpen pör lesz a házvétel folytatása, mert ha az árverést akceptálja a tanügyi hatóság, akkor azon a címen indul pör, hogy a szövetkezet igazgatósága nem jogosult a ház eladásra, csak a közgyűlés. Ha pedig a tanügyi hatóság nem hagyja jóvá a vételt, akkor a befizetett költségeikért és illetékekért pörlik a szövetkezetet.

— **Aszfaltozzák Noviszad külső uccáit.** Noviszadról jelentik: Noviszad városi közgyűlése a külső uccák járdáinak aszfalttal való burkolatára árlejtsést írt ki, amelyet a szűkebb városi tanács pénteken délelőtt tartott meg. Az árlejtésre három írásbeli ajánlat érkezett: a zemuni, zagrebi és beogradi aszfaltgyáraktól. A legolcsóbb ajánlat a zemuni gyáré volt, amely a kétezer négyzetméter aszfaltjárdát készpénzfizetés esetén 587.115 dinárért, négy év alatt való fizetés esetén 733.865 dinárért, vagyis négyzetméterenként 118.075 dinárért vállalná. A zagrebi gyár 626.718.50 (hitelezés esetén 795.718.50), vagyis négyzetméterenként 125 dinárért és a beogradi gyár 657.500 (hitelezés esetén 853.910), vagyis négyzetméterenként 130 dinárért vállalná a járda aszfaltmunkáit. Az árlejtésről a kiszélesített tanács még ebben a hónapban dönt.

— **Új rendelet a jugoszláviai diákok külföldi tanulmányáról.** Beogradból jelentik: A közoktatásügyi miniszter rendeletet küldött az összes tanügyi hatóságokhoz, melyben közli, hogy jugoszláviai diákok külföldön csak különleges közoktatásügyi miniszteri engedéllyel tanulhatnak. A minisztérium ezáltal azt akarja elérni, hogy pontos képet nyerjen a külföldön tanuló diákokról. Magyarország és Bulgária kivételével minden országban folytathatnak tanulmányokat jugoszláviai diákok, de a fenti két országban csak azok részére ad a miniszter engedélyt, akik az utolsó éviüket végzik. Az engedélyeket a főispán mellett működő közoktatásügyi hatóság adja ki.

— **Karambolkör alakul Szubotícán.** Vasárnap, 23-ikán délelőtt tíz órakor a Beograd-szálló volt éttermében értekezlet lesz a karambolkör megalakítása tárgyában. Érdeklődőket szívesen lát az előkészítő bizottság.

A legnagyobb filmre: Nászéjszaka még hétfőn is a Városi Moziban

— **Közvetlen telefonösszeköttetés Makó és Senta között.** Szentáról jelentik: A postaügyi miniszter a napokban kelt rendeletével Senta—Csóka—Novakani—Makó közt közvetlen telefonösszeköttetést engedélyezett.

— **Eljegyzések.** Hajós Arankát, Hajós Gyula, a Schiff Ábrahám cég tulajdonosának leányát Noviszad, eljegyezte Pintár Anton repülőfőhadnagy, Ljubljana. (Minden külön értesítés helyett.)

Goldstein Marjka Becekerek és Beck Aladár Bezdán (Szubotica) jegyesek.

A verbásziak Párisban és Londonban is jártak, új butormintákat láttak, tehát ilyeneket a verbászi GAYER-butorgyárban is láthat

— **Ügyvédi hír.** Dr. Kaplarszki Pavle ügyvédi irodáját Bácska-Topolán, Fenyő-féle házban (dr. Hadzsy orvos házával szemben) megnyitotta.

— **A beogradi bankok egyesülete adókönyvitéseket kér a pénzügyminiszteriumtól.** Beogradból jelentik: A beogradi bankok és pénzintézetek egyesülete legutóbbi ülésén elhatározta, hogy memorandummal fordul a pénzügyminiszterhez, amelyben adókönyvitéseket kért. A memorandumot szombaton adta át egy küldöttség Markovics Bogdán dr. pénzügyminiszternek.

— **Csendélet a verbászi állomáson.** Nem régiben megirtuk, hogy a verbászi vasuti állomáson működő pénztáros kisasszony súlyos természetű idegbajt kap valahányszor egyik-másik utas, aki nem tud más nyelven, magyarul, vagy németül kér jegyet. A verbászi jegykezelőről a vasuti kalauzok már régebben megállapították, hogy az utasok ott meglehetősen sok tévedés történik, amire vajmi sovány vigasztalás, hogy viszont a verbászi jegypénztár fiúkéjében vigyáznak legjobban az állameszme csorbítatlanságára s azzal a boldogtalannal aki nem tudja az államnyelvet, ugyan csak megutáltatják a vasutat, az utazást. Néhány nappal ezelőtt egy bácskai nyugdíjas tanító felesége kért jegyet a verbászi állomáson Malidjósra s átnyújtotta a főúru vasuti jegy váltására jogosító igazolványát s a jegy árát. A vasuti pénztáros a magyar szó hallatára beteges diárhozámot kapott s a pénztár és az igazolványt kidobta az ablakon. A szegény utas, aki nem tud szerbül, nem tudta, mi a baja a jegykezelőnőnk s sírva félreállt. Mikor az utasok eltávoztak a pénztárúlké elől, újra jelentkezett jegyért s most már szó nélkül beadta az igazolványát és a pénzt. A jegykezelőnő intenzív ordítás után most már adott ugyan jegyet, de — de legalább rosszat s az ártatlan igazolványon is bosszút állt, mert rossz helyen bélyegezte le s olyan erővel nyomta rá a rézbélyegzőt, hogy a lapok elszakadtak. Mikor mindez megtörtént, vasuti tisztviselőkhöz és nőhöz nem túlságosan illő udvariassággal megint kihajította az igazolványt és a jegyet az ablakon. A vasutigazgatóság odahatározta, hogy a verbászi jegykezelőnő a hivatalos órák alatt a vasuti szolgálat pontos ellátásával tördeljen s az állameszme megvédésére, amennyiben ez ő reá vár — szabadidejét használja fel.

— **A noviszadi városi tanács megkezdte a költségvetés tárgyalását.** Noviszadról jelentik: A noviszadi szűkebb városi tanács megkezdte a jövő évi városi költségvetés tárgyalását. A költségvetést az új törvényhatósági bizottság fogja majd tárgyalni.

— **Öngyilkos cselédleány.** Noviszadról jelentik: Schulmann Anna, tizennyolc éves cselédleány munkahelyén, a Laza Koszticsa-uccában, péntek éjjel zsirszódát ivott és eszméletlen állapotban be szállították a kórházba. Állapota súlyos. Tettének oka szerelmi bánat.

— **Porodica Miškić slavi 27-og o. m. svoju slavu samo u krugu familije.**

— **Debeljacsai reformátusok ünnepe.** A debeljacsai református egyház vasárnap szentelt fel »vallásos otthonát«, melyet a templom mellett összejevitellek és kultúresték rendezése céljából építettek. A helyiség s egyben az egyházközség tagjai részére mint olvasóterem is, egész télen nyitva és írtve lesz. A felszentelést Agoston Sándor helyettes esperes végzi.

Lily Damita a Városi Mozi Paul Richter Harry Liedtke hétfői műsorán!

— **A vrsaci katolikus kuratórium kialakította a vrsaci katolikus jótékony temetkezési intézetet.** Vrsacról jelentik: A vrsaci katolikus egyházközség élére a feloszlatott egyháztanács helyébe kuratóriumot neveztek ki. Az új kuratórium első ténykedése az volt, hogy a vrsaci katolikus jótékony célú temetkezési egyesület vezetőségét felszólította, hogy az egyházközség tulajdonát képező házból költözzenek ki. A temetkezési egyesület irodahelyiségeinek felmondását nem vette tudomásul és így került az ügy a vrsaci járásbíró elé. Az első tárgyaláson a temetkezési egyesület jogi képviselőjének, dr. Bogdanffy Gergely indítványára utasította a járásbíró a kuratóriumot, hogy a püspöki adminisztratura által megállapított új alapszabályoknak hiteles szerb fordítását terjessze be és igazolja, hogy a kuratóriumnak joga van ebben a perben felperesként fellépni és van-e erre a püspöktől felhatalmazása. A most megtartott tárgyaláson a kuratórium képviselőjében dr. Adelmayer Ferenc ügyvéd beterveztette a kívánt bizonyítékokat, melynek alapján a járásbíró utasította a vrsaci katolikus jótékony temetkezési egyesület vezetőjét, hogy január elsejéig irodahelyiségéből költözzön ki. A kuratóriumnak agresszív fellépése Vrsacon nagy feltűnést keltett és a katolikus hívők körében nagy elkeseredést váltott ki.

Teasütemény ismert jó készítményű kapható már a Steiner cukrászdában

— **Jugoszláv tenorista sikere Berlinben.** Rijarec József kiváló beogradi tenorista sorozatos sikereket arat külföldön. Berlinben az állami operában a napokban Rigolettóban és Toscaban lépett föl és a német fővárosát teljesen meghódította. Rijarec legközelebb Bécsben, azután Párisban vendégszerepel, ahol több estén fog fellépni. A kiváló művész előreláthatólag Bécsben és Párisban is nagy sikert fog aratni.

POUDRE MON PARFUM

— **A szombori iparostanonciskola igazgatójának ünnepélyes beiktatása.** Szomborból jelentik: A közoktatásügyi miniszter, mint ismeretes, Mandics Jót, a kiváló pedagógust kinevezte a szombori iparostanonc iskola igazgatójának. Az új igazgató ünnepélyes beiktatásán résztvett Szulejmanovics Szalih kereskedelmi miniszteri inspektor.

— **Dr. Kohn Margit orvosi rendelőjét Bajmokon.** Preradovičeva ul. — sz. alatt megnyitotta.

— **Dupla anyós című kacagtató francia bohózatot adja elő a Müpártolók Köre vasárnap este a Nép kör színháztermében.** Ez a kacagtató bohózat végig nagy derűtségben fogja tartani a közönséget. Jegyek az előadás napján a színház pénztáránál 20, 15 és 10 dinárért kaphatók.

TÓZSDE

Zürich, okt. 22. (Zárlat.) Beograd 9.135. Páris 20.35, London 25.25 és háromnyolcad, Newyork 518.35, Brüsszel 72.18, Milánó 28.34, Amszterdam 208.375, Berlin 123.80, Bécs 73.175, Szófia 3.75, Prága 15.36, Varsó 58.125, Budapest 90.675, Bukarest 3.235.

— **Szentai gabonaárak, okt. 22.** A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 285—287.50 dinár, ótengeri morzsolt 222.50 dinár, új tengeri decemberi és januári szállításra 160—162.50 dinár, tavaszi szállításra 175—175.50 dinár, csöves 125—127.50 dinár, takarmányárpa 225 dinár, sörárpa 245—250 dinár, zab 177.50—180 dinár, rozs 280 dinár, heremag 2000 dinár, bab 280 dinár, örlemények: 0-ás liszt gg 460 dinár, 0-ás g 460 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 210 dinár, daralízt 195 dinár, korpá 195 dinár. Irányzat: lanyha. Kínálat, kereslet: jelentéktelen.

— **Szombori terménytőzsde, okt. 22.** Buza 287.50—290 dinár, rozs 280—285 dinár, zab 205—207.50 dinár, árpa 220—

Közkívánatra még hétfőn is Nászéjszaka a Városi Moziban

225 dinár, tavaszi árpa 260—265 dinár, tengeri 202.50—205 dinár, szárított 195—200 dnár, bab 330—335 dinár, válogatott 365—370 dinár, lisztek: 0-ás 415—435 dinár, kettes 395—415 dinár, ötös 365—385 dinár, hatos 315—335 dinár, hetes 255—265 dinár, nyolcas 192—200 dinár, korpá 170—175 dinár. Irányzat: változatlan.

— **Noviszadi terménytőzsde, okt. 22.** Buza bácskai 78—79 kilós 2 százalékos 290—292.50, bánáti 78—79 2 százalékos 285—290 dinár, rozs bácskai 72 kilós 2 százalékos 280—290, árpa bácskai 65—66 kilós 255—260 dinár, zab bácskai 207.50—210 dnár, tengeri bácskai 205—207.50 dinár, bácskai új XI-I. hóra 185—190 dinár, bánáti 200—202.50, bab bácskai fehér új 2—3 százalékos 370—380 dinár, lisztek: 0g bácskai 415—425, kettes 395—405, ötös 370—380, hatos 315—325, hetes 260—270, nyolcas 200—205, korpá bácskai jutazsákokban 170—175. Irányzat: nyugodt. Forgalom: 55 vagon. Komló legkiválóbb 5000—5400, elsőrangú 4500—5000, középjó 3500—4000.

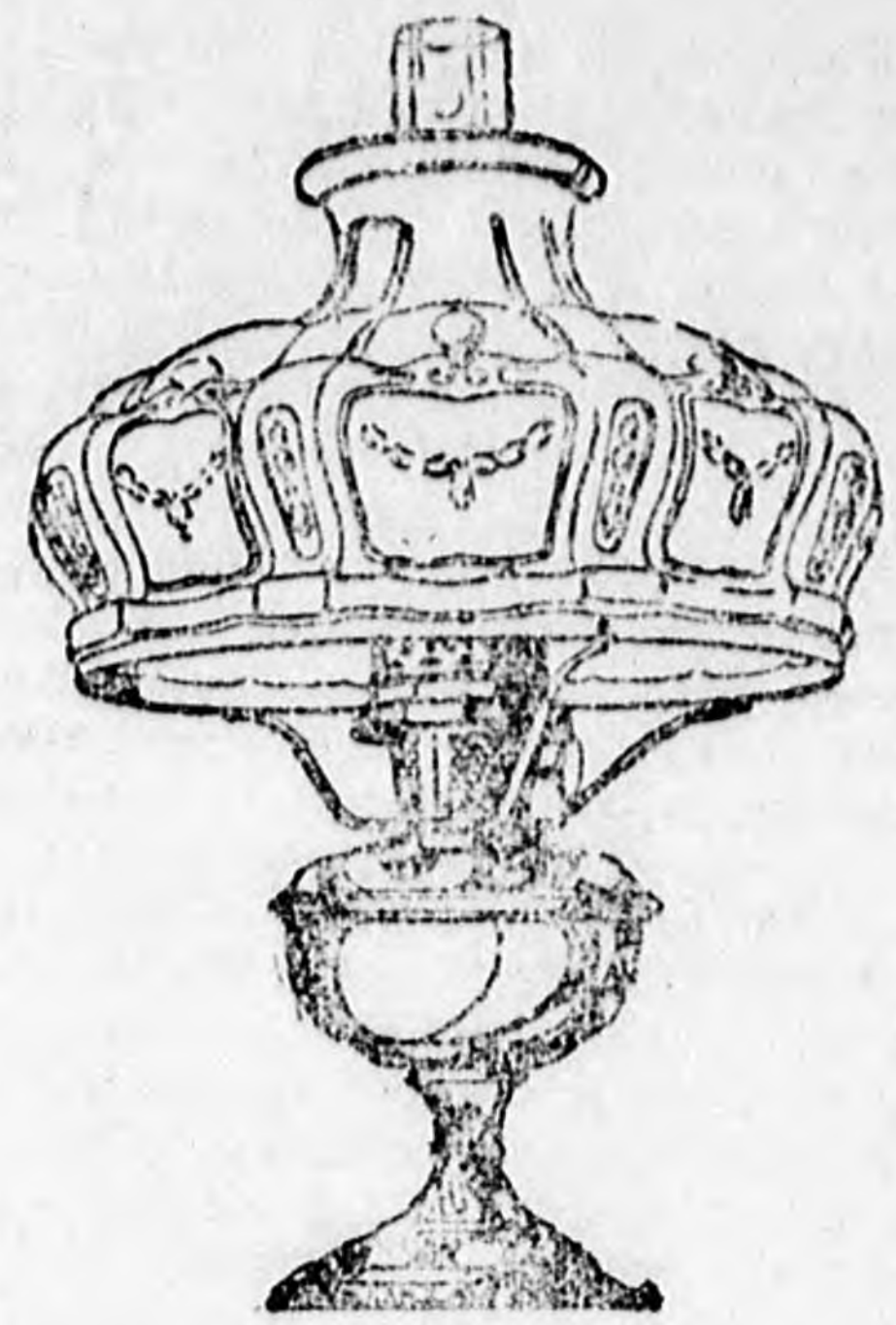
— **Budapesti értéktőzsde, okt. 22.** Magyar Hitel 90, Osztrák Hitel 57.5, Kereskedelmi Bank 127, Magyar Cukor 231.5, Georgia 17.6, Rimamurányi 124.5, Salgó 77.3, Kőszén 725, Bródi Vagon 2.1, Beocsini Cement 260, Nasic 182, Ganz Danubius 188, Ganz Villamos 176, Atheneum 28.25, Nova 39.8, Levante 27, Pesti Hazai 236. Irányzat: lanyha.

— **Budapesti gabonátőzsde, okt. 22.** A gabonátőzsdén az irányzatban lanyhulás állt be. Az egész vonalon estek az árak és a legnagyobb az olcsóbbodás a rozsnál. Hivatalos árfolyamok pengőértékben a határidőpiacon: Buza októberre 30—30.10, zárlat 30.10—30.12, márciusra 32.13—32.20, zárlat 32.18—32.20, májusra 32.42—32.46, zárlat 32.46—32.43, rozs októberre 28.64—29.04, zárlat 28.66—28.68, márciusra 30—30.16, zárlat 30.08—30.10, májusra 30.16—30.26, zárlat 30.20—30.22, tengeri májusra 24.92, zárlat 24.92—24.94, júliusra 25.46.

Nászéjszaka a Cirkus cyklon hétfőn is a Városi Moziban

— **Vizállítás**
A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duma: Bezdán 220 (—1), Apatin 276 (—10), Bogojevó 281 (—10), Vukovár 240 (—10), Palánka 216 (—10), Noviszad 211 (—9), Zemun 188 (+16), Pancsevó 170 (+24), Szmederevó 270 (+15), Orsova 217 (—13), Dráva: Osijek 120 (—2). Száva: Mitrovica 254 (+84), Beograd 136 (+30), Tisza: Senta 14 (0).

Napfényt varázsol otthonába az ALADDIN csodalámpa

Az Aladdin lámpa 94% levegővel és 6% petróleummal, nyolcvan gyertyaerősségű, hófehér egyenletes izzólényt araszt. Nem kell levegőt préselni (pumpálni), sem robbanóanyagot (spirítusz, benzín) előmelegíteni. Zajtalan, szagtalan, nem kormoz. Könnyen kezelhető, gyermekekre is nyugodtan rábízható. Minden alkatrésze egyszerű, könnyen cserélhető. Kiállítása szép és elegáns. Tűz- és robbanásmentes, é-ő állapotban is veszély nélkül használható. Anyagfogyasztása minimális, a beszerzési árát rövid használat után amortizálja. A lámpák kifogástalan működését 81 évi gyári szavatosság igazolja.
Jugoszláviai vezérképviselet:
„BARZE” D. D. SUBOTICA
Kérjen árjegyzéket! 10182

KÖZGAZDASÁG

— **Versenyszántás a Bánátban.** A Prva Hrvatska Štedionica tulajdonát képező volt Hannoncourt-féle écskai uradalomban a gazdakörök bonyára érdeklő szántási próba fejeződött be az elmúlt héten. Az uradalom, amelynek földjei jórészt nehéz tiszai réti talajból tevődnek össze, meghívta a két első helyen levő gépipari vállalat képviselőit a kétnapos próbaszántás keresztülvételére. Mindkét cég 2—2 traktort bocsátott rendelkezésre megfelelő ekékkel. A munka két napon keresztül folyt, a legnehezebb süppedős, nádasokkal tarkított tiszai rében, amely a gépektől a legmagasabb teljesítményt követelte. A munkateljesítmény mennyiségét, a mélységet és időtartamot, valamint az anyagfogyasztást szakszerűen lemérték és ellenőrizték. A próba eredménye az lett, hogy az uradalom vezetősége megállapította a 18—32 HP. CASE traktorok döntő fölényét a másik ott dolgozott márkával szemben, amennyiben a CASE traktorok ugyanazon idő alatt és holdanként sokkal kisebb fogyasztás mellett majdnem a felével többet végeztek. Az Elő Horvát Takarékpénztár becskeréki igazgatósága azonnal két darab 18/32 CASE traktort és hozzávaló ekéket rendelt écskai uradalma részére. Ez a nagyszerű teljesítmény nem lepi meg a CASE traktorok tulajdonosait és ismerőseit, de gondolkodni kell, hogy ejtse mindazokat a gazdákat, akik traktort venni szándékoznak. CASE az a traktor, amely minden eddig megtartott jugoszláviai versenyszántáson döntő fölényéről tett tanúságot. Száznál több megelégedett CASE-tulajdonos tanúsítja a gép kiválóságát.

— **Tetovóra helyezik át a noviszadi kertészeti iskolát.** Noviszadról jelentik: Nagy feltűnést kelt, hogy a földművelésügyi miniszter a noviszadi kertészeti iskolát Tetovóra helyezte át. A város mecszemenő kedvezményeket adott a kertészeti iskolának, amelynek hallgatói a városi kertészetben is segítettek. Mozgalom indult meg, hogy felkérjék a földművelésügyi minisztert, hogy hagyja meg a kertészeti iskolát Noviszadon.

SPORT

A Szand bíróság elé állítja a Neven rágalmazó cikk róját

Fischl Pál nyilatkozata a Neven cikkéről

A Radics-párt hivatalos hetilapja, a Neven legutóbbi számában »SAND—Bácska« címen foglalkozott a vasárnapi sportbírányval és az irredentizmus védőit emelte a SAND és annak egyik vezetője, Fischl Pál ellen.

A SAND vezetősége szombaton este rendkívül ülést tartott melyben a vezetőség minden tagja megjelent. Az ülésen elhatározták, hogy a klub nevében bírány elleni tiltakozást tesznek a Neven cikkéről, ezenkívül nyilatkozatot tesznek közre az ország napilapjaiban és sportlapjaiban, melyben a nyilvánosságot tájékoztatni fogják a SAND ellen indított rágalmazókat háttéréről. Fischl Pál, az egyesület futballszakszabályának elnöke bejelentette, hogy a maga nevében is bírány tiltakozást tesz a cikk ellen, hogy alkalmat adjon neki, hogy súlyos vádait a bíróság előtt behozhathassa.

Fischl Pál a Neven cikkével kapcsolatban a következők közlésére kérte föl a Bácsmegeyi Naplót:

— A Neven cikkének tartalma kétségbe kell hogy ejtsen minden igaz sportem-

bert. A cikkben, annak álarca mögé bújó bírány szándéku és jellemű írója a SAND elleni oláhataiban gyűlöletében az irredentizmus vádját emeli ellenem és egyesületem ellen. Nem sértem meg a nyilvánosságot azzal, hogy róla feltételeztem azt, hogy ennek a felháborító írásnak akárcsak egyetlen mondatát is komolyan veszi és ezért teljesen fölösleges, hogy az átlátszó szándékkal emelt rágalmazással szembezálljak. Az csak egészen természetes, hogy a közvélemény demanciáját az iránta érzett mély megvetésem sem menti meg attól, hogy gőzzel rágalmazóként a bíróság elé állítom ne legyen. Bármennyire föltette föl a SAND az életére főző rágalmazóknak, mégis alkalmat fog nyújtani neki arra, hogy sötét vádaskodásait a bíróság előtt megismélték és állításait ott megmagyarázzák. Ezzel azután — remélem — egyszer és mindenkorra elpusztulnak a sport és a közélet teréről azok, akik maguk önszóló elveik érdekében lábbal gázolnak bele másoknak a lecsüfetésébe.

Fischl Pál.

A fegyelmi bizottság

Copkó Mártont nyolc hónapra Copkó Gézárt két hónapra itélte Siflist felmentették

A szubotocai alszövetség fegyelmi bizottsága pénteken késő éjjelig folytatta a tanúkihallgatásokat az ismeretes SzAND—Bácska ügyében. Mint-hogy a bizottság üléseit a sajtó elől elzárták, az ülés lefolyásáról nem áll módunkban részletes tudósítást közölni. A tanúkihallgatások után a bizottság egyhangúlag a következő ítéletet hozta:

Copkó Márton játékosát nyolc hónapra, Copkó Gézárt két hónapra felüggasztették, Siflis Gézárt pedig felmentették.

Az ítélet indokolásában kimondták, hogy az elhangzott tanúvallomások szerint a verekedést Copkó Márton kezdte és Siflis is megtámadott fél volt, aki csak védekezett. A bizottság

jegyzőkönyvileg megfigyelte Held Mihályt sportszerű és higgadt viselkedéséről.

Értesítéseink szerint az ítélet hozatalában döntő szerepe volt az alábbi levélnek, amelyet Heck Imre római katolikus lelkész küldött a fegyelmi bizottságnak.

Alulírott minden befolyástól mentesen becsülettel a következőkben irhatom le azt az incidenst, amely az október 16-iki Bácska—SzAND barátságos meccsen történt.

A második félidő elején láttam, hogy egy Bácska-játékos a SzAND egyik játékos mellett erősebb küzdelemben, illetőleg futás közben elesett. Az esés

okát nem láttam. A SzAND-játékos tovább futott mintegy tíz méterrel, akkor megállt és megfordult. Erre a Bácska egyik játékos, nem tudom bizonyosan, hogy az-e, aki elesett, vagy egy másik Bácskista a közlekedő oldalról odafutott az illető SzAND-istához, megpofozta és erősen, kihívóan rátámadva vitatkozott vele. Miután a bíró nem érkezett nyomban a támadóhoz, ezzel időt adott Siflis SzAND-játékosnak, hogy 25–30 méterrel odafusson és előbb érjen a helyszínre, hogy védeimébe vegye a megtámadott játékost. Határozott fellépéssel, de nem fenyegetőzve, sportszerű módon figyelmeztette a támadót, hogy menjen odébb. Szavait nem hallhattam, de a magatartásából láttam mindezt. De a Bácska játékos a gesztikuláló Siflis kezét félrelökte, mire Siflis szintén ellökte a Bácska-játékos kezét. Ezt a kézlökődést a Bácska egyik játékos bizonyára verekedésnek nézte, mert Siflist hátulról ököllel fejbévágta. Siflis erre gyorsan megfordult és ugyanebben a pillanatban, amint a fejét elfordította az a Bácska-játékos, aki előtte állt, szintén fejbévágta Siflist. Azt nem tudom pontosan, hol ütötte meg, de úgy emlékszem, hogy oldalról fejbévágta. Erre Siflis megfordulva, ököllel a hátsó játékos feje felé legyintett, nem annyira ütve, mint inkább eltolva magától ezzel a játékos. Eanyi pozitívumot tudok és a következő pillanatban az összes játékosok visszatartották a támadókat.

Heck Imre.

Vrbászban a Bácska ütközik meg a Vrbászi SC-vel, mely jelenleg nincs olyan formában, hogy a szubotocai legénység győzelmét kétséssé tehesse.

A Fruska Gora turistacsoport kirándulása. Noviszadról jelentik: A noviszadrói Fruska Gora turistacsoport vasárnap reggel 5.35-kor és 6 órakor négy csoportban kirándulást rendez Zmajevacra, illetve Teszterára.

Vasárnapi sportprogram Noviszadon. Noviszadról jelentik: Vasárnap Noviszadon a Radnicski és a Vojvodina között lesz elsőosztályú bajnoki mérkőzés, amelyet megelőz a Gradjanszki—ZsAK másodosztályú bajnoki mérkőzése.

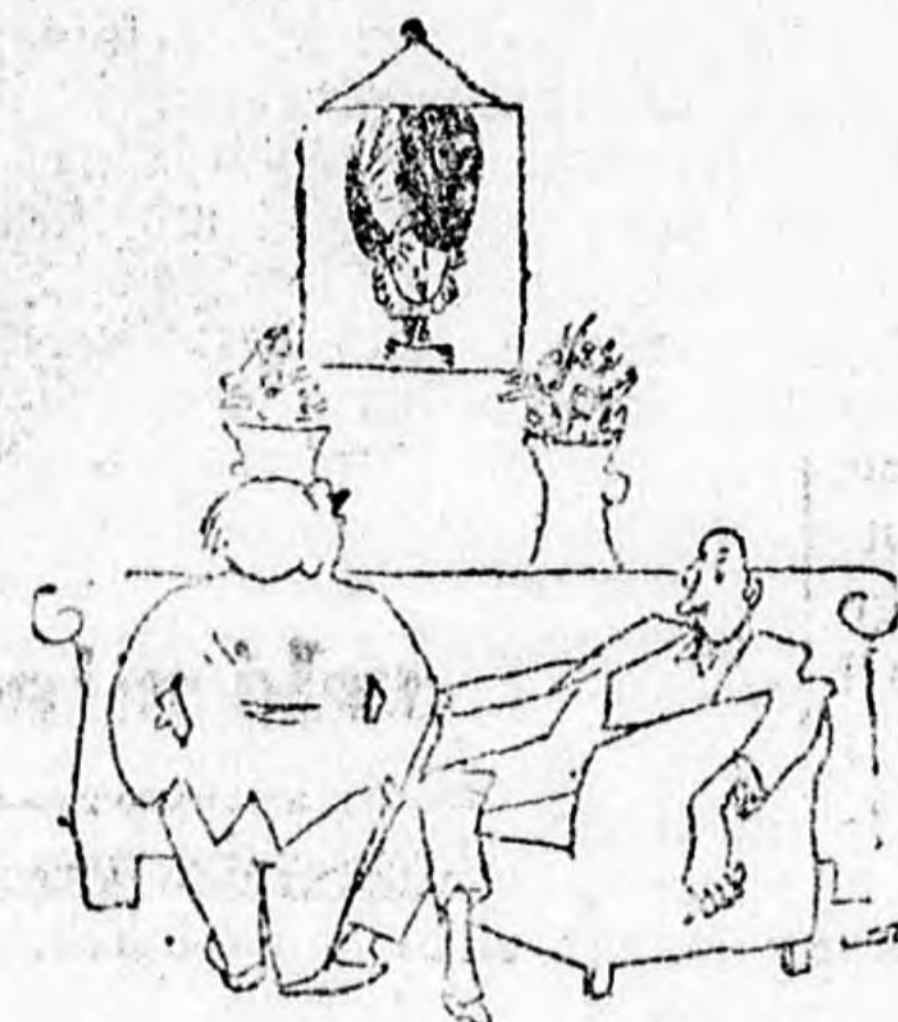
A magyar profiszlövetség az utódállamokkal szemben is erős magyar válogatott csapatot küvetel. Budapestről jelentik: A magyar profiszlövetség legutóbbi ülésén élesen bírálta a vezetőséget azért, hogy Zagrebba nem küldött erős válogatott csapatot. Herzog Edvin kifejtette, hogy a jövőben nem szabad második garnitúrát küldeni a

jugoszláv és román válogatottak ellen, mert mint a zagrebi 5:1-es vereség is bizonyítja, az utódállamok nagyon megerősödtek. A profiszlövetség Herzog javaslatára el is határozta, hogy ezután fokozottabb gondot állít ki csapatokat a jugoszláv és román országközi mérkőzéseken.

Megemmisítették a Gradjanszki—HASK bajnoki mérkőzést. Zagrebból jelentik: Zagrebból jelentik: A zagrebi alszövetség választmányja a Gradjanszki pártására megemmisítette a két hét előtt lejátszott HASK—Gradjanszki mérkőzést, amely tudvalevőleg az egyetemi csapat 2:1 arányú győzelmével végződött. A HASK a döntést meg fogja felbontani.

A csehszlovák válogatott. Prágából jelentik: Az október huszonegyedikén Jugoszlávia elleni mérkőzésre a cseh szövetségi kapitány a következő csapatot jelölte ki: Planicka — Perner, Seifert — Vodicka, Clichepa, Milise — Podrazil, Novák, Meduna, Dvoracek Bayer. A csapat sportörök véleménye szerint igen erős és egyenlő azzal az együttessel, amely Magyarország ellen küzdött. Csak a Sparta játékosai hiányzanak a csapatból, mert a cseh bajnok közül a Rapid elleni serlegelőre, amelyet október harmincadikán játszanak és ezért kiméli játékosait. A bíró személyében még nem történt döntés. A jugoszláv szövetség Braun bécsi valamint Ivancsics budapesti bírót hozta javaslatba.

KINTORNA

Szakáts ur: Szegény feleségem már három napja jajgat és sir, annyira fáj a foga.

Takáts ur: Rettegetes. És te semmit sem teszel ez ellen?

Szakáts ur: Dehogy nem teszek! Bedugtam a fülemet vattával.

— Mondd meg Péter, mi mindent kapunk a birkától? — kérdezi a tanító ur. — Tejet, sajtot, húst. A beleiből pedig hurokat csinálnak.

— Hát még mit? — kérdezi a tanító ur, aki a gajparól szeretne valamit hallani. Péter áll, de nem jut eszébe semmi.

— Hát miből készült a ruha, ami rajtad van? — akarja kiegészíteni a tanító ur.

— A tatám kangálnadrágjából — vágja rá Péter.

— János olyan lümbor és ájtatos ember, hogy mindig összetett kézzel ül a templomban.

— Igen, akkor is amikor a gyűjtőperselyt körbehordják.

Saktert választották a hitközség, de kibővítették, hogy nem szabad nagy családdal rendelkeznie. Jelentkeztek egy jelölt.

— Hány gyermeke van? — kérdezi az elnök ur.

— Egy, kettő... — feleli a jelölt.

— Gemacht! Maga a mi emberünk. Meg van választva.

Néhány nap múlva bevonul az új sakter és a hatalmas társzekerrel szorra leemeli gyermekeit, számszerint tízet.

Az elnök égnék meredő szemmel ordít:

— Ez szivájj! Maga azt mondta, hogy csak egy-két gyermeke van.

— Hát miért nem hagyott tovább számolni az elnök ur? — felel nyugodtan az új sakter.

RADIÓ-MŰSOR

(A város mellett szám a hullámhosszt jelenti)

Rádióhírek. Oroszországban most üventhat leadóállomás működik, ezek közül Moszkvában 9 és Leningradban 5.

A kölni székesegyházat nemsokára felszerelik 22 hangosanbeszélővel, úgy-hogy a pap szavát minden híve hallhassa.

Európában 164 rádió leadóállomás van. Az Egyesült-Államokban 733, Észak-Amerikában 85, Délamerikában 38, Ázsiában 16, Ausztráliában 28, Afrikában 9. Tehát a világon összesen 1073 leadóállomás továbbítja az emberi szót és muzsikát.

Angliában 3000 iskola hallgatja a londoni leadóállomás előadásait.

Litvániának egyik kisvároskájában a rádió tulajdonosok szétrombolták az antennákat abban a hitben, hogy a rádió okozta a rossz időt. De az eső továbbra is meggyűzött, hogy a rádió s a vihar között semmi összefüggés nincs.

Az Ondas című rádióadás felvetette a kérdést, ki találta föl a hangosanbeszélőt, mely tudvalevőleg a régi hangtölcsér új alkalmazása. Ezért a babérrért két ember verseng: Morland Sámuel angol báró és Kirshner. Jézustársasági atya. Európában 1671-ben alkalmazták először a hangtölcsért.

Számos utazó azonban arról tanuszkodik, hogy Kínában a kilencedik században már voltak olyan tölesérek, melyek messzire vitték a hangot. Másrészt a történelem megemlékezik Nagy Sándor megafonjáról, ki ezzel a hangszerrrel szölogatta össze több mérföldre lévő csapatait.

A vita eldöntése meglehetősen nehéz.

Vasárnap, október 23

Zagreb (310) 11: A jugoszláv és a csehszlovák liga matinéja. 17: Táncezene. 20: Tamburaegylet hangversenye. 22: Szórakoztató zene.

Zürich (566) 11: Délelőtti hangverseny. 12.30: Déli hangverseny. 16: A házizenekar hangversenye. 19.32: Kamarazenekar. 20: Hangverseny. 21.10: Hangverseny.

Budapest (555.6) 9: Ujsgáthérek, kozmetika. 10: Zenésmise az egyetemteri templomból. 11.15: Evangélikus istentisztelet a bécsi kaputéri templomból. 12.30: Szimfonikus zenekari hangverseny a Zeneművészeti Főiskola kupolatermből. 14: Pontos időjelzés időjárásjelentés. Utána: Mahács Mátyás »Az őzi gyümölcsfa telepítése. 15.30: Dr. Sávoly Ferenc »Az időjárás és a mezőgazdaság.« 16: Kálmán bácsi meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17: A Magyar Törögatós Négyes hangversenye Kurina Simi és cigányzenekarának kíséretével. 18.45: Sebestyén Ede felolvasása »Mikszáth Kálmán«-ról. 19.15: Sport- és löversenyeredmények. 19.30: Jacobi-emlékest. »Sybill.« Operett három felvonásban. Utána: A Duna-palota nagyszállóból jazz-band.

Róma (450) 10.30: Egyházi zene. 17: Táncezene. 20.45: G. Massen »Werther« operájából részletek.

Prága (348.9) 12.05: A házizenekar hangversenye. 15.45: Bábszínház. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Átvitel a prágai városi színházról »Don Juan« Mozart. 22.5: Hangverseny.

Leipzig (365.8) — Dresden (275.2) 16.30: Énekari hangverseny. 18.30: Népszerű zeneelméleti előadás. 20.15: Hangverseny. 21.15: Könnyű zene. 22.45: Táncezene.

Wien (517.2, 577) — Graz (537.1) — Innsbruck (294.1) — Klagenfurt (272.7) 10.15: Gyermekkarénc. 11: A wieni szimfonikus zenekar hangversenye. 17: Josef Soyka: Repülőgépen Koponhágából — Hamburgba. 18: R. Wagner: »A nürnbergi mesterdalnokok« című operájának közvetítése a wieni Staatsoperből.

München (535.7) — Nürnberg (303) 15.30: Hangverseny. 17.30: A házizenekar hangversenye. 19.45: Amar-kvartett hangverseny. 21: »Mit dem Feuer spielen«, vígjáték 1 felvonásban. 22.30: Szórakoztató zene.

Hétfő, október 24

Zagreb (310) 20.30: Cseh kamarazene. 22: Könnyű zene.

Zürich (588) 12: A házi zenekar hangversenye. 16: Szórakoztató zene. 20: Mozart-est. 21.10: A házi zenekar hangversenye.

Budapest (555.6) 9.30: Hírek, közgazdaság. 12: Pontos időjelzés, hírek, közgazdaság. 13: Időjárás és vízállásjelentés. 15: Hírek, közgazdaság. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 17: Dr. Schütz Antal egyetemi tanár felolvasása: »Mit várhatunk és mit nem várhatunk a bölcselettől.« 17.35: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 20: Német nyelvtanítás. (Dr. Szentgyörgyi Eduárd.) 19: Mit üzen a rádió? 20.30: A Filharmoniai Társaság hangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. 22.30: Pontos időjelzés, hírek, közlemények. Utána: Művész- és tánclemez.

Leipzig (365.8) — Dresden (273.2) 16.30: A lipcsei házi zenekar hangversenye. 20.15: »Die heimliche Ehe«, vígopera két felvonásban. 22.15: Tánczene.

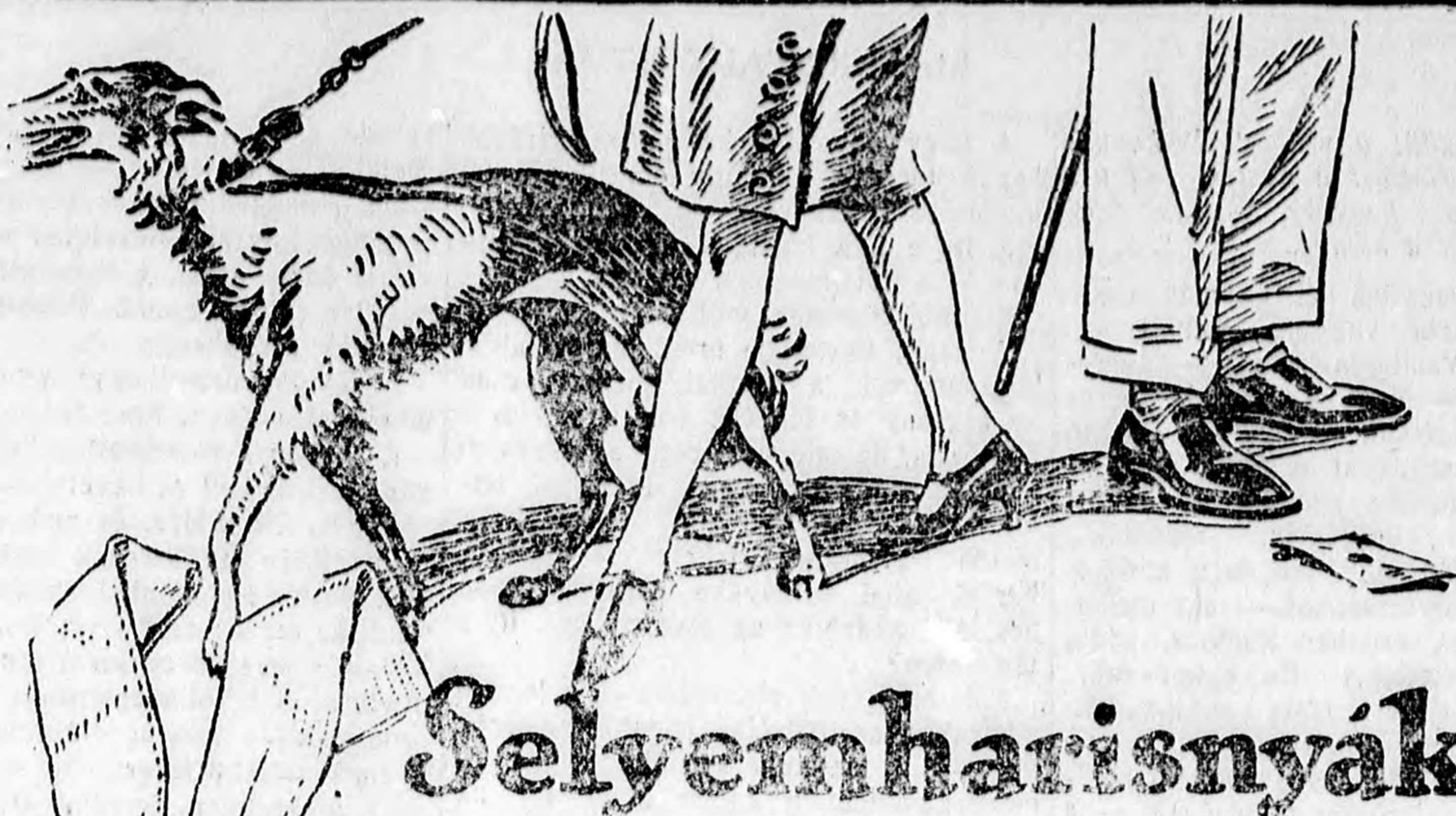
Milánó (315.8) 17: Jazz-band. 18.15: Gyermekkarének. 21: Szórakoztató zene és kabaré. 23: Jazz-band.

München (537.7) — Nürnberg (303) 20: A zongora történelmi fejlődése. 21: Külföldi átvitelek technikai magyarázatokkal.

Prága (348.9) 12: Fuvózenekari hangverseny. 16.30: Benez-zenekar hangversenye. 19: Hangverseny. 20: A házi zenekar hangversenye. 21: Színelőadás. 21.30: Ének- és hegedűhangverseny zongorakísérettel. 22.20: Hangver-

Róma (450) 17.15: Szórakoztató zene. 20.45: Zenekari hangverseny.

Wien (517.2, 577) — Graz (357.1) — Innsbruck (294.1) — Klagenfurt (272.7) 11: Szórakoztató zene. 16.15: Délutáni hangverseny. 19.30: Emo Descovich felolvasása az oceanrepülésekről és a tengeri közlekedésről. 20.05: Fritz Lange előadása: »A copf idejéből.« Zenekari kísérettel rendezik: Sugár Károly, a Nemzeti Színház művésze és Gyarmathy Sándor, a Stúdió rendezője.

Selyemharisnyák

kétszeres tartósságuk lesznek!

Levetés után azonnal, illetőleg este mossuk ki a finom selyemharisnyákat Hattyu-szappan-forgácsban, tartósságuk ezáltal sokkal nagyobb lesz. Ugyanigy járjunk el műselyemharisnyákkal és finom flórharisnyákkal is

Használati utasítás:

Hattyuforgácsot oldjunk fel teljesen forró vízben, öntsünk hozzá hideg vizet, gyurjuk át benne könnyedén a harisnyákat s utána öblögtessük ki őket langyos vízben, majd nyomkodjuk ki óvatosan és hagyjuk szék támlájára hegyezett kendőn száradni. Semmiestre se dörzsöljük vagy facsarjuk a selyemharisnyákat. Könnyen és kényelmesen — amellet rongálás nélkül — csak így moshatunk selyemharisnyát.

Hattyu-Szappan-Forgács

való mindenhez, amit magunk mosunk és senki másra nem bízunk

A 7-es SZAMU CELLA!

(36)

REGENY

Ezzel a kocsis felé fordult:

— Itt meg fogsz várni, nem tudom bizonyosan, mikor jövünk vissza, de ez nem lényeges. Ha azonban valakinek kedve kerekednék, hogy kikérdezzem, azt fogod felelni, hogy mit se tudsz.

Mulot előre ment. Buvard utána sietett és mindketten a sétányba fordultak. Negyed óra múlva elértek Rebours anyó házához. Megálltak. Nem csekély bámulatukra észrevették, hogy a földszinti szoba ki van világítva.

Ezzel a major felé közeledtek.

Rebour mama fölindultan járt föl s alá, érthetetlen szavakat mormogva és néha-néha leányára pillantva, ki a terem végén egy széken ült.

— Surranj az ablakig és nézzed, nem látod-e a gyermeket?

Mulot megtette, de bármely óvatosan lépett is, a két nő mégis meghallotta és Palotte az ablak felé fordult.

Ekkor sápadtan rémületében fölegyenesedett és nagyot sikoltva, kezével az ablak felé mutatott.

— Nana! mondta Mulot, nem kell megijedni, nem akarunk kárt tenni önöknek... jó barátok vagyunk és ha önök megengedik, egy kissé csevegni fogunk.

— Mit akarnak? Mit akarnak? — hebegte Rebours anyó.

Azonban Palotte észrevette Buvard arcát. Az ajtóhoz ugrott és ámbár alig volt felöltözve, Buvardhoz futott, kinek megfogta kezét.

— Ön! ön az! óh! az ég küldi önt! Jöjjön! jöjjön! meg kell önnek mondanom...

Ezzel magával vonta Buvardot és a terembe vezette, hová Mulot is követte őket. Buvard nagyon kíváncsi volt.

Ekkor Palotte feléje fordult.

— A mint láthatja elment.

— Kicsoda?

— Leona. Balafree leánya!
— De ki jött érte, miért engedték, hogy elvigyék. Anyja akarta elvinni?

— Nem... Az anya napközben itt volt, nagyon szomorúnak látszott és azt mondta nekünk, hogy nagyon fél, hogy gyermekét elrabolják. Meg akartuk nyugtatni, de nem sikerült! Ő levelet adott át, melyet saját kezével írt és lelkünkre kötötte, hogy csupán annak adjuk át leányát, ki hasonló levelet fog előmutatni. Épen lefeküdtünk, midőn tíz óratájban megkopogtatták ajtónkat... Anyám kérdezé, hogy ki az és azt felcitték, hogy Balafree részéről vannak itt.

Én azonban gyanítottam valamit, kiugrottam az ágyból és az ajtóhoz szaladtam és miután sok kérdőzködés és felelet után kinyitottam az ajtót, két férfiut vettem észre, kik közül az egyik magas, karsu és urias, a másik alacsony volt. Miután megkérdeztem, hogy mit akarnak, a magas papírt vett elő zsebéből és átadta. Ez volt az a levél, melyet az anya bejelentett. Nem lehetett ellenvetést tenni. Elvitték a gyermeket.

Visszatértek a kocsishoz.
Szeretnék Rigolettel megismerkedni!... Nem mondhatná meg a kocsija számát! — szolt Buvard a kocsishoz.

— 30.899!
— És tudja, hol lakik? —
— Hogyne! az Akác-uccában, a Montmartren... A kecsi elindult

— Miről van szó? kérdezte Mulot.
Buvard felelni készült, de e pillanatban a kocsis befelé hajolt.

— Hová vigyem?
— Montmartre! Akác-ucca! Rigolethez! felelte Buvard a kocsis bensejéből

Rigolet egy Akác-uccai ház ötödik emeletén lakott, padlás szobában, melynek összes bútortzatát egy rossz ágy, két rongyos szalmaszék és egy sánta asztal képezte.

Rigolett még nem aludt. Kopogtak.
— Szabad! mondta a kocsis szilárd hangon.
Buvard köszöntötte Géroméet, a kocsis feleségét.

— Asszonyom, mondá, bocsásson meg, hogy így korán zavarom, de sürgős ügy kényszerít arra.

— Mit akarnak tőle — kérdezte Géromée gyanakodva.

— Óh! csekélységet! felelte Buvard, egyszerűen tudakozódni akarunk és dusan fogunk neki fizetni érte.

Mulot Buvardhoz hajolt és valamit sugott fülébe.

Ezzel Buvard távozott.

Mihelyt Mulot magára maradt Géroméval, az ágy mellé ment, hogy megbizonyosodjék, vajjon Rigoletnek nincs-e kedve fölbrednie, aztán visszatért a nőhöz.

— Nos! szép Irnám, szolt hozzá vigan, hát már nem ismerjük meg barátainkat?

— A lengyel! mondta rémült hangon.

Miközben Mulot beszélt, Géromée szeme fénylett, termete fölegyenesedett és a láz és kacérság vegyítette mozdulattal kibontotta haját, melynek fekete hullámai ellepték vállát.

— Óh! ha ez lehetséges volna! mormogta ideges hangon. Egy órára! csupán egy órára!

— Fogadok, hogy még mindig táncolnál!

Géromée hevesen ütött az asztalra.

— Nem... nem! de bosszut állnék!

— Kicsodán?

— Azon nyomorultan, kinek szerencsétlenségemet köszönhetem!

— És ki az!

— Heloise, Lucenay Klotild komornája!

Buvard várakozik reám — szolt Mulot — talán már türelmetlenkedik és én távozom... De mihelyt megtudod, hogy Rigolet kit vitt az éjjel és hogy hová ment velök, mikor visszajött, eljössz és mindent részletesen elmondasz nekem s ígérem, hogy nem lesz okod megbánnod buzgósgodat.

— És bosszut állhatok?

— A mi ezt illeti, az programunkhoz tartozik... és jól állok róla.

— Tehát a viszontlátásra.

— A viszontlátásra.

Ezzel Mulot távozott.

Félóra múlva Buvard és Mulot már észrevették Géroméet, ki sietve jelent meg a találkán.

— Nos? szolt hozzá Buvard, mihelyt közeledt.

— Tehát — felelte Géromée — Rigolet a Saint-Germain negyedbe vitte az utasokat és többet nem tud rólok. Azonban valamit észrevettem, mit talán jó lesz megjegyezni. Midőn a két férfi elvált, ma este tizenegy órára találkat adott egymásnak a Szent Lázár pályaudvaron.

— Bravó! mondta Buvard derült arccal.

UTAZÁS HAVREBA.

Ugyanaz nap, tíz órakor este, Balafree leányával együtt megjelent a Szent Lázár pályaudvaron.

(Folyt. köv.)

Falusi hétköznapi földnehez ege alatt

Irta: KRISTALY ISTVAN

Aki megöli: a virágot. Polkovnik Korzsenyeffszkij: a postás. Joó ur: a zongora hangoló. És egy mély felkiáltójel: a kántor.

Ezerszer megyünk el egymás mellett és ezerszer vagyunk: senkik — egymásnak! Valahova futunk — egymás mellett — nagyon messze egymástól. Melegítünk magunkban sebző vágyakat — szárnyat építünk gondolatok alá! Magunkba szedjük a világot: látunk, hallunk, beszélünk, repülünk... és egyszer jön egy pillanat: amikor meglátjuk embertársunkat — aki mellettünk rohan, él, arcában különös, eddig nem ismert étellel... És ekkor már lángol körülöttünk a fájás: a magunkradobbenés — az a szörnyű elhagyatottság, a vascella, ahonnan nem lehet kitörni, azok az iszonyu távolságok — a miben vergődik, harcol és elég valaki: az én!

Mindig akkor marad az ember legjobban magára — ha valakivel találkozik az uton...

*

Két nő...

Ez a lány... zsellérház sötét, földszagu vermében — szobájában nyíllott ki. Mintha nap nem érintette volna soha: hófehér. Ugy csodálkozik ég felé a hó alól a hóvirág — ahogy ő néz: tavaszfrissen. A bőre érzékeny, megbor-zongó. Kicsit mindig fázik. Igen kicsi ablaku falusi ház mély naphiánya — valami nem tudott föléledni benne: nem tud mosolyogni. Termete az első fűszál lenge, finom karcusága — törekenksége. Egészen különösen szép leány — fájó. Mint az életmeleg, piros, izmos muskátlik között a ciklámen különös, idegen szépsége. Nyugtalanító, ismeretlen szépsége. Egy más, messzi élet üzene. Friss, csodálkozó, nagy utat járó tekintete soha senkit se nézett meg senkit se ismert itt: ezen a földön...

Egyedül járt munkára és egyedül jött meg. A legények csak nézték — ilyen lányok érintetlenül járnak: a vágyaikban. Senki sem merete megkérni. Érezték — ez a lány az életben összelörik — hogy csak egyszer tudna pompázni! Ez a lény. Aztán meghal. Igen, tán ezt érzi ő is, azért olyan álomszerű a menése. azért olyan mélyen megkapó a szeme: olyan halálcsan tiszta, üde a nézése — álmódó.

Nem merték megkérni: nem akarták megölni! Igy élt a leány. Élte az idegenbeszakadt virágok vigasztalan, magányos, reménytelen életét.

De egyszer meglátta őt: a másik nő — aki a diszes, nagy ház szárnyas, öles ablakai mögül kémlelte az életet — hidegen, biztosan.

Ezekben az ablakokban sohasem volt virág: a nép azt mondta, hogy a virág elhervad, ha ránéz az a gögös, hideg, büszke asszony.

És igen: ha virágot látott — szemében iszonyu határu hideg terjengett szét — téli, derült éjszakákban nő így a hideg. Minden megfagyott körülötte.

Azt mondják, hogy mint fiatal leány se szerette a virágot. Valami mérhetetlen és megérthetetlen düh vett erőt rajta már akkor, ha virág volt a közelében.

Ez a nő is szép volt. Még most is. Pedig házassági készülő fia van, akinek ő keresi már régóta a menyasszonyt — de nem találja.

Most, hogy meglátta a leányt — megremegett. Fiát az ablakhoz hívta és rámutatott a lányra: ezt vedd el! — ezt vedd el! És ajkáról egy dermesztően hosszú mosoly indult utnak... így riaszt rá a lombokra az első októberi éj... és nevetett és a leányak éjjeli zenét adatott.

Senki se értette. Ez a gögös asszony! akinek ajtaiát soha senki át nem léphette — akivel csak a küszöbön kivülről lehetett szót váltani, most befogadja a koldusszegény ember lányát: lányának.

De csakhamar eljött a nap — ami feleletet hozott minden csodálkozásra.

A nagy udvarház hatalmas, szárnyas kapuit kitérték — hogy elmenjen a temetőbe az: aki csak egy hónapot töltött itt e ház hideg, virágtalan szobájában — a fiatalasszony.

Különös temetés volt. A nagy, tiszta, de üres: merev udvar közepén volt a ravatal, mellette csak az asszony és fia. Ott volt a pap és a kántor is, de mindenki csak az asszonyt látta.

Az asszony hatalmas, királynői ter-látta. Metén gyönyörű fekete selyemruha, karja, ujjai és nyaka ékszerszól terhes. Mit akart ez az asszony így, itt a temetésen?

Mikor az ének elhangzott — a legtragikusabb: az indulást jelentő, az örök utra — az asszony szembenézett a tömeggel, amely a kapun kívül állt, az emberek megremegtek... ez az asszony nem tűr meg senkit maga mellett, suhant át rajtuk a tekintet Jég-hideg értelme... ennek nem kell virág — ami csak egy pillantást is elrabolhatna tőle... Igen, ez a ház halálra van itélve — örök magányba temeti e nő: társtalanságra ítélte.

A négy szolga felemelte a koporsót... miért kellett ennek a szép, fehér leánynak kaput tární ide? hogy idejőjön elpusztulni?

Az asszony érezte a tekintetekből ki-robbanó kérdést és pintha felelte rá, szólt: ilyen leány csak egy volt! Csak egy és nincs több!...

És megindult a koporsó után egyenesen: győzelmesen... síró fiára rá se nézett.

A tömeg szétrebbent előtte... csak itt-ott hangzott egy-egy félenk, ijedtre döbbsent sóhaj: megölte ezt a virágot is...

*

Polkovnik Korzsenyeffszkij: falusi postás.

Nem az a szélhámos típus a — hercegekből és gárdatisztekéből. (Majdnem minden második orosz emigráns: herceg, de legalább: gárdatiszt.)

Ez az ember: dolgozik. Alacsony és sovány. (Ebben inkább postás, mint ezredes.) Arca: egy ráncraktár — úgy néz ki mint Hamupipőke törpéi — de a ráncok közt egy jó ember vergődik... apró zöldes szemében reménytelenül sekednek az ének, amint sóhajta: Ó, Matuska — Rosszija... Aztán beszélni kezd...

szavaiból csodálatos szenvedések láza csap föl: önök azt nem érthetik meg... esik az eső, olmos kis cseppek és a kis faházak olyan szürkék — ez a vidéki garnizon... a tisztársak és mindenki unatkozik... de otthon a legrosszabb a kis szomorú szobájában valaki iszonyu vár — a magány... és semmi sem vigasztal... a gondolat: halál... minden üres... üres...

A lányok?... s itt néhány meleg, édes szó hangzik: Dunyása, Maruszja... Szónya... szépek, fehérek... sokat álmodniak — különösek... várnak, várnak és aztán elhervadnak utált csókok tüzeiben... minden végtel... csak végtel...

Hová?... Oroszország nagy... nem lehet megnyugodni... valami mindenütt ott van, ami fáj, mint az olmos erő... a halál sem szép.

Az emberek?... jók: gyöngék és fáradtak, iszonyuan fáradtak... valami nagyot akartunk: szabadulni... azt mondják: ámodók vagyunk és amíg a köd föl nem száll a lelünk... nem lesz semmi... semmi.

Hogy mi ez?... Oroszok vagyunk uram... szép ez és félelmes... a zenénk a legszebb: itt tudunk szárnyalni szépen — szabadon... boldogan... nagyon-nagyon tudnánk mi boldogok lenni: emberek... de látja az irodaimunk az már más... nincs még egy ilyen örvényes, fuldokló irodalom — ahol az emberek úgy fájnak... ez a végtel: ez a mi uttalanságunk...

Hogy mi ez?... Oroszok vagyunk uram... szép ez és félelmes... a zenénk a legszebb: itt tudunk szárnyalni szépen — szabadon... boldogan... nagyon-nagyon tudnánk mi boldogok lenni: emberek... de látja az irodaimunk az már más... nincs még egy ilyen örvényes, fuldokló irodalom — ahol az emberek úgy fájnak... ez a végtel: ez a mi uttalanságunk...

Hogy mi ez?... Oroszok vagyunk uram... szép ez és félelmes... a zenénk a legszebb: itt tudunk szárnyalni szépen — szabadon... boldogan... nagyon-nagyon tudnánk mi boldogok lenni: emberek... de látja az irodaimunk az már más... nincs még egy ilyen örvényes, fuldokló irodalom — ahol az emberek úgy fájnak... ez a végtel: ez a mi uttalanságunk...

Hogy mi ez?... Oroszok vagyunk uram... szép ez és félelmes... a zenénk a legszebb: itt tudunk szárnyalni szépen — szabadon... boldogan... nagyon-nagyon tudnánk mi boldogok lenni: emberek... de látja az irodaimunk az már más... nincs még egy ilyen örvényes, fuldokló irodalom — ahol az emberek úgy fájnak... ez a végtel: ez a mi uttalanságunk...

En?... én a cár katonája voltam. A caré!... és hangja olyan volt, mint a penge éles, halálos suhintása. és mintha

ezrede előtt állana — kiegyenesedett... szalutált és elment.

De a piacon a népek között már mosolyogva osztja a levelet. Soha egy levél el nem veszik. A házakról és uccákról tervrajzot csinál. Pontos, kötelesegtudó. Előzékeny.

A levelet mosolyogva nyújtja át és meghajol szépen, finoman...

És ebben a mozdulatban leleplezi magát és sirni kell és nevetni...

Nézik... nézik... és nem értik! Nem értik: hogy az ezredes csak látszólag levélhordó. Belül, ahol az élet forrása vannak, ott ő: Golkovnit Korzsenyeffszkij — a cár ezredese. És nem levelet nyújt át ő a jól megtermett falusi asszonynak — hanem virágcsokrot Szónyának — aki fehér mint a hó, fehér, mint a végtelen, imádott Oroszország!

Ah! — Matuska! Matuska!...

*

A zongorahangoló... Évekkel ezelőtt egy zongora került a falunkba a szomszéd községből — ahol a földesur felszámolt.

Ősz volt akkor is, amikor a kultura ezen eszközeit egy szekéren hozzánk irányították a város dűlőuton.

Egy nagy gödör után a zongora nagyot nyögött, megfájdult a dereka, mint mindenkinek — aki erre utazik.

De amint ezt a hangot a zongora kiadta — az árokból felemelkedett egy neveltségsegen rongyos emberke: Joó ur — a zongorahangoló — ak idefeküdt le — meghalni. Nem érdemes élni... nincs mit hangolni.

Már elég jól bent volt az álomutakon — mikor zongorahangot halott. Mit lehet ilyenkor egy zongorahangoló? Felkel halottaiból és követi a zongorát.

És követte. Először kinevették. Aztán megszokták fantasztikus alakját. Tekintve ugyanis, hogy a faluban csak egy zongora volt — csak ezt tudta hangolni — hát a kereset kevés volt. Ruhára nem telt. Bibliai egyszerűséggel ruházkodott és istállóban halt.

Csodálatos csak az volt — hogy mindig jókedvű, elégedett volt.

Nép hamar kitalálta róla — hogy szent és titokban a varjak táplálják. Lehet, különben miből is élt volna egész éven át — mikor csak egy karácsony táján keresett száz dinárt a zongoratulajdonosnál, aki szerette őt, mert olcsón hangolt és helyben volt.

Szabadidejében — mikor a ruházata megengedte — elhagyta apostoli lakását: az istállót és sétálgatott.

Nagyon intelligens arca volt, a kezei feltűnően szépek — arisztokrata kezek és a szava halk, de színes, fantáziás, műs.

Ilyen finom ur, miért nem urak közé: városban? — kérdezték tőle.

Joó ur ilyenkor fátyolosan, szomoruan nézett az emberekre, mintha nem értené őket: miért küldték ti el innen enegem? Én a zongora miatt vagyok itt. Ti engem nem érdekelték és továbbment, mint egy dal, egy furcsa, disszonanciás dal — a miben ő volt: a harmónia.

Különben senkit se bántott — hát megtűrték. Volt is, meg nem is. Ha látták is, nem vették észre. Olyan volt, mint az a szegény — egy zongora, akit csak akkor vették észre, ha vendégek jöttek. Ott is már csak karácsonykor vették észre — akkor is csak hangolásra — egyszer.

A napokban azonban mi történt?! Joó ur lakása — az istálló előtt — két gyönyörű vasderes állott meg és a kosiból, amit huztak, fájintos alkalmatlanság — négy szép szál ember szállott ki. Egy öreg és három fiatal.

Itt lakik Joó ur, a zongorahangoló? — kérdezte a szép szál öreg.

— Igen! — csodálkozott a nép, ki a hirre összeszaladt.

Hárman bementek az istállóba, egy kint maradt.

Az öreg ment elől és egy pillanat mul-

va már jött is kifelé, az ölében egy szalmacsutakot hozott, amiből Joó ur mártirfeje kandikált ki. Hamar bundákba takarták, egy csattintás és Joó urat elragadták, mint Illést: tündérszekéren.

Igen: a népnek jó szimatja van. Hn nem is, volt Joó ur sznt, de legalább: földbirtokos. Harminchold földcskéje van, de ő ezt nem érti. Minek neki a föld? Mit kezdjen vele? Hát elszökik a földjét. De a földje nem engedi el. Megkeresik, visszahozzák. Visszahozzák: apja és testvérei, akik meg Joó urat nem értik — mit akar a zongorával, az: akinek annyi jól termő földje van.

*

Egy felkiáltójel... Jelentékeny személyiség a falu életében — csak a falu jelentéktelen összeget ad neki: az életre. Ó: a kántor.

Jött — senki se tudja, honnét. Pályázott az állásra, elnyerte. Egyedül pályázott.

Egész utipodgyásza egy keménykalap, egy überciger és egy bot. Nagy bot. Ut-ravaló bot. A lábán cugoscipő. Papucs-hoz hasonló, nagyon nagy utat járhatott be velük.

De a hangja szép. Férfias, meleg, tulfütött hang. Én sohasem hittem el, hogy ez az ember csak egy félcilinder, egy überciger és egy bot — alájuk csuszatva egy pár lehetetlenül eltiport cugoscipő.

És amikor mindig egyedül járt — mint a magány szobra — látnivaló volt, hogy egy különös sorsot rejt a szent dalok mögé.

És egy napon csodát hallottunk felőle. A kíváncsiság megleste őt. Otthon: rajzol. Csodálatos, nagy palotákat rajzol. Épít... épít.

Épít ő — akinek havi kétszázötven fixe van és ebből még rajzpapírt is kell venni. Sokat: a szebbnél-szebb palotatervez.

Vajjon kinek épít? Kiket telepít be a fényes, magas, levegős palotákba ő — aki egy kis földes szoba elhagyott, magányos — egyedüli lakója?

Mit épít olyan csodálatos kitartással? Egész éjen át rajzol.

Csak ő tudja — de nem mondja meg senkinek. Nincs barátja. Senkije.

És nem keresi az utat az emberekhez. Vagy már elfelejtette az utakat?! — és az embereket is?

Igy áll az emberek mellett, mint a sok kisebb-nagyobb vidám, éneklő sipok között — az orgonán — egészen hátul az a nagy, iszonyu mélyhangu sip — ami csak nagyritkán szólal meg — nem dal-lamnak, csak figyelmeztetésül: én is itt vagyok!!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

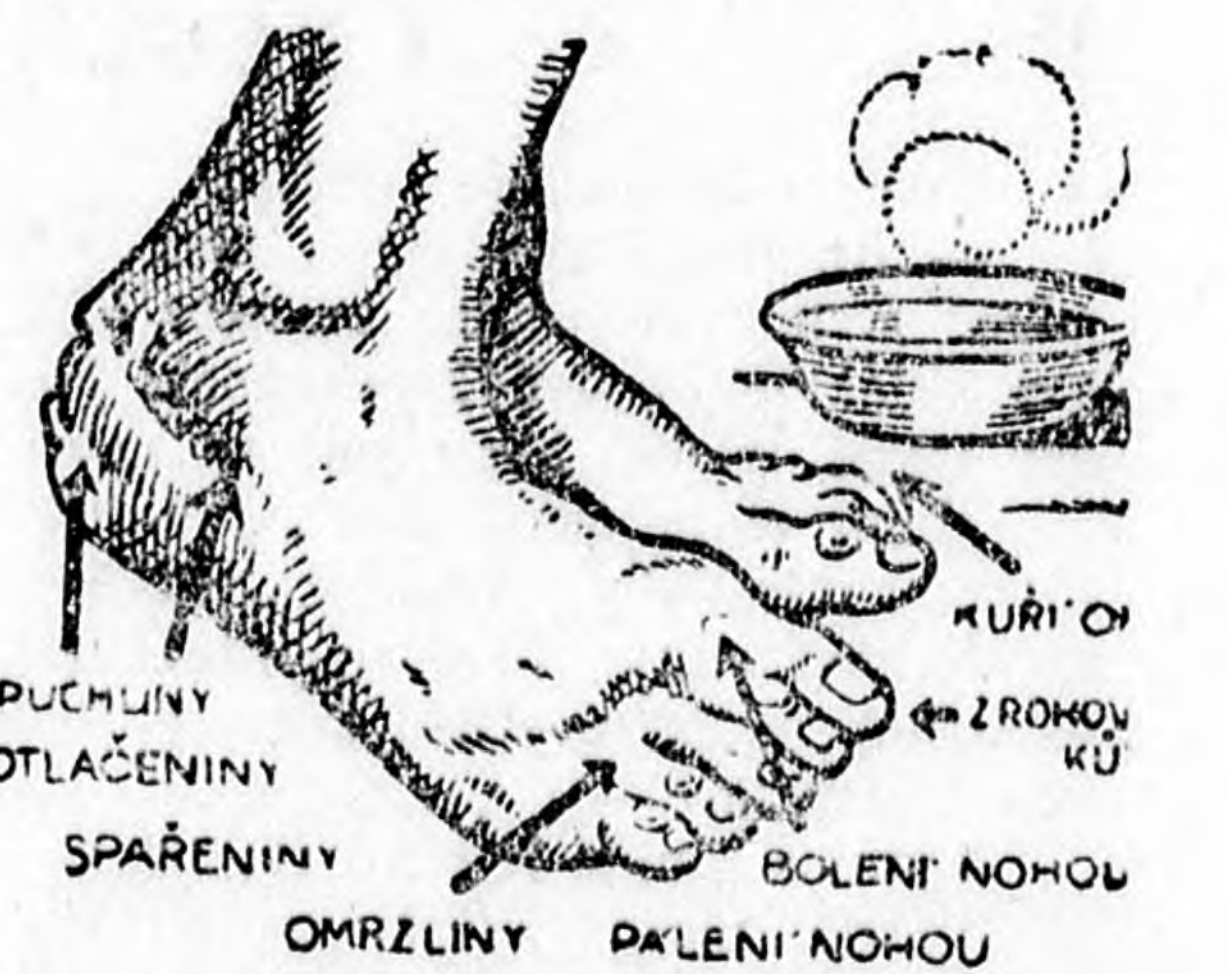
Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

Elég volt a szenvedésből!

SZENT RÓKUS LÁBSÓ UJLÁBAT GINÁL

Ezen készítményből, mely külföldön régen és kitűnően bevált, elegendő, ha egy csekély mennyiséget bele eszünk egy labor meleg-vizbe és áztatjuk a fűös lábat 10-15 percig. Ezen idő múlva a láb dagadtsága, zuzódása, a kínzó égető érzések egy csapásra megszűnnek és többé újra el nem kezdődnek. Hosszabb áztatás megpuhítja a tyuk-szemet és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok könnyűszerrel, kés vagy berolva nélkül eltávolíthatók. A legérettebb, legmaka-csabb láb-fájások, fagyások elmúlnak a Szent Rókus Lásó használatát által. Meg lehet Ön győződve, hogy a Szent Rókus Lásó a lábat tökéletesen ujfalakítja, úgy-hogy a szűk cipő, az új cipő is éppen olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna. Megszabadítja Önt a láb lülböző zavaraitól, gyalogolhat vagy állhat egyhelyben órákig a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül.

Egy nagy adag Szent Rókus Lásó ára 16 dinár. Kapható minden gyógyszerárban.

NYILATKOZAT

Mikszáth Kálmán regényeinek kiadását hirdettük lapunkban hosszabb időn át kötetenként 10 dináros önköltségi áron.

A kiadásra a kultura terjesztése érdekében vállalkoztunk, hogy az utódállamok magyarsága részére igazán nemes irodalmat adjunk.

Azért is lett volna módunkban a példányokat olcsó áron adni, mert feltettük, hogy a fennálló törvényes rendelkezések értelmében a szerzőnek, illetve jogutódának, a Révai Testvérek Irodalmi R. T.-nek engedély nélkül is jogositva vagyunk Mikszáth Kálmán műveit kiadni és így az előállítási költségekbe nem kell beleszámítanunk a köztudomás szerint jelentékeny összeget kitevő szerzői tiszteletdíjat.

Most a Révai Testvérek Irodalmi Intézet r. t. felhívta figyelmünket arra, hogy egyrészt a trianoni békeszerződés rendelkezései szerint, másrészt az itt érvényben levő régi szerzői jogi törvény értelmében nincs jogunk Mikszáth Kálmán műveit az ő engedélyük nélkül kiadni és terjeszteni; egyúttal közölte velünk a Révai cég, hogy műveinek kiadása és terjesztése, valamint ezek hirdetése miatt szerzői jogbitörési pert indított ellenünk.

Akciók megindításakor a jogi helyzetet magunk is gondos megfontolás tárgyává tettük és épp e megfontolásból érlelődött ki az a nézetünk, hogy kiadásunkkal nem sörtünk mások törvénybiztosította jogait. Meg kell azonban őszintén vallanunk, hogy a Révai cég olyan, különösen nemzetközijogi szempontokra utalt, melyek arra bírtak bennünket, hogy — ahelyett, hogy a magunk felfogása mellett örösködnénk, magunk is szívesen lássuk, ha királyi bíróságok fogják eldönteni, a mi felfogásunk a helyes-e, vagy pedig a Révai cégé?

Nem ismerhetjük el tehát, hogy nem a mi felfogásunk volt a helyes; azonban azt készséggel elismerjük, hogy a Révai cég által felvetett aggályok legalább is indokot szolgáltatnak arra, hogy ez aggályok mellett szólanul el ne menjünk.

Minthogy mindig kötelességnek éreztük, hogy még oly nemes szándékkal megindított akciókban, mint amilyen jelen kulturakciónk is, tartózkodjunk mások jogainak és méltányos érdekeinek sérelmétől, úgy véltük leghelyesebbnek, ha respektáljuk akciónk folytatása előtt a Révai Testvérek cégnek azt a törekvését, hogy a kir. bíróságok döntsék el: folytathatjuk-e akciónkat, vagy sem?

Mindazonáltal azok részére, akik akciónk folytán már beküldték hozzájuk a Szent Péter Esernyője című kötetért járó összeget, néhány napon belül fogjuk e kötetet szállítani.

Most tehát a bíróságoké a szó!

Jóhiszemű álláspontunkat a bíróság elé tárjuk és a meghozandó határozatához fogjuk magunkat tartani.

Minerva r. t., Subotica.
Internacionale könyvkiadó,
Beograd.

P. Gergely Boriska:

CSILLAGHULLAS

*Szavak kopár mezéjén tarlózva keresem
a szerelem egy ittlelejtett sápadt szóvirágát
mit még nem tört koszoruba senki.*

*Legyen vadvirág, legyen bár szintelen,
de enyém legyen mint a sóvárgásom...
Meddő akarás.*

*Nincs új szó, nincs új dal, csupa avarok
és holt tüzek pernyéje kavarak tépetten ruhán
mint szelíd sugáru őszi délután a
nyájas ökönyd.*

Csak a vérem lobogását hallgatom az utamon.

*Őszi rónát átálléptem csönd igékké ajkamon.
Örök várás szóltan égés, néma mámor
Szívem mint a menny kitarul...*

*Sötét tó szemed örvénye hív mint a vész
mint varázskürt
nyári éjbe, mibe mint a fény az árnyba,
torró vágyam hangtalanul behullt...*

Az „orvos”...

Irta: SOMLYÓ ZOLTÁN

(Utánnymás, fordítás tilos!)

Egy nap reszketni kezdett a kezem. A kanalamból, amíg az ajkamhoz emeltem, az ölembé loccsant a levegő; beüttem öreges cikl-cakkot alkottak a papíron; a kabátomat már nem tudtam a megszokott módon: félkézzel begombolni s ha a könyökömre támaszkodtam, a kezemfeje, mint valami felfordított harangláb, jobbra-balra ingott...

Néhány nap múlva a lábam is... semmi kétség: alapos baj van! Tabes... A tünetek, amelyeket a maganfajta hipochonder oly jól ismer, fontosnak jelentkeztek. És egy vasárnap délután, amikor az átvirrasztott, halálfélelemektől rémes éccaka után már annyi ellenállás se volt bennem, hogy egy csésze tejet vegyek magamhoz, elindultam... Elindultam arra az útra, amelyről szétültem, hogy az utolsó...

Sok orvos-ismerőcöm volt, de nem bíztam meg csupán az orvosi véleményben. És attól is félttem, hogy energiám végső maradéka is elhagy, ha az orvos »intézet«-be utal... Igen, tisztán emlékszem rá, attól félttem, hogy ebben az esetben már csak annyi erőm lesz, amennyi egy revolver ravaszának megnyomásához szükséges... Egyenesen elmentem tehát abba az épületbe, amelyet az emberi álljovialitás oly kurtán, de félremagyarázhatatlan akcentussal intézettek nevez...

Autóm surrogva repült a barnászürke porban. Kétoldalt szikár jegegyék, ahogy el-elmaradtak, mintha így süttögtak volna utánam: megint egygyel több... Valami kis vityillóból egy kuvasz kiugrott a zajra a kerítés elé és busan, vontatottan, nyöszörgésszerűen megugrott. A kutyák inomabb érzésűek, mint az emberek: lám, ez a sofför ügyet se vet rám: mint valami hóhér, forgatja a bőrrel bevont volánt: ez az én quillotnom!... Ha volna valami érzés a szívében, most hátrafordulna, beszélgetni kezdene velem és meggyőzőn róla, hogy nem is áll oly rosszul a dologom, nem kell ezért félek mégé menekülnöm... És visszafelé kormányozná a gépet: életem szegény, megrekedt masinériáját...

Remegő kézzel fizettem ki a berautót. Nem tudtam, elég gyorsan kiszámítani, mennyi jár neki s amikor már átnyújtottam az összeg kétszeresét, csak akkor állapítottam meg magamban, hogy ennyi pénzért éppen kétszer ekkora utat tehettem volna meg... Az éppen annyi, mintha ismét otthon lennék!... Ó, istenem, otthon... Otthon ülni, az egészség, a polgári kis élet boldog karosszékeiben... Talán... talán még meg is tehetném... Egyszerűen visszautlok az autóra és hazarobogok...

De az autó már messze járt... Elkéstem.

A vesztülbőlben kísértetiesen konganak a lépteim. Schol senki. Jobbra-balra benyitok: üres irodaszobák: egy-egy tárláló helyiség... Végre valami szolgáló áll elém és biztat, hogy üljek le, vár-

jak türelemmel. Vasárnap van: ilyenkor csak egy inspekciós orvos tart szolgálatot és az illető orvos e pillanatban el van foglalva fenn valamelyik beteggel.

Várom. Kerti fonott székekben ülök, lábaim valami foszló gyékényen remegnek. Rettenetes ez! Nem bírom! Hát még itt... még itt se sietnek azonnal a segítségemre?! Hát hova menjen az ilyen szegény zavart beteg, hogy a hóna alá nyuljanak, megsimogassák, ágyba tegyék...

Most egyszerre megkönnyebbülök. Végre, végre az jön, akit oly türelmetlenül várok. Rajta az orvos tipikus fehér köpenye, haja tövig levágva, kezéin a kabátujj feltűrve, arcán a kibékítő nyugalom, járásában a biztosság... Mint valami jó rokon, régi ismerős, szeretet és megértés hunyorog ki a szeméből. Még se hallgatja első szavaimat:

— Ide menjünk, ebbe a kis szobába! — négat meleg hangján — itt nem zavart bennünket senki. — és belülről megfordítja a zárban a kulcsot.

Leülünk.
— Csak nyugodtan fiam — mondja — nincs baj és nem is lesz. Ne hagyja el magát. Erő, erő! Ez a fontos! És akarat!

És ezektől a meleg, biztató atyai szavaktól előbujnak a könnyeim. Eleinte csak párosával, aztán mind sűrűbben... És úgy érzem, hogy máris segített rajtam.

Csak egy-két mondattörmelékkel hallgat meg a panaszaimból, aztán ezt mondja:

— Nincs semmi baj! Érti! Nincs semmi baj! Huzza ki magát és nyissa ki magát a világnak!

A hangja megnyugtat s az utolsó mondata, hogy nyissam ki magam a világnak, misztikus, mély, bájos távlatokat nyit meg előttem. Hát persze: ki kell nyitnom magamat a világnak! Hisz mindig oly zárkózott voltam... Ez lesz a baj. Megrekedtek az érzéseim, az érzések vérkeringése...

De azért bátorlalanul még megkérem:
— Orvos ur, valami baj okvetlenül van... Tessék csak megnézni a bicsemet...

— Ugyan kérem — mondja ő — biceps! Szamárság! Ne adjon sokat az ilyen orvosi hókusz-vitusokra! Nem énekek azok semmi! Mi van a gombjával?

Nem tudtam hirtelen, mit gondoljak. Bizonyára nem jól hallottam... Gomb?... Mi löze mindennek a gombkhoz?... Valószínűleg a gondjaimat kérdi... Hát bizony, gond az van elég!

— Hát férem — felelem erős megfontolás után — az igaz, hogy vannak. Rettenetes sok. Fbből a kérdésből is látom, hogy orvos ur alaposan-mélyen ért a dolgához. Azt hiszem, tényleg innen indul ki a baj...

— No — mondja nyugodtan, elégtelen — hát halljuk: hány gombja van?

Megint nem tudom: jól hallottam-e? Hogy hány gombom van?... Mi az? Bizonyára azt óhajtja, hogy felsoroljam a gondjaimat. Ez az a bizonyos psychoanalitikai eljárás...

— Rengeteg sok, orvos ur! — felelem — nincs még egy ember, akinek oly rengeteg sok volna a gondja, mint nekem, orvos ur...

— Nem értett meg, barátom — mondja most, nyugodtságából kissé kilépve — engem az érdekel, hogy hány gombja van. Már mint a kabátján-mellényén. Meghökkenve nézem végig a kabátom gombsorát: egy, kettő, három... A mellényemen hat... Három meg hat... kilenc, orvos ur...

— Nohát! Ez a baj! Így nem lehet egészségesnek maradni! Ez a rettenetes begomboltság! Ez teszi tönkre lelkiileg önöket! Se szellő, se érzés nem férkőzhet magukhoz! Nézzen ide!

Csak most láttam, hogy hosszú fehér orvosi köpenyén egyetlen gomb sincs, csupa apró biztosító tü tartja össze a két szárnyát.

— A gomb!... Tudja ön, mi a gomb? A leggyilkosabb valami a világon! Valami, ami semmi. A gomb az a tárgy, ami az egész életet a legnagyobb bizonytalanságban hagyja. A kabát egyik oldalára varrták, de mégis a másik oldalán fityeg, egy lyukon át. Hát mi ez? Érti, mily lehetetlen állapot? Mintha mi: emberek is folyton a más bőrén át-bujva, mérnök a világot... Ezt nem lehet tovább!...

Ezzel elővett zsebéből egy hosszú, csillogó, élespengéjű kést. És egy nyiszszentéssel levágta a kabátom és mellényem összes gombjait. Aztán a gombokat sunyi nevetéssel zsebre vágta.

— Nos? Jobban vagyunk már? Remegünk még?

Nem. Valóban nem remegtem már és valóban jobban voltam. Kellemetlen volt ugyan nyitott kabátom: nyitott mellényem, de valahogy minden figyelmem a gombtalanságomra rányulva, ezzel voltam elfoglalva és egyébbel nem törődtem...

E pillanatban dörömbölni kezdtek az ajtón. A dörömbölés mind erősebbé lett. Az orvos nyugodtan ült a helyén. Csudálkozva néztem nyugalmát. És már fel is kelttem, hogy ajtót nyitok. De visszanyomott a székre:

— Kiszabadult néhány dühöngő a zárt osztályról. Csak nyugalom, barátom. rögtön jönnek az ápolók és visszaviszik őket.

Most egyet roppant, egyet recsent az ajtó — és betört. Ápolók jöttek egy orvos vezetésével. Ahogy a fenéköpenyest meglátták, kényszerzubbonyt húztak rá. Az egyik ápoló szeretettel szolt hozzám:

— No. Gombos bácsi, ezennel jobban vigyázzunk magára. Már megint leszedte valakinek a gombjait...

Aztán jóakarattal sugta a filembe: — Ennek a betegnek az a mániája, hogy az emberek gombnélküli ruhában járjanak...

Gombos bácsit már vitték is. Szegény, ziláltan, reszketve húzta össze magát és vacogó fogai közül az ajtóból még visszasugta nekem:

— Ezek dühöngők. Tele vannak gombokkal...

Nagyon kényelmes és egyszerű az
Aspirin
bevétele
tabletták alakjában.

Minden egyes tablettá súlyja pontosan fél gramm (0,5 g). Könnyen és tisztán lehet zsebben hordani és bevenni. Dobjuk be egy pohár vízbe, ebben gyorsan szét-esik. De valódi Aspirin-tablettáknak kell lenni, az eredeti Bayer-csomagolásban.

PRIMA II. SICI
PARKETTA
a legolcsóbb árak mellett állandóan rak-táron, csakis a:
DRVARSKO INDUSTRIJSKO DRUSTVO-61
NOVI SAD 1001 TEL: F: 22-08

Világmárka:
Cendré de rose
Rouge mandarine
Hourloups — Paris
9379

ORBÁN VILLA, NOVI SZAD
vázvezető, mozdóka, 6 p n 117-
sel. E y s s szoba 0113 11 80-91
dinár. Kötés 140-60 dinár. Abo-
nenszámok kedvezmény. Telefon 25-86.
10518

FILM

A bugyi és egyéb német filmek

Vége egy jó német film. Nem is jó, kitűnő. A *Phoebus* megfilmésitette Carl *Sternhelm* híres szinpadí szatirját. A *bugyi-t*, s ami ritkán szokott megtörténni, a műfaji halmazállapot-változás nem ártott meg ezuttal a darabnak. Werner *Krauss*-t idáig nem tartottam nagy művészeknek, de — be kell ismerni — tévedtem, a legkülönbek közül való. *Sternheim* gyilkos csufolódását a német filiszterrel Werner *Krauss* olyan tökéletesen át tudja vinni mozgásba és ritmusba, hogy ezzel az alakításával bejegyezte a filmet *Az aranyláz*, a *Potemkin*, a *Madame Dubarry* és a filmgyártás eddigi nyolc-tíz komoly értéke mellé.

Van egy jelenete, vasárnap, frissen borotválkozva, kipödrött bajusszal peckesen, jóllakottan, elégedetten átmegy a szobán: *ezt a járást nem lehet soha elfelejteni*. Pár lépéssel karakterizált egy embert és egy nemzetet. A chaplini kacszás mulatságos, de nem jelent semmit. Ebben a feszes biztonságban, ahogy *Krauss* — minden bohóckodás nélkül — végigtalpal a szőnyegen, véres gúny van, a »Deutschland über alles« egész elbizakodottsága.

A többi szereplő meg sem tudja közelíteni, de egyik sem rossz. *Jenny Jugo*, a kis polgárasszony, aki a vasárnap szagos mise után elveszti a bugyiját s ezzel magára tereli az uralkodó-herceg figyelmét, — ez a darab alapötlete — nagyon kedves és nem több. A rendezés olyan jó, mintha amerikai lenne.

De a többi német film! *Erich Waschnek*, akinek nyári *Gottfried Keller*-filmje egészen jó volt, újból *Lee Parynak* rendezett egy filmet. *Önagysága, a világrekorder*, ez a címe. Sportfilm, mert most divatban vannak a sportfilmek, a szöke *Lee* egy uszónót játszik benne.

Uszni tud. Játszani nem. De a bajusztát se vétette le. A hősszerelmes, *Adalbert von Schletow*, enyhén molett. Nincs egy jóképű, férfias megjelenésű szerelmes színész az egész német filmiparban. Illetve van. De azok statisztálnak. A rendezők nem veszik őket észre.

Pestről importálnak egyet, valami *Fekete* nevű fiatalembert, aki *Ráday Imre* néven lett Ufa-sztár. *Ráday* valószínűleg németesebben hangzik, mint *Fekete*. Egyszerre két darabban hozták ki, az egyiknek *Donald Westhof harca* a címe, a másikat elfelejttem. Megnézhetném egy újságban, de nem érdemes. Leégett. *Öt év óta nem volt ilyen bukás Berlinben*, mind a két darabot sietve lestedték a premiermozik műsoráról, az elsőt még játsza pár elszántabb kültelki mozi, a másodikat azonban betehetik a jég szekrénybe.

Erről eszembe jut a címe, valami ilyen volt: *Asszony a szekrényben*. A szekrény okvetlenül benne volt a címben, de hogy a szekrényben mi volt, asszony-e, vagy más, azt már nem tudom.

Ráday mindenestre nem elveszett ember. Lesz még kórista a budai színházban.

Az Isten is annak teremtette.

A nő ébredése a címe a *Beba Palast* új filmjének. Arról szól, hogy ha egy serdülő lánynak gyereke születik, az kissé kellemetlen. Nem lehet azért azt mondani, hogy a darab érdektelen lenne, de azt se, hogy érdekes. Főleg, ha azt vesszük, hogy három szerzője is van, *Fred Sauer*, — aki rendezte — *Walter Wassermann* és dr. *Kurt Thomalla*. Együtt nyögtek ki.

A női főszerepet *Grete Mosheim* játsza, *Harry Liedtke* új felesége. Szép és nagyon ügyes.

Nem lenne elegáns dolog *Harry Pielt* levágni. A ő filmjei speciális publikumnak készülnek s a közönségnek ez a valóban nem legelső rétege meg van vele elégedve. Igaz, hogy *Douglas Fair-*

banks is ennek a publikum-rétegnek dolgozik s mégis viszi valami értéket legponyvább filmjeibe is, de nem lehet mindenki *Fairbanks*.

Ugyebár? A *rejtélyes éjszaka* című filmnek egyébként az a legfőbb hibája, hogy teljesen és tökéletesen hiányzik belőle minden eredetiség. A kalandor film nem eszem, de ha már valaki ilyet csinál, csinálja ötletesen és ne kopirozzon. Azt, ahol mindenféle háborzongató dolog történik, körülbelül negyvenszer megfilmesítették már. Nem lehet egy új ötletet kitalálni?

A legtermékenyebb filmproducensek egyike *Reinhold Schünzel*, aki kitűnő színész, közepes rendező és csapnivaló filmíró. Sajnos, hiru embet és nem tud letenni arról a gyönyörűségről, hogy rossz darabokat írjon magának s azokat személyesen rendezze.

Uj filmje, aminek a címét így valahogy lehetne lefordítani, *Hűséges mind a sirig*, derb komédia, elég mulatságos, de nehézkes, ötletelen. *Schünzel* egy ligeti hintáslegényt játszik benne — szabadon elővezetve a *Liliom*-ból — akit különböző félreértések következtében gazdag bécsi kereskedőnek néznek s ebből komikus szituációk adódnak elő.

(A színész-szerzők speciálitása a helyzetkomikum. A ripacs kitör az iróból: nincs szíve elmenni a legőcskébb hatáskörrel sem.)

A film legkomolyabb értéke *Rosa Valtelli*. Ez a kivénült kabaréénekesnő egészen nagy művész. A ringlispi öreg tulajdonosnőjét játsza, aki szerelmes a hintáslegénybe. A legmélyebb tragikumot érzékelteti a *tökéletes egykedvűségével*. Más színésznő a kezét tördelné sirna, a haját tépné, *Valéti asszony* egykedvűen ül. Irtózatos fájdalmat és kétségbeesést tud kifejezni — faareccal.

Amerikában divatba jöttek a háborus filmek, hát a németek is háborus filmet csinálnak. *Könnyű lovasság* a címe. Az amerikai háborus filmek pacifisták. A

Izgalmas hajsza Páris uccáin egy menekülő apacs után

Páris, október.

— Fogják meg!

Hirtelen felpattan a kis szajnaparti bistró ajtaja és mint a nyíl, kirepül rajta egy ember. Dult arcú, szöke, karikalábu, középtemetű, rongyos. Vakon, habozás nélkül rohan előre. Mögötte hatásos csoportkép: a kocsmáros és a vendégek dühödten hadonászva, arcukon vastag elképedés, akár a mánor, amelyből még nem ocsudtak fel. Hallatlan, valaki meglopta őket! Ép olyan emberi ábrázata van, mint nekik, ép úgy evett, ivott, röhögött, ki hitte volna...

— Fogják meg! Tolvaj!

Az egész uccát mozgósítják, a sietős járóelők megfélekednek kötelességeikről, a bankról, irodáról, randevuról, mindenki a menekülő után veti magát, aki *Nurmit* is megszégyenítő gyorsasággal nyargal *Pris* uccáin át. A rendőr ott hagyja posztját, a villamoskalauz a villamost, a kereskedő a boltját, míg a sofőr a taxiján próbálja üzöbe venni az elvetemültet, aki vétett a társadalom ellen.

— Fogjátok meg!

— Gyilkos!

A tolvaj úgy surran át a hidon, mint az árnyék, szinpadias térdgömbölettel, közbe néha visszapillant és rekedten felkacag. Mit viszi? Mért fut ilyen lélekszakadva, két karját a mellére szorítva, hogy ki ne ugorjon a szíve? Az életét menti, a még hátralevő pár esztendőre szóló lélegzeteit, hisz egyszer csak önkakoncsipi a *Nagy Rendőr*, aki nem

német háborus film: operett. A hadnagy ur, magyar huszár, beleszeret *Gallciában* az ellenséges alattvalónőbe. Van a filmben árulás, támadás, ágyuharc, rabbi, — a szerző, dr. *Allieri Manó* ügyesen összekeverte *Biró Lajos Hotel Imperid*-ját *Bródy Sándor Lyon Ledjával*.

A szereplők rosszak. *Elizza la Porta* néha egész élettelen, néha viszont túlozza a gesztusait. *André Mattoni* gyenge huszárhadnagy és még gyengébb színész. Ragyogó viszont az öreg rabbi szerepében *Albert Steinrück*. Egy kicsit mindig egyforma, de mindig kitűnő. Sok ötlete, megfigyelése van, de viszont egész évben egyfolytában filmezik és minden este szinpadon játszik. Rablógazdaság egy elsőrangú színészi értékkel.

*

Steinrück játssza a főszerepet a *Plüsch és Plümovski* című filmben is, amit *Norbert Jacques* rossz regényéből írtak át filmre. A darab cselekménye abszolút sablon, de olyan tempó van a rendezésben, hogy a vászonra kényszeríti a figyelmet, hiába ellenkezik a néző a leánykereskedő-milióiból merített ostoba történet ellen.

Steinrück egy kétlaki leánykereskedőt alakít a darabban, egy szívtelen lélekűfárt, aki otthon erkölcsös és jámbor családapa. Társa *Ernst Deutsch*, ez a nagyszerű művész, aki a másik leánykereskedőből formál csodálatosan el-lenszenves figurát.

*

Fleck I. és *Fleck L.* két filmrendező, még pedig *térj és feleség*. Hogy melyik a feleség, az L.-e, vagy pedig az I.? — azt nem tudom. *Egy leány a népből*, ez a címe a műnek, amely *II. József* császárnak egy suszter leánya iránt táplált odaadó szerelmét tárgyalja. Vadon-talaj ötlet, mert *II. József* ezelőtt kizárólag mosónőbe volt szerelmes s a cipészet körébe vágó hölgyeket, elég helytelenül, mellőzte. Na most a *Fleck-házaspár* jóvoltából ez a csorba is ki van küszöbölve.

A darab valószínűtlen, közönséges és buta.

Más hibája nincs.

A rendezők: két *Fleck-suszter*.

A főszerepeket *Harry Liedtke* és *Xenia Desni* játsszák. Miért ne?

(—)

KÖNYVEK

Jókai és *Igaz Regény*. A *Nyugat* október 16-iki száma egyszerre két olyan irodalmi mű közlését kezdi meg, amely az olvasók legszélesebb rétegeiben tarthat számot rendkívüli érdeklődésre. Egyik *Szini Gyula* műve, aki regényében *Jókai* életét írja meg, másik *Ter-sánszky J. Jenő* »Igaz regény« c. műve, amelyben az író saját életét dolgozza fel. A szám egyéb szépirodalmi tartalma: *Móricz Zsigmond* remek történelmi novellája (A vaskereszt), *Rédey Mária* novellája és *Révész Béla* miniatürje, *Mollnár Gizella* és *Missik Endre* versei. *Eszme* címen új rovatot nyit a *Nyugat*. A rovat gazdag tartalma: *Ignotus* és *Tóth Aladár* vitája az új magyar szellemről *Babits* »Halálfiat« c. regénye kapcsán, *Adorján Andor* »Az istennő rózsái« c. cikke arról, hogy a magyar sajtó mennyire német szemüvegen át szemléli a francia eseményeket és *Sinkó Ervin* elmélkedése »Nagy költőnek való téma« címen a marnei csata rekonstrukciójának tervéről. Az irodalmi rovatból ki kell emelni *Tersánszky J. Jenő* cikkét *Karinthyról* és *Marsovszky Miklós*ét *Paul Valéry*ről, egyéb irodalmi aktualitásokkal *Kárpáti Aurél*, *Sándor Imre*, *Aszlányi Károly*, *Ignotus* és *Francois Gachot* foglalkoznak. *Kosztolányi Dezső* az olasz bábszínházról, *Elek Artur* *Rippl-Rónairól* és fiatal művészekről ír. A szám ára 20 dinár. Negyedévi előfizetési díj 100 dinár. Aki októbertől előfizet, a január-októberi háromnegyedév számait féláron kapja. Főbizományos: *Pravda*, *Beograd*, *Kn. Michailova* ul. 19.

KOZMETIKAI TANFOLYAM	Intelligens hölgyeket 6 hét alatt önálló kozmetikusnak kiképezet
	Biztos megjelölés! Levélbeni megkeresésekre válaszolok
Váradiné Patkai Aranka kozmetikai infézetó Budapest, VII., Erzsébet-körút 8. szám	

Elsőrangú divataruüzlet áruval együtt eladó

Cim a kiadó ivtalban.

9553

Őszi divatcikkek

fé fi és női gyapjuharisnyák, kezyük, mellények, poullowerek, ingek, nyakkendők sálk legolcsubb árban

Klopiér Ignácnál (Hus-plac) 6901

Kozmetikai intézet

állandó orvosi vezetés és felügyelet alatt

Subotica, Ciril-Method trg

5

Villany-és fénykezelés ** Bőr-és szépségápolás

SZÍNHÁZ

S. M. Noviszd. A Temesvári Hírlap tűzött ki novellapályázatot.

B. T. L. Még mindig nagyon gyenge, lehetetlen leközelni.

B. P. Kivánsága szerint jártunk el.

K. A. Szombor. Nem közölhető.

S. J. Starakanizza. A József főherceg védnöksége alatt álló »Első Biztosító Szövetkezet katonai szolgálat esetére« Budapest, a Károly-köruton székel. Közelebbi címet nem tudunk. 2. A kérdett sorsjegyeket: B. sorozat 2701—34. szám Magyar Jelzalog Hitelbank convert. sorsjegyet, valamint 511/34. számú Olasz Vörös Kereszt sorsjegyet, illetékes helyről beérkezett értesítés szerint, ezideig még nem sorsolták ki.

N. J.-nek, Szubotica és többeknek. A koronanyugdíjra vonatkozólag a Bács-megyeli Napló f. é. október 20-iki, csütörtöki számában, a 4. oldalon, kimerítő tájékoztatás jelent meg a következő címmel: »Milyen okmányokra van szükség, hogy koronanyugdíj helyett dinárnyugdíjat kapjanak a nyugdíjasok.«

Hü olvasó. J. M. Hogy eltávolítható-e valakinek a mandulája, ha annak semmi baja nincs, sem a torkának, sem a mandulájának? Miért ne? A mandulák nem tartoznak azok közé a szervek közé, amelyek a szervezet életfolyamatának zavartalan menetére különösebb befolyással lennének, sőt a legutóbbi tudományos vizsgálatok kapcsolatát vének felfedezni abban, hogy a bennük található mérges baktériumok onnan vándorolnak be a vakbélbe, annak gyulladását idézve elő; és így valaki a manduláját kiveteti, ezzel lehetséges az, hogy egy másik, nagyobb bajnak a fellépését is megakadályozta.

P. J. Bajmok. Beogradban nem áll fenn technikai szakiskola, ahova négy középiskolai végzettséggel vesznek fel hallgatókat és amely után a mérnöki pályára léphet az illető. Ahhoz, hogy mérnök legyen valaki, a reáliskolai, illetve gimnáziumi érettségi után be kell iratkoznia az egyetem technikai fakultására és ott négy évig tanulnia. Ez van Beogradban.

O. A. Bácska-Topola. Ön mint budapesti születésű nem SHS állampolgár, tulajdonképpen nem volna köteles itt szolgálni. Ha az itteni állampolgárságot meg akarja szerezni, csak szolgálja le katonai idejét, mert annak alapján könnyebben fogják megadni a honosságot.

K. N. Pallé. A beogradi konzulátus címe: Velika Miloš ulica 58/a.

F. I. Bačko Petrovoselo. A muharmag behozatali maximális vámja q-kért 20 aranydinár (220 papirdinár), a minimális vámja 15 arany (165 papír) dinár. Vetőmag céljaira a muharmag vámmentesen hozható be a vámvezérgazgatóság engedélye alapján.

S. M. Feketič. Németországban a következő ernyőszaklapok jelennek meg: Deutsch Schirmzeitung, Berlinben és a Schirm und tock Drezdában

S. S. Potški Sv. Nikola. Arra az időre, amíg az üzlete fennállott köteles az adót fizetni. Attól a naptól kezdve azonban, amikor lemondott iparengedélyéről, az adó törlesztést kérheti.

S. A. P. Kereskedői üzlet folytatásához semmiféle képesítés vagy végzettség nem kell.

K. L. Debčijača. Oly egyetem, amelynek jogi fakultására kereskedelmi érettségi bizonyítvánnyal lehetne beiratkozni, sem belföldön, sem külföldön nincs. A kereskedelmi érettségi bizonyítvánnyal beiratkozhat azonban rendkívüli hallgatóknak és a gimnáziumi érettségi bizonyítvány megszerzése után a rendkívüli hallgatói minőségben eltöltött szemesztereket beszámítják.

B. M. W. Vel.-Beckerek. Tudunkkal Jugoszláviában kertészeti szakiskola még nincs. Magyarországon három is van és pedig: 1. Kertészeti Főiskola, mely egyetem jellegével bír s a felvételtelhez gimnáziumi, illetve középiskolai érettségi kell. 2. A Budapest város által fenntartott Kertészeti Szakiskola az Egressy-uton, internátussal; ide elsősorban budapesti, másodsorban magyarországi illetőségű növendékeket vesznek fel. 3. A MIKÉFE: Magyar Izraelita Kertészeti és Földmívelési Egyesület tart fenn Cinkotán egy nagy kertészeti szakiskolát, ahol tanítás, ellátás teljesen ingyenes. Ide azonban csak nagy protekcióval lehet bejutni.

F. F. Noviszd. 1. A Magyar Párt a szubotici és becskerei kerületben a radikálisokkal, a szombori kerületben a Strelitzky Dénes Szubotica és dr. Vá-

rületben pedig önállóan lépett fel a választásokon. 2. A Magyar Pártnak két képviselője van a parlamentben: dr. Vá-

rady Imre Vel.-Beckerek. Azonfelül, mint magyar ember került a parlamentbe demokrata programmal: Kerepessy Vince, szental-városi képviselő.

Keresztsoros rejtvény

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
17					18			19			20					
21				22			23				24					
25				26			27				28					
29			30		31				32		33			34		
		35		36			37		38	39			40			
41	42					43			44						45	
46					47			48					49			
50			51		52			53			54		55			
		56								57						
58	59				60		61	62		63	64		65		66	67
68				69		70			71				72		73	
74					75			76			77					
				78				79			80					
81	82		83						84				85		86	
87		88					89		90				91		92	
93					94		95			96				97		
98				99		100				101				102		
103										104						

Vizszintes sorok:

- Ókori ázsiai állam
- Könyvkedvelő
- Az oxigén magyar neve
- Női név
- Angol számnév
- Külföldi autómárka
- A rendes ember szereti
- Itt hiába keressz
- Jasszkifejezés, slágerszava egy népszerű kuplénak
- Haderő szinonimája
- A hajnal klasszikus nyelven
- Olasz férfinév
- Ige
- Itt van, fogd!
- Szigetcsoporthoz az Atlanti-óceánban
- Művészeti monogramja
- Erdélyi fejedelem (1607—1608) nevének kezdőbetűi
- Törlőgumi
- Külföldi aprópénz
- Egy ismert Petőfi-vers visszatérő sora
- A nap első dolga reggel
- Ilyen hal is van
- Női becézőnév
- Majdnem barlang
- Ilyen is tud lenni óramárka
- Svájci óramárka
- Fán van
- Magyarul — fű
- Futár
- Sziget a homoktengeren (egy ékezet pótlásával)
- Francia számnév
- A mosónő is teszi munkája közben
- Több mint kedvezés
- Francia író neve
- Művészeti kifejezés, — nem nagy dicséret annak, akinek a munkájára mondják
- Egyik évszak francia neve
- Tea angolul
- Mutatónévmás
- Kocsi teszi a rossz uton
- Az 1573-ban megjelent első magyar

- Amerikai filmszínésznő keresztnéve
- Amit halomszámba mennek a szegény diák koponyájába
- Sportklub
- Indiutszó
- Konfirmálás
- Tanító teszt
- Lóerő
- Az osztrákok leggyakoribb és Magentánál
- Kegyesületű férfiú
- Rögeszme, hóbort
- Német számnév
- Méltóságteljes magatartás
- Helyhatározó
- Az ilyen emberrel kár vitatkozni
- Német időhatározó
- Nép neve (fonetikusan)
- Régi olasz pénz
- A franciák történelmének egy nagy nevé alakja
- Róma egy nagy császára

Függőleges sorok:

- Az 1606. év történelmi eseményei
- Egy bécsi kerület és főútvonal neve
- A 29-ik vizszintes egy változata
- Helyhatározó
- Kettős mássalhangzó
- Juvenalis — idézet
- Japán nagy politikus
- Keselyűk — németül
- Páris városligete
- Folyó
- Ady-vers kezdősora
- Fordítottja görög betű
- Petőfi festőművészbarátjának előneve
- Az ilyen futballjáték tetszik a közönségnek
- Tűz — latinul
- Szükszavu beszéd
- Német szociáldemokrata politikus volt hadügyminiszter
- Férfinév
- Álom — angolul

- Három betű az ABC végéről
- Vadász, halász is van ilyen
- Történelmi események emlékére készítettik
- Női név
- Egy másik női név
- Kereskedelmi iskolai tantárgy
- Embortömeg
- A verssorok összecsengése
- Latin személynévmás
- Helyhatározó
- Szöglet
- A borítékra írod
- Rum amelyet jobb meg nem inni
- Angol kocsi
- A régi hétszemélyes tábla tagjainak címe
- Sportklub
- Megbánás — németül
- Minden, ami a térben helyet tölt ki
- Bibliai alak
- Németországi fürdő
- Egy betű pótlásával régi magyar birkozó
- Iparos, akinek legnagyobb konkurenciája a — gyáros
- Nyár — franciául
- Bejön ellenkezője
- Minden cipőpasztás dobozon olvasható szó
- Svájci folyócska
- Aki siet
- Helyhatározó
- A Nagy-Antillák egyik nagy szigete
- Világrekorder amerikai futó
- Találáshoz kell
- Ázsiai nép
- Egy évszázad előtt ez volt a cirkusz (egykori helyesírással)
- Gummiabroncs
- Ez van annak, akinek a rejtvény megfejtése nem sikerül
- Német számnév
- A 22., 98. és 27-ik vizszintes első betűje
- Az Abécé utolsó és első betűje
- Tiltószócska
- Igen — olaszul

NYILT-TÉR

Dr. Herman Károly és neje sz. Deutsch Teruska, valamint leánya Herman Anna, fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a legjobb apa, illetve após

HERMAN JÓZSEF

ny. iskolai igazgatótanító

életének 71-ik évében rövid szenvedés után f. hó 22-ikén d. e. 10 órakor elhunyt.

Földi maradványait e hó 23-ikán d. u. fél 3 órakor kísérik ki a Rudics-utca 2. sz. alatti gyászszobából a helybeli izr. sirkerembe.

Az elhunyt a puritán tisztesség, a lan-kaúttalan szorgalom és a zsidó erények mintaképe volt.

Nemes emlékét csorbítatlan tisztaságban fogjuk megőrizni.

Subotica, 1927. október 23.

Herman Mór Newyork, dr. Herman Lipót Szatmár, Herman Jakab Budapest, testvérei.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik imádozt és anyánk, özvegy Horowitz Ignácné elhunyt alkalmából részvétükkel felkerestek, ezúton mondok hálás köszönetet.

Maller Béláné
Horowitz Anna

8951

Figyelmeztetés!

Miután férjem Szanka János, betegségének súlyosbodása folytán tetteinek nem ura, figyelmeztetek mindenkit, hogy neki sem kölcsönt, sem hitelt ne adjon, mert én semmi felelősséget el nem vállalok.

Szabotica, 1927. október 22.

Szanka Jánonsé

Árverési hirdetés

Folyó hó 28-án d. u. 3 órakor árverésre kerülnek mindazon zálogtárgyak, amelyek augusztus 31-ig nem nyertek rendezést.

Poljoprivredna i Zalogna
Banka D. D.

zálogosztó

10661.

Tudomásul

hozzuk, hogy Vágó Miksa ur már nem képviseli a »Flammentod« tüzoltókészülékeinket és ezért kérjük hogy mindennemű kérdészködéssel, reklamációval sziveskedjenek A. Zorko, Maribor, postafiók 80 címre fordulni.

A tüzoltókészüléket javított formában hozzuk a forgalomba és kérjük további szives megrendeléseit

»Flammentod«
tüzoltókészülékek gyára
Klagenfurt

10631

Hívók harca a plébános ellen

Weber János volt guduricai plébánosnak Tetz János borkereskedő, a guduricai német párt elnöke ellen indított sajtóperének a bélaerkvai törvényszék előtt lefolyt tárgyalásáról küldött tudósításaimra Weber János a sajtótörvényre való hivatkozással két nyilatkozatot küldött be a Bácsmegeyi Napló szerkesztőségéhez és azok a lap hasábjain meg is jelentek.

Ebben a perben — bár tudósításaimat elejétől végig fenntartom és érte a felelősséget vállalom — nem az a fontos, hogy a tanuk azt bizonyították-e, hogy a rekvirálás elől elrejtett vázson a guduricai templomban az oltárban, vagy pedig a szent sírban volt elrejtve és hogy néhány lényegtelen tanu mit vallott. Ez mind mellékes körülmény. A legfontosabb a bíróság ítéletének, melyben Tetzet ötnapi elzárásra ítélték, az indokolása. Az ítélet indokolásában szöszterint ezeket mondja: »Enyhítő körülménynek vette a bíróság Tetz büntetlen előéletét és hogy a pappal viselkedése hűvel szemben alkalmas volt ezeknek vele szemben tanúsított elégedettségére, mert a velük való érintkezés olyan modorban történt, mely a papi méltósággal össze nem fér.« Ehez nem kell kommentár.

Vrsac, 1927. október 20.

Ferenczy György

Értesítés

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a velikakikindai »Srbia« vendéglőt Etyimovics Milán urtól átvettem és azt saját nevem alatt tovább folytatom. Elsőrendű, élvezetes konyhám, kitűnő italok, naponta friss sör. Kosztabonensek elfogadtatnak. Számos látogatást kér.

Vel.-Kikinda, 1927 október 21.

Drakos József
vendéglős.

10562

Csődtömegeladás

Alulírott, mint vb. Hermann Ernest szubotica-i rövidáru kereskedői cég csődtömeggondnoka ezennel közölni teszem, hogy a vagyombukott kereskedői cég tulajdonához tartozó és a csődletár 1—408. tétel számok alatt összeírt rövidáruk és üzleti berendezés, kisebb-nagyobb tételekben, vagy az egész egy tételben szabadkézből eladó.

A megvett áru azonnal átveendő és a vételár azonnal kifizetendő. A vételi illetéket a vevő fizeti.

Bővebb felvilágosítás alulírott csődtömeggondnoknál Szubotica, I. Sudarevičeva ul. 7. alatt kapható.

Dr. Vojnits Tunics István
ügyvéd,
mint vb. Hermann Ernest
csődtömeggondnoka.

10566

A Vajdaság legnagyobb és legmodernebbül berendezett
képkerepező és aranyozó
műintézet

F. BACHINGER

Subotica, Aleksandrova ul. 13. Műhely Sudarevičeva ul. 34
9933

Ha szépet,

szellemeset
és vidámat

akar olvasni,

rendelje meg az alábbi négy könyvet

40 dinárért

Casotte: Szerelmes ördög

Firenzuola: Szerelmi néphistóriák

Scachs: Farsangi komédiák

Tersanszky Jenő: Havasi selyemfiu

Kapható a

Bácsmegeyi Napló könyvosztályában

Legelegánsabb divatcipők

Subotica, 1005

Koch Ármín

Jelašičeva ulicai (kiskápolna mellett) üzletében szerezhetők be.

Órajavitások órák

a legjobb órajavitó műhelyben kaphatók:

Thau Hermann-nál
Sokolaka (Gombkő) ul. 4

Vel.-Beckereken a belvárosban

3 szobás, teljesen berendezett

Iakás

konyhafelszereléssel együtt berendezés november 1-től, olváros: Verešmartijeva 21

Tudakozódni lehet:
„Bega“ hirdetőnél Vel.-Beckereken, a főpostával szemben
1073

Gyenge férfiak-

csak 10 dinár beküldése esetén nérmertve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cím

„Patent 608“

Ciuj (Kolozavár) 1622

1. sz. postafiókbérlé.

KÖSZÉNBRIKETTET

szállít bármely bácskai, bánati és szerémi állomásra a legjutányosabb áron

Rudarsko Trgovacko Društvo,
Ruma
10494 Telefon 21

Jól bevezetett utazó

b r- és p szögszakmádból azonnali belépésre kerestetik 10645

„Fruškagorac“
pazsgyár K. D., Nov sad

FIGYELEM vendéglősök és szőlőbirtokosok

A legújabb műszaki remekmű, jugoszláv patent:

Készülék bor és más zavaros italok szűrésére

az e yetlen eszköz, amely nek segí segítségével minden törött vagy zavaros ital a legtisztábbá alakítható át. A teljes készülék ára 393.— dinár. — Képviseletet adunk az ország bármely részére nagyon előnyös feltételek mellett

VATRA cég NOVISAD Kralja Petra 5

Elegáns párisi modelljeim érkeztek.

Bársonykülönlegességek
Stikka filzkalapok
100 dinártól kezdve
A legnagyobb választék

ESZTERKA-nál a korszón

Szobaasszonyt

keres egy nagy előkelő szálloda, aki cca 20.000 dinár kaucióval rendelkezik. Ajánlatok „Megbízható“ jelisére KARDOS HIRDETŐVÁLLALATHOZ NOVISAD kéretnek. 10571

Modern autogarázs

Speciális javítóműhely
Általános gépjavitóműhely
Continental-gumi gyári lerakata

Külö. osztály gumi vulkanizálására

KOSTA BÜRGER Vel. Beckerek

Pupinova (Ár. ád) ul. 15. 669 Telefon 156

Különlegességek

csak

POGANY kalapszalomban

kaphatók!

Trg Fra Jese 15. I emelet.

7894

Élő- és mű-sirkoszorúkat

műleveleket, virágokat és szobadíszeket legolcsóbb árak mellett — a legdivesebb kivitelben — ajánl:

„HORTENZIA“ művirágok SZUBOTICA, Dunav ulr Puka u. 2 (Sántha szanatóriummal szemben)

Naptárarúsítók figyelemébe!

Mielőtt bárhonnán naptárt venne vagy rendelne, kérjen ajánlatot a MINERVA-NAPTÁRAKRÓL

1928-ra

Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi-Naptár
Kis Naptár

A naptárak még szebb kiállításban jelennek meg, mint tavaly s minden naptárnál lényegesen olcsóbbak

Szerezzen örömet gyermekének

és rendelje meg

Csili Csala Csalavári csalafintaságait

a Bácsmegeyi Napló könyvosztályában

Ára Din. 75.—

Vidékre 5 din. portóköltés

LEVELEZÉS

Richmond. A mi vasárnapunk: amikor minden szavam ezer kimondhatatlan kiáltás, millió elcsókoltatlan csók. Amikor selyemfényű vágyak lángjában érzékeljük az élet igazságtalanságát. 10638

HÁZASSÁG

Többszöri hirdetésemre senki se jelentkezett és ezért még egyszer megkísérlem hirdetés útján megtalálni azt a disztingvált nőt, kit házastársul óhajtok. Vagyonom 5.000.000 dinár értékű földbirtok, 34 éves érettségizett független fiatalember vagyok. Teljes című, lehetőleg fényképes leveleket »Nem érdek« jellegre a kiadóba. Címtelen és jelíges levelek a papírkosárba kerülnek. 10540

Tisztviselő özvegye, 32 éves 10.000 dinár ingatlanvagyon hozománnyal, házasság céljából megismerkedne jóra való iparossal. Csak komoly levelekre válaszolok. Kalandorok ki-méljenek. Leveleket »Uj boldogság felé« jelleg alatt a kiadóba kérek. 10630

Házasság! 28 éves katolikus, önálló kereskedő, saját házában levő üzlettel és 3 szobás lakással, jó existenciával, az üzlet megnagyobbitása céljából ezuton keresi hozzáillő urileány ismeretséget, ki megfelelő vagyonnal rendelkezik. Fényképes leveleket »Barna fiu« jelleg alatt Schmolka hirdetőiroda, Novisad továbbít. 10466

Házasságot legjobb családknál diszkrétan elintézek, megbízást szülők, hölgyek, uraktól elfogad: »Doktorné« Subotica, Pašičeva 3. I. 10666

Magánhirdetés. Nagy vagyonnal és jövedelemmel rendelkező előkező dipomás szuboticiai uriember nőül venne jó családból való csinos, művelt, vagyonos izr. urileányt. Ajánlatokat esetleg fényképpel és részletes információval »Boldog otthon« jellegre a kiadóba kér. 10664

Árva vagyok, apa és anya nélküli, 24 éves keresztény hajadon, jó gazdaszony igényeim szerények. Ezuton keresek élettársat. Nagyobb földbirtokos, szép házam és kézpénzem van. Jellemes urak leveleit »Öszinte« jellegre a kiadóhivatal továbbít. 10263

Hölgyek. 34 éves, keresztény, özvegy, nagyvagyonu földbirtokos vagyok. Van olyan nemesszívű hölgy, aki hajlandó volna bebizonyítani, hogy gyermekem igazi anyja tud lenni? Ilyen élettársnak ideális életet biztosítok. Nem reflektálok pénzre, csak házi boldogságra. — Részletes ajánlatokat »Anyu« jellegre a kiadóba kérek. 10262

Sok vagyonos nő vagyon-talan urakhoz is férhez-menni óhajt. Megbízást elfogad »Amora« házasságközvetítő iroda, Temesvár. Str. Brestova 21. 1622

Házasságot urikörökben úgy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes. Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625. 6645

KRAMER MENYASSZONYI KOSZORUI árban, kiállításban szennázciósak. Sokolska ul. 1. 10488

FOGLALKOZÁS

Zenészeket, zenekarokat lakókba helyez a »Jugo Agentura« Subotica, Pašičeva 9.

Cipőfelsőreszkészítő, aki önállóan tud dolgozni, azonnal felvétetik. Štefatić i Drug bórkereskedés, Beli Manastir, Baranya. 10633

Pénztárnoknőt felvesz Dr. Heiszler-fürdő, Sokolska ul. 10644

Borbélysegédet keresek azonnali belépésre, elsőrendű munkaerőt Huszák fodrász, Subotica. 10643

Ernst solide Dame, die im Haushalt mithilft, serbisch und deutsch perfekt, wird gesucht. Offerte in die Administration unter. No. 10637. 10637

Vasuti vendéglőbe lično pravóval rendelkező kauciókés szakember üzletvezetőnek kerestetik. Cim a kiadóban. 10636

Társul veszek helyiismerettel és 20.000 din. rendelkező egyént, ajánlatokat »Jömegehetés« jellegre Lang Agenturához cizendő, Szubotica, Pašičeva 3. I. 10666

Elhelyező irodámban sürgősen keresek: főpincért, jömegejelénésű fiatalabb szerbül, németül tudó szobasszonyt, szállodai szakácsnőt, nevelőnőket. Megbízásokat egész Jugoszláviából elfogadok Lang Agentur Szubotica, Pašičeva 3. I. 10666

Tanoncot fizetéssel felvesszek. Sámí cipész Zmaj Jovina ul. 8. 10657

Érettségizett fiatalember, aki most végezte a katonaságot, gyakornoki vagy bármilyen állást keres, gazdaságba is szívesen elmenne, vidékre is. Cim a kiadóban. 10662

Fiatol, nős főmolnár, a malmászat terén teljesen jártas, az összes őrlési rendszereket és a malomgépek szakszerű kezelését garancia mellett vállalja vám- vagy exportmalomba állást keres azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 10559

Villanytelepi üzemevezető-főszerező állást keres. Vállalja az összes alacsony- és magasfeszültségű munkát gép-, hálózat és belső installációk szerelését, árammérők javítását és hitelesítését, tervek és költségvetések készítését. Szóban és írásban bírja a magyar, német és szerb-horvát nyelvet. Meghívásokat »Energia« jellegre a kiadóba kér. 10582

Cukrászsegéd azonnali belépésre kerestetik. Király Sándor Feketié. 10598

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elcsúszó kétszeresen számít. Legkeisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívásig tartó leveleket továbbítunk. Kérdésekkel forduljunk a kiadóhoz.

Melyik nő hajlandó 50 éves magános urhoz házvezetőnőnek elmenni. Választ »Magános« jelleg alatt a kiadóba kérek. 10560

Megbízható irodai munkakerő (lehet nő is) vagy kereskedőség jó írással, szerb és német nyelvtudással Bačka Topolán nov. 1-re kerestetik. Cim Wilhelm könyvkereskedésben Topolán megtudható. 10627

Főmolnár kis családú, öt- vagy hatjártu malomban keres állást. Beszél szerbül, magyarul és németül. Cim Peller Ferenc főmolnár, St.-Kanjiza. 10596

Jó kereseti forrás. Keresünk agilis képviselőt, kitűnő cikk részére, amelyik minden kereskedésnek szükséges. A munka jól jövedelmez és könnyű. Ajánlatokat: Vidaković & Comp., Beograd, Javorska, 3/a. 10614

Magyar anyanyelvű 5 és 2 éves fiugyermekeim mellé keresek szerb és német nyelven beszélő gyermekkeresztőnt, aki ilyen minőségben már volt alkalmazva és a háztartásban is segédkezik. Fényképes ajánlatok: Tellisz Károlyné Velika Kikinda, Vilsonova ulica címre küldendők. 10507

Irodai alkalmazást keres szerb, magyar, német nyelv- ismerettel, gyakorlattal bíró, felsőkereskedelmi végzettséggel, Bácska Topola. ügynöksége, 10459

Bérbe vagy elszámolásra keresek Vel.-Becskereken vagy Kikindán kisebb vendéglőt. 40 éves vagyok anyanyelvem magyar, szerbül és németül is tudok, 9 évi adóügyi gyakorlatom van. Elfogadok esetleg raktárnoki állást is. Szili István Banatska-Topola. 10554

Ön állást keres? Tanuljon ki sofförnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantiálunk. Sofföriskola (keresk és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban. Vállal gumivulkanizálást. 8678

30.000 dinárral rendelkező kereskedő társulna, vagy befektetné pénzét jövedelmező vállalatba, amelyben személyesen is résztvenne. Ajánlatok »Megbízható« jellegre Pallas Reklám Szubotica. 10484

Lusztterek és más réz avagy bronztárgyak galvanotechnikai uton való tisztítását és színezését vállaljuk. — Medjanski vaskereskedés. Subotica. 8808

Irodista (nő), perfekt szerb, német, magyar, helybeli vállalatához azonnali belépésre kerestetik. Írásbeli ajánlatokat »Részvénytársaság« jelleg alatt a kiadóba továbbít. 10605

Szuboticián, főtéren, jóformagalmu hentes-mészáros-üzlet gépekkel, teljes felszereléssel kedvező feltételekkel eladó, vagy kiadó. Cim a kiadóban. 10280

Vizsgáló masszirozó többévi gyakorlattal azon-nalra állást keres. Cim Seimolka Novisad, Jevrej-ska 7. 10467

Szoptatósdának ajánlok 23 éves egészséges nő. Cim: Gazdag Mariska Vel.-Kikinda, Graška ulica. 10599

Kötők vagy kötőnök (Stricker o. Strickerinnen) felvétetnek Djeno Beck kötőszövő-gyárában, Subotica. 10524

Kereskedőség a borszakmából, fiatal, ügyes, azon-nalra felvétetik. Ajánlatok Povionec Iván, Novisad küldendők. 10517

Perfekt német, magyar levelező gyorsírással állást keres. Cim: Radio Reklam Jugoszlavija, Subotica, postafiók 48, telefon 8-20. 10537

Szolid intelligens kisasszony, aki a háztartáshoz is ért, mint házikisasszony alkalmazást nyerhet egyedülálló urinél. Cim a kiadóban. 10544

Házmezt gyermektelent azonnalra keresek, Sombor Kralja Petra 30. 10561

Vaskereskedőség, 28 éves szorgalmas, jó detailista, megfelelő nyelvismeretekkel állást keres november 1-re. Ajánlatokat »Jó detailista« jellegre a kiadó továbbít. 10571

Főtéren, különbejáratu, csinosan butorozott szoba két személynek, esetleg konyhahasználattal kiadó. Cim Ciril Metod trg 5. Az udvarban. 10577

VÉTEL-ELADÁS

Nemesített elsőrendű gyümölcsfákat, 1—2 évesek, ajánlok ujszegedi telepem-ről. Felvilágosítással szolgál Barna József Banatsko Arandjelovo. 10493

Hat láncc jöminőségű föld Palicson dr. Vass ügyvéd és Šarčević (Kučera) Iván szomszédságában eladó. Érdéklődni dr. Soti Imre ny. városi főügyésznél, Stara-Kanjizán. 10584

Írógépet, használtat, de jókarban levőt keresek. Cim a kiadóban. 10612

Cséplőparnitrák motoros meghajtással, ekékkal, teljesen komplett, együttesen, esetleg külön, kedvező fizetési feltételek mellett eladók. Bodor Lajos közvetítő, V.-Becskerek. 10591

Billiárdot keresek megvételre használt de jókarban levőt. Ajánlatokat ármez-jelöléssel Acko Rankov, Potiski-Sveti-Nikola címre kérek. 10667

Elsőrendű író, számoló, címző és sokszorosító gépeket és azok kellekeit a legelőnyösebben vásárolhatja csak Paul cégnél, Novisad Wilson-tér 7. 9583

Ha házat, földet, szőlőt venni vagy eladni akar, forduljon a »Jugo Agentura«-hoz Pašičeva 9.

Eladó rőtös- szabótelá-zsik, pultos Poštanska ul. 6. 10642

Billiárdasztal 2 m. hosszú, teljesen új posztóval és gummival bevont, eladó. Huck Edéné Sombor, Flórián ul. 4. 10625

Kisebb házat keresek megvételre (2 szoba, mellékhelyiségekkel). Ár: 25.000 vagy 30.000 dinár. Cim: Katalin Czekus, Aleksandrova ul. 6. I. em. 10659

Eladó 1 komplett ebédőszoba, 1 nagy három rész-ből álló garderobeszekrény és 1 üvegszekrény. Cim: Dr. Piškulić ügyvéd, Aleksandrova 6. I. em. 10660

Kávéház Suboticián a város centrumában, komplett berendezéssel más vállalat miatt eladó, vagy átadó kedvező feltételek mellett. Cim a kiadóhivatalban. 10658

Autóbus, N. A. G. gyártmányu, 28 személyes 75.000 dinárért eladó. Ugyanott egy félteher 1½ tonnás karrósséria 3.000 dinárért eladó. Véber Mihály, Stari Futog. 10649

Álteres deutsches Fraulein sucht Stelle als Stütze der Hausfrau oder als Kinder-fraulein zu kleinem Kinder mit Jahreszeugnissen. Adresse in der Administration des Blattes. 10652

40 hold elsőrendű szántó, angolparkos, modern, szép kastéllal, tisztí és cseledekkel felszereléssel, to-polai járásban olcsón eladó. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 10650

Eladó elköltözés miatt jókarban levő ház. Nagy András, Mucsi-telep 70/1. 10641

Underwood utikoffer író-gép, teljesen új, eladó. — Szombor, Kralja Petra ul. 57. 10651

Családi házakat keresek megvételre. Sürgősen kiadó 3 szobás szabadlakás. Butorozott szobák, 1 szobás-lakás, nagyobb szuterén iroda, Lang Agentura, Pašičeva 3. I. 10666

Eladók magasan fekvő szép házhelyek. Segedinski put, Tálassy kert, menhely mellett. Ugyanott bárbeadó több célra megfelelő üres-telek. Szegeci uton. 10665

3.500 drb egyoldalt használt faszindely eladó. Haj-nal vendéglő. Subičeva ul. 7. 10663

Olcsón eladó: Egy négyes Wertheim kassza. arany-órák, láncok, ezüsttű és óra, aranygyűrűk, briliáns és gyémántgyűrűk, arany-mérők, családi Singer varrógép, horvát és szerb író-gépek. VI., Trumbičeva ul. 11. (Csirkepiac) Kis. 9459

Maliđjošon Babi István-féle vendéglő eladó. Érdéklődni lehet Hajtman István nyomdatulajdonos-nál B.-Topola, templom mögött és Babi János vendéglősnél Maliđjošon. 10619

Esztergyólos munkát legelőnyösebben és legjobban Blantz Ferenc esztergyólos-nál Kulán szerezhet be. 9747

Mindanszenti koszoruk mahonia és babérlevélből 50 dinártól, friss olasz szegfű 3 dinár. Balog Lina virág-üzlet, Bány-szálloda mellett. 10525

Mindszentekre sirkoszorukat, rendkívül olcsó árban kaphat mindenféle nagyságban tiszta babér alapból rózs, szegfű, krizantemum díszítéssel. Előjegyzéseket elfogadok, olcsóbb mint bárhol. Kain virág-üzlet, Városháza. 10387

Briliánst, arany- és ezüst-ékszer, tört aranyat, régi aranyat, ezüstpénzt, zálog-cédulákat legmagasabb áron vesz Josef Kaltnecker, Osi-je I, Županijska ul. 22.

Gyümölcsfák, diszfák, disz-cserjék őszi és tavaszi szállításra már megrendelhetők a Máriatelepi Gyümölcsfa Iskolában. Árjegyzéket kívánatra küld Nagymihály Antal faiskolai kezelő, Nova Kanjiza (Banat). 10520

Gőz és motoros cséplőgarnitúrák, magányos cséplők locomobilok, kisebb-nagyobb motorok, motoros morzsolók, darálók jutányosan eladók. — Kutfurásokat vízvezetési felszerelésekkel vállal: Vadócz Károly, Bačka Topola. 8744

Gumi- és combiné-fűzők, fehér és színes, a legjobb kivitelben. Gutai Ferencné, VIII., Ostojičeva ul. 29. 9164

95 hold elsőrendű szántó nagy szállással Krnjaja alatt a sztaramoravicai határban, egyben vagy megosztva olcsón eladó. »Bömches« ügynöksége, Bačka Topola. 10289

Jókarban levő rövid zongorát pianinót keresek megvételre. Cim a kiadóban. 10552

Nyomdát, használtat, kisebb nagyságú, keresek megvételre. Feró Pál, Bacska Topola, Becsei ut 2138. hs. 10594

Szomborban 4 üzlethelyiséggel és két lakással bíró sarkház eladó kedvező fizetési feltételek mellett. Cim a kiadóban. 10593

Nagy pincehelyiség kiadó Krausz Géza szállítónál Karadžičeva ul. Ugyanott egy nagy iratszékény eladó. 10545

Másfél éves kislányom mellé német vagy magyar intelligensebb leányt keresek. Jelentkezni Dr. Reök Ivánnál, Jelačićeva ul. 1. II. emelet. 10465

Gyökerez rizling, kövidinka piros veltelini és sárga slanka (magyarka) erős vesszők kaphatók Mikuska-telep, Ludas pusztá, állomás Suplyák. 10570

Angol úri szabóság

Eleg ns, jó öltöny és kabát, csakis elsőrendű anyagból és kiváló szak-munkaerő által készü'. — Minthogy mindez a legtöbbször mértékben rendelkezésemre áll, abban a helyzetben vagyok, hogy minden igénynek és izlésnek megfelelő öltöny vagy kabát elkészítésére vállalkozhatom. — A szabóságomban készülő öltönyök és kabátok kivétel elsőrendű, árait szolidak, állandó nagy raktárt tartok a legelőbrendű angol szövetekből. Saját érdeke a nagyrédemű közönségnek, ha jó munkát akar szolid áron, hogy raktáramat megtekintse

Šandor Pressburger. Subotica

KORZÓ MOZI

Vasárnap utoljára
Amit még filmen nem láttak!

JOE BONOMO

őriáskirály Amerika, kontra Luciano Albertini akrobata-
király Olaszország. Amerikában készült ka andorfilm
Mindkét rész egyszerre

Hétfőtől
RIFF és RAFF
amerikai
ZORO - HURU
Tengerre
Abelesz

LIFKA MOZI

Vasárnap utoljára énekkel és tánccal
Gyurkovics lányok

Hétfőtől Jugoszláviában először!

Bagdadi szüz

(Hárem királynője)

Bagdad csodái. A szultán háreme
Szerelm és szenvedély a keleten.
Az 1001 éjszaka csodás meséi

Előadások kezdete mindkét moziban 4, 6 1/2 9 órákor

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapos és címzett
költségekkel számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Csak felhívogató jellegű leveleket továbbítunk.
Kérdésekben forduljanak válasszbélyeg mellékeléssel.

NEM KELL ÚTLEVÉL ÉS VIZUM

az orvosoknak, hogy külföldre utaz-
zanak vásárolni, mert mindennemű
orvosi műszert és betegápolási
cikket legolcsóbban vehetnek

TENNER ORVOSI MŰSZERDEPOTBAN

Subotica, Korzó 11. SZ. (Ügyeljen a cégre)
Komplett felszerelések. Nikkelezés, élesítés, javítás

Tekintet nélkül
a 25%-os áremelkedésre,
a régi árnál olcsóbban
vásárolhat

Sár Sándorné

divatüzletében
Subotica

- 76 cm. sz. Herm. Pollák-féle erős szálu vászon --- 9.— Din.
- 82 " " finom rumburgi vászon 11.— "
- 82 " " kitűnő minőségű vászon kelengyére --- 13.50 "
- 82 " " I-a battist chiffon --- 20.— "
- 80 " " erős damaszt grátl --- 24.— "
- 150 " " tartós, erős lepedővászon 28.— "
- 70 " " tiszta gyapju kasha --- 38.— "

**Oszi, téli köpeny- és ruha-
szövetek, az összes divat-
cikkek nagy választékban!**

10603

A-E-G MOZIGÉPEK
összes mozcikketek és
FILMEKET
legjobb minőségben szállít vezér-
képvislet:
Orient-Film D. D.
Subotica

Részletfizetésre
adunk mindenfajta szö-
vetet és vászonárakat
Manufakturno skladište
Kézműárkereskedés
Subotica, Pašičeva (Gőzfürdő) ul.7

**Ma már mindenki tudja,
hogy a legolcsóbb és legelegánsabb cikkeket a**
Braća Stipančević
Subotica, Aleksandrova ul. 9. (Korzo)
uri és női divatárkereskedésben lehet beszerezni

Vese, húgyszervi bántalmaknál, kösvény, reuma és
cukor-ajnál a lithium és bórsavas natrium tartalmu
Salvator-forrás
a legelsőbbrendű gyógytényezőnek bizonyult
Teljesen bakterium- és vasmentes, könnyen emészthető üdítő-ital
Kapható mindenütt!
Vezérképvislet Vojvodina és Szerém részére Braća Cellković, Novisad

VÁROSI MOZI

Vasárnap, közkívánatra még hétfőn is
Kettős műsor

Nászéjszaka

Egy szerelmes hercegnő regénye

Főszereplők:

- Silvia hercegnő . . . . . Lily Danita
- Keri herceg . . . . . Harry Liedtke
- Sabien Paskal, író . . . . . Paul Richter
- A hercegnő adjutánsa . . . . . Verebes Ernő

CIRKUSZ CYKLON

Nagy cowboy-cirkusz történet. A főszerepben ART ACCORD
Előadások kezdete délután 4, 6 és este 1/2 9 órákor

Fűszer- és csemegeüzletét
Kovács és Gelányi
üzletében Rudica-kitérő. Tel. 8-45 szerezz be
Olcsó árak! Pontos kiszolgálás! Legkisebb tételt
is házhoz szállítunk!
2538

Elveszett egy munka-
könyv, a megtaláló juta-
lomba részesül. Dobó
György szabósegéd, Barna
Andrásnénál Staribecsei,
Kraljevića Marko ul. 139.
10626

Két diák teljes ellátást
kaphat. Cim a kiadóban.
10578

Teljes ellátást kaphat jó-
házból való leány, vagy
fiu, egészséges lakásban.
Cim: Fischerné, Kutna Ce-
cil, VI. kör., Petrogradska
ul. 6. A kapu alatt jobbra.
10621

Észak- és Délamerikába
utazni óhajtoknak felvilá-
gosítással szolgál Nemzet-
közi Iroda, Subotica, Alek-
sandrova 9. 7628

Közvetítünk: Adó- és vám-
ügvekben, mindennemű en-
gedélyek beszerzésénél (tra-
fik, vendéglői iparjog stb.)
állampolgársági és ittar-
tözkodási engedélyek, ut-
levél és vizum beszerzés-
nél az összes államokba
forditunk minden nyelvről
szerbre és fordítva. Szak-
avatott egyén ad felvilágo-
sítást minden katonai ügy-
ben. Nemzetközi Tudako-
zó és Bizományi Iroda, Su-
botica, Kralja Aleksandra
ulica kilenc szám. 7628

Csinosan butorozott szo-
ba kiadó. Jelačićeva ul. 8.
I. emelet. 10640

Ide figyeljen mindenki!
Ne dopja el viselt cipőjét
senki, mert kevés költség-
gel újat csinálók belőle.
Mielőbb tegyen próbarend-
elést Varga Fülöp cipész-
mesternél. Gyümölcs-piac
11. szám, pincehelyiség.
Klein dr. házában. 10669

Fogorvosi rendeléseimet
újából megkezdtem, műfo-
gákat, fogplombákat rész-
letfizetésre is készítek, vi-
dékieknek is. Dr. Blum Su-
botica, Trumbićeva ul. 2., a
gimnáziummal szemben.
10629

A dél- és északamerikai
államok jegyzékét (beleért-
ve Kanadát is), valamint
tájékoztatót arra nézve,
hogy miként lehet azokba
az államokba utazni, küld
a Nemzetközi Iroda, Subo-
tica, Aleksandrova ulica 9.
A könyvnek ára 35 dinár,
mely előre fizetendő, lehet
beküldeni posta- vagy ok-
mánybélyegeken is. Kér-
jük a megrendeléssel sietni,
mivel csak korlátolt szám-
ban nyomattuk a könyvet.
7628

CENTRALNA BANKA
ZÁLOGINTÉZETE
Subotica, Aleksandrova 4.
Nyitva 8—12, 3—5-ig. 7052

Lakást, több szobából állót
keres november 1-ére dr.
Skaljer, I., Poštanska uli-
ca 9/I. 10330

Bicsérdy, Halál legyőzése
című művet 80 dinár be-
küldése ellenében meg-
küldi Garamszeghy Dezső
Novivrbas. 10007

Kétszoba-konyhás lakást,
speizzal, keres gyermeke-
len házaspár. Cimeket a
kiadóba kér. 10595

Két szoba konyhás uccai
lakás a beltéren ebédlő és
hálószoba berendezéssel
azonnal átadó. Ugyanott
egy jókarban levő furnéros
egyszemélyes háló is eladó.
Cim megtudható a Sreća-
kiházaitó irodában Vilso-
nova ul. 11. 10558

Ujconok! Szakavatott egyé-
nek pontos felvilágosításo-
kat adnak katonai termé-
szetű, különösen sorozási,
szolgálati idő meghatározá-
sára és jogos esetekben a
szolgálatok megrövidítésére
vonatkozó ügyekben. Nem-
zetközi Iroda, Szubotica
Aleksandrova 9. 7628

Ujconok. Ha azt hiszik
hogy ujconoztatásuk téves
alapon történt, forduljanak
pontos és szakzerű ta-
nácsért a Nemzetközi Iro-
dához, Szubotica, Alek-
sandrova 9. 7628

Állampolgársági és ittar-
tözkodási ügyekben a leg-
sikeresebben közvetít a
Nemzetközi Iroda, Aleksan-
drova 9. Subotica. 7628

Amerika. Legpontosabb fel-
világosítást ad odautazásra
a Nemzetközi Iroda Szu-
botica, Aleksandrova 9.

Fiatal angol Setter vadász-
kutya eladó. Cim Jesina
Mihály vendéglős Rado-
novác Palicsi-ut. 10550

Eladó favágógép szalagfü-
rés. Kovnik huzatos mo-
torral egész könnyű, kifo-
gástan állapotban. Paje
Kujundžićeva ul. 61. 10604

Szervusz Pötyikém! Jaj
gyorsan gyere velem Eisler
Izsóhoz, csudaszép nőfel-
öltöket és mesés szörme-
bundákat kapott, csupa
Modellek, meg leszlek le-
ve milyen potomárért áru-
sítja. Ottvettük a Pista öl-
tőnyét és városi bundáját is
mert Eisler Izsónál legsze-
bet és legolcsóbban kapjuk.
Barátok temploma során.
10512

Hulladékólmot és rezet vesz
Szabó szerelő, Subotica
Zmaj Jovin trg, Minerva pa-
lota mellett. 10173

Temetkezési vállalat két
kocsival felszerelve 55.000
dinárért eladó. Cim a ki-
adóban. 10597

Káposztát, burgonyát va-
gontételekben is legolcsóbb-
ban szállít Vladimir Jakov
Stapar. 10402

Ford teherautó eladó. Vu-
kovic Antalnál, Preradovi-
ćeva 21. 10434

Gyári áron alul vásárol,
ha ruháját Földes Samu
ruhaárúházában, Gyü-
mölcs piac vásárolja. Férfi
öltöny 500, Raglan 700,
börkabát 850, gummikö-
peny 225, gyermekruhák
225, fiu vagy leánykö-
peny 350, Női divatkabát
575 dinár. Vidékre után-
vétél, meg nem felelés
esetén kicserélem, vagy
a pénzt visszaadom. Tes-
sék meggyőződni, ügyel-
jen a cégre! 8424

Oltványok és rózsák, tala-
junkhoz és éghajlatunkhoz
elismerten legmegfelelőbb
fajtiszta fákot ajánl Kiss
Béla kertész, Subotica, Raj-
nic Selo. 10003

KÜLÖNFÉLE

Utlevélek kieszközlése és
azok vizumozását a leg-
gyorsabban és a legponto-
sabban végzi a Jugo Agen-
tura. Pašičeva 9.

Fordítást bármely nyelvre,
kérvények megírását és
azok bármely hatósághoz
való benyújtását a leggyor-
sabban s a legpontosabban
végzi a Jugo Ügynökség.
Pašičeva 9.

Diskrét megfigyeléseket, in-
formációt kereskedőkről
gyorsan, pontosan és bizal-
masan végzi a Jugo Agen-
tura. Pašičeva 9.

Engedélyeket bármely ha-
tóságnál (tartózkodás, ál-
lampolgárság illetőség, ita-
lmérés, ipar stb.) a leggyor-
sabban kieszközli a Jugo
Agentura. Pašičeva 9.

Két egymásba nyíló uccai
szoba, irodának vagy or-
vosi rendelőnek alkalmas,
butorozva vagy üresen
Knjaza Mihajla 7. (Virág
ucca) kiadó. 10639

Szoba, konyha, kamra, fás-
kamra havi 400 dinárért ki-
adó. Érdeklődni Visonova
ul. 44. Cukrászdában. 10542

„AIDA“ Albina ulca 1.
(huspi. enál)
Damburirozás
hímzések
fehőrnemű
filett
goblin
nőieső készítő.

SLAVEKS-PAKRÁCI
BÜKKHASÁB 9646
TESLIĆI GŐZFÜRÉSZ
TESLIĆI RETORTA
FASZÉN

LUDOIG HUBERT I SIN
NOVISAD,
POSTAFÍOK 25.

A szerb-magyar irodalmi közeledés első eredményei előtt

Irta: Leszkovac Mladen (Beograd)

Ha a Bácsme gy ei Napló szerkesztőse érdemesnek találja, igen hálás lennék, ha a nemrég megjelent »Irodalom és politika« című vezércikke alkalmából közölné ezt a néhány intim gondolatomat a szerb-magyar közeledésről, ami a legutóbbi félévben állandóan napirenden van. Ez a néhány sor, mint látni fogják, semmiképen sem holmi helyreigazítás a sajtótörvény alapján (a Bácsme gy ei Napló cikkét én teljes egészében aláírom), sem pedig polemika-kezdés, sem bármilyen olyas, ami a legkevésbé is állásfoglalásra hasonlítana. Ezen a helyen, a magyar közönség számára, én csak egyszerűen nagyon általános és egészen egyszerű dolgot kívánnék mondani: arról, hogy mit és hogyan tettek eddig s mit szándékoznak a jövőben vállalni a mi oldalunkon e már így felállított kérdéssel kapcsolatban.

Mindenekelőtt — ez az, amit első helyen kívánok hangsúlyozni — azt a munkát, hogy a szerb közönség ismerje meg a magyar írókat, mi minden politikai és diplomáciai helyzettől, orientációtól, csoportosulástól és tényektől függetlenül végeztük, végezzük és fogjuk végezni, egyszerűen mint írói kötelességeink egy részét. Mi mindig és minden körülmények között csak költők, művészek, írók, a közönségünk referensei vagyunk és maradunk, ha akarják, apostolok is, de ennél többet nem tehetünk, még ha akarnánk is. De felesleges is. Tehát: politika nélkül és minden politika ellen.

A másik tény — és ez szintén nagyon fontos s a közös szándékaink malmára hajtja a vizet — ma feltételezhetően alkalmas az idő arra, hogy kölcsönösen bemutassuk irodalmunkat. Ismét a világért sem valami politikai momentum folytán. Ezek a mi irodalmi ügyeink, amelyek a maguk útján haladnak, nem kapcsolódnak a politikai problémák folyásához. Én azt hiszem, hogy a szerbek és magyarok helyes egymásismerésének főnehézsége az akadály abban rejlett, hogy nem volt aki lefordítsa és megmutassa a szerbeket a magyaroknak, magyarokat a szerbeknek. Van ugyan egy nagy és fényes kivétel szerb részen: Zmaj — de mi ez? Zmaj jól, nagyon jól, sokszor kitűnően fordította Aranyt és Petőfit, de azért sok jó magyar író (Madách, Jókai és mások) vagy igen rossz kiválogatásban kaptunk (gyakran a legyengébb dolgokat fordították le a jó írók művei közül), avagy naivul át-szerbesített, a romantikus nacionalista eszmék ízében »a szerb közönség részére átdomított« formában, behelyettesített nevekkel, egészen kiforgatott értelemmel, amin gyakran tendencia is rontott; vagy pedig végül, ezek a fordítások (nem lehet megmondani, a három mód közül melyik a legrosszabb) száraz és pedáns professzori bibelódések voltak, halott, szükségtelen filológiai pretenciózitások, költészet és élet nélkül, unalmasak és nevetségesek mindenki számára, aki tudja, mi az irodalom és poézis. Zmaj és talán az elmés Brancsics Blagoje mellett senkit sem tudok a szerb oldalon, aki szép átültetéseket adott volna magyarról.

Ami viszont a magyarokat illeti, ott még rosszabb is volt a helyzet: ott (irodalmi fordításokról beszélek) a szerbeket egyáltalán nem fordították. (Olykor a mi tanáraink fordították, pontosan szabályosan, kommentárokkal és tudományos apparátussal, de mindez semmit sem ér.) Igaz, ott van az a dr. Szász-féle kis antológia, amelyben szimpatikus igyekezet mutatkozik, a szerb költészet iránti szeretettel és jóindulattal eltelve, néhol még jó he-

lyek is vannak benne, de szörnyen silány, példátlanul tájékozatlan (1911-ben, amikor egy kis könyvecskében a száználmas Popovics Mitától körülbelül tíz költeményt fordított le, dr. Szász egyvelel költeményt sem hoz Ducics Jóvántól) és meg kell mondanom (nemrég olvastam ezt a könyvecskét), ez naiv és teljesen komolytalan munka.

Miért volt mindez így? Kik voltak ezek a mi professzori fordítók, ki volt az a különben igen szimpatikus dr. Szász? Ezek amatőrök, a poézis kedvelői voltak. Ezek — nem szeretném, ha elfogultságot vetnének a szememre — jószándéku, kultüreberek voltak, jó emberek, becsületes emberek, de nem voltak költők. Ők olvashatták a költészetet, lelkesedhettek rajta, még magyarázhatták is, de nem alkothatták s nem is lehettek képesek jól lefordítani, a tehetségnek és a céhbelinek mindazzal a számos és anynyira különféle képességével s lehetőségével.

Ma azonban az ügy mind a két oldalon másként áll. Amennyire én látom, ugyszólván semmi szemrehányás sem illethet senkit, vagy csak annyi, amennyi minden, még a legjobb irodalmi munkánál is végleg szükséges. A szerb költészetet a magyaroknak Szenteleky Kornél és Debreczeni József mutatták be, két finom és szép talentum, költők, az első már kialakult költői arccal, kiforrott író, de állandó fejlődésben; a másik még egészen fiatal, de már magára vonta a figyelmet, különösen némely, ebben a lapban megie-

lent írásával. Az ő anthológiájuk — abban a szerencsében részesültem, hogy beszélhetek róla, noha még nem került ki nyomtatásban — nagyon jó, megfontolt, tudással és irigylésreméltó törekvéssel megszerkesztett választéka és poétikus átültetése, mindannak, ami tartós és szép született költészetünk e századának első negyedében. A legteljesebb mértékben aláírom: a magyar publikum Szenteleky és Debreczeni könyvében a szerb költészet kitűnő kézikönyvét kapta.

Szerb részen meg Petrovics Veljko, kiváló elbeszélőnk, az a költő, aki magas kvalitásaival s minden erényével büszkeségére válik országának és korának, s aki a mi XX. századunknak ama kevés legnagyobbjai közé tartozik, nemrég Móríc Zsigmondot fordította le és valószínű, hogy nem fog ennél megállani; Manojlović Tódor, ez a pompás, finom poéta, előkelő eszayista, kitűnő erudícióju művészismerő és történész, Adyt fordítja, van még talán más is; s e sorok írója is fordított Ady, Babits, Kosztolányi, Lesznai Anna, Szép Ernő, Szenteleky Kornél műveiből (néhány költemény e költők mindegyikétől legközelebb meg fog jelenni a *Knyizsevní Szever* különszámában.)

Ezek, azt hiszem, már örvendetes tények, amelyek legalább is bátorítják a reménykedőket, fokozzák a kilátásokat az eredményre. S ez valószínűleg lesz is, mert — ez a nagyon vigasztaló — Szenteleky és Debreczeni neve az egyik, Petrovics Veljko és Manojlović Tódor neve a másik oldalon, — hinnünk kell, nem olyan nevek, amelyek mellett könnyen haladhat tovább akár a magyar, akár a szerb olvasóközönség. És még egyszer igaznak bizonyul a régi mondás: hogy a költészetet csak a költők menthetik meg.

KETTEN

IRTA: BAEDEKER

A kitűnő államférfiu az íróasztalánál dolgozott, kritizáló szemmel és szellemmel lapozott egy törvénytervezetben s a szövegét széljegyzetekkel javíttatta. Szociális olajcsöppeket hintett velük azokra a szakaszokra, amelyeket nem tartott elégséges emberséges irányzatúknak.

Régen virrasztott s bár az éj fele elmúlt, még nem gondolt alvásra. Éjszakáit csakugy mint a nappali óráit hazájának szentelte, amelyet arisztoideszi hűséggel és komolysággal szolgált. Ugy látszott, hogy fáradt idegeinek ma is csak a reggeli idő enged majd késői pihenést, — de most másképp történt mint egyébkor... Föltekintve az őt foglalkoztató írásközlő, a karosszéken, amely az íróasztala mellett kínálta kényelmes ölet a vendégnek, különös alakot pillantott meg. Hogy került oda, nem tudta megérteni.

A népet javát tartotta mindig szem előtt, nemes eszmékért és eszményekért folytatott küzdelemlomban telt el szeplőtlen élete, cselekedeteiben soha önző cél nem vezetett, — nem csoda, hogy sok ellensége volt. A felesége és néhány jóhíve féltették ezektől s rábírták, hogy legalább éjjel tartsa zárva az ajtaját. Ugy emlékezett, hogy azt az este is (kétszer forgatta meg a zárban a kulcsot) gondosan bezárta.

Feketébe öltözött ünnepélyes ur ült az öblös klubfotójában. Az arca nem volt se fiatal, se öreg, de feltűnően intelligens. Fürkésző szemének, mely mélyen fekiútt a gödrében, átható volt a nézése s vékony ajkai körül mosolyának alig mondható gunyos vonás fölényességet árult el. Az alakja árnyaszerű, mintha csupa körvonal volna testi tartalom nélkül. A ház ura keresztül látott rajta, mint áttetsző üvegalon és elgondolta, hogy ez mily különös látomány, de egy csöppet se ijedt meg. Kísértetekben

és szellemjárásokban, bár magas műveltségű és modern férfiú volt, nem hitt, s egész meglepődése csak az azon való csodálkozásban nyilvánult, hogy még valaki van kivüle a szobában.

— Kicsoda ön? Mi járatban van? Hogy jutott be ide? — kérdezte.

Hihetetlenül sovány, magas csontbőrember ágaskodott föl a szék mélyéből, meghajolt és így szólt:

— Három kérdést tetszett intézni hozzám, kegyelmes ur, de csak az elsőre felelek. A többire, azt hiszem, fölösleges lesz válaszolnom. Én a Halál vagyok.

— Van szerencsém! Ha ön a Halál, akkor én a halál fiának tekintetem magam... Uraságod értem jött. Ugy-e?

— Ugy van. Csakis ebből a célból szoktam uri házaknál vizitálni. Az ön esetében nagyon örvendek (higye el nekem, a Halál is tud örülni), hogy Excellenciád ilyen kedélyesen fogja fel a dolgot és szerény szolgálját tréfásan, szójátékkal üdvözli. Jól esik tapasztalnom, hogy nagyjó uramnak hazafiúi és államférfiúi erényei mellett egészséges humora is van. De jó dolog ez, mikor az ember az utolsó perceit éli!

— Mit hízeleg nekem? Rászorult erre a módszerre? Hiszen módjában van egyszerűen felpakolni szerény szolgálját, hogy az ön gunyos kifejezésével éljek, s a paradicsomba röpteni, a purgatoriumba cipelni vagy a pokolba vonszolni. — oda e három hely közül, ahol szállást készítették nekem.

— A Ke gyelmes Ur, ha van igazság az Égben, egészen bizonyosan a Paradicsomban kap előkelő helyet. — Köszönöm kedvező jóslását, de hátha ez is csak hiu ígérgetés? Mióta lett hízelgő az egyenes, de nyersmodoru halál?

— Oh kitűnő Uram, nem hízelgés,

amit első és valószínűleg utolsó találkozásunk alkalmával mondok, de őszintén érzett igazság. Nem szorultam rá, hogy bárkinek a kedvét keresssem. Hiszen — kell-e erősitennem? — én vagyok az egész világon a legfüggetlenebb (majd azt mondtam: ember, — talán jobb kifejezés ez:) hatalom. A szegény Ferenc József és a még szegényebb Miklós cár, akiket annak idejében szintén én voltam kénytelen gondjaimba venni, koruknak leghatalmasabb urai voltak, nemde? Nos, mit jelentettek hozzám képest? *N'en parlons plus!* — megmutatták a következmények... Tudja meg hát, miért jöttem Excellenciáért már ma, holott várhattam volna a megjelenésemmel még egy ideig, ugy-e?

— Kérem, ahogy Uraságodnak tetszik. Ami engem illet, az ügy meglehetősen hidegen hagy, se nem sietek, se nem huzódzkodok, hanem Hamlet testvéremmel tartok, aki törvényül állította föl: *Készen lenni, ez a fő.* Én készen vagyok már rég az ön érdekes látogatására, s ha szokás volna ily esetekben terített asztallal fogadni a vendégünket és megkínálni étellel-itallal, akkor —

— Kérem, én vegetariánus és antialkoholista vagyok, s azonkívül abszolút megvesztegethetetlen.

— A világért se akartam ezzel meggyanúsítani, s amit mondtam, nem *captatio benevolentiae* akart lenni, hanem csak udvariasság, a mellyel a jó társaság emberei tartoznak egymásnak.

— Szívesen hallom, Ke gyelmes ur. Sok helyen bizony, még ugynevezett uriebereknél is, nevetlen rugkapalódással és ordítózó tiltakozással fogadnak, — a legtöbb paszomat egyáltalán nem találok *készen*... Odaát — vagy ahogy Önök mondják: odafönt — majd jelentést teszek az előzékeny és lekötözö magatartásról, amelyet e szomorú ügyelnél tanusítani méltóztatik.

— Ön ami ismerkedésünket szomorúnak tartja? Mennyire téved az ön kedves és (higye meg!) szívesen látott vendégem! Ellenkezőleg: örülök, hogy ily békességes formák közt jön hozzám és úgy akar velem elbánni, ahogy magam is óhajtom. Mert lássa, tisztelt pártfogóm, én mindig attól félttem, hogy túlélem magam, (mint nem egy közéleti egyéniség), az u. n. végső korhatár előtt megvéüülök, elfelejtem az évszámokat, a névnapokat, az unokáim nevét s mindazt, amit régen írtam, szónokoltam és olvastam, s hogy amikor meglehetősen részvétlenséggel eltemetnek, azzal bucsuztatnak majd el: mily szép végtisztessége lett volna, ha idejében tér meg őseihez! — mig így az ön nyájas, jóvótábol valószínűleg az lesz a vélemény, hogy korábban haltam meg mint a hazám s különösen pártom érdekében okvetlenül szükséges lett volna. Sőt nagyobb baj is fenyegetett: a barátim sokszor féltettek, hogy merényletnek esek áldozatul mint nem egy ama meggondolatlan férfiak közül, akik a nemzetüknek és az emberiségnek javára buzzgólkodtak. Ön, tisztelt Halál ur, aki talán mindenkinél alaposabban ismeri a Történetet, amelyet állandóan egy jobb ügyhöz méltó készséggel csinál, ön jobban tudja mint én, hogy kétféle uralkodó, államférfiu és patrióta szokott orgyilkoknak, revolvergolyónak vagy bombarobbanásnak az áldozatává lenni: az, aki zsarnokmód ül egy nép nyakán, és az, aki e zsarnoktól akarja megmenteni a népet. Jaurés, aki a háborus ideológia zsarnoki kegyetlenségétől szerette volna fölszabadítani imádott nemzetét, szakasztott olyan halált halt mint azok, akik csak háborus tanok és hódító eszmények segítségével akartak, tudtak s mertek kormányozni... Megvallom, mikor az imént megpillantottam önt, nemes jóltevőm, első benyomásom az volt, hogy merénylő lopakodott be a dolgozószobámba, de figyelmesebben tanulmányozva Uraságodnak nem föltétlenül rokonszenves, de

tagadhatatlanul intelligens, és inkább szomorú mint kegyetlen vonásait, megnyugodtam. Amikor pedig szíves volt kijelenteni, hogy a *Természetes Halált* képviseli nálam, azt, aki gyorsan öl ugyan, de nem orozva, akkor őszintén megörültem. Isten hozta szerény hajlékomba! Érezze benne magát otthonosan azon rövid idő alatt, amelyet itt tölteni szándékozik... És most bocsánatot kérek a bőbeszédűségért, amelyel, félek, untattam is. De hát, amint tudtomra adni sziveskedett, ültöt az utolsó órák, már nem lesz sok alkalmam szellemesen csevegni vagy bizonyos mélypontig bölcselkedni Önnel, s így nem csoda, hogy közlény természetem fecsegésre csábított e végső pár negyedórában. Bocsássa meg... Tudom, hogy kárba veszik minden szót, amit kimondok, de mondja: nem beszéltem-e alapjában véve mindig teljesen hiába? Javítottam-e papolással a közállapotot? Nemesítettem-e szónoklataimmal az erkölcsöket? Őszinte szókimondásommal hasonló nyíltságra bírtam-e az ellenfeleimet?

— Lehet... Nem tudom... Én mindenestre érdeklő hallgató... S most engedje meg, hogy folytassam, ahol elhagytam és végre közölhessem Önnek, mért jöttem el már ma becses személyéért, s mért nem harangoztam be e látogatást jólevegő figyelmeztető szédülésekkel, asztmás rohamokkal és egyéb szklerotikus és apopleksziás tünetekkel. Excellenciád rég működik a politikai pályán s így ismerheti ember-társainak a jó és rossz tulajdonságait, kamatozó hibáikat és ráfizető erejüket. Nem kell hát szélesen tárgyalnom és okmányokkal bizonyítanom, mily kevés köztük az önhöz hasonló jellemű férfiu. Régi tisztelője vagyok önnek, nagybecsűltem utitársam, és nem győzöm bámulni, mint tudott egytől egyig dolgozni velük és mellettük. Nézze, ebben a nagy Emberopoliszban naponta mintegy nyolcvan halandónál teszem tiszteletemet, s ezek között — a gyermekek persze nem számítanak — alig akad egy-kettő, aki megérdemelte, hogy éljen, ha tudniillik élni: öröm és jutalom, vagy rászolgált arra, hogy meghaljon, ha t. i. a halál: szabadulás és megváltás... Édes nagyjóm uram, én ismerem az Életet, amelynek a megsemmisítése a mesterségem, és sose tudtam megbarátkozni a felfogással, amelyet róla az érdekeltek, a tisztelt emberek, tápláltak, — de ami most történik az én legnagyobb aratásom: a nagyháború óta, az a jellemromlás és erkölchanyatlás, az kétségbeesetheti az embert, akarom mondani: a Halált. Már nem érdemes értük jönni, a munka nem éri meg a gyertyát, — oly kevesen találkoznak köztük, akiket nem egyenesen a pokolnak a fenekére kell expedálnom... Meguntam ezt a sivár konjunkturát, s ezt a sok komisz frátert. Kérem, a Halálnak is van egy kis izlése. Gondoltam hát: némi változatosságot viszek az unatkozó foglalkozásomba, — magammal viszek végre egy igazán szép jellemű, nemesszabású férfiu. Önre vettem a szememet és vettem ki a hálomat, kedves Kegyelmes ur. Nem fejezhetem ki magam másképp: megéheztem Önre. Kissé izgat is persze annak az elképzelése, hogy fönt a Magasságban mint fognak nagyotnézni a ritka jelenetnél, amikor *gyakorlati politikust* teszek le Szent Péter kapujánál, ahol ehhez a spécieszhez oly kevés vannak szokva! El lehet rá készülvén Excellenciád: nehezen fogják elhinni, hogy földi életében ily foglalkozást üzött és mégis ennyire intakt maradt. Pedig ott nem csodálkoznak olyan könnyen... Mirakulum! — fogják az Égiek kiáltani és bámuló tekintettel néznek a különös látványra... Nem hiszelgek tehát, csak okát adom, mért kívánom már ma, hogy ithagyva az embereket (akik fogcsikorgatva tisztelik, kajánul dicsérik és gnyos vállvonogatással értik félre önt), siessen velem tisztább régiókba. Belátom, hogy a tehetségére és tekintélyére még

szükség volna itt lent. De hát — megállapítom a Történet nevében — önt nem érdemlik meg azok, akikért apránként felőrölte magát, s így szolgálót teszek önnek, ha megszabadítom tőlük, s őket azzal büntetem meg, hogy elrabolom élükéről azt, aki legnagyobb értékük és büszkeségük. Ugy kell nekik!

— Ha százszor hízegés is, amit hallok, mégis jól esik nekem, és ismétlem, szívesen megyek önnek. Uraságod nem látszik unalmas társalgónak, s a Halál — utolsó órájában őszinte az ember — nekem sohase volt igazán ellenszenves. Oly hosszú és időnkint szép multia van, s már annyi embert szabadított meg a szenvedéseitől... Ha tehát úgy tetszik —

— Most meg pláne sürget... Megható, hogy Excellenciád mily konciliáns és kezes. Rég volt oly klienssel dolgom, aki ennyire méltányolja alapjában emberbaráti érzéseimet. Sokan gyűlölnék, sőt vannak, akik félnék tőlem, pusztán azért, mert nem engedem őket annyi ideig élni, mint Matuzsálemet. Pedig e jó urra nem jutalmul mértem oly sok unalmas esztendő. Ön okosabb álláspontot foglal el velem szemben, s ennek mindkettőnk érdekében csak örülni tudok. Az ily emberrel passzió tárgyalni... Nos, én se vagyok éppen

köböl. Egyelőre megelégszem azzal, hogy barátságosan elcseveghetünk és kölcsönösen megtermékenyíthetünk egymásnak szellemét. Ön végre is biztos nekem. Ember sorsát el nem kerülheti... Mondja, kérem, akar néhány esztendőre szóló haladékok?

— Köszönöm. Tisztelettel visszatartom. Hogy tovább küzdjek az ellenpárt rosszindulatával, a párthi-veim értelmetlenségével s a közvélemény indolenciájával? Nem, nem, nem kérek moratóriumot. Mivelhogy úgy is tul kell ezen a kalandon esni, s most mind a ketten hangolva vagyunk hozzá, gyerünk Isten hírével!

— Jól meggondolta?

— Jól meggondoltam. Pihenni szeretnék. Álmos vagyok, amott talán majd nyugodtan alhatok. Gyerünk!

— *Volenti non fit injuria*, — mondta a fekete vendég. — Tehát Isten nevében: előre!

Fölnyalabolta a házigazdáját, aki erre a heves gesztusra fölébredt. Végigsimitotta a magas homlokát, szomorú szemmel nézett a karosszékére, amelyben az álomvendége ült, és fölsóhajtott:

— Oh, minő kár, hogy fölébredtem! Mily szépen indult az utolsó felvonás! Ki tudja, mikor lesz a Halál hozzám megint ilyen szeretetreméltó?

Skribál ur vég-vásznai

A gyerekkor tündéri emlékei közé tartozik *Skribál* ur is, habár egészen más szempontokból, mint amelyekért a felnőttek voltak tőle elragadtatva. A ház a mellencei uccában állt és Csáby vármegyei irattáros ur tulajdona volt, sok-sok lakással, istállóval, fészerral és főleg hatalmas udvarral. Egyszobás lakása volt *Skribál* urnak a ragyás emeletes tótnak, aki vászonnal és női sziveket csiklandozó hasonló holmikkal járta az országot, minekután hozzánk ereszkedett le Trecsénből.

Skribál ur aglegény maradt, ámbar az asszonyi fantázia titokzatos módon hozzákötözött egy nőt, akit a görbe helyek világában hagyott s akit becézései során szívesen ölel a kebelére. Azonban ismétlem, ezt a részletet kizárólag asszonyok találták ki, Freud professzor ur azt mondhatná, hogy öntudat alatti érzések megnyilvánulásaként, mert hát el lehet-e képzelni ideálisabb házasságot, mint amikor a férj állandóan uton van s csak félveként egyszer látogat hazat!

A valóságban *Skribál* ur olyan takarékos ember volt, hogy szinte önmagától is sajnálta a falatot, többnyire hideg holmin élt és csak ünnepi alkalmakkor vette igénybe a snellszidert, minden régi háztartás ezen kimagasló rekvizitumát.

Mondják róla, hogy egyszer vacsora után kutatva, kökeményre száradt kenyeret és bánatában nekipecsédedt sajt-maradékot talált az asztalfiókjában.

— *Skribál!* — adta fel önmagának a szót, mert hogy hive volt mindig a komoly formáknak, — *Skribál*, ha szegény maradsz és megelégszel ezzel a vacsorával, jutalmul kapsz egy kortyot féltve őrzött régi borovicskából.

A legendás hírű pálinka esztendő óta nemesedett a szekrénye alján, borókáit valamikor válogatott fenyves-madarak fűtyülték körül, tiszteletére egy fehér-arcu kontesznek, akit tüdőszéresre vittek a Kárpátokba. Opálosan finom színe volt az itálnak, amilyen az a vidék szokott lenni korán reggel, mikor a nap agyonöleli a harmatot, de *Skribál* nem nyúlt hozzá.

Most hát, fellekesedve a magamagának tett ígéretről, — sőt szemé elé helyezve a palackot, — neki állt az egyszerű vacsorának és akárhogyan belekönyezett is, végül mégis legyűrte a torkán. Akkor aztán fogta a nemes palackot, elzárta rejtekére és újabb szónoklathoz fogott.

— *Skribál, Skribál*, mindig tudtam, hogy nagy oktondi vagy, mégsem hittem, hogy ennyire becsapsd magad. Azért büntetésből nem kapsz egy pohárkányit sem a borovicskából.

A szoba zsufoltig volt vászonnal, törlőközzel, női holmikkal, Nem volt

ebben az időben valamire való ház, amelyikben ne tartottak volna tartalékban legalább egy végnyt ebből a portékából, hogy nyomban pótolják a hiányt, amikor a szükség jelentkezik. Hosszu, zárt ingeket készítettek belőle, a földet separték s derékon ugyancsak fel kellett napközben fogni ama alsósoknyák alatt, amelyek használata nélkül tiszteségtelennek minősítették az urhölgyet. Viszont este, lefekvés előtt, az urhölgy hosszasan bolhászkozott a terebélyes íng árnyékában, elveszett benne egészen, amint a feje fölé huzta és csak a karjai mozdulatával jelentette ott belül, hogy még él, sőt akcióban van.

Skribál ur ekhós szekéren utazott városról-városra, portékáit részletfizetésre árulta és cselédlányoknak is hitelezett, ha egy éve egy helyben szolgáltak, azonfelül a gazdájuk szóbeli jóállást vállalt értük. A cselédlányok mindig szerelemben éltek, várták — ígéretek alapján — az esküvő napját, hogy pedig méltó módon vonuljanak a házasságba, legalább egy vég vásznot beszereztek. Ezek a holmik kifogástalanul jók, elsörendűek voltak és veszteség ritkán érte az emeletes házat, habár arca állandóan aggodást árult el, fejét gondterhesen vakargatta s úgy kötötte az üzleteit, hogy meg kellett őt szánni. Szegény ember, ez most nyilván ráfizet! Üzletkötésének titka abban rejlett, hogy bizonyos vakmerőséggel olyanoknak is hitelezett, akik elől a normális kereskedelem elzárkózott, de meg aztán rezsiköltsége sem volt, üzleti bért nem fizetett, személyzetet nem tartott, csak két lovat, meg egy szekert. A holmit a lakoszobájában halmozta fel, ott mozdulni sem lehetett, ágynak is szivesebben használta a kocsiját, vagy elfeküdt az istállóban, mert ugyan ki lenne olyan pazarló, hogy kocsist is tartson!

A nő csak mint vevőközönség érdekelte *Skribál* urt, aki olykor — ábrándozó konyhatündérek álmódosása idején — ajánlataiban eljutott egy olcsó delén kendőig, vagy felajánlott két tarka kávé-szalvétát, amik érthetetlen módon kimaradtak a tucatból. Valahol Csaba körül egyszer mégis kísértésbe esett, — enyhítő körülménynek véve, hogy akkor már a hatvanas években járt. Varrolány volt az illető és mondják, hogy piros arcú, vaskos, nagy kezű és széles talpu, ami a tökéletességet jelentette *Skribál* ur szemében. A lány három vég vásznot kapott ajándékba az öregtől, legalább is ő váltig esküdözött, hogy ajándékozási szerződést kötöttek egy forró nyári estén. Ellenben szeptemberben hűvös őszi idő érkezett, némi eső sem tartózkodtak s akkor *Skribál* ur — magához eszmélődve — kegyetlenül

A keresztkérdésekre egyszer indiszkrét választ is adott, de nyomban hozzatette, széles tenyereit összecsapva:

— Kérem szépen, három vég vászna egész életre is sok van, nem egy icakára.

A pörnek valahogyan hire futott — bár *Skribál* ur soha ügyvédet nem hírlalt, viszont az a szomorú, aranyhajkoronás teremtés, aki az udvarunk fenekén nagy magányosságban nevelte a kis lányát, ezzel a szomorú tekintetével akárhányszor megállásra bírta *Skribál* urat.

— *Dusinka, Dusinka*, mondta megciorogtatva a fehér arcú leányasszonyt, ne nizzze így rám, mert én azt nem kiállok, aztán pörösködni is elég volta egyszer.

Rövidesen a szomorú szemű mégis ingeket szabott egy patyolat végből, sőt helyes kis ruhácskákba vonta a leányát, amire a házbéli számos nő szánatolni kezdett, mint a vizsla. Ugyanakkor történt, hogy jó anyám, aki az üzleti ügyeket maga szeretete intézni, gyanus hangon kérdezte meg az apámat.

— Mit tárgyalsz te azzal a tóttal? Apám, kék szemű és kevés beszédű, a pipája mögül válaszolt.

— Járatlan a jámbor egynémely közgazgatási kérdésben, azokra kért felvilágosítást. Szabályrendeletekről volt szó, szabályrendeletekről.

Anyám azért a szomorú tekintetű mégis megkontyolta egy napon és fel-tünést keltő beszédben vonta felelősségre, hogy ki az apja a lányának?

Nem szerkesztett ugyan kapcsolatot — hiszen akkor ismertük meg őket, mikor odaköltöztünk a házba, — csak példát statuált és következtetéseket vont le azokról, akik özvegynek nevezik magukat, de sehol egy sirdomb, amelyre leborulhatnának.

— Már megint megjött a bolondórád, mondta apám és határozott szóval beparancsolta anyámat a lakásba.

Azután a megtámadotthoz intézett békítő szót, magyarázván valamit ideges természetéről, habár akkor még nem ismerték az idegesség determinációját.

Skribál ur hallgatott mélyen, az ajka körül aggódó mosoly bujkált, a feje helyesen bólogott.

— Így jót megvan, így, tekintetes ur. Babrált valamit a szájával is, — apró kölyök voltam, megfigyeléseim homályosak, csak az emléke kísért, mintha jelezni akarta volna, hogy tessék benne megbizni, mert ő diszkrét férfiu.

— Kiért küzködik, kinek gyűjt? A legendák nem szüntek meg körül-övezni érdekes egyéniségét s anyám, aki megbizott a ma érkezett cselédben, de soha a férfinemben, határozottan jelentette ki:

— Van valakije! Szerinte mindenkinek volt valakije, egyeseknek többjük is, főleg titokban. Pedig szegény *Skribál* hiába gyanusították, olyan volt, mint kivülről annyian mások, akik loholnak, kuporgatnak, maguk sem tudják, hogy miért. Megvonják maguktól a jó falatot, nem ismerik a pihenőt, hajtja őket a vérük, amelybe belekeveredett egy csöppnyi ebből a természetből. Nyilván megtalálják a kielégülést is, különben miért csinálnák? Amikor betegek, sajnálják a kórháztól az ápolási díjat, ámbar ami az akkori kórházakat illeti, inkább a falak közé került beteget kellett sajnálni.

Szegény *Skribállal* kegyetlenül bántunk mi, pajkos gyerekek is. Mikor jött volna hazafelé a kompon át, betért a parton fekvő kocsmába egy pohár vizre. Kegyetlen meleg volt, akkor is sajnálta magától a sört. A révészek bevonultak inni, mi pedig lehajtottuk a lovakat a kompra, úgy huztuk át az egészet a tulsó oldalra.

Hogy kalimpált a két hosszú kezével, mikor észrevette! Szórta tótul az átkot, megjósolta számunkra az akasztófát. Csónakkal kellett a révészeknek átjönni, hogy visszavigye a kocsit, — tudta jól, hogy nem történhet baj, csak a pohár bort, meg a fölösleges kiadást sokallotta.

Mikor egyszer halva találták a szekéren, cilindres, előkelő urak jelentek meg a házban a Felvidékről. Sőt ügyvédek, mérnökök, távoli atyjafiai, akik szigorúan leltároztak mindent, kalapjukra gyászfényt illesztettek, este pedig pezsgőt bontattak Marcoinnál a kaszinó kertjében.

A borzalom színháza

Kokainisták a nézőtérén és szadista-drámák a színpadon a párisi Grand Guignol-színházban

Páris, 1927. október

Minden emberben él a tudat alatt valami titkos vonzódás a borzalmas dolgok iránt. Este, meghiitt társaságban sokszor terelődik a szó háborzongató történetekre, félelmes gyilkosságokra, szellem-históriákra és ilyenkor a borzadás kéjével merülnek bele egyébként józan emberek a rémségek és a földöntúli misztikumok sötét labirintusába. Ezt a borzalmashoz való vonzódást használja ki igen ügyesen a párisi Grand Guignol-színház, amely különálló irányt képvisel a színjátszásban.

A borzalom színháza ez valóban. A Montmartre egyik eldugott uccájában egy nagy udvar mélyén húzódik meg ez a furcsa kis színház. A kapuban egy sötét alak áll elém, a kezében csöppnyi fehér csomagot szorongat és félhalkan a fülembé sutogja:

— Kokain!...

Csábítóan duruzsolja ezt, mint valami varázsigét, a hangja mámort, kéjt és gyönyört ígér. Undorító ez a sötét férfi a fehér méreggel. Ez a borzalom színházának a prologusa. Egészen jól kezdődik...

Benn, a nézőtér megdőbbséte. Pszichológusnak való tanulmány. Gyűrött-arcu, pergament-bőrű nézők, kiélt férfiak és hiszterikus nők. Az első pillantásra tisztában van vele az ember, hogy háromnegyed részben morfinisták, kokainisták vagy az ópium hódolói. Roncsolt idegzetű beteg emberek; degeneráltak, szadisták, szexuális aberrációkban szenvedők. Kisebbsajta szanatórium telne meg velük. A csöppnyi színház olyan, mint valami kis templom, aranyozott, faragott angyalok terjesztik ki szárnyukat a beteg nézők felet, a világítás is misztikus, templomszerű. Különös ötlet: a Notre Dame-templomának oromzatáról sátánfejek és állati szörnyek vigyorognak, a Grand Guignol nézőtérén pedig angyalszárnyak suhognak...

A kis nézőtér izgatottan várja az előadás kezdetét. A sárga arcok idegesen rángatóznak, a karikás szemek hunyorognak a tompa fényben, a narkotikum utáni vágy ül ezeken a kokain-dulta maszkokon. Végre felhangzik a gong-ütést helyettesítő hármass kopogtatás a színpad mögött és szétlibben a függöny. Unalmas, ötletlen, ostoba egyfelvonásos vígjátékot játszanak. Ez csak a műsor-kitöltő első szám; mindenki unja. Az első »sláger« csak ezután következik.

Egy festő lekásán játszik ez az első rémdráma. Késő este van, a festőnél társaság van, amely borzadva beszél arról, hogy milyen furcsa izlés itt lakni a temető közepén. Az ablakon keresztül a kísérteties éjszakai temetőt látni, sírokat és komor sarköveket. A hangulatot még félelmesebbé teszi, hogy zivatar keletkezik, mennydörög és cikáznak a villámok, egyszóval benne vagyunk a ponyvaregények és rémdrámák igazi hangulatában, pontosan, recept szerint, ahogyan elő van írva. És hogy még fokozódjék a nézőtérén a borzadás, egy rosszképi, Lombroso-fejű inas jár-kél a színpadon, akiről első látásra feltételezzük, hogy gaztettet fog véghezvinni. A vendégek távoznak, a lámpákat leoltják és a sötét színpadon csak annyit látni, hogy egy férfi sziluettje suhan végig a szobán és az ablak erkélyéről leereszkedik a temetőbe. Ennyi az első felvonás. A második reggel játszódik és megtudjuk, hogy az éjjel — már nem is először — ismeretlen tettesek feltörték több sírt a temetőben és meggyalázták a hullákat. Erélyes rendőri nyomozás indul, detektívek jönnek és az inast gyanúsítják. Az szökni akar, mint kiderül azért, mert ellopta gazdájának egyik festményét. Ez a kép egy hullát ábrázol és amikor a detektívek kutatni kezdenek a műteremben, csupa ilyen beteges témájú, halottakat ábrázoló képet találunk. A festő megsemmisülve vallja be, hogy ő a sírok titokzatos éjszakai látogatója: beteges hajlam űzi, vonzza a frissen hantolt sírokhoz, amelyeket a meztelen kezével kapar fel. Egy szöke hajfürtöt vesz elő, egy előző nap elte-

metett fiatal lány hajfonatát, ezt hozta el magának a borzalmasan kéjes éjszaka emlékéül. Undorító jelenet, amikor a festő simogatja és csókolja ezt a hajfürtöt. Le akarják tartóztatni, de az utolsó percben revolvért ránt és agyonlövi magát. Függyöny.

A nézőtér beteg idegzetű hallgatósága

annyira belemerült a rémdrámába, hogy csaknem elfelejt tapsolni. Percek telnek el, amíg ezek a furcsa, réveteg szemű emberek magukhoz térnek. A foyerban még megdőbbsétebben hatnak a teljes fényben a sárga pergament-arcok. Nehéz cigarettafüst tölti be a kis helyiséget és titokzatos kis flaconok is megcsillannak a remegő kezekben, amelyek kábítószereket rejtenek.

Rövid vígjáték után a másik dráma következik. Titkos találkahelyen vagyunk, fiatal pár oson be a diszkrét, elegáns szerelmi fészekbe. Az asszony

ideges, minden neszre összerézzen. Fél és gyanakodva nézi az ajtókat. Az egyik hamarosan kinyílik. Nesztelenül lép be frakkban, halotthalványan egy öszülő férfi. Kiélt arcu, a roue típusa. A szerelmes pár még fel sem ocsudik meglepetéséből, amikor rajtaüt a találkahelyen a rendőrség, amely magával viszi a férfit, hogy leigazolja magát. A nő kétségbeesve úgy állapodik meg vele, hogy megvárja és egyedül marad a titokzatos öregurral. A rendőri igazoltatás azonban előre megbeszélte játék volt, az öregur büntársal hurcolták el magukkal a nő kíséretét, hogy ő egyedül maradjon a szép fiatal asszonnyal. Bezárja az ajtókat és félelmetesen közeledik a nőhöz. Rettenő küzdelem kezdődik. A férfi minden áron rá akarja bírni a nőt, hogy kokaint vegyen be. Átszellemülten beszél a kokain-mámor gyönyöreiről. A nő egészséges ösztöne irtózik az ajánlattól. Visszautasítja, de a férfi kényszeríti. Csak egy keveset próbáljon meg, néhány csöppet csak, amit teába kever. A nő egy óvatlan pillanatban klönti a teát. Menekülni próbál. A férfi most már az izgató mérge hatása alatt a nőre veti magát. Ekkor azonban megvonaglik és eszméletlenül vágódik el. Mintha meghalt volna. Az asszony izgatottan kotorássza elő a férfi zsebéből a kulcsokat és menekülni akar. Amíg azonban az ajtó zárával bibelődik, a férfi magához tér a mámor eszméletlenségéből. A menekülés útja el van vágva. Az eddiginél is borzasztóbb harc kezdődik. Az asszony már az ájulás határán könyörög kegyelemért, a férfi azonban szerelmes szavakat mond a nő szeméről, amelyek szépek és részegítőek. A szadista beteg vágyakozásával közeledik a nőhöz; egy rettenő sikoly: a férfi kiszurja a nő szemét. A piros vér végigsurog az asszony arcán. Ebben a percben tér vissza a nő fiatal szerelmese és lelövi a szadistát. A drámának vége.

Még jó, hogy a legizgalmasabb jelenetben arra gondoltam, hogy a vér, ami az asszony szeméből csurog, csak vörös festék, mert másképp talán rosszul lettem volna. Meg kell adni, hogy ez a rémdráma erősebben hatott rám is, mint az első, talán azért, mert a szadistát és a nőt kitérő színészek játszották. A nézőtérén dermedt csend. A szadisták kisése kielégültek, titokban azonban irigylik a szindarabbeli öreg vérengzőt. Nem lenne tanácsos őket most egy védtelen nővel egyedül hagyni.

A nézőtérén még negyven fokos a láz, amikor a műsor befejezéseül még egy vígjátékot adnak elő, hogy a közönség mégis derűsebb hangulatban távozzék. A foyerban azonban a Grand Guignol-színház hatalmas tarka plakátjai ordítanak: az egyik az iménti szem-operáció, a másikon valakit lefejeznek és a véres fej rettenően vigyorog le a távozó közönségre. Mintha azt mondaná: »A viszontlátásra!« Ezek bizonyára vissza is jönnek és minden új műsort megnéznék. Ennek a színháznak törzsközönsége van.

Künn szabadon, mélyen fellelegzem. Mintha lidércnyomástól szabadultam volna. Gyerekkorom legsötétebb emlékei, a rémekkel ijesztő csuf mesék jutnak az eszembe. A borzalom színháza a nagy gyermekek rémítését tüzte ki céljával. Ez hiánytalanul sikerül is neki. Egy színház, amely nem szórakoztatni akar, hanem néhány kellemetlen, rossz órát szerezni közönségének.

László Ferenc

DOBOGÓKŐ

Irtó: RÉVÉSZ BÉLA

Lobog a napfény, bolyonganak az illatok.

Lobagnak a tüzek, bolyognak a szagok.

Csurog a vas, lángol az érc, löveli a fény.

A munkások megragyognak, talpig verejtékben.

Nevetnek.

Az egyik mondja:

— Balázs egyszer mászott fel a Prédikálószékre és menten legurult...

A másik toldja:

— Belzebubot lelőkték a papok, mert szereti őket...

Az emberek usztatják a vasnak, tűznek patakját.

A hőség fölszította a levegőt.

A fény csapdos, veri a látást.

A munkások Balázs gurulását látják:

— Bokrokkal tutott versenyt...

Előbb akart leérni a völgybe...

— Milyen jó hús van ottan...

Egyszerre mondják:

— A torrs...

Valamelyik csettint, szdrax szdldn megujlong...

— Ihatnék...

Hajol a mennybolt, hajolnak a ldk.

Hajol a fedél és hajolnak a lányok.

Savak az üstökben, gázok, gőzök a lombikokban, olaj lehel, földről génekről, asz-
talokról.

Zagyva szagosság, amitől émelyedik az iny.

A lányok kavarnak, kevernek, lihegve vegyitenek és az illattól, elhajolnak.

Párdzik az orgona, zsiros repkedő szagosság.

Permetezik a gyöngyvirág, dülti a többi szagokat.

Diadalmas kitarító illatok.

Igy versenyeznek a rozsdá, viola, orgona, gyöngyvirág, este és reggel...
[nyáron...]

A kábulatból fölrezen az egyik:

— Gyöngyvirág...

— Mennyit találtunk a Komlósvölgyben...

A másik:

— Az enyém még friss... Teli vele kanesó, pohár...

A valamelyik eltolja magától az dramos üvegeket, fűszeres kenőesőket és a tá-
[madó műhelytalak közül szabadulva, tulnaról lélekezeve, elrajonja:]

— Vasárnap újra szedünk...

Morog a malom.

Porzó felhők iramodnak az emberek körül.

Zakatol a perc.

Szűjjak, sziták, kövek zökkennek, zuhannak.

Hályogos világosság, fehér záporozás, ami mögött, az ablakok tdnos függönyén
[áthasít a napsütés.]

Belepett munkások, a szitáló, fehér szürkületben, a lobbantó találgatják:

— A Lomhegy...

A ventilátor nekizudul a szemetelő örvénynek.

Az ablakok előtt földobja magát a napnyaldb.

Leskelődő robotosok versengve kiablaldják:

— A Bunkó.

— Az Árpád trónja...

— Igy ragyog a Rámhegy... a repkedő felhőskek a nap körül... Ugyanigy...

Ugrálnak a sziták, kenyérnek, kalácsnak pernyéje teríti a levegőt.

Gőzülő tehérség oltja a napfényt, a sóvárgó, hirtelen játék elesittul és aki
[mondja, mindannyért mndja:]

— Csak már vasárnap lenne...

Áll a nagy hegy, hetedhétárban.

Áll a nagy hegy, lehelő szorosan, gyárak körül, vermek fölött.

Áll a nagy hegy, zihálásra ráhajoltan, csucsan a mennybolt, mely átdermed az
[életbörtönök zdró poklón, tüzen, lüstjén.]

A feszülő, boldog mennybolt alól idefutnak a fuvalmak és dobják az erdők esőjét,
[a füves rögnek, omilós ösvénynek, fölbukkant mezőknek elő fűszerét.]

Proletárok görgetik a napokat, de számolják az ígéréteket:

— Most már minden vasárnap május elseje van...

Freccsen, zuhog az olvadt üveg a gyárban.

Reszket a hőségben levegő és ember, de hét elején a megízelt va...
[ízégetnek.]

Elég, öreg munkás mondja:

— Az én megmárt ldbamnak már csak jobb a korcsmaasztal...

Rohan, zuhan old grádiesosan az üveg.

Fiatalok megpillantják az örömet, mely rájuk gyöngyözik a közönség...
[...]

— Olyan mint a vizesés a Rámszakadéknál...

A maradék öreg támoalyog a rivalgásban:

— Mennék... Mennék...

— Lekéstem...

Üveg lakadó gyémántjándól olvadóbban fog rdérkezni a Nap az üvegyárak tede-
[...]

Hat napon át verejtéket legyez, zihálást könnyít a biblidban megigért hetedik...
Proletárok zudulnak a rét felé, maddr magasdba, ormok kövéig, ahol doboz a Sors
[és ámulják a világosság fölkelését.]

Munkások a szirt meredekjén, az dtceserélt sugárzásban!

Amint a Nap mögül fölmerül a Nap...

ENGLISKI MAGAZIN

Beograd

Vuka Karadžića ul. 18. Telefon 24-98

Zagreb

Strossmajerova 10 — Telefon 16-56

Eso endő urí divatruház. Saját műterme-
ben készít métek után ruhát és fehérmát
Eredeti Burberry Weatherproots

Magyar kivándorlókkal Délamerika felé

V.

Élet a hajón

— A Bácsmegeyi Napló kiküldött munkatársától —

Buenos Ayres, 1927 szeptember.

A Cap Polónió elindult tehát. És a Cap Polónión is, a német tengerészet büszkeségén, ép úgy mint odahaza a tiszaparti kocsmában, vagy a hortobágyi csárdában, Zentán, Székelyudvarhelyen, Nyitrán vagy Erindszenten:

Itt valahol, ott valahol

Esett, szép, szomorú fejekkel

Négy-öt magyar összehajol

S kicsordul gunyos fájdalomkból

Egy ifjú ősi könny, magyar könny:

Miért is?

(Ady)

A kísérőhajó Cuxhavenig lohol az óceánjáró óriás oldalán. Ott előre fut egy darabon, majd megáll és utolsó istenhózzát int az előtte eldefillirózó Cap Polóniának. A zenekarok az »Ich hatt' eine Kameraden«-t imitonálják. Mindenki a fedélzeten van és mindenki zsebkendőt lobogtat, innen is, onnan is. És mindenki, aki csak ismeri a német katonák háborus dalát, teletüdövel fújja az aktuális refrént: »... In der Heimat, in der Heimat — dort gibbt's ein Wiederseh'n!...« A Cap Polónió főarbcáról leröppen Hamburg város a hazai állomás — hárombástyás kék zászlaja, a kísérő hajó egyre kisebb ponttá zsugorodik visszatekintő szemünk előtt, a cuxhaveni part kedves villacsoportjai is lemaradnak mögöttünk és egyre közelebb húzódnak hozzánk valami átláthatatlan szürkesség: a La Manche-csatorna köde. Egyszerre csak eltűnik az aranyos napsugár, a távlatba homályosodott utolsó partok sziluettjeit elnyeli a szürke ködfüggöny és megszólal a hajó öreg szirénája.

— Rendkívüli kód ül a csatornán s hajónknak nagy elővigyázattal kell haladnia, nehogy összeütközzék a szembejövő halászbárkákkal vagy ráfusszon a zátonyokat jelző bójákra, — avizálják a stewardok, s ettől kezdve percnként bög egyet a tengerbe kiáltó gőzbombardón. Oly sürü a kód és oly fekete, hogy a fedélzet hatalmas villanyreflektorai is megtörnek 5—6 méteren belül. Délután négy órára jár csak az idő és még sem látunk két lépésnyire. Mindenki behúzódnék a félelmetes fekete homály elől a hajóprospektusokban agyonreklamizott, dohányzó-, társalgó-, könyvtár- és egyéb közös termekbe, de csakhamar kiderül, hogy a Cap Polónió, a modern luxushajó, minden kényelmi berendezést az I. és II. osztályú és luxuskabin-utasoknak tart fenn, a III. osztályú kabin — és fedélközi utasoknak pedig nem jut egyáltalán semmi, az egyetlen egy ebédlőn kívül. A III. osztályú kabinutak ebédlője még csak megleszi valahogyan, mert elég tágas, otthonias és a legkellemesebb forgószékekben el lehet üldögélni egy darabig, de a fedélközi utasok ugynevezett »étterme« nem egyéb egy »föld«-alatti kalitkánál, ahol kecskelábu kaszárnyaasztaloknál, támlanélküli lócákon szorong a népség — és a levegő döglletes! Ez a kiabáló ellentét még kirívóbban mutatkozik a hálófülkék berendezésében. A III. osztályú kabinutak fülkéi borzasztóan szűkek ugyan, de a felhajtható sodronyos ágyakon hófehér ágynemű van és a kényelmi berendezéshez hozzátartozik a felhajtható mosdószekekrény és a villanyventillátor is. A hálófülkék 2, 4 és 6 személyesek. A családokat lehetőleg elkülönítve, közös fülkékben helyezik el, de nemi ritka eset, hogy a kabinok teljes kihasználása céljából itt is szétválasztják a családokat nemek szerint és a nőket nőekkel, férfiakat férfakkal teszik közös kabinba, hogy minden ágyat, maradéktalanul kihasználhassanak.

A fedélközi (Wohndeck-)utasok hálótermei — ezzel szemben, — még a jóindulatu kritikát sem bírják el. Ezek a közös hálótermek a hajó legalsó részében, közvetlenül a hajófenék raktárhelyiségei fölött vannak berendezve. Alacsonyok és levegőtlenek. Sötéttségüket az állandóan égő villanylámpák örökös felhomályosító változtatják. A szorosan egymás mellé és egymás fölé szerelt keskeny vaságyakon kécskoszuzatu szalmazsákok és szalmavánkosok. Egy-egy hálókamrában 40—50 ember van összezúfolva. Férfiak és nők nemek szerint különválasztva. A tulzsfolt nyomortanyák döglletesen áporodott levegője fojtogatja az embert, ha belép. A különböző rendű-, rangú- és nemzetiségű emberek örökös vitatkozása, civakodása, vaskos gorombaságok, káromkodások és szitkok hangoskodnak mindenfelé — az ember önkéntelenül is Gorkij »Éjjeli menedékhely«-ére gondol és sietve menekül a földi nyomoruság eme szálnalmas vackaiból. Az »osztálykülönbség« sehol sem mutatkozik kirívóbban, mint ezeken az óceánjáró hajókölösszusokon. A tömeg, a kispénzü emberek serege, ami a lényegesen olcsóbb díjtétel mellett is a legsúlyosabb jövedelmi tételt jelenti a hajóstársaságra nézve: csaknem baromi sorban kénytelen átkinlődni az oceáni utazás keservesen hosszú nappalait és még hosszabb éjjelait. Napfényhez, levegőhöz nyugalomhoz, egy kis szabad mozgáshoz semmi

jussa. Szabadsága abból áll, hogy naphosszat fetrenghet savanyuszagu szalmazsákján, vagy ha rákölompolnak, oda ülhet a közös váju elé, a kecskelábu asztalokhoz, ahol gusztustalan bádogtányérból otromba bádogeszkozökkel, — minden tényérváltás nélkül — végigheheti a menüt: tengeri halat, sok burgonyát, olcsó marmeládét, konzervkávét és véreslurkát. És ha kedve tartja, ácsoroghat a hajó orrában, a felvonó gépek közötti szűk kis térségen, ahol legiobban megérzi a hullámzást és hamarosan felfordul a gyomra. A hajó tatjában is van egy icike-picike elkerített fedélzet a III. osztályúak számára, de itt is alig szoronghat több 50 embernél, jölehet, a Cap Polónió 1500 III. osztályú utas számára van berendezve.

Ezzel szemben, a hajó I., II. osztályú és luxus kabinutait a fejedelmi paloták minden fényüzése, rafinált kényelme és szemkápráztató ragyogása veszi körül. Faragott, bőrpárnás butorok, pazar freskók, selyem- és bársony takarók, csodaszamba menő perzsa-szőnyegek, nappali világságot árasztó csillár-csodák, templom-nagyságu társalgó-, ebédlő- és játéktérme, kékvizű márványuszoda, hófehér email fürdősobák, tornatermek, zeneterem, könyvtárterem, uri dohányzóterem, női szalonok, bálterem, télikert, tennispálya, elektromos fürdők, rádió- és fényképező termek, a hajón naponként megjelenő rádióújság a legfrissebb világhírekkel, a napfürdőzőknek fedélzeti strand, az árnyéket keresőknek széles, hatalmas, pálmások között futó fedett sétány, a lovaglás uri sportját kedvelőknek ravasz gépezetekkel mozgatott vas-hátaslovak, a mesterien berendezett bárokban Bachus imádoznak a világ minden részéből akvirált italkülönlegességek a tokaji asztól elkezdvé az angol Whiskyn, a bajor fekete sörön, a francia likörkülönlegességeken és a dalmát partok »Lacrama Christi«-jén keresztül egészen az oportói »Porto«-ig, nemkülönben az egyiptomi, angol és francia cigarettaspecialitások minden válfaja és eredeti Havanna-, Dannemann- és cubai szivar-költemények állanak rendelkezésére. A »Cap Polónio« luxus apartmánjai, I. és II. osztályú helyiségei úgy vannak berendezve és az utasoknak a művészi szépség, keleti kényelem és high life-élet változatosságot olyan pocskoló bőkezűséggel omlanak elébe, mintha minden utas, legalább is ex-császár, inkognitóban szerénykedő perzsa sah, vagy sikerekben bővelkedő frankhamisító volna, akiknek nincs más gondjuk, mint a pénzt elkölteni és a földi gyönyörök registratúráját végigskálázní. A »Cap Polónio« I. és II. osztályú utasainak nincs is panaszuk. Elragadtatással beszélnek az ellátásról, kiszolgálásról és háromhetes tengeri ut »szenvédéseiről«. A »Cap Polónio« első és második osztályán utazni feledhetetlen élmény, Krözusokat untató gyönyör és csodás élvezet — a hajófenékre zárt kivándorló koldusok rovasára. Az uszó palota — és börtön — tökéletes organizmusa és adminisztrációja finom tapintatossággal gondoskodik arról, hogy a III. osztályú kabinok és a lakófedélzet gusztustalan nyomorusága ne zavarja a felsőbb traktusok hangulat-életét. A »tömeg« úgy el van rekesztve a felsőbb osztálytól, hogy még ablakon keresztül sem pillanthat be az I., II. osztályúak Eldorádójába és viszont, azt is óvatosan elkerülik a hajó udvarmesterei és ceremóniamesterei (az Oberstewardok és adjutánsaik), hogy a Herschaftok szemügyre vehessék a lenézett III. osztály nyavalyás életét.

Igazságosak akarunk lenni, amidőn megállapítjuk, hogy a Hamburg-Südamerikanische Dampfschiffarts Gesellschaftnak a kizárólag III. osztályú utasok részére berendezett új motoros hajói, a »Monte Sarmiento« és a »Monte Olivia«, amelyeket a hamburgi kikötőben volt alkalmunk megsejmelni, összehasonlíthatatlanul többet, jobbat és kényelmesebbet nyújtanak a III. osztályú utasoknak, mert ezeken a hajókon minden berendezés, tér, kényelem a III. osztályú utasokat szolgálja, nem lévén I. és II. osztályú kabinutak nagyobb kényelmének biztosítására kötelezve. Mindaz a kényelmi és üdülési berendezés, amit a »Cap Polónio« az I. II. és luxus-kabinutaknak rezervál oly szigorúan, valamivel egyszerűbb kivitelben tárul a »Monte Larmiento« és »Monte Olivia« hajókon a III. osztályú utasok elé. A hajók berendezéséről szóló nagyon tárgyilagos beszámolókhöz tartozik az is, hogy a velünk utazó öreg délamerikaiak szerint, akik a Buenos Airesig közlekedő összes óceánjárók belsejét úgy ismerik, mint a szubotcai kereskedelmi utazók a bácskai vicinálisok természetrajzát, a többi társaságok hajóin még lehetetlenebbek az állapotok a III. osztályú utasokra nézve és olyan »Einheits-Schiffé«-k, (egységes berendezésű hajók), mint a fent említett két új motoros hajó, nincs is több a délamerikai relációban. Mint jó magunkat is, óriási csalódás éri azokat a szerencsétlen kivándorlókat, akik a minél nagyobb hajót keresik ki uti kényelmük biztosítása végett. Az óriáshajókon a III. osztályúak számbelileg legsúlyosabb tömege is csak meg-

lirt terhet jelent, akiknek joguk van örülni azon, hogy egyáltalán ott lehetnek a hajón.

A szegény, szerencsétlen III. osztályúak szemmel láthatólag örülnek is. Megunják a zugolódást, a gyatra elhelyezés és bánásmód miatt, a lengyelek és oroszok meg egyáltalán nem is zugolódnak. Csendesen vakaródnak: nekik odahaza tán még ilyen vackuk sem volt, mint ez itten. Beletörődnek az elégedetlenkedők is a változhatatlanba és vigasztalódást keresnek a nótában. Ez nincs megtiltva. Előkerülnek az otthonról megmentett nemzeti hangszerek: a balalajka, a szájharmónika, az okarina, akad hegedűs is, klarinétos is, az egyik csehszlovákiai magyar egy bubánatos pásztoriu-ryukát keseregett éppen — és mindenki fújja, huzza, pengeti a maga nótáját. Néha meg összefognak az összes hangszerek és valóságos zenekarrá alakulva, az internacionális tangót, one steppet, valcert, sőt — horribile dictu! — Charlestont kinezák a fiatalág nagy örömeire. Kész a tánc! Lépcsőkre, kötélhágcsókra, korlátokra kapaszkodnak fel a nézők, hogy a hajó orrában vagy tatjában rendelkezésükre álló szűk teret teljesen átengedjék a táncosoknak — aztán: »ereszd el a hajamat!« — vig kurjantásokkal, kacagó jókedvvel ropják a táncot és ilyenkor talán még irigyelni sem tudnak az I. és II. osztályúakat, akiknek egy kiváló szalózenekar szolgáltatja a klasszikus zenét a déli- és estebédlő, a talpalávalót pedig az ótórati teát és az estebédeket követő táncoknál, amelyeknél az összes résztvevőkre estélyi ruha (férfiaknál legalább is smoking) viselete kötelező.

... A hajó pedig alig észrevehető mozgással és óránként mégis 22 tengeri mértföldet frekventáló gyorsasággal halad előre a hátán táncoló jókedűekkel, a hazagondoló szomorkodókkal, a reménykedő tervezgetőkkel és a sorsukat féltő kétségbeesettekkel... Calais és Dover között járunk a zászlócskával jelzett hajótérkép szerint, amelyen Federsen ur, a hajó első tiszteje, az örökké jókedvű Rollin kapitány adjutánsa minden két órában pontosan kizászlózza, hogy milyen hosszúsági és szélességi fokok hányadik percei alatt haladunk. A kód még feketébb és átláthatatlanabb. Szirénánk bögsére olykor-olykor, innen-onnan, közelebb- vagy távolabbról vékonyabb hangú szirénák felelnek. Parti gőzcsók, halászbárkák lehetnek talán, vagy örha-jók — s mi nem látunk semmit — semmit a fekete ködben, pedig, az árbócunk csucsáról csivillanó szikrák azt mutatják, hogy rádió-officirünk már komázik is valamelyik »közeli« szomszédal. Mert mostanában már csak így megy az, ha hajók a tengeren találkoznak... Aki 1—2000 kilométeren belül van, az szomszédunk, mert beszélni is lehet vele. A rádióofficirünk megkérdezi, hogy mi csinálnak, milyen az időjárás arafelé, — néha meg, ha kedve szottyan, hazaszól Hamburgba, hogy: »alles in Ordnung«, jól megy a dolgunk s holnap délután ötkor Boulogne sur Mer-ben leszünk. És a hamburgiak szépen, kedvesen, mintha csak a kezünket is szorongatnák, bementdják a csendes, nyugodalmat jótészakát s hozzáteszik: »A viszontlátásra, holnap reggel 8 óra 10 perckor, az első periodusnál!«

Megállóhelyek fel- és leszálló utasok számára...

Első éjszakánk viszonylagos nyugalomban telt el, nem számítva a jelentéktelenebb, helyi természetű nyugtalankodásokat, amelyek főként a III. osztályú közös hálókamrákban, a tengeri betegek számára szolgáló köpöcsészék környékén fordultak elő. Reggelre kelve a nap is keresztülverekedte magát valahogyan a ködfüggönyön és dél felé távcsöveink már kitapogatták a francia partok homályos körvonalait is. A déli órákban zajlott le az első botrány a hajón és ez szenzációs eseményként hatott huszonnégycorás eseménytelen hajókázásunkban. A botrány annyival inkább érdekel bennünket, magyarokat, mert annak hőse: eltekintve attól, hogy cionista jelvényt hord a gomblyukában, magyarnak vallotta magát — és földink, még pedig a javából! Egyik bánati városból jön, másodsor teszi meg az utat Délamerika felé. Adja az öreg tengeri medvét. Ő a III. osztályú utasok lexikonja. Mindent tud. És mindent kritizál. Ő a hajó legelégedetlenebb embere, amit feltétlenül meg is lehet érteni, mihelyt eszünkbe jut, hogy legelőször Hamburg, az Überseeheimben ismerkedtünk meg ezzel az urral. Ezt az urat akkor volt szerencsénk megismerni az Überseeheimben, mikor a jól szituáltabbnak látszó földieik között »utközben el-zsebmetszett hajólegyköltségeinek« utánpótlására gyűjtögetett könyöradományokat, barátságos kölcsönöket (»amig kiérünk!« jelszó alatt), a hiszékenyebb és tudatlanabb nép körében pedig »kint lévő üzletem« terhére (még a fényképet is bemutatta róla), vett fel kisebb-nagyobb előlegeket.

(p. z.)

(Folyt. köv.)

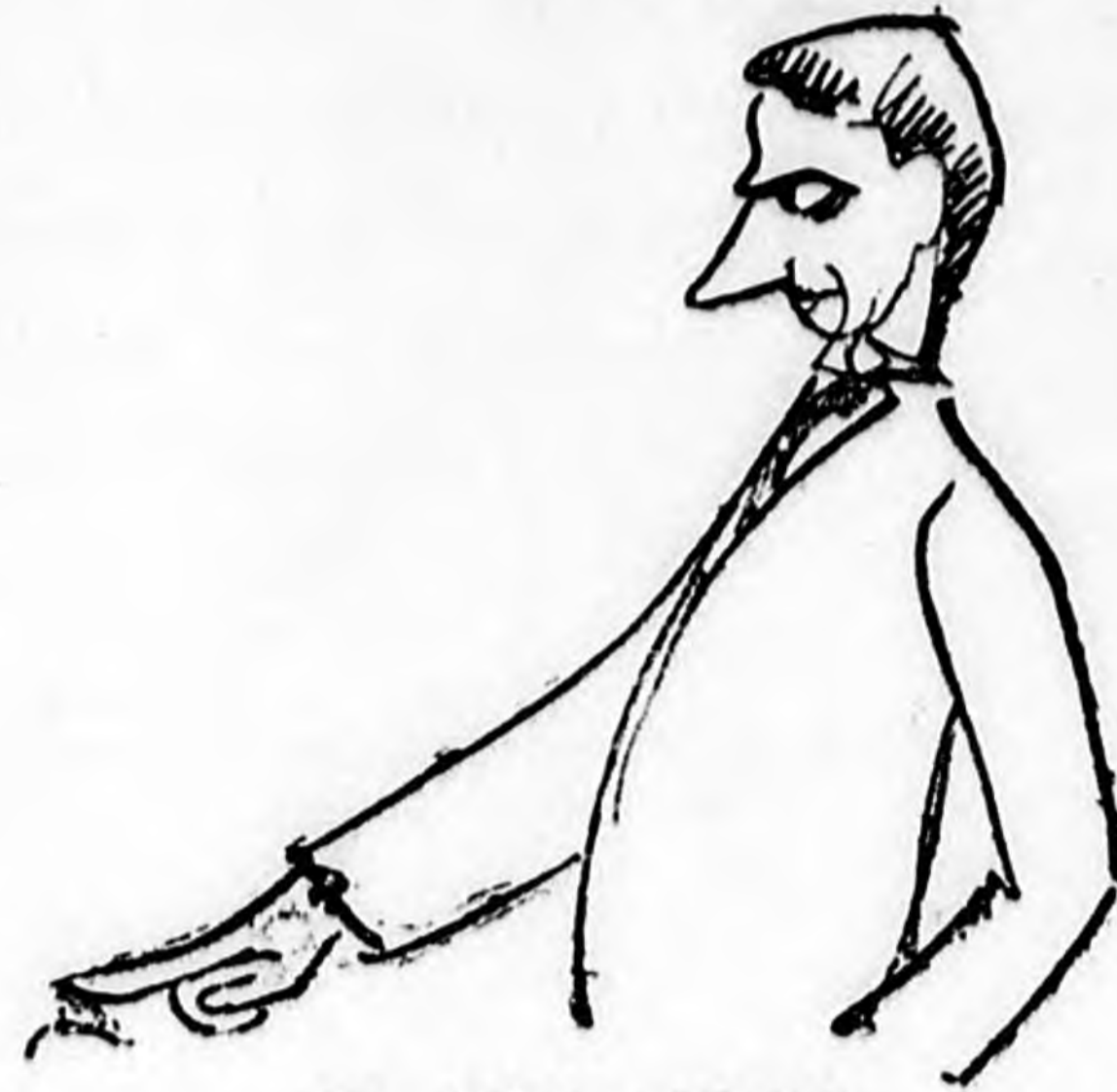
KÉPEK A PARLAMENTBŐL

Dr. Lafosevics Joca,
a szombori kerület radikális párti képviselője

Dr. Maximovics Bózsa
volt belügyminiszter

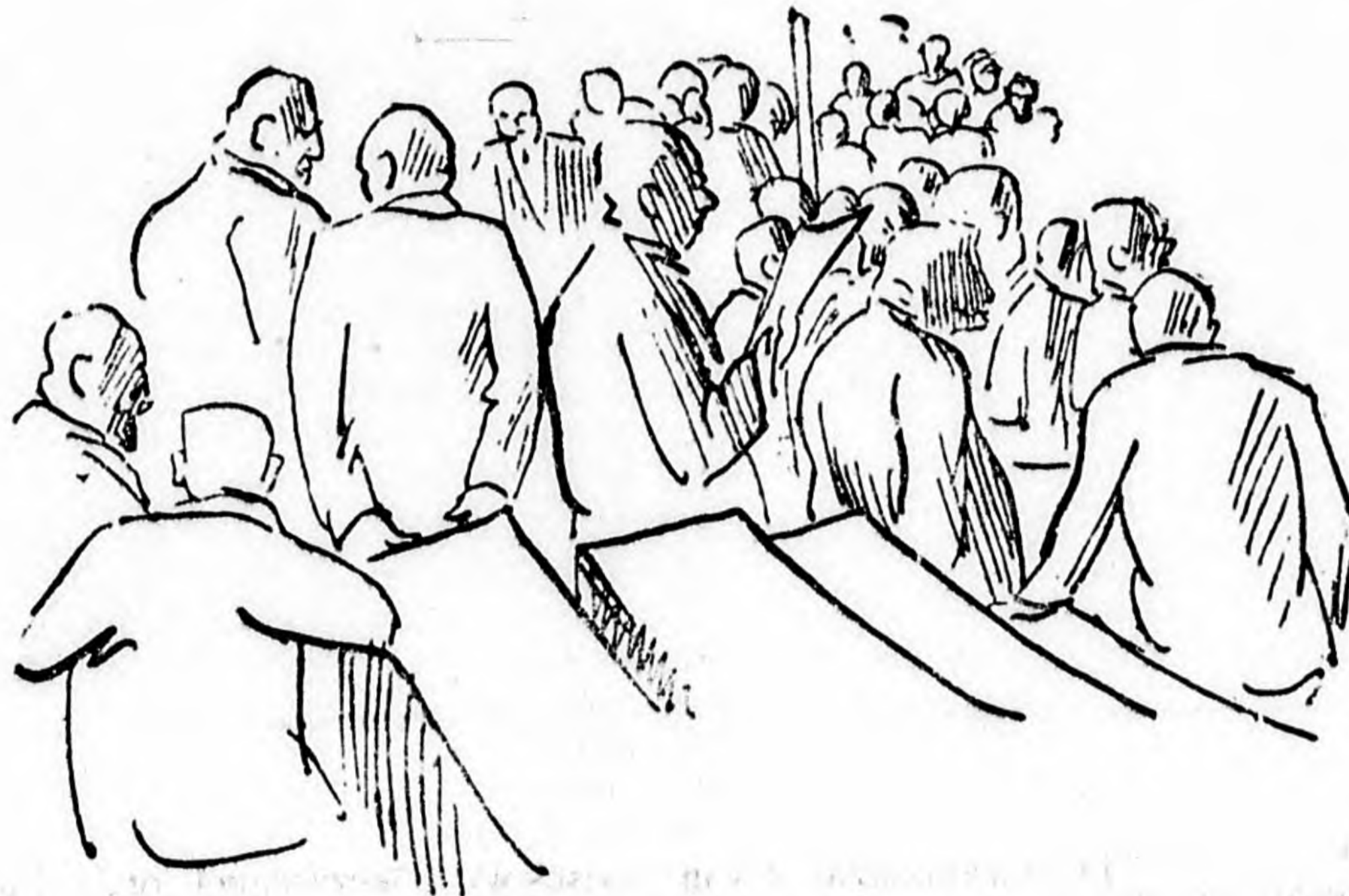
Dr. Pérics Ninkó,
a parlament elnöke csendet kér.

Popovics Dáka,
a noviszadi kerület radikális párti képviselője

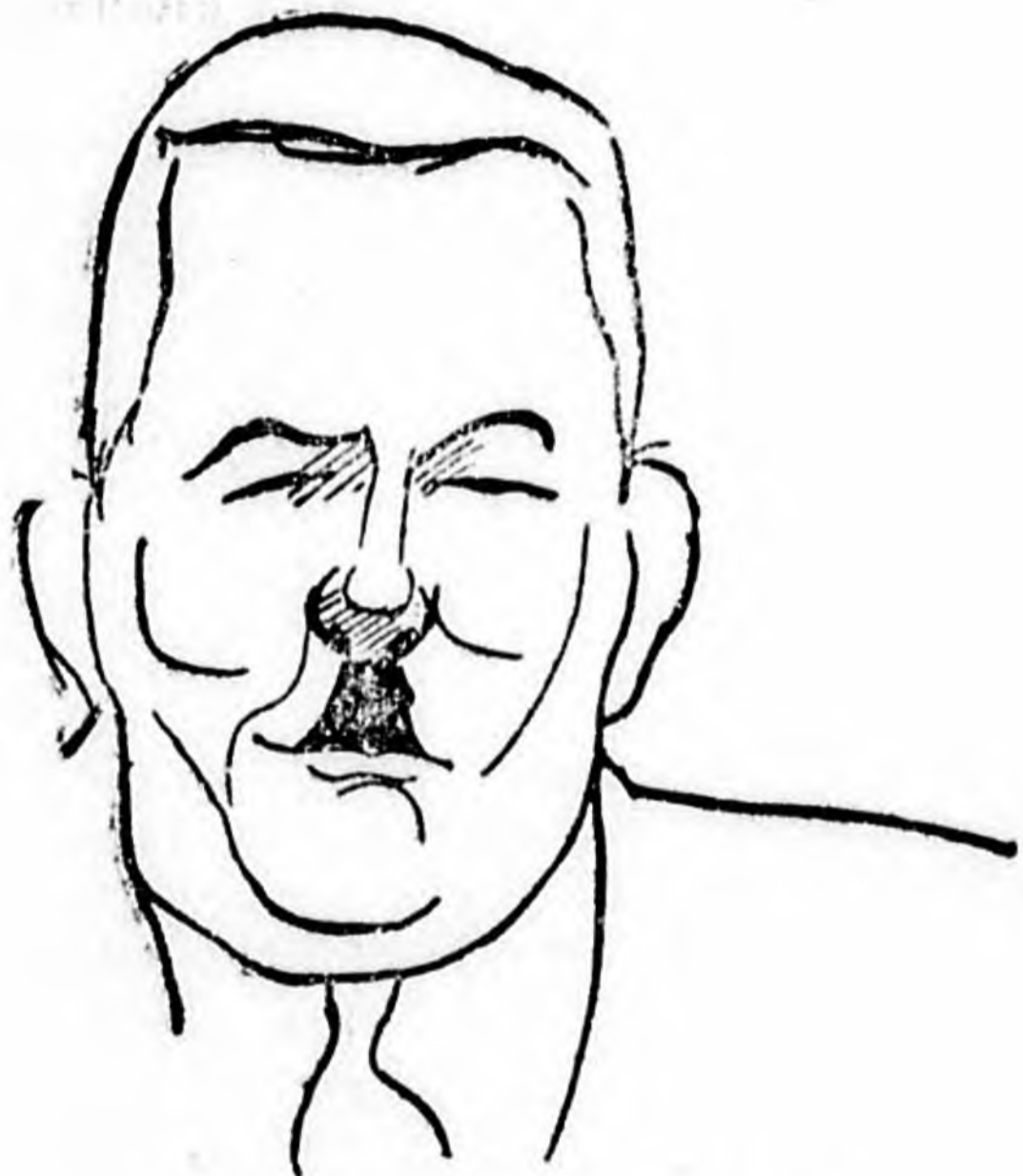
Dr. Nincses Momesilló
a volt belügyminiszter beszédet tart.

Vihar az üléssteremben.

Dr. Várady Imre,
a becskeréki kerület magyarpárti képviselője

Dr. Spahó Mehmed
kereskedelmi miniszter

Dr. Setyerov Szilávkó,
a becskeréki kerület demokrata párti képviselője

Uzunovics Nikola,
volt miniszterelnök

Dr. Rácics Szima,
a szombori kerület radikális párti képviselője

Jovanovics Joca,
a földművespárt elnöke a parlament folyosóján

Pribicevics Szvetozár,
a független demokrata párt vezére

Sztankovics Milos,
a becskeréki kerület radikális párti képviselője

Dr. Ribar Iván,
a demokrata párt noviszadi képviselője

Cserni Jován véres feje négy száz esztendő távlatából

Hogyan írják le Szubotica fekete cárijának halálát
Szerémi György és Jókai Mór

Kiásták a történelem poros archivumából Cserni Jován viharos cári alakját is. Szubotican szobrot állítanak neki és megünneplik halálának négy századik évfordulóját. A szláv Vajdaság eszméjének első őst és Szubotica város megalapítóját ünnepli kegyelettel az egyesült délszláv nép Jován cár személyében.

1527. Abban az évben halt véres halált Jován cár, a fekete ember. Ez a dátum a Dunamedence történetének egyik legsötétebb korát jelzi: török hódítás, mohácsi vész, magyarországi trónvillongás, rablólovagok, harácsoló főurak garázdálkodásának zürzavaros korszakát. Nem csoda, ha a történelmi feljegyzések nem váltak szilárd beton-oszlopává az emlékezésnek, ezen az ingoványos, vérpocsolyás talajon, az érdekharcok terrénján, amelyek pártoskodóvá tették az egykoru tudósítót is. A szerénese nagyon forgandó volt és mindenki köpönyegforgató lett, Magyarországnak nem volt törvényes egy királyi reguláris hadserege s minden csapat, sereg; martalóhad volt, nem folyt rendszeres közadózás, katonai élelmény: minden fegyveres erő rabolt, fosztogatott. Ebből az anarchiából a kiskirályok, kapitányok, helytartók alakja a történelmírásen keresztül általában nagyon egyformának tűnik ki, a külső körülmények ziláltsága tekintetében.

Jován cár, amikor a saját és szláv népének politikai céljai érdekében Zápolya Jánostól az osztrák Ferdinándhoz pártolt át, akkor halt meg a belsikerű harc után, amelyet szláv hadával Zápolya emberei ellen vívott, merénylet folytán. Halálának részleteiről ellenmondó adatok szólnak, amelyek azonban meg-egyeznek abban, hogy ellenfeléről, Török Bálintról, aki levágta Jován cár fejét, szintén nem hízog véleménynt mondanak.

Szerémi György („Djordje Srem: c“),

aki Zápolya Jánosnak udvari káplánja volt, a Magyarország romlásáról szóló mémoárjaiban, egocentrikus előadásban, deákos-krónikás stílusával körülbelül így írja le Jován cár halálát:

Mikor Cserni Jován Szegedre menekült s a polgárok kiverték őt a városból, egy szegény ember, kinek már csak puskapora volt, így szólott:

— Istenem, ha volna egy puskagolyó-bisom, nem vinné el irháját ez a lator.

Ekkor eszébe jutott, hogy van a ruháján bogláros gomb. Megtöltötte hát a puskáját porral, rederesztette a boglárt is és mivel jól értett a fegyverforgatáshoz, meglötte vele a fekete embert a szíve tájékán. A rációk, mikor látták, hogy vajdájuk halálra sebesült, legottan elvitték őt a Szegedtől tíz mérföldnyire fekvő Tornynos falvába.

Mikor ezt Török Bálint hallotta, még az éjjel három száz katonájával Tornyosra vágatott... Török Bálint megtudta hol rejtőzik a fekete ember és odarobogott a kapuhoz. A szegény érezte halálát, vivódott is már és megparancsolta, hogy senkit se bocsássanak be. Török Bálint azonban mégis bement hozzá és három izben megkérdezte az ágyban fekvő Cserni Jovánt: él-e még? Mikor nem kapott semmi választ, fogta a kardját és az ágyban hanyatfekvőnek levágta a fejét. A testet ott hagyta, a fejét azonban magával vitte Szabadkára s onnan felküldte Budára János királynak.

Mikor a fekete ember feje Pestre érkezett, a pesti bíró rézmedencébe tette; és mellette hordoztatta a fehér zászlót. Volt pedig a pesti bíró ekkor, 1527-ben az öreg Szűcs János; és ez történt Szent Jakab apostol napján, reggeli imádság után, az öreg mise előtt. És igen nagy sokaság sietett a Duna hidja felé. A király az ablak párkányára támaszkodva nézett ki, és előhívott engemet, ki körülte udvarlotam. És tudakozni kezdte: mi az odalent? Azt feleltem neki:

— Bizony, mintha halottat hoznának.

Mint hogy Czibak Imre megverte volt a fekete embert, és a király, mint tudva vagyon, már örvendezett is rajta, én

csupán sejtésből azt mondtam az udvarbelieknek:

— Azt hallottam, megölték a fekete embert.

— L. edj hát páter György, mond meg a királynak.

Mikor a király reggelinél ült, hozzá-siettem és azt mondtam neki:

— Király uram, azt hallottam, hogy a fekete embernek levágták a fejét.

Pöstyéni Gergely hírül is adta, amit én álmomban láttam. A fekete ember hadának szétkergetése pedig apostolok osztlásakor történt.

Ennekutána fölerkezett Buda várába az a sereg, és a pesti bíró a király elé hozta Cserni Jován fejét a vérmedencében. A fej ecetbe volt fojtva, hogy a nyári hőségben ne legyen büze. És csakugyan fekete volt, amint mondták. A király pedig korbácsot fogott és megverte, így szólván:

— Oh, te makoas fej, ki engemet fekete csiku tarkóddal rettetgetted!

A király megparancsolta, hogy ebédnél a fejét mellé tegyék az asztalra; úgy evett, ivott és mindig ezt mondtotta:

— Hol vagyon most a te bizakodásod?

Ebéd után Gotthard várkapitánynak adták által a fejet, ki hosszú kopja hegyére tűzte a vár fokán, arccal Bécsnek, ura, Ferdinánd felé. Egy hétnél tovább volt itt; azután a Dunába dobták. Török Bálint pedig kedvelt embere lett János királynak. János király postát küldött hozzá, hogy jöjjön Budára és mikor eljött, a király ezer aranyat ajándékozott neki, meg egy paripat, melyhez fogható csak a török császáré volt.

Ennekutána jött egy Orbán nevű paraszt ember, olyan szeled, mint a galamb és véletlenségből ép hozzám fordult. Levett kalappal, esdekei ve arra

kért, irnék neki folyamodást János királyhoz.

Azt mondom:

— Mi végre írjak én folyamodást?

Azt mondja:

— Uram én löttem le puskámból a fekete embert Szegeden... Hallván, hogy Czibak Imre ur megverte őt, azt láttam, hogy a Szilágyi-palota előtt sétál, megismertem, hogy ő Cserni Jován, kezemtől érte a halál.

Ezt hallván, tisztán megirtam neki a folyamodást és a kezébe adtam. Aztán a királyhoz igazítottam; a király elfogadta kezéből a folyamodást és megvizsgálta.

A király most tekintetét a legényre szegezte és elmondatta, hogy Török Bálint a halálos ágyán fekvő Cserni Jovánnak vágta le a fejét.

— Jó öcsém, mondta neki a király, jere hozzám harmadnapra. Ha igaz, amit megjelentetted, derekasan meg foglak téged jutalmazni.

Azonközben a szegedi bíró, Zákány István esküdtjeivel feljött ő királyi felségéhez Budára és a város teltsége szerint ajándékokat hozott neki. Minekutána beszélgettek egyről-másról, a király tudakozódni kezdett a bírótól:

— Hogy mint vesztették el azt a lator fekete embert? Már magam is tartani kezdtem tőle, mikor Isten segítségével Török Bálint a markába kerítette.

Azt mondja erre a szegedi bíró:

— Bizony soha sem kerül a Török Bálint körme közé, ha minálunk meg nem öli egy szegény alacsony ember.

E beszéd közben megjelent maga Orbán paraszt is. Hallván a király a szegedi bírótól, hogy az igaz, egy kis majorságot ajándékozott Orbánnak örökös szabadsággal egyben.

Az udvarbeliek között pedig ezalatt még mindig az volt a hír, hogy a fekete ember fejét Török Bálint vágta le Szegeden. Mikor aztán mind ő feleségének udvari emberei, mind a budai polgárok meghallották Cserni Jovánnak igazi végét, nevettek és azt kezdték mondogatni, hogy Török Bálint bármely ágyban fekvő holt embernek is levághatta a fejét. Török Bálint megtudván

ezt, ugy elszégyelte magát, hogy többet ki se merte tenni a lábát a házból és ő felségének gyulázatára egy éjtszaka elbujdosott Budáról. Igen elcsudálkoztak ezen másnap reggel, Havi Boldogasszony napján. Török Bálint pedig Ferdinánd felé vette az utját és attól fogva ellensége lön János királynak. Czibak Imre pedig csak folyvást dicsérte magát beszédeiben, hogy ő verte meg a fekete embert. Ezt se hitték jobban, mint azt, hogy Török Bálint vágta le a fekete ember fejét.

Ez volt a vége Cserni Jovánnak Magyarországon.

Jókai Mór:

»Fráter György« című regényében emlékezik meg a fekete emberről. A nagy meseköltő nyilván nem Szerémi krónikájából hanem másik forrásból merítette adatait. Azt írja róla, hogy: »Cserni Jován volt a neve, eredetere nézve egy szerémségi kecskepásztornak a fia, testáitára egy óriás, akit rendkívüli ereje a köznép bályványul emelt... Harci híré a török dulás alatt szerezte, amidőn rácz atyafiai élén több martalóc sereget vitte megkergetett s a Bácskát megtisztította tőlük. Ez ugyan Török Bálintnak lett volna a kötelessége, aki Bácska főkapitánya volt. de ő magára hagyta a népet. A fekete ember azután beült Török Bálint várába s mikor az visszatért, elkergette a várából egész seregével. Ekkor Cserni János följánlotta a fegyveres szolgálatát Zápolya Jánosnak. Az új király kapott rajta, hogy egy hatalmas segédcsereget kap, amelyet nem kell fizetni s kinevezte a fekete embert a temesi bánság és Bánát vajdájának.«

Jován cár halálának történetét így rekonstruálja Jókai:

...Egy egyszerű nemes ember, a nagyváradi káptalan tisztartója, Czibak Imre, összegyűjté a bihari nemességét és a hajduságot s e hirtelen szedett hadal rajtaütött a fekete cáron, mikor az jött vissza a Maros mentén zsákmánnyal megrakodva s ugy szétverte annak a győzelemist hadait, hogy alig maradt belőlük valami.

A fekete cár agya-fejeterőten menekült Szegedre. A hátán össze volt tépve a szép skarlátszin császári palást, amit Ferdinánd királytól kapott. Futó hada ki volt éhezve, fáradva halálig.

A szegedi polgárok pedig igen rossz kedvükben voltak. A futó cár közeledtére félreverték a harangokat s fegyvert ragadva összegyűltek a nagy piac közepén levő Szilágyi-kastélyba.

Cserni Jován a megmenekült csapatjának élelmézésére gondolt s legegyszerűbbnek találta evégből feltöretni Zákány István uramnak, a gazdag buzakerkedőnek a magtárát. Hívei nekiálltak a kapu betörésének, faltörő kos gyanánt használva egy kutágasról leemelt gémgerendát.

Annak a magtárnak azonban volt egy sáfára, név szerint Vida Sebestyén. Annak volt egy jó öblös puskája, megtöltve vagdalt ólommal. Fialat levén a legény, nem sokat tanakodott magában, fogta a puskáját s ugy hasba lötte vele a fekete cárt, hogy az lefordult a lovaról. Bajtársai fevtették a földről, de ugy meg voltak már rémülve, hogy nem is gondoltak a bosszuállásra, beburkolták a biborpalástjába, s a szegedi polgárok által üldözötve, elrohantak vele a szomszéd faluba, Horgásra.

A félelmes fekete cár megsebesültének hírére aztán Török Bálint is vérszemmet kapott, rajtaütött annak a vert hadain s azokat szétrobantva, a már haldokló Cserni Jovánt lenyakaztatá. Levágoit fejét elküldé Budára János királyhoz.

S erre tartottak nagy Te Deum Laudamust!

Még a krakkói francia követ is, aki Zápolya Jánosnak erősen jó barátja volt, ágyulövésekkel és viaszgyertyák sokaságának meggyújtásával ünneplé meg a fekete cár legyőzetésének örömhírét.

Idebenn az országban örömtüzek gyújtattak szerte a hegytetőkön.

Annak a dicsőségére, hogy a delibácsi kecskepásztor fiát, a fekete cárt legyőzte a nagyváradi püspök tisztartója, meg egy szegedi kereskedőlegény!

Csuka Zoltán:

Benzin és embervér

Himnuszt bugott a mennyből esigahézában,
felhők fényes taraján táncolt,
elbujt és előkerült,
vászott gyerek,
előtte csikorogva nyitlak az égi kapuk
és a hajnali nap réve
szétfreccsent a láthatár arcán.
Szállt.

Szállt.

Szállt.

Szállt.

Nyitott könyv alatta a föld,
szántóföldek zöld lapján élő ige a motor
szénn a motor dalolt,
hujjázott,
szármnyi alatt engedelmesen
örvénylett el a végtelen levegőtenger
A benzín a motorban égett,
a vér az ember szívében.

Lenn egy tömegbe olyadt
ház, állat, ember, erdő rét,
folyók és szántók, nyugodt hidak és léztérikus
[tornyok]

határok egymás mellére borultak
és barnán zsolozsmázott a mélység:

hahó a vihar
hahó a madár
hahó az anyag
hahó a motor
hahó az ember

L

P

R

E

P

A nap piros szematorja intett,
Megállj, Megállj,
a motor szíve már félrevert harang volt,
messzi ködök rongyátépeti teste felvonaglott
hirtelen földgaskodiak a hegysörények
a motor elé bolond másodperc rohant,
megboilott a szárnyakban,
és suhant a gép
körben suhant a lázadó anyag
elnyult a szántón, vonaglott, zihálva,
anya mellén a haldokló gyerek,
Szétnyilt sebébből csorgott a benzín,
piros embervér csurrant elő,
és egybekaptak,
megindultak részegen, támoiyogva
együtt
hogy ezer hasadékan a földkéregnek
az örök életreingató testébe
egyvétorrottan fölszívódiának.

„UNA“

a jelenkor legkiválóbb kézi
tűzoltó-készüléke
Ára 800—1300 dinár
Képviseletet ke esünk
„UNA“ trgovina kemičko-
tehničkih materija a
Za gre b, Pačoga ulica 3

1278 szelvény érkezett be a sportpályázatra

A 250 dináros jutalmat Bogasics Milán (Szubotica) nyerte el

Ujabb ötszáz dináros probléma pályázatunk

A Bácsmegeyi Napló múlt vasárnapi számában kitűzött ötszáz dináros probléma a sportembereknek szóló és a sportközönség körében rendkívül nagy érdeklődést keltett. A beérkezett válaszok egyrészt hétközben ismertették. A legkülönbözőbb tippelések érkeztek és megállapíthatjuk, hogy két egyforma tippet nem találunk a több mint ezer megfejtésben. A legtöbb tippör SzAND győzelmet jósol, nem sokkal kevesebben vannak a Bácska és a Szombori Sport hívei, míg a másik két mérkőzésnél körülbelül egyenlő arányban jósolják a ZsAK és az SzMTC, illetve a Szentai AC és a Szubotica Sport győzelmét. Ennek az utóbbi tippnek az a magyarázata, hogy Szentáról rendkívül sok pályázatot érkezett.

Hogy ki találta el az összes, vagy a legtöbb eredményt, azt természetesen csak a vasárnapi mérkőzések után lehet megállapítani és

a jutalomdíj egyik felének eldöntése csak a mérkőzések után történhetik meg. A 250 dinár nyertesnek nevét keddi számunk sportrovatában közöljük.

Az ötszáz dinár másik fele annak a jutalmazására volt kitűzve, aki leginkább közelítőben eltalálja, hogy hány megfejtés érkezett. Bár a mostani pályázat az eddigiek közül a legnagyobb érdeklődést keltette, a beérkezett válaszok számát mégis rendkívül sokan túlzottan tippelték és öt-tízezer, sőt tizenötezer megfejtéses válasz is érkezett. Ilyen monstre számokat nem értünk el, de a beérkezett pályázatok száma így is meg lehetőséges nagy. Ugyanis pontosan

1278 megfejtést küldtek be.

Ezt a számot pontosan nem találta el senki, de nagyon sokan megközelítették.

A 250 dináros jutalmat Bogasics Milán (Szubotica) nyerte el, aki 1258 megfejtőt tippelt és így mindössze huszat tévedett.

Legközelebb állt hozzá Parcsetics Károly (Szombor), aki 1299-et tippelt és így huszonegytel tévedett. A huszonegy jelen esetben nem vágott be és Bogasics egy ponttal elvitte előtte a győzelmet. Huszonkettővel (1300) közelítette meg Dietrich János (Szubotica). Ezenkívül megközelítették a helyes eredményt Varga Béla (Noviszad), Kovács Dezső (Sztaribecsej), Vass Béla (Noviszad), Kovács Mihály (Bácskapalánka), ifj. Föglain János (Sztaribecsej), Lederer Ernő.

Pénteken este, tehát a határidő letelte után több pályázói szelvény érkezett, de a határidő eltelte miatt már nem vehetjük figyelembe.

Bogasics Milán a 250 dináros jutalom nyertese jelenkezze a kiadóhivatalban, ahol a jutalmat — személyazonosságának igazolása után — felveheti.

Ötödik probléma

Az alábbi probléma megfejtése csütörtökig, október 27-ikéig küldendő be a Bácsmegeyi Napló szerkesztőségére. A megfejtőnek

500 DINÁRT FIZET KI

kézpénzben a Bácsmegeyi Napló pénztára.

A megfejtések külön levélben vagy levélzeten küldendők be.

A megfejtésekhez mellékelni kell a Bácsmegeyi Napló vasárnapi számának teljes címlapját.

Baccarat

Henry Berstein francia drámaíró Baccarat című drámájának rövid tartalma a következő:

Lebourg Charles dúsgazdag bankár báróságot vásárol magának és egyedüli vágya, hogy minél előkelőbb legyen. Pazar házat visz, arisztokratákat hív meg kastélyába és leányát, Helenet

hosszákényszeríti de Brechel Armand grófhoz, egy öreg arisztokratához. Helene öt éve felesége a grófnak és a társaság csodálja erőnyét és hideg tartózkodását és senki sem sejt, hogy Helenének viszonya van de Chaceroy Roberttel. Robert hírhedt baccarat-játékos, aki csak azért játszik, hogy nagy vagyont nyerjen össze és azután nyugodtan elhessen.

De Robertet eserbenhagyja a szerencse és nagy veszteségek érik. Emiatt hatszázötvenezer frankot sikkaszt. A dolgot megtudja Helene, akinek most már csak egy célja van, megmenteni szerelmét. Robertnek a pénzt meghatározott időre vissza kell adni és Helene, minthogy a terminus egyre jobban közeledik, már nem törődik sem botrányral, sem megalázással és mindent megpróbál, hogy a pénzt megszerezze. Ez azonban nem sikerül neki és apja, akinek nagyvási hóbortjára életét áldozta fel, durván eltaszítja és kétes ígéreteket tesz neki.

Helene végső kétségbeesésében uno-

kabátyjához, Lebourg Amédéehez fordul, aki valamikor nőül akarta őt venni és bár Helene érzett némi hajlandóságot iránta, de apja nagyvási hóbortja kedvéért elutasította. Amédée ekkor bosszút esküdt és most alkalma van bosszuját kitölteni. Átadja Helenének a pénzt, de a legnagyobb áldozatot követeli érte, amit nő adhat. Helene már nem törődik semmivel, csak szerelmét akarja megmenteni és megszerzi a pénzt Amédéétől.

Testben-lélekben összetörve viszi a pénzt, hogy megmentse Robertet, de épen, mikor szerelmese lakására ér, de Chaceroy Robert agyonlövi magát...

*

Berstein, aki drámájában a legvégsőig tudja fokozni a drámai hatást, itt leboasztja a függőnyt. Kétségtelen, hogy ezenfelül nem lehet fokozni a drámát, de nyitva marad a probléma:

Mit csinált Helene az oly nagy áldozatok árán megszerzett hatszázötvenezer frankkal?

Erre a kérdésre kell most felelni olvasóinknak és minthogy ezúttal a probléma az irodalom körébe vág, az ötszáz dinár odaitélésénél most a pályázatok formáját is tekintetbe vesszük és felkérjük a pályázókat, igyekezzenek lehetőleg rövid, szellemes, gondosan kidolgozott és megstilizált választ küldeni és azt — a lehetőség szerint — irodalmi formába önteni.

A pályázatokat ezúttal is a szerkesztésén kívül álló juror fogja megbírálni.

FEJ ÉS IRÁS

EMMA GRAMMATICA

Aki igazán nagy színész az a nagy európai színpadokon, civilben egy sem szép. Germanova asszonyra gondolok, a legnagyobb, aki egészen öreg asszony és kiállnak a fogai, Maria Orskára, kokainista soványságával, az idősecke Gaby Morlayra, akinek lyukakat rágott arcboréba a ragya, Varsányi Irénre, akinél finomabban és diszkr-

álni külön. Milyen petyhüdt, inas, nőtelen. Az adamesutka fel-alá szaladgál benne, mint hátunk mögött az expresszlift.

— Mit óhajt? — kérdezi olaszul.

A világ legdélkeletibb nyelve angol-szászos hörgőssé változik az ajkán. Emma Grammatica híres hangja, ez a mélyzörgő, csodálatos színpadi alt, így.

többen nem öregedett még meg színésznő, a csunya, szépös Elisabeth Vergnerre és a véa Cecile Sorétre.

Emma Grammatica a legcsunyább és legöregebb.

Lehet hatvanöt éves. Ahogy itt ül az Adlon halljában, fázékonyan sáljába burkolózva, hetvenötnek látszik. Karjának körvonala átrajzolódik a sálon, akár valami szörnyűségesen hosszú fogpiszkáló, s a kéz, mint egy irányjelző nyíl a halálfele felé mutat, amit Grammatica asszony kénytelenségből a nyakán visel. Ez az arc! A bőr sárga pergamentből készült; feszesen tapad a csontokra, csak a mélyen beesett, kékes fekete szemgödör alatt vet ráncokat. Róliók vannak a két szem alatt Grammaticának. Ugy néz ki, mintha kis görredőnyöket viselne a szemé tövében, amik napra le varnak bocsátva.

Telé a homloka barázdákkal. A szemé kifejezéstelenek. Az egész nő lehet százhusz centi magas.

Egy darab összezsúrt töpörtyű. Babrálja a nyakábanlógó gyöngy-sort. Erről a nyakról köteteket lehetne közelről, recseg. Rekedten törnek fei a szótagok a torkából.

A tolmácsom lefordítja olaszra, hogy interjút szeretnék.

Grammatica fáradt, kétségbeesett mozdulatot tesz. De beletörődve, kérdez: — Milyen lapok?

— Egy jugoszláviai magyar újságnak.

— Magyar lapnak nem adok interjút, — mondja elsötétedő pillantással Grammatica — nem, magyarokkal nem állok szóba.

Csodálkozva kérdezem, hogy miért nem?

Izgatottan, hatalmas gesztussal feleli: — Undorítóan bántak velem. Nem fejezhettem be a pesti vendéglátómat, a színház igazgatósága szerződést szeggett, megtámadtak a lapokban. Még most is pörök vannak. Hallani sem akarok magyarokról.

Nagynehezen megmagyarázom, hogy a jugoszláviai magyaroknak semmi köze a pesti színházi direktorok üzleti ügyeihez.

— Persze, — mondja kissé szégyenkezve Grammatica — alapszabályom a pesti közönség se tehet róla. Nagyon intelligens színházi publikuma van Budapestnek. Látja ez a város nekem nagyon tetszett. Kár, hogy olyan csunya

vége lett a dolognak.

— Mi tetszett Pesten legjobban?

Aradozó kézművesség:

— A hidak. Csodálatosak azok a hidak a folyón...

Minden olasznak nagy érveke van az architektura iránt.

— Jugoszláviába nem jön vendégszerpelni?

— Nem. Innen Romániába megyünk, aztán Amerikába. Lehet, hogy közben Hollandiában is játszunk. Jugoszláviába nem merünk menni a politika miatt. Félek, hogy tüntetnének ellenünk. Pedig a művészetnek semmi köze a politikához.

— Nem fascista?

Kitérő választ ad, hogy nem politizál, különben is Mussolinit sokkal jobban ismerik mindenütt, semhogy propagandára lenne szüksége. Megcáfolja a német lapoknak azt a hírt, hogy a duce nem akarta a társulatot kiengedni Itáliából. Csak utlevélnehézségek voltak. Éppen ellenkezőleg, Mussolini szereti, ha az olasz művészek dicsőséget szereznek külföldön hazájuknak.

— Egész biztos, az ellen se lenne kifogása, ha Jugoszláviában is fellépnek. Ha az ottani lapok barátságosan írnának erről, nagyon szívesen el is mennék. Nagyon szeretném Zagrebet viszontlátni, meg a dalmát tengerparti városokat. Temesvárról visszajövet elmehetnék Zagreba. Roppant kedves város. Tudja mit, csináljon emellett egy kis hangulatot.

Megkérdezem, hogyan lett színész? Elengedi a nyakláncot és kifelé fordított tenyerrel végigsimítja a szemöldökét. Ez volt Duce kedvence gesztusa.

— Hogy lettem színész? Ugy, mint Duce. Színészesalából származom, má nagyapám is az volt, kiskoromtól vándorlok staggione-társulatokkal, gyerekszerepeket játszottam, stáztálunk a huggommal, végre színésznő lettem. Ő később, én előbb.

— Itália legnagyobb élő színésznője! — bökök; az olaszok szeretik a nagy szavakat és a patetikus hízéget.

Nem örül neki és nem mosolyodik el, tárgyilagosan tudomásul veszi a kijelentést.

— Nem mindenütt tartanak Itáliában nagy színésznőnek. Országreszenkint megosztanak a vélemények. Duset sokkal egységesebben ünnepelek.

— Szereti Olaszországot?

Felnéz a plafonra és kitérte sovány karját:

— Nápolyban most kék az ég és fürödnek az emberek.

Banális. Hatalmas erővel mondta. Így szabad banálisnak lenni.

— Szereti ezt a cigányéletet? Folyton vándorolni?

— Mussolini most akar egy állami színházat csinálni, akkor valószínűleg oda szerződötnek és vége lesz a kóborlásnak. Nem kívánom. Higyje el, a staggione-rendszer az igazi. A művész ne legyen nyárspolgár.

— Hogy tetszenek a német színházak?

— Érdekes, hogy mennyi súlyt helyeznek a külsőségekre. Nekünk rongyosak a diszleteink. Olaszországban ezzel senki se törődik. Ha a színész tud, az olasz publikum azt se bánja, ha nincs semmi díszlet sem. Ezt a Renaissance-Theatert, ahol most játszunk, nagyon szeretem, mert kicsi. Csak kis színházban lehet prózai darabot játszani. A nagy színház operának való, meg mozinak.

— A film?

Legyint. Nem tartja művészetnek.

Visszatér arra, hogy milyen jök a pesti színházak. Állandóan műsoron tart két magyar darabot, a »Liliom«-ot és a »Kék rókás«-t.

— Ez a Herczeg nagy költő! — mondja. Az olasz írók közül Dario Nicodemit játsza legszívesebben. Pesten látott egy kitűnő színésznőt, valami Tikoscht. A Szabó Juciban. Európa legjobb városa Bécs. (Minden olasznak jobban tetszik Párisnál.) A németek bámulatraméltó organizátorok és magas gallérokat hordanak.

A lépcsőfeljártnál megjelenik Irma Grammatica.

Az idősebb nővér gyorsan elbucszik. Amikor megyek kifelé utánam szól: — Nagyon szeretnék Zagreba elmenni. Irjon erről az újságba, talán lehet valamit csinálni.

Tragikus arcai mondja ezt is. Nem tud mosolyogni.

(S. K.)

Nemezis

(A macedón terror tanulságai)

Irtá: Dr. SELTMANN REZSÓ

A terrorista merénylők láncszeme az utóbbi hetekben ismét gyarapodott kettővel: a prágai albán követ és Macedónia kormányzójának, Kovacevics tábornoknak meggyilkolásával. Ha látszólag különálló is a két orgyilkosság a laikus szemében, a politikai élet szemlélője kell, hogy mindkettőnél megtalálja az okozati összefüggést, mert mindkét gyilkosságnak nagyon is mélyen fekvő oka van, melynek vizsgálatából kiténik, hogy a felelősség nem csupán a merénylőket terheli.

Kovacevics tábornokot abban a faluban érte a gyilkos golyó, ahol az első Balkán-háborút bevezető bomba felrobbant 1912-ben. Végzetes véletlen vagy a jól megszervezett terrorizmus számítása okozta-e ezt? Általábanvéve azt is lehet kérdezni: miért éppen Kovacevicsot érte a gyilkos golyó s mit tett a nehéz feladatot teljesítő tábornok olyat, hogy ezáltal gyűlölség tárgya legyen? Feleletet erre a kérdésre a történelmi vizsgálat adhat csupán, mert egészen nyilvánvaló, hogy nem a tábornok személye volt a fontos ott, hanem az a tény, hogy a pacifikálásra küldött kormányzó, aki népszerűség és elismerés mellett a lakosság jólétén fáradozott, akár polgári, akár katonai személy, kellett, hogy elpusztuljon attól a maffiától, amelynek éppen a békés kormányzat nem kell. A terrorizmus végre is nem tesz különbséget személyek közt és a megállapítás éppen azt mutatja, hogy többnyire az értékes elemet teszi el utjából. A megvadult, féktelen és megfontolatlan nacionalizmus terítette le az utóbbi években Tellini tábornokot Albániában, Sir Lee Stackot Kairóban, Irországban pedig a külügyminisztert. A terrorista esztelenége azonban mindenütt súlyosította annak a népek a helyzetét, melyen állítólag segíteni akart s amelynek elnyomottságát panaszolják. A macedón-bolgár nép helyzetét kerék negyedszázad óta súlyosította a folytonos gerilla-háború, melyet felelőtlen elemek a nép nevében viseltek. Kormányai ellen, legyen az török, görög, bolgár vagy szerb s mindent — a történelem tapasztalata szerint — csak a kormányok kényszerült represszáliáit vonták maguk után s a megtorlás nem annyira őket, mint a népet érintette mindig, amelyet ők, az esztelenek állítólag segíteni akarnak. Ezt mindent láthatjuk, hogy a beteges nacionalizmus terror alakjában jelentkezik. Így volt ez sokáig Irországban is, ahol a műveltség valamivel magasabb fokon állott, mint Istip macedón faluban. A polgárság a terror kibrobbanása után ott is megálló és lehetetlen helyzetbe, két tűz közé került, valahányszor a terror felemelte véres fejét: egyrészt a reguláris állami katonaság, másrészt a felelőtlen, fellegyvert bandák karmaiba, mely csupán garázdálkodik és bujtogat, de nem gyakorolhatja a polgári hatalmat. Ily esetben csupán természetes, ha a bandák és a reguláris katonaság harca a polgárság rovására megy. A macedónok ezt nemzedékeken át szenvedik, a jelen esetben pedig a macedón bandák nem csupán saját népükre, hanem a velük testvér bolgároknak is bajt hozott, jóllehet bevallott szándékuk a Bulgáriához való csatlakozás. De még ha ez nem is lenne lappangó szándékuk, akkor is esztelen és megfontolatlan volt az orgyilkos merénylet, amellyel a nekik állandóan asyllumot nyújtó Bulgáriára bajt és kellemetlenséget zúdítottak, mert azért, hogy működésük színterét szerb területre helyezték át, a teljesen fellegyvert Bulgáriát hozták bajba s emellett komoly internacionális zavart sikerült előidéznük újból. Ismételtük: újból. Mert ők voltak azok, akik bevezették bombáikkal az első és második Balkán-háborút, ők, akik Bulgáriát a józan ész ellenére a németek oldalára vitték a világháborúban, miáltal sikerült elérniük Bulgária romlását és Macedónia elszakítását; ők vonhatók felelősségre Stambulinszky meggyilkolásáért s az ennek nyomában járó vér-fürdőkért és proscriptióért, mely éppen arra az időre esett, melyben Jugoszlá-

via és Bulgária közeledéséről volt szó. Mindezekon kívül pedig a belső intrikák nyomán járó testvérgyilkosságok hosszú sorozata is a macedón komitácisk lelkiismeretét terheli.

Nem titok és senki előtt nem kétséges, hogy a legutóbbi gyilkosság úgy a jugoszláv, mint a bolgár kormányt kínos helyzetbe hozta, mert a segítség módja egyáltalán nem látszik egyszerűnek. A gyilkosság a közvéleményt erősen felizgatta s a kormánytól érhetően erőlyes rendszabályokat követel. Ez pedig csak két módon lehetséges: vagy Bulgáriát kényszeríti a jugoszláv kormány a garázda bandák kiirtására, vagy a Népszövetség elé viszik az egész esetet. Az első eset nem célszerű, egyszerűen presztizs-kérdés miatt, amint az látható volt az 1921-iki jugoszláv részről történt albániai és az 1925-iki görög részről történt Bulgáriába való invázió alkalmával. A helyzet most se lenne jobb, mert a terror-csapatok leszerelése katonai uton ugyiszlóval lehetetlen, Bulgária pedig egyáltalán nincsen abban a helyzetben, hogy saját területén is hadat viselhesen ellenük, mert a béke csendőrségét oly minimálisra szállította le, hogy — déleuropai méretekhez képest, — az saját belső rendjének fentartására sem elegendő. A másik mód, a Népszövetség elé utalás lehetséges volna, de az felvetné azt a megoldási módot, amelyet az angol és német vezető politikai orgánumok amúgy is egyedüli megoldásnak tartanak. Ez az egyedüli

orvosszer a Balkán nagy betegsége, a macedóniai fókuszra az »Economist« szerint csak azt lehet, ha Jugoszlávia átalakul foederális állammá, melyben Macedónia épűgy, mint Horvátország és Montenegró helyét találna vagyis olyan államszövetség lenne szövetséges államokból, mint p. o. a Német Birodalom, melynek államai autonómiájukat megőrizték. Ezt a receptet ajánlja a »Vossische Zeitung« azzal a hozzáállással, hogy kiszélesíthető lenne oly módon, hogy Bulgária is belépne a Dél-szláv Államközösségbe, miáltal létrejönne egy egészséges Balkán-föderáció. Ez utóbbi azonban még nagyon is utopisztikusan hangzik és főleg egyébként Macedóniára vonatkozólag, foederalista Radics óhajával sem találkozik.

Pedig a történelem tanúsága éppen az, hogy minden reális tény utópia előzménye. Ahoz, hogy a napról-napra mindinkább Jugoszlávia ellen irányuló olasz földközi-tengeri és speciál Balkán politika elé korlátot állíthassanak, egyedüli megoldás egy Balkán-föderáció. És e pontnál rá kell világítani arra is, ami legutóbb történt. Mussolini imperialista politikája Görögországot és Bulgáriát teljesen Jugoszlávia ellen állítja be s addig is azért tartja Albániát is, hogy lábát ott is megvehesse s az Adria előtti utat sikeresen elzárhassa a fejlődő Jugoszlávia elől. Nyilvánvaló, hogy *ugy az istípi merénylőt, mint a prágai merénylőt értelmi szerzői Rómában keresendők.*

KOZMETIKA

Rovatvezető: Dr. Vécsi Jenő kozmetikus

A fürdő, mint kozmetikum

Nem csupán az arc, hanem a bőrfelület minden része abszolút tisztaságot kíván. Kozmetikai szempontból tehát a legideálisabb állapot volna a napontai fürdőzés. Sajnos igen kevesen vannak, akik a bőrápolásnak ezt a legfőbb követelményét teljesíthetik, sőt a legtöbbször még azok sem teszik meg, akiknek módjában állna. Amint egy kiváló és nagy tapasztalatu kozmetikus Dr. Veress professzor nagyon helyesen mondja: »Ma, amikor a létélet való küzdelem minden téren a legnagyobb ioku tevékenységet követeli meg az embertől, testünk ápolása gyakran háttérbe szorul egyelőre idő, másfelől pénzhiánya miatt. Egyesek hamis takarékoságból nem mennek fürdőbe, mások szegénységük miatt nem járhatnak fürdőszobák lakáshoz.« A fürdéstől sokat visszatar — főleg vidéken — a közfürdőknek tisztaság tekintetében nem éppen mindig alaptalanul rossz híre, ahol látszólagos tisztaság és nem éppen lelkiismeretes végzett tisztogatás mellett a fertőzés számtalan veszélyének van kitéve. De ha már többféle okból a napontai fürdés keresztül nem vihető, legalább egyszer hetenkint melegvízes szappanos lemosás kozmetikai szempontból elengedhetetlen volna. Mindazoknál, akik porban, füstben dolgoznak, vagy nehezebb fizikai munkát végeznek, ajánlatos, hogy legalább azokat a testrészeket, amelyek az izzadság, szennyegek leginkább ki vannak téve. (arc, kéz, láb, hónaljok stb.) esténként melegvízes lemosással tisztítsák.

Kozmetikai célokra a kemény víz, mint pl. a kútvíz, fürdőnek nem alkalmas. Ha lágy víz, u. m. eső, vagy hóvíz nem áll rendelkezésünkre, úgy kemény vizet lágyítással kell tenni azáltal, hogy felfőzzük, vagy szódát, boraxot, vagy szódabikarbónát teszünk bele.

Hasznosak az u. n. *buzakorpora* fürdők, amelyek a bőrt tényleg puhítják. Mivel azonban az apró héjak a bőrhöz tapadnak, a fürdő végeztevel leöblítést kell alkalmazni. Régebben használták a *meleg tejben* való fürdést, — ma napság talán még a milliómosok sem engedhetnének meg maguknak ezt a luxust. Ma legfeljebb arcmosás céljából lehetne használni száraz arcbőrű egyéneknek, ahol jó hatást hozhat létre.

A fürdővízben lehet többféle mosdóessenciát is betenni, ami egyidőben nagyon divatos volt. Falun, vidéken,

ahol erdő, mező, hegyek illatos virágok és gyümölcsöket teremnek az *aromatikus* fürdők elkészítése nem utóközik nehézségekbe. Régebben az aromatisz fürdőknek nagyon fontos jelentőséget tulajdonítottak, — ma már a jelentőségükből sokat veszítettek, amide kellemes illatuk és aromájuk miatt megérdemlik a velük való vesződséget. A bőr porusai felszívják az illatos vizet és a bőr nyiba, tompa kellemes illatot nyer. Aromás fürdőt csaknem minden illatos virágból, növényből lehet készíteni. Így pl. rozmaring, rózs, lavendula, hársfavirágból, fodormenta, vagy borsmenta levelekből, borókafenyő bogyóiból és az erdei fenyő még gyantás tobozaiból, vagy tüleveleiből. A gyümölcsök közül a málnát, epret és narancsot használják a fürdő céljaira.

A virágokból és levelekből akként készül a fürdő, hogy azokat tetszés szerinti mennyiségben (4—5 maréknyit) 10 liternyi eső- vagy folyóvízben 2—3-szor felforralunk, ami akként értelmezendő, hogy amint a víz felforrt, azonnal félrehuzzuk, ha kihűlt, újra melegre tesszük, majd ismét lehűtjük. Ezután a növényi anyagot egy tüllzacskóba kötjük be és a fürdővízbe beletesszük, ahova azt a vizet is hozzáadjuk, amelyben az illatos növény is kifőtt.

A gyümölcsöknél azoknak a levét egyszerűen ki kell préselni és a nyert levét belekeverni a fürdővízbe. A legkellemesebb illatot arózs, hársfavirág és eper fürdő ad.

A ROVATVEZETŐ ÜZENETE.

N. S. V. Mol. Ha a szeplő csak szörványosan egyes helyeken fordul elő, úgy lehet azt villannyal is kiegészíteni, amikor természetesen ugyanazon helyen újból ki nem fejlődik. De ez nagyon felesleges és túradikális eljárás, mivel rendszeren mélyebb heg marad utána. Sokkal könnyebben célt lehet érni más módszerrel is.

Szöke leány. Nagyjában önnek is szól az amit a multheti kozmetikai rovatban erről írtunk. Ugy látszik, hogy önnek még a rendesnél is érzékenyebb, finomabb bőre van, (általában a szöke nőknek bőre sokkal finomabb és érzékenyebb, mint a barnaké). *Határozott* szert önnek sem ajánlhatunk annélkül, hogy önt látnók. Helyi kezelésül kén, ichtyol, vagy resorcin kenőcsre volna

szüksége, amelyeknek a hatása azonban teljesen egyéni. Hogy melyik volna célravezetőbb, azt csak közvetlen vizsgálat állapíthatná meg. Mindenesetre tartózkodnia kell a túl meleg, fűszeres ételektől, szesz italoktól, tea, kávé ivásától, gondoskodnia kell, hogy emésztési zavarai ne legyenek és lehetőleg kerülje a hirtelen átmenetet a melegegről a hidegre és fordítva. Nem lehetetlen, hogy önnél az orr vörössége fagyási eredetű, amint maga is írja, úgy hiszi, hogy talán fázástól ered. Szó lehet még gyógykezelés szempontjából a hámlasztásról is, de ezt csak gondos orvosi felügyelet mellett volna szabad végeztetnie.

Beograd, Knez Miletine u. 13. E rovatban bővebben arról, amit ön tőlem kérdez, nem írhatok; — ellenben címere levél ment, amelyben minden irányban kellő felvilágosítást talál.

Ismerős kislány, Subotica. Azt írja, hogy a nevét azért nem közli velem, mivel én ismerem és így szégyelné magát, hogy 15 éves kislány létére a szépségápolás tekintetében tanácsokat kér tőlem. Ebben nincs igaza; egy orvos előtt még egyéb bajok miatt sem kell senkinek sem szégyenkeznie, annál kevésbé emiatt, mert hiszen minden nőnek — még ha az csak 15 éves is — joga és kötelessége, hogy szépségét lehetőleg ápolja és el ne hanyagolja. Hogy arcát — amióta a kozmetikai cikomban olvassa — meleg vízben mossa, azt helyesen cselekszi. Abbeli félelme, hogy az arca ettől ráncosodni lesz, teljesen indokolatlan, mert az arcbőr a meleg vízben való mosakodástól meg nem ráncosodik — főleg nem egy 15 éves kislányé. Mikép rendeljek önnek egy kenőcsöt? Nem akarnám, hogy úgy járjon, mint ahogy a levelében is írta, hogy valakinek a tanácsára kenőcsöt használt és az annyira ártott, hogy még harmadnap is égette az arcát. Tudnom kellene ugyanis, hogy száraz-e az arcbőre, vagy zsíros, mert ettől függ, hogy milyen kenőcsöt használjon: — legyen szives engem ebben az irányban felvilágosítani én készséggel teljesítem a kívánságát. Vagy nem jobb volna talán, ha megpróbálná leküzdeni a szégyenkezését és feljönné hozzám, hogy én személyesen győződjem meg arról, ami talán mégis jobb volna! Hogy a benzinnel való lemosástól szörszálak nőnek, — tévedés vagy képzelődés.

N. S. Bačka Topola. Egyéni dolog; sőt újabban a divat befolyásának van alávetve. Vannak, akik a sapadt, halvány arcot tartják finomnak, előkelőnek, egyesek izlésének a krétafehér, márványarc felel meg, — de minden logikusan gondolkodó ember a gyenge rózsaszínű pirral átfutott, sőt a pirosposzsgását tartja szépségnek, azon egyszerű oknál fogva, mert az egészséges bőrnek ez a természetes színe.

Hi Irén Bačka Palánka. Hogy milyennek kell lenni a szép arcbőrnek? A szép arcbőrnek sima, rugalmas, bársonyos tapintatúnak kell lenni; tiszta, minden foltól, mitesszertől, pattanástól mentes legyen s végül rózsaszínű, puha, hamvas. A bőr bársonyossága a hárdzálltság következménye. Puhaságát a verejtékmirigyek váladéka adja meg, fontos ezért a működésük egyenletes volta. A rugalmasság a bőr alatti kötőszövetektől függ. Ezek fogyása okozza a pettyhűdséget, amely bekövetkezik a lesóványodás következtében, vagy az öregedés jeleként. A bőrszínét egyik rétegen festéktartalma adja meg és a vérekből áttűnő pirosság. A halványosság a vérszegénység beteges jele, vagy annak következménye, hogy az illető állandóan zárt falak között tartózkodik.

Több levélről a következő számban. A rovatvezető bárkinek szivesen áll rendelkezésére.

Szoboticaiak kedvence találkozó-helye!
Budapest legszépebb családi szállója
ARLON-SZALLÓ
Budapest, VI., Pannay Ede-utca 52. sz.,
az Andrássy-ut. és Octogon-tér között
közélemben — Telefon 147-08.
Központi fűtés, fürdőszobák, hideg-meleg víz
Mérésért árak! 7442

A LEGJOBB ORVOSSÁG

Irtá: ARKADJ AVERCSENKO

Lidotska, egy széke bubifejú elragadó fiatal leány, a kereveten ült és fejcskékjét egy ifjú vállára hajtotta. Szerelmes volt ebbe az ifjuba: Mastakowba, aki gyöngéden nézett a leányra. Lidotska megszorította a fiu kezét és felkiáltott:

— Oh, ha tudnád, mennyire szeretlek! Nem is tudod elképzelni milyen szerelmes vagyok beléd. Feláldoznám egész jövőmet, a családomat, sőt az életemet is, csak hogy jól menjen a sorod...

A fiatalember szomorúan csóválta a fejét:

— Igen... de hiszen tudod, hogy valamennyiünknek csak az a vágyuk, hogy elszakítsanak bennünket egymástól.

Lidotska felemelte széke fejét és izgatottan mondotta:

— A világ minden kincséért sem! Nincs olyan hatalom, amely elválasztana bennünket egymástól. Még ha az édesanyám megátkozna is, akkor is a feledségem lennék. Vele megyek. Ha bezárnának, akkor is elfürészelném a zárka rácsait és utána mennék!

Mastakowot mélyen meghatotta ez a szenvedélyes kitörés. Lidotska szemébe nézett és így szólt:

— Valóban ilyen forrón szeretsz? Tudom, hogy rossz színben akarnak előtted feltüntetni és csunya dolgokat beszélnek rólam...

Lidotska izgatottan félbeszakította:

— Hadd beszéljen az egész világ, amit csak akar! Néma és süket vagyok, csak téged látok és hallak drágám. Anya azt mondja, hogy kártyás vagy, de mit törődöm ezzel?!... Azt mondják, hogy az asszonyok futnak utánad, de hát, lehet ezen csodálkozni? Hiszen te minden férfinál szebb és jobb vagy, te vagy az egyetlenem, a mindenségem.

Mastakow magához szorította Lidotskát és megkérdezte:

— És nem fogsz elhagyni? Mindig így fogsz szeretni?

Lidotska megsimogatta a fiu fejét, megcsókolta a szeméit és így felelt:

— Oh, kis csacsim! Hisz te vagy az egyetlenem, a mindenségem!

Mastakow az órájára nézett és felkelt.

— Most sajnos mennem kell... üzleti ügy... de hamarosan visszajövök.

Lidotska is felállt, megcsókolta a fiut, az ajtóig kísérté, ott újra megcsókolta és így szólt:

— Várlak és rád fogok gondolni az egész idő alatt, csak rád!

Amikor a férfi eltávozott, Lidotska a kerevetre vetette magát és gondolatban újból átélte az utolsó órákat. Még álmodozva ült, amikor anyja lépett be a szobába és haragosan nézett rá.

— Nos elment? — kérdezte izgatottan.

Lidotska félénken odaszólt:

— Igen elment.

Az anya szidni kezdte Mastakowot, de Lidotska izgatottan felkiáltott:

— Megtiltom, hogy ilyen hangon beszélj róla!

Anyja csodálkozva nézett rá:

— Így beszélsz az anyáddal? Hát lehet, szabad így anyának megtiltani valamit? Ezt kellett elérnem!

Leült és sírásban tört ki. Lidotska legesen járt fel-alá a szobában, majd kiment és erőlesen becsapta maga mögött az ajtót. Az anya pár percig egyedül volt, gondolataiba mélyedve, amikor váratlanul halk kopogás hallatszott és egy vidám fiatalember: Maxim Petrowics lépett be. Barátságosan üdvözölté és megkérdezte hogy van, de a leány idegesen felelte:

— Köszönöm, elég rosszul megy a dolgom!

Maxim Petrowics mosolygott.

— Bizonyára azért, mert már rég nem látta Mastakowot. Oh, ez a Mastakow! Elválaszthatatlan barátok vagyunk, úgy szeretem, mint senki más a világon, nagyszerű ember, igazi gavalér!

Lidotska hálás tekintettel nézett rá:

— Köszönöm, kedves Max. Ez jól esik. Mindenki más csak szidja, anya és mindenki és ez nagyon fáj nekem.

Maxim Petrowics a leányhoz lépett és megfogta kis kezét.

— Kedves Lidotska, Mastakowról sok rosszat beszélnek, amiből egy szó sem igaz. Mindez hazugság. Hiszen úgy ismerem Mastakowot, mint magamat és mondhatom, ritka ember. A legjobban az bosszant, ha azt mondják, hogy Mastakow könnyelmű és szórja a pénzt. Mastakow könnyelmű?! Hiszen minden kocsisal egy félóraig alkudozik, mielőtt felül egy konfissra! Ugy alkuszik, hogy a kocsis, a ló és még a koca is izzad és mégis azt mondják, hogy könnyelmű! Háromszor ott hagyja a konfist és háromszor vissza-

— jön és mindezt néhány fillérért. Bár csak én is ilyen könnyelmű lennék!

Lidotska nagy szemeket meresztett rá.

— De ha velem van, akkor sohasem alkudozik!

Maxim Petrowics felkacagott:

— Hát csak nem fog egy nő jelenlétében alkudni! De ha visszatér valahonnan, ahol együtt volt magával, akkor eljön hozzám és sir, panaszkodik, sóhajtozik és nyög, hogy a kocsisnak többet adott ötven kopekkal. Különös ember. Amikor este leszámol a házvezetőnővel, minden kopekért jelenetet csinál. »Ma huszonöt kopeket irtál fel gyufáért — mondja —, holott tegnap csak huszonhárom volt az ára. Mondd meg hová tetted ezt a két kopeket?« Sokszor irigylem, hogy ennyire tud takarékoskodni.

Lidotska rábámult Maxim Petrowicsra, az ajkába harapott, majd megjegyezte:

— Nekem gyakran hozott virágot. Ott az egyik csokra: fehér rózsák és mimózák!

Max felkelt, kivett egy rózsát a csokorból és a gomblyukába tűzte.

— Tudom — felelte — elmondta nekem. A négy rózsá szusz rubelbe és a két mimóza negyven rubelbe került. Különféle virágüzletekben vásárolta össze a virágokat. Az egyik üzletben a mimoza öt rubellel olcsóbb volt és valamit még le is alkudott az árából. Mastakow olyan, mint egy amerikai. A galériái gummiból vannak és mindennap maga tisztítja őket radírral. Miért adná tisztítóba a fehérneműjét? Hogy a mosónők keressenek?! Igaza van, valamikor mintaférfi lesz belőle. Milyen boldog lesz az a lány, aki hozzámegy feleségül.

Lidotska idegesen közbeszólt:

— Miért takarékoskodik tulajdonképpen ennyire? Hiszen magas fizetése van!

Max mosolygva nézett a leányra.

— Azt hiszi, hogy azok a nők, akikkel azelőtt doiga volt, nem kerültek sokba?

Ez a megjegyzés jogosan felháborította Lidotskát, de Max csillapítólag folytatta:

— Istenem, hiszen Mastakow fiatalember, a szíve nincs kőből és a nők — bocsásson meg Lidotska — buták. Többször megkérdeztem az asszonyoktól, hogy miért nem tetszik nekik Mastakow? Valamennyi az orrát fintorgatta. »Olyan gusztaustalan — mondja mind — mindig piszkos a keze.« Mintha ez volna a legfontosabb! Ehelyett tisztá a leike. Igaz, megígérte nekem, hogy gyakrabban fog fürdőbe járni. Határozott egyéniség ez az ember; nem akarja a körmeit úgy tisztogatni, mint más. Anarchista, harapdálja a körmeit. Ezenkívül tyukszeméi is vannak. Gyakran mondom neki, vágassa ki őket, de ilyenkor azt válaszolja: »Hadd nőjjenek meg, ha Isten úgy akarja.« Valóban nemes és tiszta lelkű ember.

Lidotska lehajtott fejjel hallgatta Maxim Petrowics tirádáit. Ebben a pillanatban belépett az anyja. A beszélgetés egyrészt hallotta. Néhány perccel később Mastakow is visszaérkezett. Az arca boldogságtól sugárzott és nagy doboz cukorkát hozott. Lidotskához sietett, melegen megszorította a lány kezét és így szólt:

— Fogadja el ezt a csekélységet. Legnagyobb sajnálatomra a nagy cukrászdák már zárva voltak és így kénytelen voltam a cukorkát egy kis, gyanus élelmiszerüzletben venni.

Lidotska kedvetlenül vette a kezébe a dobozt és gunyosan megjegyezte:

— Ott bizonyára olcsóbb volt a cukorka. Nem, köszönöm, egye meg maga a cukorkáit!

És a földhöz vágta a dobozt.

Maxim Petrowics felvette a skatulyát, megkóstolta a cukorkát és az anyát is megkínálta. Mastakowot annyira meglepte a jelenet, hogy alig talált szavakat.

— Lidotska — igazán nem tudom...

— dadogta — biztosíthatom... hogy én... én...

Lidotska dühösen nézett Mastakowra és kitört:

— Ki maga tulajdonképpen? Mit akar tőlem és kinek hozta ezt a cukorkát? És különben sem vagyok magának Lidotska!

Mastakow álmélkodva nézett a leányra, majd akadozva megszólalt:

— Szóval megrágalmaztak! Talán azt mondták rólam, hogy hűtlen vagyok magához?

Lidotska elfordult és kis szünet után így felelt:

— Hiszen épen az a szomorú, hogy semmi ilyesmi nem történt.

Mastakow letörölte a verejtéket a homlokáról és ekkeseredetten szólt:

— És én még siettem, hogy visszajöjtek, szinte hajszoltam a kocsis!...

Lidotska haragosan válaszolt:

— Azért hajszolta a kocsis, hogy rövidebb ideig tartson az út és kevesebbet kelljen fizetnie!

Maxim Petrowics beleszólt a beszélgetésbe:

— Lidotska — bocsásson meg, hogy így nevezem — maga igazságtalan — mondotta. — Hiszen csak az imént bizonyítottam be, hogy Mastakow ur ritka jellem és csodálkozom, hogy ilyen rosszul bánik vele. Hát hiába beszéltem az érdekében?

Mastakow kérő tekintettel nézett Lidotskára és megragadta a kezét, azonban a lány hirtelen mozdulattal kirántotta a kezét a férfiből, zsebkendővel vett elő és sírástól remegő hangon mondotta:

— Hagyjon! Mindenki hagyjon békében, hiszen olyan boldogtalan vagyok!

Lerogyott a kerevetre és arcát a párnák közé rejtette.

Mastakow kinlódva nézte, de Lidotska elfordult tőle. Ekkor Maxim Petrowics odament a kerevethöz és így szólt:

— Lidotska, maga igazságtalan. Nemes jellemű embert utasít vissza és nekem kötelességem figyelmeztetni őnt: Térjen észhez! Sohasem fog jobb férjet találni Mastakownál. Született családapa, házias, nagyszerűen ért a bevásárláshoz, ismeri az élet prózái oldalát, tudja még azt is, hogy hol kell venni a főzeléket és hol a hagymát, hogy azt valamivel olcsóbban kapja meg az ember, egy szóval, ideális férj. Mellette nem csaphatná be magát egyetlen cseléd sem.

Lidotska ajkai remegtek a dühtől és szinte kiabált:

— Menjen! Hagyjon!

Mastakow sértődötten kérdezte:

— Én is menjek?

Lidotska felugrott a kerevetről és a fiatalember elé állt:

— Micsoda hang ez? Ki maga? A férjem, vagy a szeretőm? Hála Istennek még egyik sem... és különben is... adieu!

Arcát zsebkendőjébe rejtette és kifutott a szobából. Mastakow egész leverten állt egy helyben, a kalapját forgatta a kezében és nem tudta, mit tegyen. Ekkor odalépett hozzá Maxim, elébetartotta a cukorkás dobozt és vidáman így szólt:

— Jó napot, Mastakow ur. Eddig nem volt időm önt üdvözölni. Hogy van? Parancsol egy kis cukrot?

Mastakow értelmetlenül nézett rá és így válaszolt:

— Mondja el mi történt... Magyarázza meg, minek tulajdonítható Lidotska magatartása?

Maxim Petrowics megveregette Mastakow vállát:

— Kedves barátom, én dicsértem magát, elmondtam a legjobbakat, de Lidotska nem akar magáról tudni semmi szin alatt.

Mastakow egy szót sem felelt, hanem udvariasan köszönt Lidotska anyjának, aki közben újból bejött a szobába, hűvösen elbucszott Maximtól és sértődötten elhagyta a szobát. Maxim Petrowics hunyorgatott a szemével és így szólt az anyjához:

— Nem csináltam ezt ügyesen? Ez volt a legjobb orvosság, amit alkalmazni lehetett, hogy az ön leányát ebből a szerencsétlen szerelemből kigyógyítsuk.

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

— Lidotska — igazán nem tudom...

A csákovaci teozofusok

Ista; Kotzig Károly

Nemrég keltünk csak fel az ebédől. Mancyka bevonul a fogadószobába, ahol a jóleső melegség árad a kályhából és lekuporodik a divány sarkába. Maga alá huzza szerncsés formában választot lábait és nekifog a mult vasárnapi keresztirejtvénynek.

Mama az asztal leépítését dirigálja. Korpának nevezett fűrészpont adagol a cocák moslékába és az asztalon maradt ételmaradékokat liquidálja.

Papa a dohányos fiókban kotorász. minden gyönyörűszióját élvezettel végigszorgatja, azután rágyújt a megszokott verginiára. Eszembejutt egyik professzorom előadása, aki szerint étvágy alatt azt az ingert értjük, amely a gyomornedveket kiválasztja. Ha sül liba kerülne, teszme föl az asztalra, akkor a gyomrunkban jóleső melegséget érzünk és szánkba nyál csordul a sült liba szagára. Enélkül nincsen rendes emésztés. No már most ha kitűdök, hogy a sült liba nem a miénk és ahelyett lucskos káposzta, vagy valami még annál is unottabb dolog csuszik le a garaton, a gyomornedvek már nem tudnak visszazivódni és tökéletesen emésztődik a káposzta is. A papa is bizonyára valami ehhez hasonló guszus-keltés végett szorgatja afakó havannákat, mert a kilátásba helyezett dírnányudj megérkezéséig érrefelé már csak a verginia járja.

— Toujours la même chose! — sóhajtozik Mancyka, majd egyhangú csendesség borul a szobákra. A kályhában égő fahasábok pattognak, a szomszédaszobából újságok lapozása hallatszik.

— Megettek a disznók mindent? — így a papa a mamához.

— A kukoricát igen, de tököt meghagyták!

— Na hallod, tavasz óta csak tök, nemsoda, ha megunták. Majd délután magam megyek le.

Igy néz ki egy unalmas csákovaci vasárnap. Az ablaktáblákon haldokló legyek zümmögnek és egyenletes horkolás hallik a szobákból.

— Hét betűből papi diszruha. Az utolsóelőtti »u« betű — mondja Mancyka úgy inkább magában, de most már senki sem válaszol. Őlébe ejti azután ő is az újságot és lehuny szemek alól mesze a röpényt a gondolat.

Kettyent az óra is azután kiüti: egy... kettő. De már senki sem számolja.

...
Jó késő lehetett bizony már délután, amikor csöngetés hallatszott kívülről. A Juli kimenős, Mancyka szaladt az ajtóhoz.

— Te vagy az, te drága? Mi az már megjöttél? Hogy hogyan irigyeltünk!... hangzik a folyosón és Márti jön be Mancyval most vásárolt új kabátját mutatva.

— Nem..., köszönöm drágám..., de nem tudok leülni, vendégeink vannak otthon — mondotta Mártuska, miután a kabátját levette és kényelmesen elhelyezkedett — csak azért szaladtam fel érted, hogy te is vedd a kabátodat és gyere át hozzánk. Hát tudod, *Graz* az egy csoda! Csak hát borzasztó drága. A szoba száz dinár, az ebéd ötven. Hanem a kirakatok?... tudóóó?... azok egy álom! Micsoda kalapok! Tudod elől itt semmi, aztán oldalt is semmi, hátul is semmi és oly könnyű, mint a pelyhe. Megfogtam, nem éreztem, hogy a kezembe van, azt hittem, lehet vagy negyven dinár, hát képzeld... hét-száz-dinár! És bundák!... No és az a Máriagrün! hogy az micsoda hely! Autó-kirándulás a hegyekbe! Gyönyörű napos hegyoldalok, hát mit mondjak neked?... hogy én milyen jól éreztem magamat és... hogy én milyen jól mulattam, arról neked nincs fogalmad. A mamának annyi ismerőse volt, hogy már nem tudta kivel menjen, hogy a többi megne sértődjék. No de most már gyereünk drágám, *Reiching* jön hozzánk avval a kis képezdei tanárral, a teozofusok tudod... most voltam Vilmánál a kótákért. Bözsi is ott lesz. Pirinek szoltam, nem tudom eljöhet-e?

Mancyka hamarosan fölöltözött és amire Mártával oda értek, Bözsi is ott volt. Rövidesen megérkeztek a teozofu-

sok is és a tortákkal, süteményekkel, gyümölcsevel, borokkal, cigarettákkal dusan megöltött asztalok mögül megkezdtek vallásalapító fejtegetéseiket.

— A teozófia célja — mondotta *Reiching* — az egész emberiséget egy új vallásba tömöríteni, hogy egymásnak erős barátságot fogadva, egymás iránt csak jök és kedvesek legyenek, egymást meg ne bántásák, egymást soha ne bosszantsák és így az ideális világévkét megteremték. Az elmúlt századokban, amikor a vallás az egyházak világhatalmát is jelentette, tilos volt az Istenésg vitatása. Az Istent csak hinni szabad, de beszélni róla nem, ez volt a mult századok dogmája. Ma azonban mindenki tetszésszerint foglalkozhatik az égivel és a teozofusok sem az abszolút hitben, hanem a világbéke eszméjében keresik a népek boldogulását.

Beszélték azután ott sokmindenféléről. A világ keletkezéséről és a naprendszeréről; a szellemekről és a hipnoziszról, a szuggesztióról és az asztaltestekről, sőt valaki azt is megemlítette, hogy ha kiszámítjuk a földön eddig élt összes emberek súlyát, akkor az kétszer annyit tenne ki, mint maga a földgömb, amely csak hatszázbillió kilogram és így ha az egyik meg nem halna, a másíknak nem volna miből felnövekednie sem, amikor Mancyka csöndesen megkérdezte *Reichinget*:

— Mondja *Reiching*, maga csakugyan elhiszi azt, hogy a világon egyszer majd

beteljesedhetik az, hogy a nők nem fogják egymást leszólni és nem fognak egymásról rosszat mondani? Maga igazán lehetségesnek tartja azt, hogy eljöhöt egy kor, amikor egy leány, aki azt látja, hogy a barátja az ő udvarlójára pályázik, azt nem leszólni, hanem dicsérni fogja?... Nem kedves *Reiching*... én ebben sehogyanszem hihetek, én a nőket egészen másoknak ismerem.

— Maga azt is megemlítette — folytatta tovább Mancyka — hogy a nő tud kedves lenni, ha akar és mesélt arról a nénről, aki mindent megtenne a macskájáért és a kanáriájáért. Ez igaz... ilyet láttam már! De nézze csak meg a maga macskaimádó nénijét, amikor a hites férje éjjel kettő után btorkál haza a *Hencselől*? A mama macskabarátsága csak képzelődés, a tányérokat vagdósó furia... az a valóság!

Valaki vig zongorázással vetett véget a vitának és ürülni kezdtek a poharak. A bor nincs megtiltva a teozofusoknak. Amíg a férfiak különvonnulva a csákovaci teozofus társaság megalakulásáról beszélgettek, addig... a nők csunyán leszapulták egyik barátójukat, aki nem átalja újra barátságot kezdeni avval a kapitánnyal, aki a mult télen oly csunyán otthagya.

— Hát ez hallatlan!... szörnyűköttek a többiek.

Macykának, ugylátszik mégis csak igaza lesz.

Műveltségi vizsga

Tizenharmadik óra

A mult órán (október 16.) feladott kérdésekre a helyes feleletek a következők:

1. Áttérünk az ismétlésre

1. A kormány köreibe felmerült a terv, hogy a háború után épült házak lakbéréit is maximalják.
2. A SzAND budapesti vendégszerelése 1:1 eredménnyel végződött.
3. A vajdasági közvéleményt legutóbb a Zemaljska Kreditna Banka bukása foglalkoztatta.
4. Kovacevics Mihajlo stipi dandártábornok három gyilkosa közül kettőt üldözés közben agyonlöltek, egy élve került a hatóságok kezére.
5. A vajdasági magyar szintársulat a Bajadér című operettel kezdi meg működését Szomborban.
6. A készülő választójogi reform lényege a listasavazás helyett a járásonként egyes jelöltekre való savazás bevezetése.
7. A jövő év májusában Palicson lesz nemzetközi sakkmeister-verseny.
8. A demokrata egyesülés parlamenti klubja a mult héten azt határozta, hogy bizalmat savaz Davidovics Ljubának és felhívja a demokrata minisztereket, hogy gondoskodjanak a jogrend nagyobb garanciáiról.
9. A szófiaai jugoszláv követ Nesics Ljuba.
10. A szuboticaí radikálisok listavezetője és polgármesterjelöltje a községi választásokon dr. Sztipics Károly.
11. Miss Ruth Elder, az óceánrepülő amerikai pilótanő, aki kénytelen volt a tengeren leszállani, annak köszönheti megmenekülését, hogy egy holland gözös véletlenül észrevette.
12. Szabó Dezső egy bírósági tárgyaláson pogánynak vallotta magát.

Mind a tizenkét kérdésre megfelleltek: Koos Sándorné (Szombor), Simon Géza (Sztaribecsei), Ripp Béla (K. Vinograd), Georg Miki (Szubotica), Kucsera Gizella (N. Crnja), Schneider Miklós (Szent), Sztarmár Kálmán (Szubotica), Farkas Ibolyka (Szombor), Vörös István (Beograd), Kollár Szilveszter (Szombor), Mezei Loránd (Szombor), Oláh József (Pacsir), Schn. L. (Noviszad), Klein Bözsi (Beeskerek), N. S. (Beeskerek), Kada Aranka (Beeskerek), Szöllösi József (Szombor), Kovács Vilma (Temerin).

Hatnál több kérdésre megfelleltek: Polják D. (Szent), Szöllösi Jenő (Bogyán), Neuberger László (Kács), Handler Emil.

A könyvjutalmat Oláh József (Pacsir) nyerte meg.

2. Ki tudja megmondani?

1. A legjobb magyar regény az erdélyi szombatosokról: Báró Kemény Zsigmond Rajongók-ja.
2. A görög mithológiában a testi erő megszemélyesítője Herakles.
3. Clemenceau-t nevezik tigrisnek.
4. A világ leghíresebb énekese Saljapin.
5. Az éposz klasszikus versformája a hexameter.
6. A legujabb világtörténelmet Wells írta.
7. A villámhárítót Franklin Benjamin találta fel.
8. A helyesírás két főelve: a szó származásának figyelembevétele (ethimológia) és a hangzás követése (fonetika).
9. Mithológiai történeteket Offenbach zenésített meg.
10. Az angol munkáspárt vezére Macdonald.
11. Krözus Iydiai fejedelem volt, kincseiről híres. Neve most a gazdagság fogalmát jelöli.
12. Hamlet híres monológja így kezdődik: Lenni vagy nem lenni: ez itt a kérdés.

Mind a tizenkét kérdésre megfelleltek: Galambos Judit (Bogojevó) és Schn. L. (Noviszad).

Hatnál több kérdésre megfelleltek: Georg Miki (Szubotica), Havas Margit és Irén (Beeskerek), Lichter Margit (Beeskerek), Börcsök Böske (Gromoda), Szöllösi Jenő (Bogyán), Klein Bözsi (Beeskerek), N. S. (Beeskerek), Kada Aranka (Beeskerek), B. Baba (Szombor), Kovács Vilma (Temerin).

A könyvjutalmat Galambos Judit (Bogojevó) nyerte meg.

3. Hol a hiba?

1. Az autósuggesztió: önmagával való elhitetés.
2. Az etoni egyetem rektora hivatalos funkciók alkalmával parókat visel.
3. A Lánchidat szerkezetéről neveztek el.
4. George Sand női író volt.
5. Sophokles drámairó volt és nem illozófus.
6. Summa cum laude: az egyetemén a vizsgaminősítés legmagasabb foka, szöszertinti fordítása: a legnagyobb dicsérettel.
7. Harpagon Moliere Fösvénye nyomán a zsugoriság megszemélyesítője.
8. Korvin János Hunyadi Mátyás ter-

mészetes fia volt és nem került a magyar trónra.

9. Hubay Jenő hegedűművész.

10. A font sterling angol pénznem, az utána következő kisebb pénzegység a schilling.

11. Rafaelnek ninesenek szoborművei.

12. Tacsbíróvizsga nines, de fontosabb mérközéseken szövetségi bírók szoktak tacsbírók lenni.

Mind a tizenkét kérdésre megfelleltek: Kucsera Gizella (N. Crnja), Havas Margit és Irén (Beeskerek), Oláh József (Pacsir), Lichter Margit (Beeskerek), Börcsök Böske (Gromoda), Schn. L. (Noviszad), Klein Bözsi (Beeskerek), N. S. (Beeskerek), Kada Aranka (Beeskerek), Kovács Vilma (Temerin).

Hatnál több kérdésre megfelleltek: Simon Géza (Szubotica), Georg Miki (Szubotica), Szöllösi Jenő (Bogyán), Robicsék III (Szombor).

A könyvjutalmat Klein Bözsi (Beeskerek) nyerte meg.

UJ KÉRDÉSEINK.

1. Térjünk át az ismétlésre

1. Mi történt a miniszterelnök fiának mandátumával?
2. Ki gyilkolta meg Albánia prágai követét, Cena béget?
3. Ki fogja vezetni a középeurópai kupadöntő mérközést?
4. Mikor tört ki a német bányászsztrájk?
5. Milyen alkalomból volt Szuboticaí kongresszus?
6. Kik voltak a SzAND—Bácska mérközés botrányának főszereplői?
7. Kit neveztek ki a bregalnicaí tartomány élére?
8. Ki volt Petljura gyilkosa?
9. Milyen pártok nyomultak elő a szlovenszkoí községi választásokon?
10. Melyik mandátumáról mondott le Grol Milán?
11. Miért készülnek sztrájkra a mozik?
12. Ki volt 1914-ben az osztrák-magyar monarchia beogradi követe?

2. Ki tudja megmondani?

1. Melyik a németek naiv oposza?
2. Ki volt a leghíresebb francia színházi kritikus?
3. Milyen mondások fűződnek IV. Henrik francia király nevéhez?
4. Ki és hol festette le a világ teremtesének hét napját?
5. Ki a magyar kabaré apja?
6. Mi volt az ókori görögök savazati módja?
7. Melyik irodalmi mű kezdődik ezekkel a savakkal: Az, ki életében sokat öröszett és gondelkodott?
8. Ki az ókor legnagyobb meseirója?
9. Ki volt az első magyar történelmi regényiró?
10. Kitől ered az a mondás, hogy a suszter maradjon a kaptafánál?
11. Ki volt az a francia író, aki a nevelés terén a természethez való visszavertést hirdette?
12. Kinek a nevéhez fűződik a földértékadó eszméje?

3. Hol a hiba?

1. Milyen állat hájából olvasztják ki a kókuszszirt?
2. Milyen betegségben halt meg Napoleon Elba-szigetén?
3. Mikor végezték ki XIV. Lajost?
4. Miért több Afrikában az eszkimó, mint a fóka?
5. Milyen versformában írta Corneille »Racine« című darabját?
6. Konrád I. vagy Konrád II.-ről nevezék-e el a Kávéházi Konrádot?
7. Melyik római császár lett vasuti szerencsétlenség áldozata?
8. Mi volt Kölcsey Ferenc véleménye Ady Endre lirájáról?
9. Hányadik születésnapját ünnepeleltek a németek Hindenburgnak, a trafalári hősnék?
10. Milyen szerepet énekelt Szabó Marci a híres szuboticaí operaénekes a Parasztbecsületben?
11. A schaffhausení napórán kívül melyek a leghíresebb gyártmányu napórák?
12. Kinek az érdeme a szuboticaí vizvezetékálózat és csatornázás kiépítése?

LULU ELMEGY...

Irta: BLAZSEK FERENC

Lulu a bánatos ucca lakója volt. Ebben az uccában csak este járnak emberek, nappal csak éretlen kamaszok és rövidnadrágos diákok mennek végig rajta, hogy egy percre megálljanak a lezárt kapuk előtt, kíváncsian és áhitattal, mint a világiárok idegen népek és titokzatos vallások templomainál. Ebben az uccában a »társaságbeli« nők, ha arra visz az utjuk, feltűnően sietnek, hogy ezzel mutassák, hogy ők nem tartoznak ide. Mert szegényteljes és szomorú dolog a bánatos ucca lakójának lenni...

Lulu is úgy került ide, mint sokan mások, mint a legtöbben. Valamikor ő is ártatlan volt, valamikor még Boriska volt a neve és nem Lulu. Régen volt, de még jól emlékszik rá, elmúlt szép idők, amikor vásárnapként fehér ruhában ment a misére, elfelejtett szép imákra, a melyekkel érte, az első férfiért imádkozott... Hogy elbukott, arról talán nem is tehet. Az talán nem is az ő büne, hogy olyan gyenge és védtelen volt azon az éjszakán és hogy elkábította őt a tavasz a nyíló virágok, a csillagfény, a nagy szavak, az ifjuság és a vér forró mámor... Az első persze elment, mert az első sosem az utolsó. Jött helyébe a második, a harmadik és a többiek, kezdetben csak egymásután, kétöbbszörre, sokan, mindenki... Hogyan történt?... Ki tudná leírni azt az utat, amelyen a rózsabimbó a szemétdombra kerül? Ki tudná leírni az utat, amelyen egy tisztességes leány a bánatos uccába jut?...

Itt azután megint felbukkant egy férfi, a második. Mert a többi, aki a kettő között volt, az nem számított, az névtelenül dőlt ki Lulu bus emlékeinek hosszú sorából. Ezeknél nem időzött sokat, ezek csak vendégek voltak. Mert közben Lulu megtanulta, hogy óvatosnak kell lenni és meg kell válogatni jól, hogy kinek a kezébe tesszük le a sorsunkat és kinek adjuk a szívünket, amely olyan törékeny...

De ennek, ennek a másodiknak lehet hinni. Lulu hitt neki. Mert valakiben vagy valamiben kell hinnünk, hogy elbirjuk valahogy az életet...

Színházban találkozott vele először, a ruhatárban, ahol egymásnak ütődtek a nagy tolongásban. Azt nem lehet elfelejteni, azt a nagy, csodálkozó szemet, amellyel a férfi ránézett. Lulunak mosolyognia kellett, ami — úgy látszik — felbátorította a férfit, mert fölsegítette neki a bundáját és bemutatkozott:

— Major Béla vagyok... Kegyed, mint látom, egyedül van. Nagyon örülnék, ha megengedné, hogy haza kísérjem. Ha haragszik a tolokodásomért, bocsásson meg.

Lulu elpirult. Ilyen udvariasan már régen nem szóltak hozzá. De mit válaszoljon? Hol van az ő otthona? Ezt nem szabad, ezt nem lehet megmondani ennek az embernek... Lerázta hát magáról a férfit azzal, hogy ő nem köthet ilyen ismeretségeket, mert a mamája megtudná és a mamája nagyon szigorú. Ahhoz azonban már nem volt elég erős, hogy megtalálja a találkát, amelyet másnap délutánra kért tőle a férfi.

Találkák a Népszínház előtt, uzonnák virágokkal díszített cukrászdákban, meleg suttozások a hideg estékben, hosszú bolyongások Budán és az elválásnál egy kézesők, — szóval úgy ment minden, mint a bakfisok álmaiban, mint régen, amikor még Boriska volt a neve. Ez a Boriska most megint fölbredt és sok bajt okozott Lulunak, amikor esténként visszament az üzletbe. Ezt a Boriskát el kellett altatni, borral, sok borral, hogy a Lulu tudjon énekelni és táncolni és csiklandós vicceket leadni és csókolni, mindenkit csókolni, aki jön. De néha még az sem használt, néha még így is eszébe jutott Major Béla és az ő tiszta szerelmük, néha még így is faképnél kellett hagynia az egész társaságot és felrohanni a szobájába, hogy ne lássák a könnyeit. A »madame« ilyenkor azt mondta, hogy Lulu bolond, a lányok pedig ilyenkor azt mondták, hogy Lulu beteg, szivesucshurutja van. Lulu bolond volt, maga is belátta, mert megint szerelmes tudott lenni és beteg volt, mert állandó rettegésben élt, hogy egyszer... mindennek, egyszer a férfi

meg fogja tudni az igazat. Pest nem elég nagy ahhoz, hogy az ilyesmi ki ne tudódjék... Innen el kell menni. Van egy kis megtakarított pénze, azon kivesz egy szobácskát, amely az övé lesz, csak az övé, amelyben nem lesz tükrös-mennyezetes ágy, sem megfizetett csókok fojtó illata... Talán állást is kap valahol, hiszen annyi szegény lány él a föld háján. Miért ne élhetne meg ő is? Eddig nem is gondolt erre, mert eddig, úgy érezte, nem volt érdemes nyomorognia csak azért, hogy tisztességes legyen. Minek az áldozat, ha hamisak a bálványok, amelyeknek azt felajánljuk? Minek a tisztesség, ha nincs méltó férfi, akinek azt odaadjuk?... De most megtalálta azt, akinek érdemes zseretni... Olyan szép lesz ezután. Talán feleségül is veszi őt a Béla, de erre nem is vágyódik, neki elég az a tudat, hogy nem áll egyedül, hogy van valaki, aki szereti. És találkozni fognak, mondjuk, minden szombaton este és ha elmúlt az éj, ha elválnak reggel, a Béla meg fogja csókolni a homlokát, ahogy a férj csókolja meg az asszonyát. És az emberek nem fogják többé letegezni és kalapot fognak emelni előtte és nem kell majd heenkint kétszer a rendőrségre menni. Ez olyan szép lesz ezután...

Tizenötödikén felmondott.

— Madame, én elmegyek — mondta meghatódottan ezektől a szavaktól, amelyek olyan egyszerűek, de itt, a bánatos uccában oly fönségesen és boldogan hangzanak.

A madame sajnálta, mert Lulu jól jövedelmezett neki. A lányok, akik összesereglettek a nagy hirre, szintén sajnálták, mert Lulu jó barátja volt, mindenki szerette. Kicsit irigyleték is, de megvizsgálták azzal, hogy talán nekik is sikerülni fog, ami a Lulunak sikerült. Ahogy ott álltak körben, mosdatlanul, kócosan, gyűrött arccal, mezítláb és piszkos pongyolában, az éjfél miséknél szomorú papnői, mint reménykedő fohász hangzott el vértelen ajkukról a mondat:

D. breczeni József:

CSONKA VERSEK

1.

*Már térdeltem zokogva borsón
És uccasarkon álltam pellengéren
Már volt, hogy üres volt a korsóm
De voltam már boldog is kérem*

*De voltam már boldog is kérem
Kerek szívét a nap nekem dobálta.
Nyílt sapkám vidám kokárda
Lengette gyenge szél hajóján kérem.*

*Lengette szél hajóján, emlékeztető,
Mint féve rejtett emlékeszkenő
Színébe tejenek, hébe-hónak,
Melyre némelyek igézve rónak
Hiv szavakat s szívükben nincs más,
Csak tájadalom a táradtan hintás*

2.

*Alvó alföldi tájak aytatán
Nevelt a bus hold egykor engemet,
Ahol a földek gyakran rengenek,
A bu mézsgödret vajtá tán.*

*Amelybe sápadt holtan egyszer esnem
Rendelte ő, mint vak hálóra hull
A tó ezüst vada, a lusta hal
Vagy kis cselédlány szerelemben Pesten*

3.

*A hisztrió, ki rossz deszkán szavalja Lulu
És bus fején csigákba hull az állhaj
Míg azt sem tudja hol talál ebédre rézpénzt
És hol talál szivére irt*

*S ha langy eső szemez a régi csürbe
A szinhalak mögött a döghalál
Leseng éles kaszára kapni őt
És szállani a tikosarcu ürbe*

*Város felett elszállni könnyedén.
A hisztrio innálam boldogabb ezersz
Kínél csoráultig telt a könnyedény
És messze szállni szeretne e percben*

— Lulu elmegy...

Elszén el is ment... Amikor kilépett a kapun, kicsit zavarba jött. Ilyenkor, délelőtt még sosem volt az uccán, nappal nem ismerte a várost. Azelőtt, ha dolga volt valahol, mindig konfliktus ment oda. De most nem lehet, most spórolni kell. Most kezdődik az új élet, új élet új világban: az Igéret földjén...

Ahogy így ment, szegényes csomagjával a hóna alatt, egyszerre csak a nyakába ugrott egy régi barátja, aki velük együtt jártak a polgáriba.

— Kit látnak szemeim?! Borcsa, te vagy? Hát te még élsz? Ezer esztendeje nem hallottam felőled! Mondd, hogy vagy mindig? De minek is kérdezem? Hiszen olyan gyönyörű vagy. Borcsa, te határozottan megszépültél.

Lulu szomorúan jegyezte meg:

— A szenvedés — úgy látszik — szépít.

— Te szenvedsz? Ne mondd. Én irigylek. Én is úgy szeretnék szenvedni. Látod, nekünk jól megy és mi mind elcsunyulunk. A boldogság butit és hizlal. Csak a szenvedő emberek szépek... Mondd, merre tartasz. Ha ráérsz, üljünk le erre a padra, hadd beszéljünk kicsit. Vagy van valami sürgős dolgod talán?

— Dolgom volna, de nem éppen sürgős. Én ugyanis állást keresek és ráérek még megtudni, hogy nincs.

— Bizony az nehéz dolog, drágám. Manapság nem jó szegény leánynak lenni.

— Szegény leánynak lenni, azt hiszem, sosem jó.

— Igazad van, drágám. A legokosabb, amit tehet egy szegény leány, az, hogy férjhez megy. Ha akad válnakozó. És képzeld, mégis vannak lányok, akik kosarat adnak. Jobbat várnak. Emlékszel még a Juhász Ellára? Hogyne emlékszel. Velünk járt a polgáriba és Pepitának hittük, mert mindig pepita-szoknya volt rajta. Talán még most is ebben a pepita-szoknyában jár, mert nem igen van pénzük újat venni. És látod, ez mégis kosarat adott a kérőjének, aki pedig szép és fiatal és gazdag. Talán hallottad is már a híret, mert nagy szerepet játszik a társaságban. Mayor Bélának hívják.

Lulu összerázkodott.

— Hogy hívják? — kérdezte.

— Major Bélának... Ha akarod látni, vári még kicsit, mindjárt itt lesz. Én vagyok tudniillik a levélfordító. Mert a Pepita nem is akar szóba állni vele... Eleinte arra gondoltam, hogy én fogom megfőzni a Bélát a magam használatára, de az eset reménytelen. Mert ő fülig szerelmes a Juhász Ellába. Nem is értem, hogyan lehet enyire szerelmes egy férfi Két éve udvarol a lánynak, kullog utána, mint egy kutya, pedig tudja, hogy hába igaz, hogy a Pepita szép lány. Hasonlít rád, ezt nem bókna mondok. A haja és a szeme, akár a tied...

— És nagyon szerelmes? Biztosan tudod?

— Mi az, hogy szerelmes? Drágám, semmi sem biztos, de ez az egy, elhiheted, mégis biztos. Tegnap például azt üzenté általam, hogy öngyilkos lesz, ha az Ella nem lesz a felesége. Ez csak elég... Az utóbbi időben, mondják, próbált feledni, de nem sikerült neki. Sokszor látták esténként budai kis uccában és cukrászdákban. Az illető hölgy állítólag valami uccai nő. Képzeld, ilyenek a férfiak, egy uccai nő...

Tovább már nem bírta hallgatni Lulu. Ez isszonyú volt, erre nincs szó, hogyan fájt ez neki. Becsapta, rutul becsapta az, akit szeretett és akiről azt hitte, hogy szereti őt. Pedig vigasztalódni járt hozzá talán azért, mert a haja és a szeme olyan, mint a Pepitáé. És talán a Pepitára gondolt, amikor őt csókolta... Hát őt már nem lehet szeretni? Hát micsoda ő?... A válasz ott volt a barátja ajkán: uccai nő... uccai nő... Felugrott a padról és szinte magánkívül förmédt rá a barátjójére:

— Hogy mersz te így beszélni? Ki vagy te, hogy pálcát törsz mások felett? És kik vagytok ti általában, ti urinők? Nekünk egyszerre van több barátunk, nektek egymásután. Mert ti okosak vagytok és vigyáztok. De ez még nem elég ahhoz, hogy felettünk itélkezettek. És ha van köztetek, aki nem ukott el az se hencegjen. Mert jegyezd meg magadnak, a döcögő vicinális nem siklik ki csak a száguldó gyorsvonat. De a gyorsvonat még romjában is nagyszerűbb a vicinálisnál. Hogy vannak közöttünk rosszak? Hol nincsenek? De azért a jó és nemes érzések még nem vesztek ki belőlünk egészen. Mi még tudunk szeretni, elvégre ez is csak valami. Egy szép szőrt rabszolgánól lennénk és egy tiszta csókért az életünket adnók oda annak, aki eljönne, hogy kiemeljen a pocsoljából. Ezért élünk még, ezt várjuk mi mindannyian. Mert ez a szerelem kell nekünk, ez a mi megtisztulásunk és a mi büneink bocsánata. Lázás éjszakákon, füstös lebujszokban és csilláros termekben, a tolonház deszkáin és a kórházi ágyon, mindig és mindenütt keresük és várjuk azt, aki elég bátor ahhoz, hogy elvigyen minket innen. De nem jön senki. Mert ti lefogaljátok magatoknak a férfiakat és nekünk kétségbe kell esnünk és meg kell undorodnunk sajátmagunktól abban a tudatban, hogy utolsó vagyunk, akiket már nem lehet szeretni... Ha tudnád, micsoda érzés ez, akkor tudnád, hogyan gyűlöllek téged és mindnyájatokat...

A barátja nem értette ezt a hirtelen fellebbanást. Rémtűten kérdezte tőle:

— Borcsa, mi lett téged? Honnan jöttél te, hogy ilyeneket mondasz?

— Én mesziről jöttem — válaszolta Lulu csöndesen. — Én nagyon messziről jöttem és talán nagyon messzire megyek... Bocsásson meg, nem akartalak bántani. Azt hiszem, elment az eszem... Én nem haragszom rád és nem haragszom senkire... Én csak nagyon szomorú vagyok... Isten veled, drágám... Köszönöm, amiket mondtál nekem a Mayor Béla felől. Fájt ugyan, de jobb, hogy most tudtam meg, mint később... Mondd neki, hogy ne várjon estére és ne várjon soha többé...

Ezzel otthagya a barátját és elment. Hogy hová, azt senki sem tudja, mert azóta sem látták. Talán átköltözött a bánatos uccából a holtak uccájába...

Feltűnőhatatlan
Eau de Cologne Ch.
Bourjois—Paris 9378

JUNIUS

Lomhán, álmosan nyulnak el az aranylós rétek a nap izzó tikkasztó csókjai alatt. Párzó szitakötők lejtenek szivarványos táncot a folyó felett és a part varázsos lombjai alatt, a Fiu és a Leány csókolják bele első remegő, ájult csókjaikat ebbe a nyáreleji délutánba. A csónakban tarka napernyők alatt, boldog kacagásu leányok, műhelyekben robotoló, még ki sem virágozott és máris hervadó szegény kicsi testük fehérségét fűrésztlik a csókos meleg napsugárban. /Nehéz illatok bágyasztanak, mindenütt az Élet, ez a nagy kerítő dalolja muzsikásan örök dalát.

Lenn a kanyarodónál egy kisfiu néz farkasszemet a folyó csöndes tükrével, vagy a tulsó part faszorának ködbevesztésére mered, melynek koronái a rák rakódó finom puha portól ezüstösen csillognak és távoli tündérország csillogó vértü őreiként bólogatnak felfelé. Bársonykék szemeiből patakanak a könnyek és összevegyülnek maszatos kis arcára a korommal.

Lüktető fejében egymást kergetik a gondolatok. Látni vélte a régi életet, a mint az édesanyja lába előtt ülve nézi őt, ahogy hosszalábú bohóckákat és babácskákat festeget, amiket minden szombaton együtt vittek be a bazárba és a kapott pénzen, a szükséges holmikon kívül mindig tellett egy kis édességre, amit aztán pajkos jókedvvel együtt fogyasztottak el.

Ő mindig jókedvű volt, mert tudta, hogy édesanyja szép szomorú szeme csak akkor derül fel, ha őt kacagni hallja, ha ő van mellette. Sokszor találta sírva egy férfinak a képe felett, de ha ő bejött, eltette azt és ölelte, csókolta a kisfiát, az nem mert kérdezni semmit, csak szorosan anyjához simult és lecsókolta annak remegő pilláiról a könnyeket. Eszébe jutottak ünnepi sétáik kettesben, puha ruháskái, minden boldogságuk, addig a végzetes vasárnapig. (Óh, hiszen ma is vasárnap van.) Egyszer sétájukból visszajövet egy uccasarkon kellett várniok, hogy az átjáró szabad legyen, ekkor előtük termett egy ur, festett szájjal kisasszonnyal, egy ur, aki nagyon hasonlított ahhoz a képhez, amely felett az édesanyja annyiszor könnyezett. Valamit sugott a selyembe burkolt hölgynek, mire mindketten végignézték őket és hosszan, kegyetlenül felnevettek.

Nem érzi többé az anya puha kezét a magán, látja őt márványfehéren elterülni a kövezeten, azokat meg ijedt arcual eltűnni a körüle támadó embergyűrűben, lát az anyja fölé hajolni egy pápaszemes urat, amint felállva mondja: »a szive ölte meg«. Ő ebből mind nem ért semmit, de egy homályos sejtés felsajog benne, érezte, hogy valami pótolhatatlan nagy veszteség érte. A temetésig megtudott mindent, megtudta, hogy a legjobb édesanya nem tekinthet többé vigasztalón zokogó kisfiára elzárt pilláinak koszeruja alól... Ez is elmúlt, nem maradt utána semmi, csak egy nagy-nagy üresség a fájó kicsi szívében.

Eljött érte a bácsi, megparancsolta, hogy vége legyen a hűgéseknék és majd ott, ahova viszi, mesternek szólítsa őt, mert inast csinál belőle. Megérkeztek ide, ahol az öreg legénytől a legutolsó inasig mindegyik őt ültelte, ugyanis a mester kijelentette, hogy »Csak verjétek ki az uri tempót belőle«. Így ők örömmel éltek az engedéllyel.

Látja magát, amint először kellett a fujtatót hajtania, ő hajtotta szakadatlanul, lázas, elgyötört kis teste hasonló volt már a parázshoz, amely kohóban izzott és csak nem akartak tudomást venni róla. Lüktető halántéka a megpattanásig feszült... végül nyöszörögve mondta, nem bírja tovább és megkapta az első verést...

Az asszonyt, aki attól tartott, hogy az ura megkedveli őt, a saját csipás kölykei rovására, gyűlölte. A többiekől csak irtózott, az asszonyt gyűlölte kicsi szive minden felgyülemlett keserűségével. Amikor azt mondta neki, hogy »fattyu«, vagy »az anyád is jóféle volt, te sem leszel más«, akkor nagyon erőlködött, hogy neki ne ugorjon és szét ne harapja a torkát... Éjszaka sokszor úgy érezte, hogy halott édes anyjának ott fenn, sokkal jobban fájnak ezek a szavak, mint neki a verések,

érezte, ha egyszer nagy lesz, erős lesz, meg fogja fojtani az asszonyt.

Most azonban, hogy elvesztette a százast, amivel váltani küldték, nincs tovább... ő nem tehet róla, minek csúfolta az a másik inas, hogy ő anyásmasszony katonája, mert nem káromkodott, csak azért sem, birkózni kezdtek és nem tudja, eközben-e, vagy előtte, de elvesztette a százast. Visszamenjen? Soha! Biztosan agyonvernék. Még most is felsajog benne az elszennvedett verések emléke és a forró napon fázósan összebuzadt...

Jó is lesz neki ott lenni majd, nem rugdossák fel zsákokból összerótt vacokból dologra, aludni fog... aludni... ameddig csak akar... és most forrón imádkozik, hogy jöjjön el érte az édesanyja a mélybe. Már imádkozott. A kis inas mindjobban a víz fölé görnyed...

meginog... és belezuhan oda, ahol aludni fog... sokáig, háborítlanul. Még egy utolsó életakarással megkapja a parti indát, de az elszakad és ő elmerül. Csapzott kis feje megegyszer feltűnik a habokban, bársonykék szemei rémült meredten néznek fel... túl a fákon... túl az életem... Ott fenn talán már látja az anya sápadt árnyát suhanni felé...

Csönd lesz, a hullámfodrok tréfás berzenkedéssel kergetik egymást, mindenütt örömmök pirosának fel, mindenütt az Élet muzsikál, az örök daloló. Bitorarcu leányok, ifjak eveznek el felette, egy csókos vasárnap sóhajos emlékével a lelkükben, a megmaradt kaláncmorzsákat táncoló ujjakkal kiszórják a szegény éhes halaeskáknak. Minden megy tovább a maga rendjén, csak egy kis kovácsimas nincs többé...

Flesch Ilonka

TERE-FERE

Mi van Mózes szakállában? Meglepő fölfedezésre jutott egy római író. Michelangelo Mózes szobrát szemlélte s a szakállában egy női alakot fedezett föl. Csodálatos, hogy századok során már millió és millió ember bámulta meg ezt a remekművet s mindaddig nem fejtette meg a szakállban lévő »találós kérdést«.

Ezt írja a római író:
— A dusan lehulló szakáll gyűrűjében és hozontjaiban egy kimondhatatlanul kecces vonal rémlik föl. Aki tisztes figyelemmel szemléli s több oldalról is megtekinti, előbb-utóbb föllettlen rájön hogy valami légius alak van itt elbujtatva, mely egy csodáscsép nőt ábrázol. Figyeljétek meg a sűrű szakállat, mely lehull az állról: Itt egy kecces fej körvonalai látszanak, amott van a sima, finom kar, amott a csipő, amott a nő hajzata, mely körülkacsolja a kicsiny kart. Vajjon csak érzékesalóság játszik velünk? Nem, mert bármely irányból nézed, az alak mindig tisztán, amellet titoztatós és mosolyogva kísért, az örökkelvő költészet fátyolától eltakarva...
Most már csak az a kérdés, hogy Michelangelo szeszélyes lángesze teremtette-e meg ezt a figurát, vagy pedig a megfigyelő képzelete, mely gyakran alakokat lát bele hegyormok vonalaiba, felhők gomolyaiba.

Angol humor. Egy népes kisvárosban éppen vásár van, mikor a piactéren autó robot át vészett sebességgel. Mindenki rémülten fut, amerre lát. Az autós folyton tülköl, kétségbeesetten forgatja a kormánykerekeket, szeme kidülled s egyáltalán nem hallgat a rendőrök kiáltására, fütyére, tovább rohan, hanyat-homlok.

Végre két kerékpáros rendőr utána iramodik s egy már csöndesebb mellékutcán sikerül lefűlteni. Az autós lihegve leszáll s a két rendőr kérdőre vonja, miért száguld nyolcvan kilométer sebességgel a piactéren, vásár napján?

Az angol tépdési gallérját, hogy szabadabban lélegezhessék, aztán így szól:

— Dicsértessék az Ur neve... Csak hogy nem történt semmi baj... Képzelmék csak, mikor a piactérhez érkeztem észrevettem, hogy a fékek elromlottak Rettenetesen megijedtem... Fék nélkül kell áthaladnom a városon, fék nélkül... Erre nyolcvan kilométeres sebességet vettem, hogy minél előbb túl legyek a piactéren és ne gázoljak el senkit... Csakhogy ideértem... Sikertült...

Berlin titkaiból. Berlin sok minden tekintetben tartja a világrekordot: ez a titáni arányok városa. Itt van a kontinensen a legnagyobb szálloda, Európa legelőkeltebb repülőtere, a világítás, a tisztaság páratlan, a berliniek fogyasztanak legtöbb vizet Európában. Ezenkívül még egyéb rekordokra is ék tartanak számot.

Poroszországban évente körülbelül 5000 ember ful a vízbe. A legnagyobb percent Berlinre esik. Gyakran megtörténik, mikor a »vízi rendőrség« hívják hogy valamilyen fulladt embert kihalászon a fővárost körülvevő tavakból, nem egyet, hanem ötöt találnak, akiket egy-

általán nem ismernek föl s mint ismeretleneket földelnek el.

Berlinben évente körülbelül 4000 ember tűnik el, anélkül, hogy valaha is megtudnák, hogyan és hová: egy mezőváros egész lakossága ez, mely elkallódik.

Itt követ el legtöbb ember öngyilkosságot. Minden százezer emberre 454 öngyilkos esik. Németországban háromféle vallás van, a katolikus, a protestáns és a zsidó. Érdekes, hogy az öngyilkosság terén a zsidók vezetnek. 10.000 berlini öngyilkos 4.10 protestáns, 1.81 katolikus, 4.61 zsidó.

Berlinben aránylagosan sokkal több házasságot kötnek, mint bármely más német városban, de a válás is könnyebben folyik le. 1921-től 1926-ig Németországban 1000 lakos közül 780 házasodott meg évente, Berlinben viszont 983. Szóval a házasságok száma Berlinben husz százalékkal több, mint a birodalom egyéb részeiben. De a berlinieknek legkevesebb gyermekük van s a házasságok könnyűszerrel válnak el. Mig egyebütt 1000 lakosnak 22.6 százalék gyermek volt, Berlinben csak 11.30 százalék. Ez a jelenség egyébként nem új, 1875-től Berlin születési görbéje folyton lefelé rokkant. Ennek ellenére a német főváros lakossága folyton növekszik. 1875-től fogva megötszöröződött.

Németországban az elválások évente 35.000-re tehetők, szóval kétszer annyi az elválás, mint a háború előtti időkben. Ebben a tekintetben is Berlin jár az élén amennyiben minden 100.000 lakosra 1934 elválás esik.

Fiatal pár, nászutasok ringanak a gondolán. A férfi chicagói sertéskirály fia, a lány a sanfranciskoi tonhalkirály leánya. Így beszélgetnek egymással:

— Mondd, drágám, hol is vagyunk most? Firenzében, vagy Velencében? — kérdezi a nő.

— Mondd, drágám, milyen nap is van ma? — kérdezi a nőt a férfi.

— Julius 4-ike drágám.

— Várj, drágám — szól a vőlegény s lázasan lapozgatja jegyzőkönyvét. — Junius 22... 26... 27... 30... Julius 1... 2... 3... 4... Igen, Velencében vagyunk, drágám...

Történetek politikákról. Winston Churchill az Egyesült Államokban előadási körútra ment.

Egy este Liverpoolban a félelemről tartott előadást. Előadása során példákat hozott föl arra vonatkozólag, mikor fog el bennünket leginkább a félelem. Szerinte az óceánon haladó utas érzi ezt leginkább, akit éjszaka azzal ébresztenek föl, hogy valaki beleesett a tengerbe.

Amikor ezt az előadó javában fejtegeti, hallgatói közül, az első sorban fölkel valaki s így szól:

— Bocsanatot kérek a tisztelt előadó úrtól, de ellen kell mondanom neki. Nem az az utas fél leginkább, akit említ, hanem maga az az ember, akit beledobtak a tengerbe. Ezt tudom. Én próbáltam.

Coolidge, az Amerikai Egyesült Államok elnöke rendkívül szófukar. Ha nem lenne ilyen díszes állása bármely nagy vállalat bizvást szerződhetné tit-

kárjaul. Harapófogóval sem lehet belőle kihuzni a szót.

Mult vasárnap Coolidge nem mehetett el az istentiszteletre, mert gyöngékedett. Mikor férje haza jött a templomból, Coolidge megkérdezte:

— Mondd, szépen beszélt a tiszteletes? — Szépen — felelte az elnök.
— Miről?
— A bünről.
— Igazán? No és mit mondott róla?
— Ellene van. Én is.
...Többet aztán nem beszélt.

Kína az élen. A Mennyei Birodalmat az elmaradottság jelképének szokás tekinteni, mely fővárosát körülveszi vastag fallal, hogy be ne hatolhasson oda a »nyugati műveltség«. Ezt gyakran emlegetjük, de közben, mikor halljuk, hogy az ősi országban találtak föl először az irányítót, a könyvnyomtatást, a puskaport, pironkodunk.

Most megint okunk lesz egy kis pírulásra.

Ismeretes, hogy *Belin*, fölfedezte, hogy lehet közönséges sürgönyvel továbbítani kezünk irását. Európában erre vonatkozólag már tettek néhány kísérletet is a legjobb eredménnyel. Egyelőre azonban még messze vagyunk attól, hogy a találmányt gyakorlatilag is megvalósítsák a sürgöny útján a híres művészek autogramokat küldhessenek, arcképük kíséretében.

Az *Independance Belge* megírja, hogy a *Pekingi Ujság*, július 5-iki számában az első oldalon kéziratot sürgönyökkel közöl, melyeket a telegrafia útján juttattak el hozzá, minthogy Peking és Mukden között már ez év május elseje óta rendszeresen működik kéziratot sürgönytisztogatás.

A *Pekingi Ujság* tehát kezdeményezésével tulszárnyalta az összes európai és amerikai lapokat. Noha a rengeteg birodalomban véres pártviszályok, szörnyűséges torzalkodások dülnek, Kína a »műveltség bölcsője« méltó akar maradni dicső multjához.

A cárevics — él? Nemrégiben jelent meg egy kötet melyben a történelem szenvedélyes buvára oknyomozó alapon vizsgálja az okaterinburgi gyilkosságot s megállapítja, hogy ez alkalommal nyilván az egész orosz cári családét kiirtották.

Most az a hír fut végig a világsajtón, a *Matin* útján, hogy Alexej cárevics él, meg pedig Bydgosz-ban, a lengyel Pomerániában. Egy fiatalembert legalább is állíthatatosan is azt állítja magáról, hogy ő II. Miklós cár édesfia.

Elmeséli, hogy egy öreg kozák a helyébe, a börtönbe egy szakács fiát csempészte, akit Ivanovnak neveztek. Így sikerült megmenekülnie a bolsevikok elől. Előbb egy német internálótáborba került, ott, mint német gyermeket helyezték el, aztán Magdeburgba küldték haza. Innen Lengyelországba vitték, egy katolikus pap vette pártfogásába, aki megtanította őt franciául, angolul, sőt a katolikus hitre is áttértette.

Utolsó állomása Bydgosz. Az állítólagos cárevics fehérvarrással, himzéssel foglalkozik, ami — egyesek szerint — szintén azt látszik bizonyítani, hogy nem történelmi hamisítással állunk szemközt, mert a cárevics gyenge testalkatára való tekintettel a fehérvarrást és himzést tanulta ki.

Nyilván azonban történelmi legendáról lehet csak szó. XVI. Lajos gyermekét épp így fedezték fel itt és ott a nagy forradalom után.

A história ismétlődik.

Kis hírek a nagyvilágból. Az amerikaiak néhány év óta kedves ünnepet rendeznek minden évben: a mamák napját. A templomokban beszédeket tartanak az anyákról megható szertartások kíséretében, az uccán éltetik, a családi körben is ünneplik őket. Minden bolt, iparág résztvesz az ünneplésben. A cukraszok szívvel ékes tortákat készítenek az anyák tiszteletére, a játékosboltokban erre a napra külön játékokat árulnak. Még a pékek is olyan süteményeket, kalácsokat sütnek, melyeken az anyák dicséretét örökítik meg cukros betűkkel.

Tűzifa bükk, gyertyán, vagonos, félvagonos és negyedvagonos tételekben Porosz-szén I szalon 10321 kályhaszén

KOKSZ Máhris-Ostravi díó kokszt szolid áron. „IGNIS“ J. WIRTH tüzianyag-kereskedés. Iroda Agina ulica 13. Telefon 503.

Jó és olcsó az Oranier-kályha
Kapható: Oehler és Blattmann-cégnél
Tulajdonos: A. Meier
Novisad, Sremska ulica

Zongorák Pianínó
a világ legjobb márkái. Hosszú lejárati részletfizetésre a legnagyobb raktár az országban.
KAIN
hangszerkészítő Subotica, Városháza épület.

Olcsó tűzifa
100 kg. vágott és aprított fa **30.—** dinár házhoz számítva. Pontos mérésért garántálunk. Gyors és szolid kiszolgálás.
„BOSNA“
Kereskedés Subotica, a városi pályaudvar mögött. Telefon 512

SZENTI és VIRÁG
épület-, műbutorárnyár
Subotica, B. Sudarevićeva 54-56. Telefon: 3-83
Készítünk: műbutor, épület-, portál- és üzletberendezést stb.
Saját telekünkön legmodernebbül megnagyított üzemünkben kész butorokat és parkettát raktáron tartunk. Kérje díjmentes árajánlatunkat a versenyképes, olcsó árainkról meggyőződhetik.
3451

Keresünk
használt, jó arban levő, üzem képes
szívógázmotor! 35-40 HP
Ajánlatok „Szívógázmotor“ jelige alatt a kiadóhivatalhoz intézendők

I-a rózsaburgonyát, hagymát, fejes káposztát, szilvát, valamint I-a préselt szénát legolcsóbb áron szállít:
Lederer Jenő bank- és bizományi üzlete
gyümölcs és főzelék kivitel, Novisad
Vilsonov trg 7. Telefon 22-14. Raktár: Temerinska 38.

Rastädter kina vasbora
a legjobb orvosság vérszegénység, sápadtság, máliária és étvágytalanság ellen.
Fényes eredmények Sok köszönő irat
Kapható gyógyszerárakban és a készítőnél
Rastädter gyógyszerész, Vršac
Névre ügyeljen! Az Egészségügyi Miniszt. által engedélyezve.

A KOVACS-FELE
Nagyenyei Arckenőcs
és
Borax-szappan
évtizedek óta elismerten a legjobb és legártalmatlanabb arcszeplő és bőrfonóító szer. — Kapható minden gyógyszerárban, drogériában, és illatszertárban. — Főelárusító: **Drogeria Hercl Subotica**, Aleksandrova ul. 1.

Ujból kapható a
GYAKORLATI GAZDALEXIKON
két vastos kötetben. Szerkesztő: **Milte Géza** mezőgazdasági kamarai főtitár. **Mayer János** magyar földmívelésügyi miniszter előszavával. Szakkéztagu szerkesztőbizottság. — Minden cikkét a leghozzáértőbb szakértő írta.

Egész könyvtárat pótolja a könyv!
Főbb tartalma:
Konyhakertészet, szőlőmívelés, baromfitenyésztés, méhészet, tejgazdaság, állatgyógyászat, talajmívelés, gyógynövények, vetőmagismeret, dőhánytermesztés, gyümölcsstermesztés, növénynemesítés, erdőszet, borászat, gazdasági gépek ismerete, állattenyésztés, műtrágyázás, takarmányozás, vadászat, halászat, burgonya-termesztés, komlótermelés, paprika, kender, len, falusai konyha, házipar, rovarkártevők, nyulatenyésztés, ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztés stb., stb.
Két kötet ára közel 250) oldalon 480.— dinár
Kapható a BACSMEGYEI NAPLÓ könyvosztályában

Ügynököt felveszek
S. AD. ENGL
varrógép-, kerékpár- és gramafonüzlet
Subotica, Rudićeva ulica

PAPPNÉ
kozmetika és manikűr-szalón, Paja Kujundžićeva (Wesselényi ut) 3
Törvényileg védett valódi Pompadour kenőcs mely egyedüli biztos ártalmatlan szer a szeplők, májfoltok és pattanások ellen. Árutas és postai szétküldése utánvél tel

Zongoravonó! Vigyázat!
Zongorát vagy más hangszert oszák szolid, megbízható helyen vásároljunk! Rézletfizetésre is. Olvasóink figyelmébe ajánljuk **Truppel Bóla hangszerkészítő!** Novisad, legregibb és legnagyobb S. H. S. szaküzlet, 3790

H A
kárptos munkára van szüksége forduljon bizalommal **FARKAS kárptoshoz**
Subotica Zmaj Jević trg (Minerva palota mellett.)
Ahol már heti részletfizetésre kaphat szelent, madracot.

AUTÓ- ÉS KOCSIFÉNYEZÉ
Székely-nál előforduló összes munkákat elvégzi
Székely Mihály
Ostobodjane (Senjanski) put 2
Egy fedéses hintó eladó

Billiárd-golyók
dákók, mandiner gumik, szalok és dominók, továbbá szivar, pipák, pipák és pipaszárazak, a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig. Eladás nagyban és kicsiben.
Özv. **Gerber Jakabné**
speciális szaküzlet és műhelye, Subotica, Sudarevićeva ulica 22. (a át ház)

RECORD fotoszalón
(a Nemzettel szemben)
Elsőrangú művészies levelelapok 6 drb. Din. 40—
Menyasszonyi felvételeknél egy nagy kép és 6 drb. levelezőlap Din. 60—
10141

Butorokat
abédő, háló, ural szobabutorok készletet,
portálokat
legelőnyösebben szeresheti be
Domján Valentin
butorüzemében
Subotica, Zrinjski trg 11

Nemes gesztenye
viszonteladásra alkalandóan a legolcsóbban kapható
Ceizler Károly
cégnél
Subotica, Jelačićeva ul.

LIBA
aprólék
Libahus
Libaszir
Libaháj
Libamáj
és töpörtő kapható
Kőrösi Géza
címénél. — Tel. 513

ABLAKÜVEG
minden méretben legolcsóbban kapható
Drag. Obradović
Üveggyári lerakat
3eograd, Knez Milana ulica 31.
U oševa Pivnica

Gabonaraktár
befogadóképessége 50 vagon, komlóberaktározásra igen alkalmas, ked-10647 vező árban
NOVISADON ELADÓ.
C ma novisadi kiadóban.

ALMA
stájer, kanada, aranyranet, bőr, ananász és viaszalma nagyban és kicsinyben kapható.
IVAN OGRIZEK OSIJEKI.
Bundulićeva 72 10320

emebelli sajt
kapható engros és en detail
Sugar Manónál
Subotica — Telefon 47

KOPILOVIC BALAZS
SZ. O.,
SUBOTICA, SUDAREVIC UL. 2
Ajánlja egobb minőségű szőrméit, valamint mindenféle szőrmésáruát.
Szőrméjavítárok garancia mellett szakszertűen és olcsón készítő telnek

Négy tonnas Büssing teherautó
olcsón eladó
Bővebbet: Stavariste
Vajfertove pivare
Nov 5-11 0907

Hirdetéseket
Sentán a Bácsmegyei Napló részére
Molnár Sz. Vince
vegy

Tessék csak a legjobb szőlőoltvány és gyümölcsfaoltvány
ültetvényeket vásárolni méréselt áron!
Kérjen díjmentes árjegyzékelt!
M. Djordjević
lejár - szőlőoltványtelepe
NOVISAD
Postafiók 133. (Bácska)
(Lerakat: Kisačka ul. 10. b.)

Spitzer-féle
étterem és sörcsarnokban
menü 4 tál étellel 10 dinár
Sudarevićeva ul. 11. 7561

! SÍRKÓ !
Gránit- és márványból
minden méretben —
versenyképes áron
Virág Gyula
Bácska-Tepola 8378

Utánozzák a Perinumot!
Csak az elefántvénjaggal a valódi!

SIRKŐVEKET,
temetői utánavéséseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó mindennemű munkákat legolcsóbban vállalja
Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski put és Gabonapiac sarak 61

Angol és francia **cipőket**
mérték után a legmodernebb kivitelben készít
Mezei András
cipészemester
Subotica, Városi székház

Előnyomdát
legjobb rajzokkal jól szortírozva legolcsóbban szállít
Bleier Márk
Első Jugoszlav Előnyomda Berendezési Gyára
Senta 0947

CHRYSANTHEMUMJAI
és őszi virágai csodás teljességet és nagyságot érnek el, ha
KANIPOS
növénytápsóval öntözi őket.
Csomagja 12.50 és 42.— dinár.
SCHUMACHER ZOLTÁN
gyógyszerész és vegyészeti laboratórium,
Crvenka, SHS.

KERESEK
az egész világon egyedülálló, szabadalmazott, minden házban szükséges, hasznosító, olcsó, szenzációs cikk forgatásához, egész Jugoszlávia területére engedélyszítási joggal, megfelelő szervezettel bíró, vagy ilyen létrehozni tudó céget. — Esetleg finanszírozó társat. Szükséges tőke cca 100 ezer dinár. Érdeklődők írjanak „100 évben egyszer“ jeligére a kiadóba. — Öninformáció már előre közlendő. 10535

Burgonya Káposzta Hagyma Torma
legolcsóbban kapható
Hoffmann János
Szeged — Telefon 134

Gazdaságok és községek részére a legelőnyösebb raktári, szer- és sertés-, valamint komló-mérlegeket gyárt versenyképes áron **J. Sebestyén** mérleggyár Subotica **Kérjen ajánlatot!**

Bortermelők!

Horgosi, királyhalmi és homoki borokat állandóan vásárolok.

Andrija Svare,
Szentai ut 17

1489

Mélyen
leszállított
áron

Uj divatüzlet Somborban

Szerb templommal
szemben

Mélyen
leszállított
áron

Djura Konjović

Telefon 363

Megérkeztek nagy választékban őszi, téli,
női és férfi ruha és kabátszövetek, ugymint:

**Ruha-, kabátselymek, paplanselymek
és atlaszok, vásznak**

10428

fél és tiszta len,
barchetek
minden színben

Mélyen
leszállított
áron

Mélyen
leszállított
áron

„SLAVIJA“ magánpoliklinika

specialista orvosok vezetése alatt

BEOGRAD, DELIGRADSKA 12 (a Hotel Slavijával szemben)

Telefonszám 32-31

Vizsgálat és gyógyítás az összes különleges módszerekkel naponta reggel
8 órától este 7 óráig

Kémiai-bakteriológiai laboratórium átvesz vért vizsgálatra, gyomorváladékot,
köpetet, vizeletet, ürüléket és végez minden egyéb bakteriológiai vizsgálatot

A Röntgen-kabinnal egész nap működésben

Vasárnap csak délelőtt vannak vizsgálatok

Mérsékeltten szabott árak!

Kívánatra és szükség szerint két vagy több orvostól álló konzilium

Az 1, 1a, 2 és 10-es villamosok és autóbuszok a poliklinikáig közlekednek

918

Öt drb Ady-könyv és egy Ady-tanulmány 80 dinárért

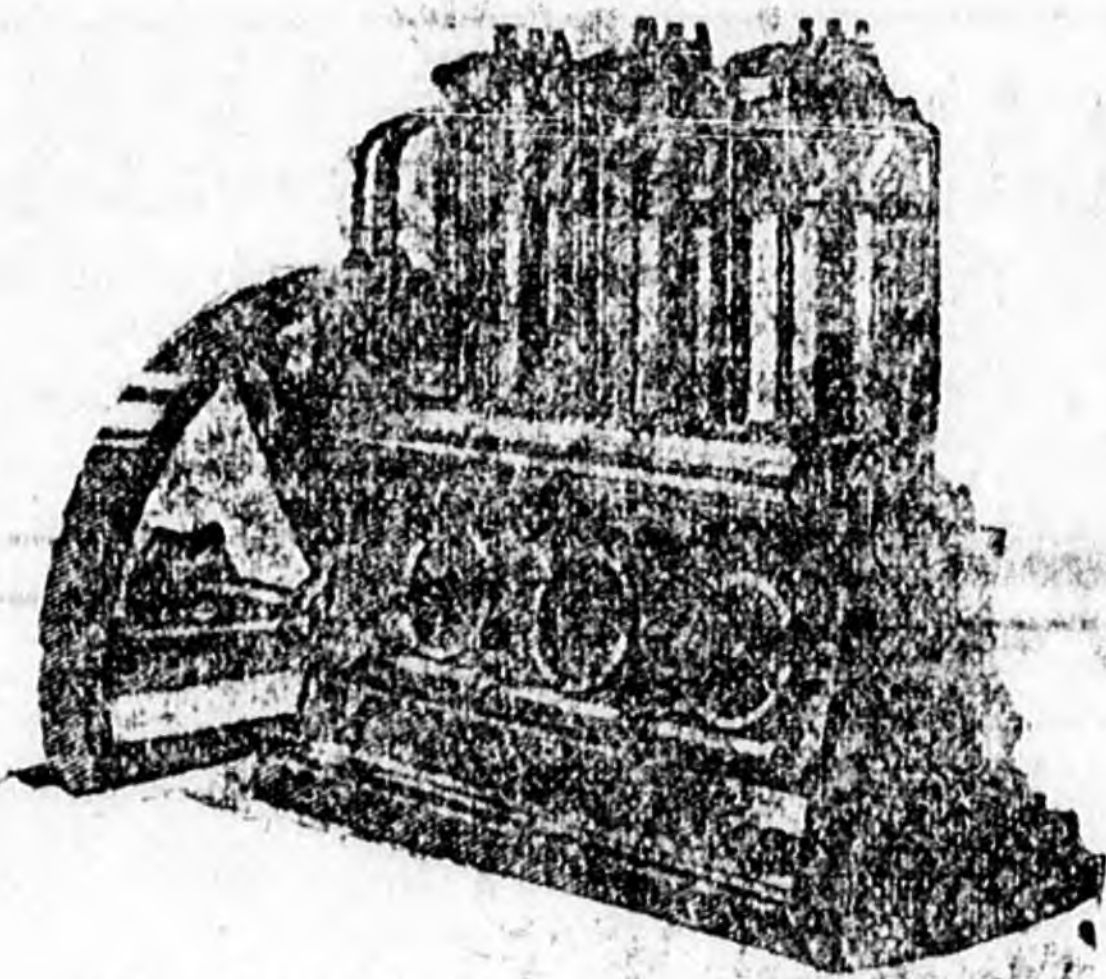
Ady Endre: Margita élni akar
: : Még egyszer
: : Könyv

Ady Endre: Párisi noteszkönyv
Párisi levelek
Földessy: Ady-tanulmányok

Megrendelhető a BACSMEGYEI NAPLO könyvosztályában

Vidéki megrendeléseknél 10 dinár portó fizetendő

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T. BUDAPEST

LÉGSÜRÍTŐS és LÉGSÜRÍTŐ NÉLKÜLI
DIESELMOTOROK
KÉPVISELŐ

SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
SZUBOTICA, Kralja Aleksandra ul. 15

KANADA

Földmunkás-családok (németül beszélők) és egyes
földmunkások, akik saját költségükön Kanadába
akarnak kivándorolni, gyors és díjmentes, felvilágosi-
tást kaphatnak a

HOLLAND-AMERIKA VONAL

képviselőjénél

Lavoslav Papai Osijek I
Jägerova ulica 1, II. emelet

10361

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

REKLAMARAK!

gummi cipősarkot,
amely elsőrangú amerikai
és angol nyersanyagból, a
legjobb kidolgozásban ké-
szül és ennek folytán a
használatban a legjobb és
tartósság tekintetében
felülmulhatatlan, melyről
mindenki az első próba
után meggyőződhet 5944

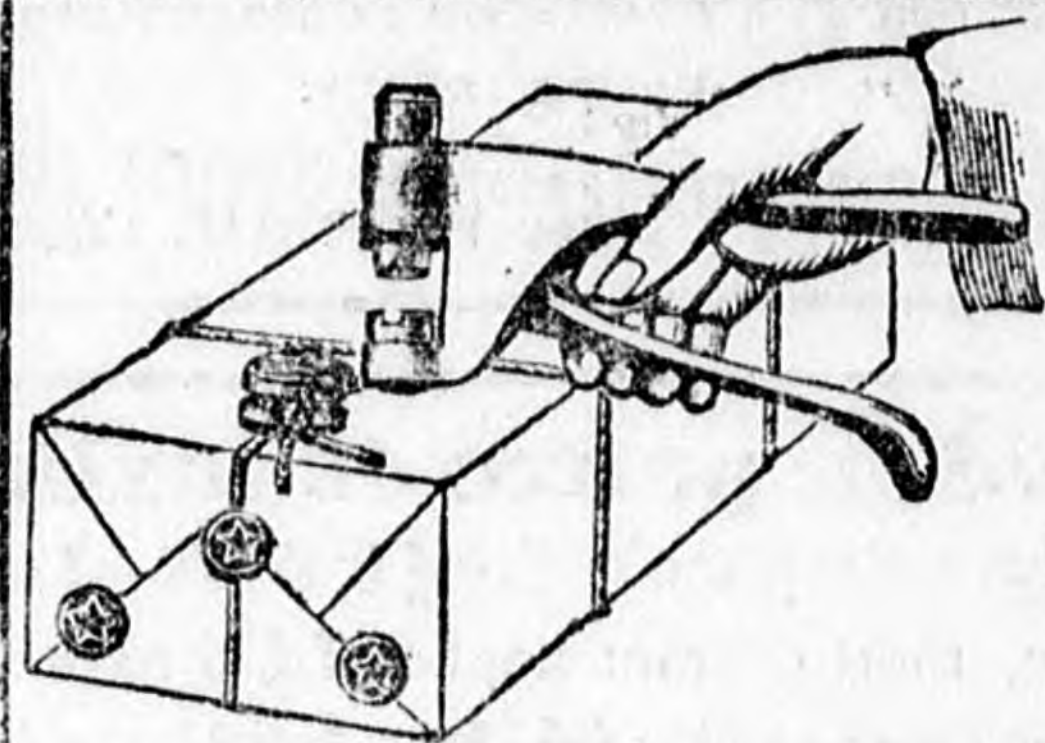
1 darab használt, teljesen
kifogástalan karban levő

Fordson traktor

egy 3 vasu Oliver és egy 4 vasu
kulai ekével teljes felsze-
réssel más vállalkozás miatt

sürgösen eladó

Érdeklődők forduljanak
Földvári Bélához St.-Becej.
Ugyanott jókarban levő hasz-
nál Fordautó olcsón eladó 10451

Műmők, gyáro-
sok, kereskedők
figyelmébe!

Zsákok, bálák,
postacsomagok
részére acéilemez
plombák bármily
kivánt dombornyó-
másu felrattal

Wolterfeld és Társa cégénél
Subotica

REUMA

Köszönőlevél

Dr. I. Rahlejev urnak

Beograd,
Kosovska 43.

Hosszu éveken át szenvedtem reumában. Az
Ön által feltalált gyógyszer nekem is, de több sen-
vedő embertársamnak is segített. — Ezért nagyon
kérem, hogy küldjön nekem a RADIO BALSAMIKA
gyógyszerből még 3 üveggel és fogadjon egyuttal leg-
összintébb hálámát. — Östrelj (Bosznia), 1927. évi
február 2.

Djuro Brčić

A Radio Balsamika gyógyszert készíti,
forgalomba hozza és postai utánvétellel szállítja Dr. I.
Rahlejev „Radio Balsamika“ laboratoriu-
ma Beograd, Kosovska 43. 9732

Mérlegképes könyvelő önálló levelező felvétetik!

Szerbül is tudók előnyben

Ajánlatok „Mérlegképes“ jeligére a kiadóba
kéretnek

MÉZET

szavatolt tiszta, sűrű, világos, elsőrendű minő-
ségben, jó csomagolásban minden mennyiségben
ajánl:

Ludwig Ritzmann

méznagykereskedése és méhészeti-vállalata
Novi-Vrbas. Bačka. 10497
Kérjen árajánlatot! Kérjen árajánlatot!

Figyelem szőlőbirtokosok

Aki jó és egészséges amerikai alapra
oltott szőlővesszőt akar, kérjen alu-
írott szőlőbirtokostól ingyenes árjegy-
zékot, vagy fardjon el hozzám a szőlő-
ültetvények személyes megtekintésére.
Miloš Vičković szőlőbirtokos
Kamenica (Srem) 9929

Butort

izléses és jó minőségben, méltányos
árban, részlete is

Nagy Varjas Rókus
asztalos mesternél

VI. kör, Vukovičeva ul. 38 (Csirkeplac)

Vukovics Gerő uri divatáruháza

Pullowerek, fehérnemük, divatnyakkendők
és sálak a legfinomabb és legizlésesebb
kivitelben. P. & C. Habig-kalapok és L. B. O.
női- és férfiharisnyák egyedüli lerakata

HADNAGY
asztalosmester készít épület-
munkát. Festett butorok
állandó raktára.
Javításokat vállal. SUBOTICA
1575 Petrogradska n. 6

90 dinártól
konyha és szobafestést, azon-
kívül előnyösen vállal templom
és kápolnafestést
Horváth Almáski József
Skotus Viator ul. 75. 2544

HOVÁ SZALAD A NÉP?

Gyerekek, asszonyok, férfiak, részt akarnak venni a
MILKA SUCHARD CSOKOLÁDÉ
új versenypályázatán. Számítalan értékes nyeremény. A SUCHARD
CSOKOLÁDÉT MEGIZLELNI is már valóságos élvezet. Nyereménybárca
minden 1 és 2 dináros csomagban

9759

Okleveles
gyógyszerész
kerestetik m'előbbi be-
lépésre, aki a szerb,
német és magyar nyelv-
eket beszél.
Curriculum vitae az igények
megjelölésével kérjük
beküldeni.
Grossinger gyógyszertár
Novisad 10 08

Bogojević udvari gyógyszertár, Skoplje.
A nekem szállított gyógyszert megkaptam, az eredmény
kifünő. Küldjön azonnal további 10 dobozzal.
Jovo Miletic, Temesvár

Bogojević udvari gyógyszertár, Skoplje.
A gyógyszert megkaptam, a gyógyhatás minden várakozást
felülmúl. Fogadja leghálásabb köszönetem.
Salamon Saporta, Solun

Bogojević udvari gyógyszertár, Skoplje.
A gyógyszert köszönettel megkaptam. Legyen szives to-
vábbi 1 doboz gyógyszert küldeni a régi címre.
Mihaloki Dimopolus, Jedrenje

Bogojević gyógyszerész urnak Skoplje.
A küldeményt megkaptam és a gyógyszerrel legteljesebb
mértékben meg vagyok elégedve. Küldjön még 10 dobozzal
utánvét mellett.
Ribarac Zagubica

95941

Reuma

akár akut, akár krónikus, csusz, isiás,
nyílalás, csontfájdalmak, fej- és áll-
csontfájdalmak a legsikeresebben
gyógyíthatók a **RUSKI MELEM**
nevű szerrel, amit legjobban bizo-
nyítanak az eddigi köszönőlevelek.
Az eredeti doboz ára használati
utasítással 25 dinár. Kapható min-
den gyógyszertárban és drogériában.

Postán szállítja:

BOGOJEVIĆ udvari gyógyszertára, SKOPLJE

Ha kevés a pénze és fázik
menjen a gyümölcs piacra **Lejkó Béla**
rófősüzletébe, mert ott már kaphat **74 dinárért**
140 cm. széles tiszta gyapju **télkabát** kelmét
1308

Vigyázat! HANGSZERVÁSÁRLÓK

Zongorák, Pianinók, csakis elsőrendű gyártmányok
Hegedűk, Harmonikák, Fa- és Rézfúvóhangszerek
Gramofonok, világhírű „His Master's Voice”
és „Columbia” angol gépek, legújabb felvételi
angol és amerikai Tánclemezek, ugyiszintén híres Művész-
lemezek nagy választékban kaphatók részletfizetésre is

3791

TRUPPEL
BÉLA
hangszerkészítőnél
NOVISAD

Viszontelárusítóknak
árengedmény. Fenti
hangszerekről külön-
külön árjegyzék-
kel szolgálhatok

40 HP gőzgép

egyhengeres, kondenz toros, Láng-féle,
LÁNGCSÖVES GŐZKAZAN

9 Atm. hozzá, üzemi képesen eladó

100 literes álló gőzkazán

üzemi képesen eladó. Bővebbet:

Szilárd A. mérnöknel, Szombor
Telefon: 2-10. — Atanckovićeva 8 10527

BÉL most kapható a leg- olcsóbb napi áron:

I. száraz torokból . . . . . 1— dinártól kezdve
I. sózott szalámiból, keskeny 1— dinár métere
I. „ „ „ közép . . . . . 250 „ „
I. sózott lóbból, keskeny . . . . . 250 „ „
I. „ „ „ közép . . . . . 3— „ „
I. „ „ „ széles . . . . . 4— „ „
I. „ „ „ extraszéles . . . . . 5:50 „ „
I. száraz márhavakból . . . . . 6— dinár darabja
Sózott juhsatling 20 méte-
res kötegekben . . . . . 4— dinártól kezdve

D. D. za Izradu Creva
(Bél par R. T.)

Subotica, Petrogradska ul. 46 : Tel. 229
4592

Butorok

mélyen leszállított áron
ERDÉLYI ANTAL
lakásberendezési vállalata
Subotica, Szudarević ulica 4.
(Klein Géza mellett)

JUNIPER ZÖLD SÓSBORSZESZ

minden más gyártmánynál
hatásosabb
Győződjön meg róla. Kérjen a
fűszerkereskedőjénél egy ingyen
minta üveget leírással
Mr. Alfred Blum Subotica

A CASE-TRAKTOR fölényre szakszerű szántóversenyeken bebizonyult tény!

Olcsóbban dolgozott és többet teljesített a következő próbákon:

1926. szeptember 14. a novivrbasi versenyszántáson (Bačka)

1927. május 4-én a zagrebi kiállításon (Horvátország)

1927. október 8—10-én az écskai próbaszántáson (Bánát)

A Case komoly, tartós gép, hatalmas teljesítménnyel és
olcsó üzemmel. — Kezelése egyszerű.

Szállítjuk amerikai és Eberhardt ekékkel és MAV cséplőkkel

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

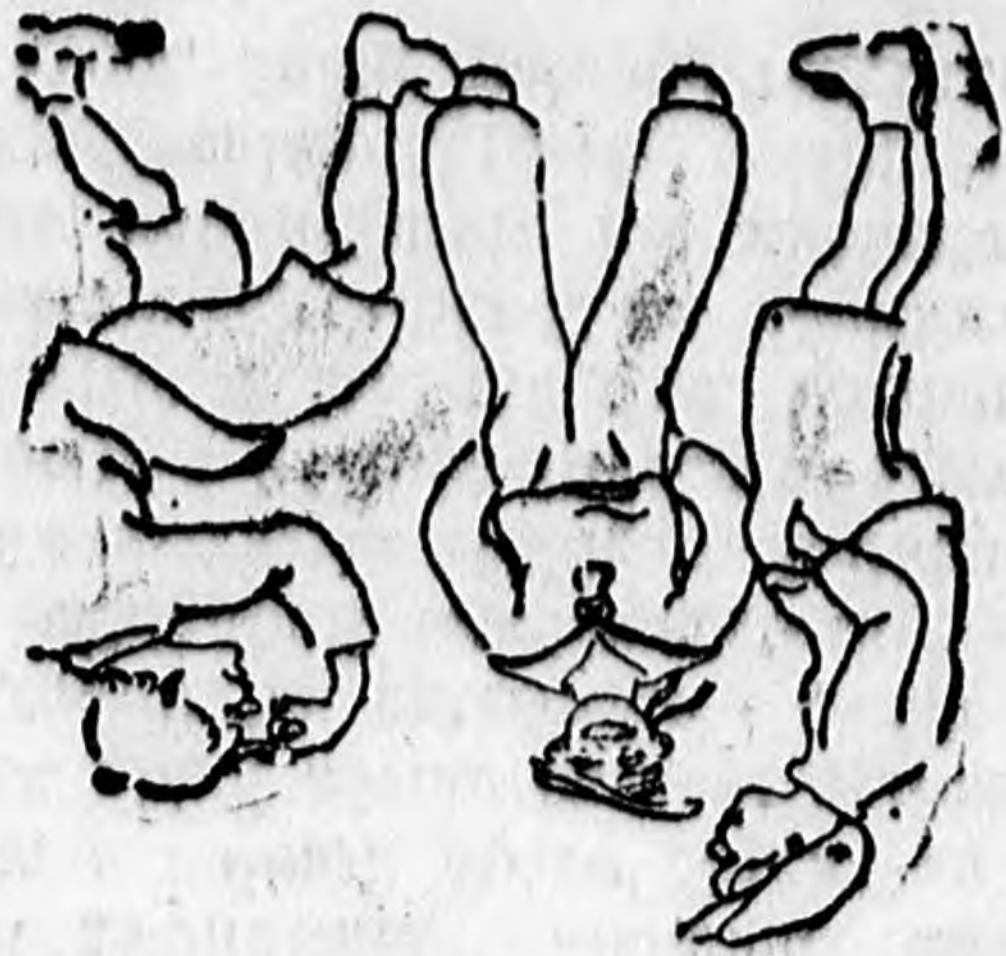
Record Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaság

Osijek

Novisad

Vel. Bečkerek

Temerinska ulica 6.

Nagyon ügyes verset küldött be *Pannika*, kar, hogy a végét elrontotta és nem tudta kifejezni, mi a tanulság. *Tóth Bé-* juska is ügyesen megoldotta a feladatot, de nem tudta szavait szépen versbe szedni. *Fritze* Sárka ugyanebbe a hibába esett. *Nojcek* Tusi verse jó, de nem fejezi ki azt, amit a képen lá- tott. *László* Jolánka, *Serfőző* Ferenc és *Jani* Mihály a rimek- kel állnak hadilábon. Versük egyébként ötletes.

*

Beküldte: *Lika Gyurika*.

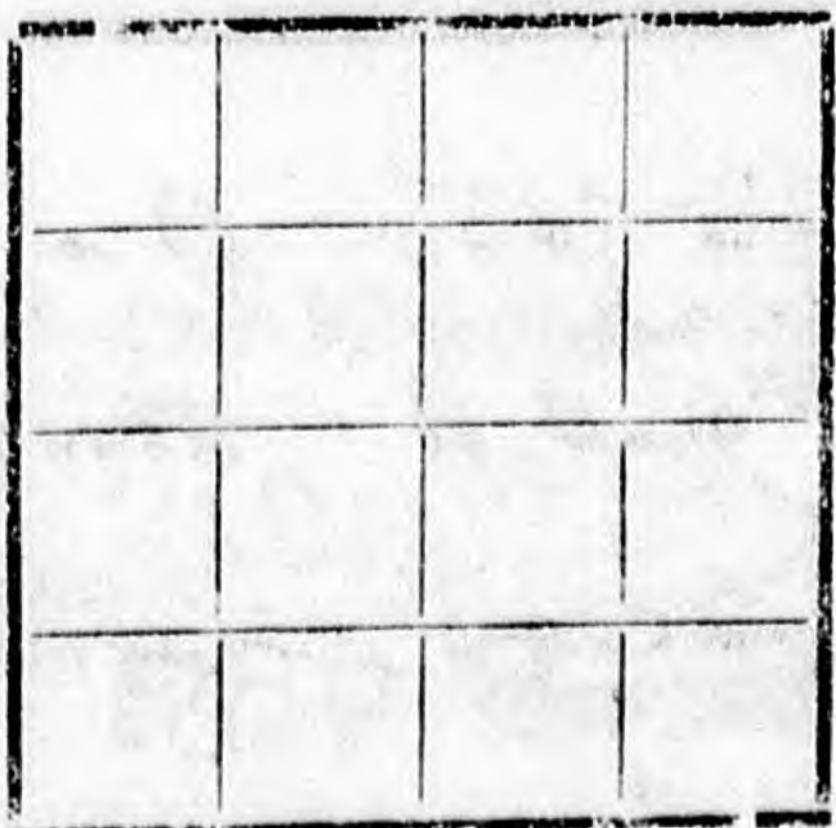
Tel-ldben nincs eleség,
válogatni nagy merészség.
Róka koma ugy sebiben
dingerik a kerítésen,
hogy közelben halál várta
és a szárnnyasok közt pusztit,
de egyszer iszonyut ordit,
ott kintoldik a csapdába
nevet rajta nyuszit, kácsa.

Pörül járt róka

Beküldte: *Cathy Nelly*,
Pálcs.

Addig járt ő csirke, kácsa fogásra.
Míg őt fogták el nagy bubánatára.
Mind így jár az, ki a másét szereti
Nyuszit, galamb sorba ki is neveti
Ravasz róka mit csináljon, kénytelen ezt
elütni.

a szétküldését. Mindenki, aki összegyűjtötte a *Habostortát* és be akarja köttetni, küldjön be a Bácsmegeyei Napló kiadóhiva- talába bélyegben tíz dinárt. Küldje be azonkívül a pontos cí- mért is mindegyik, a tíz dináros bélyeggel együtt. Akinek két két borítólap kell, az küldjön két tíz dináros bélyeget. *Ács Jolán*. Küld be a mesét. Balázs bácsi majd megnézi és ha jó, leközi. Borítólapot te is kapsz. *Sebestyén Mátyás*. Versed megkaptam és közölni is fogom. Csak légy kis türelemmel, mert hosszú és csak akkor fog megjelenni, ha a perzsa mesét befejeztük. Addig is küldj rövidebb dolgokat. *Pintér Irénke*. Beküldött rejtvényeid nem használhatók. Az egyik régi, a másik nem jó. Ujat és jót küldj. *Temunovics Ilonka*. A Rin- Tin-Tinről szóló mesét akkor kezdjük közölni, amikor vége lesz a Bácskai fiu utazásának. Addig olvasd ezt, mert nagyon szép.

TT, EEEEE, VV, LL, R, SS, Ö

A fenti betűket úgy állítsátok össze, hogy felülről lefelé és balról jobbra ugyanazok a szavak jöjjenek ki.

1. Afrikai állat.
2. Leánynév.
3. Ilyen pályázat szokott megjelenni a *Habostortában*.
4. Nem második.

Beküldte: *Szebellédy István*.

Nyuszi család s a nagy baromfi sereg
Egy szép reggel eseményre ébredett
Róka koma ki hozzájuk igen gyábran
betesett,
Az ejtett út járduan a csapdába beesett
Ble az most már út hidda kesereg.

Róka koma

(Beküldte: *Imre Marzi*
(II. polg. Bács).)

Róka koma télen-nyáron
Pecsenyézni akar minden dron
Csenden az ólak mögött jár,
Es tyukra, kacsára lesben vár
De ha ravasz is a róka koma,
Gazda esze kőfog rajta.
Oda csalja disznótorba
Es beleesik a csapdába
Tanulság ne vágyakozzunk máséra
Nem kerülünk a csapdába.

Róka koma a csapdában

(Beküldte: *Lederer László*
(Donji-Miholjac).)

Csirke, kacsák és nyuszik,
Nem is olyan alamszik,
Mint ahogy a róka hitte
Mikor a társukat vitte
Mit csináltak?
Fogtak egy öreg csapadt
Csunya rókat belecsalták
Meg is mondták most szemébe
Többet ésszel, mint erővel.

Többet ésszel, mint erővel

Verspályázatunkra sok igen ügyes vers érkezett, amelyek közül közlésre a következők alkalmasak:

VERS-PÁLYÁZATUNK EREDMÉNYE

A BÁCSEMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenmelléklete
Subotica, 1927. október 23.

Muncurkó diákévei

Egy medvebocs naplója

I. tá. Kőró Pál

MÁSODIK FEJEZET

melyben Muncurkó megszokja az iskolát, a bocsok tanulják a medveimádságot, Nyafogó és Diótörő összeverekednek és végül Muncurkóból vigyázó lesz.

Mondhatom, nagyon furesán éreztem magamat, amikor első nap ott ültem az iskolában. Voltunk ott bocsok vagy negyvenen és mindnyájunknak csendesen kellett ülni. Pedig

a csolnak alljan aludjanak.
 Amerre néztek, csak vizet láttak. Pali nagy osztotta be emberet, hogy azok felváltva evezzenek és addig a pihenők sen elűnt a láthatártól.
 Végül már nem hallatszott semmi és a sziget is teljesen. Végül csak elmosódva érkezett utána a szellő szár- A csolnak egyre jobban távolodott a szigettől. A bucsu- nyit jelent, hogy: ég veled!
 — Csitu kot, csitu kot! — hangzott a parttól, ami any- A következő pillanatban a csolnak eltávolodott a parttól. csomó csillogó gyöngy.
 Az evezők a vízbe merültek és mikor újra a levegőbe emelkedtek, a sok vízcsepp nagy hullott le róluk, mint egy Pali jelt adott az indulásra.
 Pali nézte a távozó Pali.
 A sziget egész lakossága ott állott a parton és szomo- ruan nézte a távozó Pali.
 A sziget egész lakossága ott állott a parton és szomo- desen meghunzódott a csolnak végén.
 mert hiszen sovány karjával ugyse tudott volna evezni. Csen- zót fogtak a kezükből. Csak éppen Rihikó nem kapott evezőt, Pali állott, a többiek pedig leültek a csolnak padlaira és eve- sérőjével csolnakba szállott. A csolnak kormányára mellett Szed nyári reggel volt, amikor Kiliés Pali tizenegy ki- lesz majd többé védelmezője, ha egyszer magára marad.
 pár napig még vele ez a gyenge fiatalember, akinek nagy se- ta Rihikót is. Pali azonban nagy gondolta, hogy hadd legyen Mindenki csudálkozott, hogy Pali kísértői közé választot- ta Rihikót is. Pali azonban nagy gondolta, hogy hadd legyen a csufoldók ellenében.
 miatt mindig csak gunyoltak. Mindig pártfogásába vette őt- rette, hogy mit tehene a gazdája kedvéért. Pali is megsze- mint az árnyék. Hűségesszolgája lett, aki folyton csak azt A hájas Rihikó ettől az időtől fogva nagy kísérté Pali, nakokon menekülő társainak.
 futott, ott belevetette magát a habokba és utána uszott csol- áldozatát, hirtelen felugrott és őrnit futással a tenger felé bizonyára azt gondolta, hogy sokan vannak, azért otthagya sejtette, hogy csak egy kis fű jött egyedül ellene, hanem vó bottal végigvágott az emberévó hátán. Ez bizonyára nem Rihikó torját, hogy aztán kiszívja a vért. Pali a kezében le- éppen keresztül harapni készült a kétségbeesetten kapálózó

máskor az erdőben, ha csak ketten voltunk is, máris olyan lármát csaptunk, hogy a harmadik völgybe is elhallatszott. Ha pedig öten-hatan, vagy setleg még többen voltunk, akkor biz- tosan verekedésre került a sor.

Mikor a papám, tekintetes és nagyságos Morgó Mackó nemzeti ur beiratott Zenebona Zebulon tanító urnál és aztán eltávozott, szerettem volna magam is vele menni, meg is fog- tam a kabátja szárnyát, de a papa sokat jelentősen felém emelte a fapipája szárát és a fogai között csak ennyit mor- mogott:

— Mordizomadta!

Tudtam, hogy mit jelent a pipaszár és azzal is tisztában voltam, hogy mit jelent a káromkodás, azért tehát ott marad- tam az iskolában. Azonban közel voltam a siráshoz és a man- csaimmal erősen dörgöltem a szememet.

Zenebona Zebulon tanító ur akkor hozzám lépett és vi- gasztalt:

— Ne sirj, Muncurkó. Az iskolától nem kell félni. Meg aztán sok hasznos dolgot fogsz itt tanulni.

— De én játszani akarok, — feleltem durcásan.

— Fogsz majd játszani is. Minden tanulási óra után tíz perc szünet van és akkor bizony lehet eleget játszani.

— De én itt nem ismerem mind a bocsokat.

— Majd megismered őket. Különbben is az első osztályba sok pajtásod iratkozott be. Itt van Barlangosi Balambérka, Diótörő Dolfi, Nyafogó Nándor, Csalpofa Edelény, Vasman- csu Villibáld, Canmogó Zakariás és még néhányan, akiket jól ismersz az erdőből.

Mikor a tanító bácsi ezeket a neveket felsorolta, a sze- mem felragyogott. Valamennyit jól ismertem, mert egyko- ruak voltak velem és sokat hancuroztunk az erdőben.

A tanító ur aztán így szólt:

— Muncurkó, ide ülsz a második pad szélére.

A padban Diótörő Dolfi volt a szomszédom, előttem pe- dig az első padban Nyafogó Nándor ült.

Sokszor megvicceltem őket az erdőben és most is az el- ső gondolatom az volt, hogy mihelyt lehet, majd csinálók ve- lük valami jó heccet.

Persze az első félórán meg se mertem mukkanni, mert Zenebona Zebulon tanító ur, aki ott állott elől az asztal mel- lett, mindig utóron nézett a bocsok felé és én azt hittem, hogy csakis engem tart szemmel.

— Ide figyeljetelek, bocsok, — magyarázta a tanító ur, —

nyújtotta felénk kezét, amde Mahmud megragadta karomat, ült az utban, mikor megállt, tüstént felállt és barátságosan Allig mentünk egy kóhajtásnyit, hat gyönyörű szép leány tünk lefelé, a harminegyediknél az ólomtornácaba értünk. onnan lépcsők vezettek a föld mélyébe. Harminc lépcsőt lép- a karikat és kiemelte a földet. Földalatti folyosóba léptünk, ajtó kölapján két ezüstkarika csillagot. Mahmud megragadta kétfele vált és a szikladomb oldalán ajtó tünt szemünkbe, az nagy tüst gomolyodott fel, betérite a domb oldalát, aztán szedte szelencéjét, abból három cseppet a tűzbe hintett; hat langra lobbantotta a halmot. Mikor derekasan lobogott, elő- Nosza rőzsét gyújtottunk, Mahmud tüzet csiholt és lassunk hozza a dologhoz!

— Itt vagyunk — kiáltott nagy örömmel Mahmud — tünk.

a hegyi ösvényen, míg végre a vörös domb lábához érkez- telkedtem és nem féltem semmitől. Kezenfogva vándoroltunk

Mahmud csodás elbeszélése felbátorított, többé nem ké- vabb is. Most már mindent hallottal, ideje, hogy elinduljunk!

Öszér a mi hű szellemünk; ő vitt engem Kairóba, ő visz to- Most hát rajta, szerezzük meg a két büvös fűszert. Ez az

Djandár, nagy találatok fel téged, hozzatalak magammal. hátára, kit mesterem küldött velem nagy repültem hozzád

Elbucuztam nagy halakodással, felültem egy szellem temeti testüket a fő partján!

mint te, a jó szellemet tüstént megölik őket és Djandár el- a könyvet, de te ne félj, mert ha előbb is érkeznek Kairóba,

fognak követni, hogy ők szerezzék meg előtted a kardot és kelődik az ajtó előtt; ők mindent hallottak és mindent el- — Tudd meg azt is ó Mahmud, hogy két bányád itt les-

Mesterem még hozzátette:

élve többé.

ahogy ő tanácsolta, másképp baj ér és nem kerülök vissza tekde nem kerül. Bizatok benne s tegyetek mindent ugy,

sér aztán titeket mindaddig, míg a kard és a könyv keze- közönsétek, mert nincs benne semmi rossz szándék; ő ki-

Ti pedig egyet se féljétek tőle, menjétek bátran hozzá, — Mahmud és Djandár, jertek közelebb!

Ahogy megát titeket, tüstént feláll és így kiált:

Djandár története

— Koldusoknak az ajtóban a helyük!

Most már aztán sirva szaladt a gazdag asszony a bíróhoz:

— Vedd le rólam ezt az átkot, mert nehezebb teher a rongyos kabát a betegségnél!

— Látod, — mondta a bíró — máskor örvendj, ha azt lá- tod, hogy valaki jobbal cserélheti ki rongyait.

A gazdag asszony soha sem felejtette el a rongyos kabá- tot és ezentul azonképen cselekedett.

Bartáné Szucsich Mária.

**A Habostorta I. évfolyamának bekö-
tési táblája dusan aranyozva elkészült. Le-
gyen szives 10 d'nr-ért küldeni és a bekö-
tési táblát azonnal postára adom.**

Szívélyes üdvözléte!

Balázs bácsi

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: *Pökainé.*

Helyesen megfejtették: Komlós Csöppi, Eskenáry Baby, Kolos Gyurka, Imre Margit, Berky Ily, Kucsera Pityu, Karlo- vicz Franciska, Ujvári Erzsébet és Manca, Temunovics Ilonka, Kovács Ibolya, Tripolszki Bözsi, Vitsek Mariska.

A jutalmat Kucsera Pityu nyerte meg. (Küldje be pontos címét Margit nének, a Bácsmezei Napló kiadóhivatalába.)

ÜZENETEK:

Megjelent a Habostorta borítólapja. Fiúk, lányok, megie- lent a Habostorta borítólapja és a napokban már megkezdjük.

(Folyt. köv.)

— Mennyi király! — kiáltottam elámulva, amde Hei-
 gy felelt!
 — Nézd meg jól őket, egyszem el már. Szintest király
 győzte le őket, országukat meghódította, testüket idevára-
 zolta, itt ülnek mozdulatlanul ideleltápig!
 A terem közepén szimartnyból való szökökút víze fecse-
 gett, négy arany oroszán állt előtte. Az oroszánok felett
 pávamadarak függtek, mind csupa igazgyöngyből, drágakö-
 böből készíttve, az oroszánok előtt négy ezüst szobor csillo-
 got, mindnégynek trombita szájaiban. A szobrok előtt görög
 rabnók ültek, citterával, lanttal kezükben, de mind a négy
 gazellabőröből s drágakövekből alkotott volt. Középen tűn-
 dökítő trónus állt.
 — Uj csak bátran reá, ez a trónus Szintest király tró-
 nusa! — szolt Heiða.
 Alig ültem le, hát az oroszánok meglevenedtek, jár-
 kukat csóvalták, fárdenhez dörögödték, lábamat nyalták.
 A pávamadarak surrogni kezdtek a levegőben, tollazatuk-
 ból bódító, edes illat permetezt, a trombitások belefújta-
 kba nyultak s andalító dalokat verte krája, halikan éne-
 keltek hozzá bibájos éneket.
 — Itt tilhatsz ezer esztendőig, akkor fogják abbahagyni,
 soha nem fátadnak el, mert varázshatalom elevenít őket!
 — szolt Heiða mosolygva.
 Heiða tovább indult, mi követőkét. A terem végéből
 rem, minden függöny mögött kis fülsike mélyedt, minden fü-
 kében egy-egy csodaszép leány feküdt, álomra zárt szemek-
 kel, mozdulatlanul.
 — Ugy pihennek, mintha aludnának, pedig egy sem ell-
 — szolt Heiða halikan, aztan hozzátette:
 — Mind királyleányok voltak, azoknak a királyoknak
 leánya, kiket az első teremben láttatok!

Az elutazás előtt való heteket Kihacs Pali arra használta
 fel, hogy a pápákat még egy csomó hasznos dologra tanít-
 sa. Hiszen nekik köszönhetőe élet, azonkivül pedig mindig
 szeretettel és tisztelettel bántak vele. Nem akart tehát sem-
 miképpen sem háltatannak látszani.
 Tisztaban volt azzal is, hogy a szomszédos sziget em-
 berevől az idő folyamán újabb támadást fogtak megkise-
 relni. Azért arra gondolt, hogy a falut falal veszi król,
 akár egy várost. Megtanította a vadakat, hogy kell vályog-
 téglát vetni és ből vastag és magas falat épített az egész
 falu körül. A vályogból ezenkivül minden család részére az
 eddigi sátor helyett kunyhó is készült, melyeknek a pápák
 igen megörültek. A törzstönök kunyhója különösen szép és
 nagy lett és két szobából állott. Azonkivül négy olyan nagy
 kemencét csinált, amilyenekben odaláza a bácskai házak-
 ban a kenyéret sütik. Ezekben a kemencékben állandóan
 égett a tűz és a törzs valamennyi tagja köteles volt bizo-
 nyos időközökben tüzelet gyújtani. Azért csinált a tűz öze-
 sére négy kemencét, hogy abban az esetben, ha valamelyik-
 ben véletlen folytán a tűz elaludna, a pápák ne maradjanak
 tűz nélkül, melynek jótékony hatását most már megtanulták.
 Egy napon aztán a láthatáron hatalmas viharlás csónak
 tűnt fel.
 A szomszédos sziget legyőzött emberevői hozták a had-
 zsákmányt. A nagy csónak erős tölgyfából készült. Vitorlaja
 szártott és kikészített pálmaháncsból állott, mely a vízszon-
 nál sokkal tartósabb. A csónak azonkivül fel volt szerelve
 a szükséges számu evezővel és a kikötött memységű élel-
 miszer — szártott hal, kókuszdió és datolya — is benne
 volt.

Részvétel a nagy ura. — Pali házépítésre tanítja a pápa-
 kat. — Erzsébet bucsu. — Indulás. — A veszedelmes cápa.
 — Az öntelődő Ritikó. — Hajo a láthatáron!

HETEDIK FEJEZET.

9 Irtá Kubán Endre
 Egy bácskai fiu
 viszontagságos utazásai az egész világon át

amikor a papával sétálni mentem, a Hümmöge Zsuzsánna né-
 ne rózsát tűzött a kabátomra és a gombostű azóta maradt
 benne.

Most már két dolgom volt, dugóm és gombostűm. Gon-
 doltam, hogy ezekkel majd csak kitalálok valami játékot, csak
 nem tudtam, hogy mit.

— Bocsok és bocsfiuk, álljatok fel, — mondta éppen ak-
 kor a tanító ur, — meg foglak benneteket tanítani a medve-
 imádságra, melyet mindennap fogunk a tanítás előtt elénekel-
 ni. És pedig azért kell felállani, mert imádkozni nem illik ül-
 ve és mert énekelni jobban lehet állva.

Mindnyájan felállottunk és figyeltünk a tanító urra, aki
 így folytatta:

— Ti most csendben hallgassatok, én majd elénekelem
 előttetek a medveimádságot, aztán pedig előveszem a hege-
 dűt és veletek együtt próbálom az éneket.

A tanító ur köhécselt egyet-kettőt, aztán elkezdte a med-
 veimádságot, amely így hangzik:

Isten segítsd a medvét,
 ne vedd el a jó kedvét,
 ne küldj reá ellenséget,
 adj neki bő eleséget,
 adj mézet és mogyorót,
 epret, málnát és diót,
 vadász ne lessen rája
 kagolyó ne találja,
 se lépjen csapdába,
 se tuskébe a lába,
 róka soha be ne csapja,
 halál torka be ne kapja
 száz évig is ökelmét,
 isten tartsd meg a medvét.

Szép volt ez a medveimádság és nekem is nagyon tet-
 szett. A tanító ur azután csakugyan elővette a hegedűt, el-
 muzsikálta az éneket, utána pedig elénekelte megint és hege-
 dűvel kísérte azt.

— No most már velem együtt énekeljétek el ti is, —
 mondta azután Zenebona Zebulon tanító ur.

(Folyt. köv.)

W A rongyos kabát W

Nem is olyan régen, de valósággal, élt egy városban egy
 szegény asszony és egy gazdag asszony. A gazdag mindig
 szép ruhákban járt, a szegénynek meg nem volt egyéb ka-
 bátja, mint egy foltos, rongyos holmi, amit csak azért nevez-
 tek kabátnak, mert két ujja volt, amelyen keresztül belehe-
 tett bujni, meg aztán kabátszövetből varrta össze valamikor
 régen a szabó.

Egyszer, hogy, hogy nem, de mégis úgy történt, meg-
 szánta a szegény rongyos asszonyt egy gazdagabb, kinek két
 kabátja volt és az egyiket odaadta neki.

Meglátta ám az új kabátot a gazdag asszony, aki még
 azonfelül irigy is volt, elment a bíróhoz és így szolt:

— Bíró ur! A szomszédomban lakik egy asszony, aki
 kabátot lopott!

A bíró elszalasztott egy hajdut a rongyos szegényért.

— Igaz-e, hogy loptad ezt a kabátot, ami most rajtad
 van? — kérdezte a szegénytől.

— Nem loptam én, ugykaptam! — mentegődött a
 szegény.

A bírónak aztán bebizonyította, hogy csakugyan kapta
 az új kabátját.

— Már most mire itéljelek te rágalmazó? — kiáltott a
 bíró haraggal a megszegyenült gazdagra.

— Ha igazságos akarsz lenni, — szolt a szegény — add
 oda neki az én rongyos kabátomat és kényszerítsd, hogy
 két napig viselje.

A bíró beleegyezett az ítéletbe, elvételte a gazdag asz-
 szonytól két napra minden vagyonát, csak annyit hagyott ne-
 ki, amennyiből megélhetett. Ruháit is elvételte és odaadta a
 szegény rongyait.

A gazdag asszony megkezdte hát büntetését a rongyos
 kabátban. Elment a boltba bevásárolni. Sok ember állt az üz-
 letben, mindenki várta, hogy kiszolgálják. A segédek sürög-
 tek-forogtak. De mintha nem is emberek lettek volna, akiket
 kiszolgáltak, hanem kabátok. A jó kabátoknak másképen kö-
 szöntek, meg is hajoltak és siettek kiszolgálni őket. A ron-
 gyos kabátot is észrevették, de haraggal nézték és meg sem
 hallották, mikor kérte, hogy szolgálják ki. Már sok később
 jött szép és drága kabátot szolgáltak ki, a rongyos kabát még
 mindig ott állt és követelődött. Végre megunták sok beszé-